דבר

ההסתדרות הכללית של העובדים בארץ ישראל — דבר — עיתון פועלי ארץ ישראל — מייסדו ועורכו הראשון ברל כצנלסון ז"ל

יום ראשון, ט' בניסן תשמ"ח, 27 במרץ 1988 ● גליון 19380

היום 12 עמודים ● המחיר 1.20 ש"ח (כולל מע"מ), באילת 1.04 ש"ח

היום בדבר

● איום חדש מדרום / דן אבידן
● אותה הגברת בהסתדרות / חיים ביאור
● העליה ההמונית / יקיר צור
● הערות לסדר היום / גד יעקבי
● שלושה דגלים ל"עבודה" / מיכאל בר־זוהר
● כל הארץ (עמ' 5), ספורט (9–10), רפואה ומדע (11), בידור (12)

מזג האויר

(ע.) – תחזית מזג האויר להיום: מעונן חלקית. לא צפוי גשם. טמפרטורות המינימום והמקסימום החזויות להיום: ירושלים: 6–15, רמת־הגולן: 7–14, נהריה: 13–18, צפת: 6–13, חיפה: 10–19, טבריה: 12–21, עפולה: 11–18, שומרון: 8–16, תל־אביב: 12–20, לוד: 11 עד 20, יריחו: 13–24, עזה: 13–21, באר־שבע: 10–21, אילת: 16–26.

הממשל: תוכנית שולץ לא מתה; הוא יגיע ב־3 באפריל – ועל ישראל להבין האיתות

גוברת המתיחות בין שמיר לשולץ ● הוגשה מחאה רשמית על הפגישה עם הנציגים הפלשתינים

המועד: חול־המועד

מזכיר שולץ: יגיע בחול המועד. (צילום: א.פ.)

מאת אמנון דנקנר, סופר "דבר" בארה"ב

ואשינגטון (מיוחד ל"דבר"). – מקורות בממשל אמרו אתמול ל"דבר", כי יוזמת שולץ לא מתה. "היוזמה בריאה ושלמה ומצבה טוב מאוד" וכי כל מי שמיהר לקבור אותה, כדאי שיחשוב פעמיים". הם אמרו גם כי טוב תעשה ממשלת ישראל אם תשים לב לאיתותים הבאים מוואשינגטון בימים האחרונים.

המקורות סירבו להגדיר את פגישת שולץ עם הפלשתינים אתמול ואת הודעת מחלקת המדינה המזהירה תיירים אמריקאים מביקור בשטחים, כולל ירושלים המזרחית, כאיתותים, אולם הותירו את הרושם הברור כי לכך הם מתכוונים.

דובר מחלקת המדינה מסר אתמול, כי שולץ יבוא לארץ ב־3 באפריל, אחרי שיעשה יומיים ברומא בשיחות עם מנהיגי איטליה. שולץ, אמר הדובר, יבקר גם בירדן, מצרים, סוריה וסעודיה וישהה באיזור עד ה־8 בחודש. מקורות בממשל אמרו, כי הביקור מלמד על כך שיוזמת שולץ היא עדיין "המשחק היחיד בעיר". הם הדגישו כי פיליפ חביב דיווח אחרי ביקורו באיזור, כי מנהיגי מדינות ערב מבקשים כי ארה"ב תמשיך לגלות מעורבות פעילה ואינטנסיבית באיזור וכי שולץ מתכוון להמשיך בפעילותו, מכיוון שלא קיבל תשובה שלילית מוחלטת משום גורם ומשום שהוא רואה סיכויים להצלחה.

הם אמרו, כי למרות שלא חלה התקרבות בין ארה"ב לברה"מ בנושא הוועידה הבינלאומית, אין ארה"ב מתייאשת מהאפשרות להביא את ברה"מ להסכים לעמדה האמריקאית בנוגע לוועידה. "חשוב לזכור, יחד עם זאת", אמרו המקורות, "כי הוועידה הבינלאומית, אינה ליבו של העניין". דובר מחלקת המדינה אמר, כי שולץ אינו נושא עימו במסעו למזרח־התיכון הזמנה להשתתפות בוועידה הבינלאומית.

שני המנהיגים הפלשתינים, פרופסור אדוארד סעיד ופרופסור אברהים אבו לוהוד היו נרגשים בליל אתמול בצאתם מן הפגישה שקיימו עם מזכיר המדינה שולץ במשרדו ושנמשכה שעה וחצי – זמן כפול מ־45 הדקות שהוקצו לה בסדר יומו של שולץ. הם אמרו כי הפגישה היתה ביוזמתו של שולץ וכי לא

(המשך בעמוד 2)

מאת יוסי מלמן, סופרו המדיני של "דבר"

על רקע ביקורו הצפוי של שר החוץ האמריקאי ג'ורג' שולץ ופגישתו עם שני חברי המועצה הלאומית הפלשתינית (מל"פ) בארה"ב גוברת המתיחות בין לשכת ראש הממשלה ללשכתו של השר שולץ.

ביום ו' מחה ראש הממשלה יצחק שמיר רשמית על פגישתו של שר החוץ שולץ עם שני הפרופסורים האמריקאים ממוצא פלשתיני, חברי המל"פ של אש"ף. לשכתו של שר החוץ שמעון פרס, לעומת זאת, לא מחתה על פגישה זו, ואמרה אמש, כי "הנושא נבדק".

היום בישיבת הממשלה תישמע סקירה מפי ראש הממשלה יצחק שמיר על תוצאות ביקורו בוואשינגטון, וצפוי ששרי מפלגת העבודה יעירו על כך, ש"תוצאת הישגיו של ראש הממשלה בוואשינגטון מסתכמים בפגישה בין השר שולץ לנציגי אש"ף".

את המחאה על פגישת שולץ עם אדוארד סעיד ואברהים אבו לוהוד, העביר ראש הממשלה בפגישתו ביום ו' עם שגריר ארה"ב בישראל תומאס פיקרינג. שמיר הדגיש כי ישראל רואה בכך הפרה של הסכם כתוב מ־1975, שבו התחייבה ממשלת ארה"ב לממשלת ישראל כי נציגיה לא ייפגשו עם נציגי אש"ף כל עוד לא יכיר הארגון בזכות קיומה של ישראל ובהחלטות או"ם 242 ו־338. השגריר פיקרינג טען בתגובה, כי ממשלתו מבדילה בין אש"ף למל"פ.

גם שר החוץ שמעון פרס נועד לשיחה עם שגריר ארה"ב ובה שמע ממנו על כוונת השר שולץ לבקר

(המשך בעמוד 2)

גינוי ישראלי לעיראק

(יוסי מלמן). – ישראל מגנה בחריפות את עיראק על שהשתמשה בנשק כימי במלחמתה עם איראן. זו הפעם הראשונה, שישראל מגנה באורח כה ברור צד כלשהו במלחמה הנמשכת זה שמונה שנים במפרץ. בהודעה רשמית שפרסם דובר משרד החוץ בירושלים נאמר, כי בהשתמשה בהמצאות גאז "מבזה עיראק אמנות בין־לאומיות", בהפירה את אמנת ז'נבה מ־1925. הדובר, אהוד גול, הביע גם את מורת רוחו מ"שתיקת העולם" לנוכח מעשי הזוועה שבוצעו במיעוט הכורדי, שאינו מגיב כשורה על הנושא. "פעולותיה של עיראק מעוררות בישראל דאגה רבה ומשמשות תזכורת קשה לנכונותן של מדינות מסויימות במזה"ת לעשות שימוש בנשק כימי, תוך ביצוע טבח חסר רחמים". בתמונה: מפגינים כורדים בלונדון מוחים על שימושה של עיראק בגאז בהפגנותיה. (צילום: א.פ.)

רייגן מזהיר: שוללים כל פעולה ישראלית כנגד הטילים בסעודיה

חלק מהטילים כבר מבצעיים – טוען ה"פלייט אינטרנשיונאל"

מאת אמנון דנקנר, יוסי מלמן ודליה שרון, סופרי "דבר"

ואשינגטון (מיוחד ל"דבר"). – הנשיא רייגן אמר שלשום בבית הלבן כי ארה"ב מקווה שישראל לא תפעל באורח צבאי נגד הטילים הסיניים שסעודיה מתכוונת להציב בתחומה. "מובן שאנו מתנגדים לחלוטין לדבר כזה", אמר רייגן, "ואנו מקווים שהם (הישראלים) לא מתכננים שום פעולה כזאת".

דובר הבית הלבן אמר ביום ו' כי "אנו מודאגים מכל עלייה במתח באזור, אבל אין לנו שום סימן לפעולה ספציפית. אנו מודאגים מכל הצבת טילים ומכל תגובה עליה ופשוט תבענו מהצדדים להיות רגועים ומתחשבים".

מקורות מודיעיניים אמריקאים, שהצביעו תחילה בחשש על תרגילי הפצצה שערכו מטוסים ישראליים בשבוע שעבר, אמרו בסוף השבוע כי אין סימנים לכך שישראל מכינה פעולה נגד הטילים הסיניים. מקורות בממשל אמרו כי פעולה ישראלית אינה נראית מעשית שכן החוק האמריקאי יחייב תגובה קשה של ארה"ב, עד כדי הפסקת אספקה של ציוד צבאי למדינה שתבצע פעולה מעין זו תוך שימוש במטוסים אמריקאים, כמו האף־15. הם גם אמרו כי קשה להניח שישראל תתקוף את סעודיה, כפי שתקפה את הכור העיראקי, מכיוון שהצבא האמריקאי מעורב בכל פעילות סעודית וישראל עלולה למצוא עצמה תוקפת מטרות או אזרחים אמריקאים.

דובר במחלקת המדינה אמר אתמול, כי ארה"ב קיבלה הבטחה מהמלך הסעודי עצמו כי אין כל כוונה תוקפנית לטילים, וכי לא יורכבו עליהם ראשי נפץ לא קונבנציונליים. הדובר אמר כי ארה"ב אינה מרוצה מהרכישה הסעודית והדגיש, כי ארה"ב עצמה סירבה בעבר למכור לסעודים טילי קרקע־קרקע מסוג "לאנס". עם זאת אמר, כי ארה"ב מבינה את הדאגה הסעודית מפני פגיעה איראנית בשטחה באמצעות טילים, ומבינה כי סעודיה רכשה את הטילים הסיניים כדי להרתיע את איראן. הוא אמר כי הממשל בא בדברים הן עם סעודיה והן עם הסינים

(המשך בעמוד 2)

אזהרה לישראל

נשיא ארה"ב רונלד רייגן (צילום: א.פ.)

בלונים ומזל"טים הכוללים חיישנים ליירוט של טילים

מאת דליה שרון, סופרת "דבר" בבריטניה

לונדון (מיוחד ל"דבר"). – "שיתופה של ישראל ביוזמת "מלחמת הכוכבים" של ארה"ב אפשר לה לזהות את סכנות

(המשך בעמוד 2)

היום שיבושים ב־10 בתי"ח צפויה סגירת סניפי מד"א

מאת רונה הרניש, סופרת "דבר"

בנוסף להמשך עיצומי הרופאים בבתי החולים הממשלתיים עומדים לסגור ב־1 באפריל 19 מוקדים של מגן־דוד־אדום מתוך 45 המוקדים והתחנות ברחבי הארץ. הידיעה על סגירת מוקדי מד"א התקבלה בזעם ובתדהמה בפרט בישובים המרוחקים ממרכז הארץ, בהם לא קיים כל שירות אלטרנטיבי.

מוקדי מד"א שעומדים להסגר השבוע הם בירוחם, אשדוד, נתיבות, שדרות, אשקלון, ראשון לציון, קריית־מלאכי, בית שמש, בת־ים, קיראון, הרצליה, זכרון־יעקב, טבעון, כרמיאל, מעלות, חצור עילית, קצרין, עפולה, ומגדל־העמק.

הנהלת מד"א הודיעה, כי היא נכנעת להכתיב הכלכלי של משרד האוצר, המסרב להסיר את העיקול שהוטל על כספי העזרה הראשונה, אם לא ייסגרו 19 המוקדים. בלחצו של האוצר נאלצת הנהלת מד"א לפטר 150 עובדים. למד"א חוב של כשלושה מליון ש"ח ועיקול בספיה על ידי האוצר אינו מאפשר תשלום המשכורות לעובדים. משרד האוצר, דוחה את תוכנית ההבראה, שגובשה על ידי הנהלת מד"א ומשרד הבריאות, שהתבססה על התייעלות ללא צורך בסגירת המוקדים.

שיבושים קשים צפויים מהבוקר למשך שלושת הימים הקרובים בעשרה בתי החולים הממשלתיים והעירוניים. מזכירות ארגון רופאי המדינה החליטה אתמול, כי הרופאים שאינם מרותקים ישבתו בבתי החולים הכלליים "רמב"ם", "שערי צדק", "אסף הרופא", "וולפסון", ו"פוריה", בבית החולים באשקלון, בצפת ובשלושה בתי החולים הפסיכיאטריים "פרדסיה", "מזרע" וכפר שאול.

הבוקר מתכנס הוועד הארצי המורחב של רופאי המדינה להערכת המצב וגיבוש עמדה לקראת ישיבה שלא מן המניין של הוועד המרכזי של ההסתדרות הרפואית היום בצהריים. מתח ואי שקט שוררים בקרב 100 עובדי המעבורות.

<u>מלחמת המפכ"ל במבקר מחריפה:</u>

קראוס הכריז: המבקר ארדן אישיות לא־רצויה במשטרה

מורחק מהישיבות – והבכירים מסרבים לפגשו

מאת נתן רועי, כתב "דבר" לענייני משטרה

מפכ"ל משטרת ישראל, רב־ניצב דוד קראוס הודיע לאלוף (מיל.) אברהם ארדן כי אינו מוכן שישתתף עוד בישיבות סגל הפיקוד הבכיר של משטרת ישראל, כפי שנהג לעשות עד פרשת דליפת דו"ח הביקורת שלו.

לקראת ישיבת סגל הפיקוד הבכיר ביום א' שעבר, התקשר ממשרדו של המפכ"ל קראוס אל משרדו של המבקר ארדן ברחוב הלל בירושלים, והודיעו לו בשם המפכ"ל, כי הוא אינו רצוי בישיבת הבוקר. ארדן לא הגיע לישיבה, אך יותר מאוחר התקיימה ישיבה מיוחדת על הדלפת הדו"ח, והוא הגיע אליה ומסר את גירסתו, כפי שנתפרסמה גם באמצעי התקשורת.

בישיבת סגל הפיקוד הבכיר ביום א' האחרון

(המשך בעמוד 2)

אלוף (מיל.) ארדן

רב־ניצב (מעיל) קראוס

חמישה נהרגו בתקריות בשטחים; ראשי הערים לא רוצים להתפטר

מאת דני רובינשטיין, יהודה לוי, ומכתבי השטחים

חמישה צעירים ערבים נהרגו בתקריות סוף השבוע בגדה המערבית ומעזה נמסר, כי אשה בת 30 נחנקה למוות מגאז מדמיע. סוף השבוע הוכרז על־ידי מארגני ההתקוממות כמועד אחרון להתפטרות העיריות, אולם מלבד כמה מועצות כפריות לא התפטרו ראשי הערים. באל־בירה ובבית לחם תקפו צעירים את בית העירייה ובעזה נפוצו שמועות כי ראש העיר (הממונה) חמזה תורבמני התפטר, אולם מקורות ישראלים הכחישו זאת.

שורה של תקריות קשות היו אתמול בכבישים היוצאים משכם מערבה לטולכרם וקלקיליה. בכפר תולת ליד צומת עזון היתה הפגנה אלימה והותקף סיור צה"ל. הסיור פתח באש וכתוצאה מכך נהרגו עואד מרזוק, בן 50, ומאגד אל־דיב, בן 19. ליד צומת דיר־שרף מערבית לשכם ניסו צעירים מהכפר זוואתה לחסום את הכביש הראשי בשעות הערב של יום שישי. סיור צה"ל ירה ופצע את איאד צלאח, בן 21, והוא מת לאחר מכן מפצעיו.

שני הרוגים נוספים היו ביום ו' בעיירה תרקומיה בהר חברון. ההרוגים הם תאלד אל־מרקתאן, בן 20, ווליד אל־פתחתה, בן 17. ביום ו' היה מוקד התקריות בחברון וסביבותיה. בתרקומיה נפצעו עוד 13 צעירים בהתנגשות קשה עם צה"ל והם נלקחו לביה"ח בחברון. על גג בית החולים נאספו צעירים רבים שיידו אבנים על כוח צה"ל שהגיע למקום. 6 מהצעירים נעצרו.

בחברון נעצרו 50 צעירים לאחר שעשרות מתפללים לא עזבו את המסגד המרכזי בסיום תפילת יום השישי ורבים עלו אל גג המסגד והתבצרו שם. הם שרפו את דגל ישראל וצה"ל ניסה לארגן משלחת של ראשי הציבור הערבי שתפנה אותם ללא שימוש באלימות. בסופו של דבר פרץ צה"ל למסגד ועצר,

(המשך בעמוד 2)

<u>הפלשתינים מודיעים:</u>

ספינת השיבה תפליג לישראל ביוני או יולי

ערפאת: המהומות בשטחים יורחבו

פאריס (ע"ד וע"מ). – "ספינת השיבה" עוד תפליג לישראל – קובעת יו"ר של התאחדות הנשים הפלשתיניות עיצאם עבד אלהאדי בראיון לשבועון "אל־פורסאן" היוצא לאור בפאריס על־ידי רפעת אסד, אחיו של נשיא סוריה. לדבריה, תיערך ההפלגה ב־15 במאי או ב־ק ביוני.

"על בני עמנו בשטחים לדעת", אמרה אלאהדי, שגורשה מישראל לירדן ב־1969, "שלא הצלחנו להגיע אליהם. ידוע שישראל הקימה תוך מבצעים מיוחד, כדי להילחם נגד בואה של הספינה. אנו מקווים שהפעם תישמר הסודיות, כדי שאף צעיר נוסף אחר לא ימצא את מותו".

(המשך בעמוד 2)

עיקרון תחילה

● קריאה לאיפוק משמיע הוועד להגנת האדמות לקראת השביתה הכללית של ערביי ישראל ב"יום האדמה" – עמ' 3.
● מרכז התקיים יקבע אם הח"כים אברהם כץ־עוז ויעקב צור יוכלו לרוץ פעם נוספת לכנסת – עמ' 2.
● אין סיבה למסיבה אומרים במפעל "פרי העמק" לאחר ההסכם על פיצויי הפיטורים – עמ' 3.
● מייסד "דובקי" מרטין גהל, אביו של זורח גהל מת בסוף השבוע בלונדון – אנשים / עמ' 8.

<u>שרי "העבודה" מפקפקים:</u>

אין סיכוי למשאל עם בנושא תוכנית שולץ

מאת יוסי מלמן, סופרו המדיני של "דבר"

רוב השרים במפלגת העבודה אינם סבורים, כי יש סיכוי לקיים משאל עם בקשר ליוזמת השלום של השר שולץ.

את הרעיון העלה יוסי ביילין, המנכ"ל המדיני של משרד החוץ, הנחשב למקורבו של השר שמעון פרס.

השר פרס עצמו לא גיבש עדיין דעה ברורה בקשר לרעיון, אך שרים במפלגתו סבורים, כי אין כל סיכוי להשיג בנושא זה את הסכמת הליכוד. "אם אין רוב בכנסת להקדמת הבחירות כיצד יושג רוב לקיום משאל עם?" אמר אמש אחד השרים.

הרעיון הועלה בשיחות של מקורבי שר החוץ בהנחה שאין רוב להקדמת הבחירות והן יתקיימו במועדן, ומרצון להמשיך ולשמור על תנופת יוזמתו של השר שולץ.

פירושו של דבר

יום 'היסטורי'?

מאת אמנון דנקנר

הפרופסורים אדוארד סעיד ואיברהים אבו לוהוד היו נרגשים מאוד בצאתם מהפגישה עם מזכיר המדינה שולץ אתמול. קהל גדול מהרגיל של כתבים וצלמים שהמתין להם בפתח הבניין ביום ואשינגטוני אפור ומעונן, בישר כי למרות הצהרות מרגיעות זהו יום חשוב, אולי אפילו "היסטורי".

אירועים מהסוג הזה אינם באים במכה אחת אלא בתהליך ממושך, ואתמול ברור היה כי נעשה צעד בתהליך שבו ארה"ב מתקרבת אט־אט לעבר אש"ף. נכון שבאורח פורמאלי יש הבדל בין אש"ף לבין המועצה הלאומית ונכון שאפשר להתחבא מאחורי תירוצים פורמאליים, אולם אין ספק שהמפה המדינית לפני הפגישה אתמול היתה שונה מזו שאחריה.

לא מדובר במגעים בדרגים נמוכים או בינוניים, אלא בפגישה של מזכיר מדינה, ביוזמתו, עם אישים שהם דוברים ותיקים ומוכרים של הרעיון הפלשתיני, אנשים הידועים כמקורבים של יאסר ערפאת, ואנשים שלא הסתירו את העובדה כי מנהיג אש"ף דווח לפני הפגישה ויהיה מדווח מיד לאחריה.

חשוב גם לשים לב לכך שסעיד ואבו לוהוד ראו בפגישה הכרה אמריקאית בהתפרצה הפלשתינית, פריצת דרך חשובה מכיוון שעד כה התעקשו האמריקאים להגביל את המגעים לנציגים פלשתינים בשטחים בלבד והלכו בכך יד ביד עם העמדה הישראלית המקפידה פנים אל כל פלשתיני היושב מחוץ לשטחים ואינה מכירה בו בכלל כפרטנר למגעים.

בפגישה הזאת היה איתות לאש"ף, כי כדאי לו להתיר לנציגים פלשתינים להיפגש עם שולץ בביקורו הקרוב, ואיתות לא פחות חשוב לישראל, או יותר נכון לליכוד, כי סרבנות נמשכת מביאה לשחיקה בידידות ובמחויבות האמריקאית להתחשב בכל הרגישויות הישראליות.

גם בפגישה וגם בהודעה על יציאתו לאיזור הוכיח שולץ כי טעו אלה שמיהרו לקבור את יוזמתו טרם זמנה.

הנהג משה דחליקה, שהוכה בידי מתפרעים בכפר שיוח. (צילום: יצחק הררי)

הנהג הופשט והוכה ונמלט ברכב עובר

(ע.) – משה דחליקה, נהג "אגד", בן 24, מירושלים, ניצל מידי מתפרעים שתקפו אותו בכפר שיוח שבנפת חברון. האיש שנפגע, נבדק ושוחרר ביום ו' אחר הצהריים מבית החולים הדסה עין־כרם.

התקרית שבה הותקף דחליקה אירעה ביום ו' בצהריים. דחליקה, המשרת עתה במילואים, נשלח עם האוטובוס שלו להסיע חיילים שהיו בבית הספר שבכפר חלחול. הוא נסע מבניין הממשל שבחברון, אך תעה בדרך. כשהגיע לכפר סעיר, שאל תושבים כיצד להגיע למקום חפצו.

בבית החולים סיפר, כי התושבים הטעו אותו בזדון והורו לו לנסוע ישר. הוא עשה זאת ונקלע לכיכר המרכזית של הכפר סעיר, שבה היו מחסומי אבנים. כשראה שאינו יכול לעבור והותקף במטר אבנים, העדיף להימלט מהאוטובוס. דחליקה יצא מן המכונית והמתפרעים בכפר העלו את האוטובוס מיד באש. הנהג החל לרוץ לעבר הכרמים שבכפר, כשאחריו רודפים עשרות תושבים וצועקים "הנה יהודי, הנה יהודי".

(המשך בעמוד 2)

מרכז התק"ם יחליט היום אם כץ־עוז וצור יתמודדו

מאת עליזה ולך,
סופרת „דבר" לענייני מפלגות

מרכז התק"ם, בצירוף נציגי התק"ם במרכז מפלגת העבודה, יחליט היום אם יוכלו השר יעקב צור והמנכ"ל השר אברהם כץ־עוז להציג את מועמדותם להתמודדות ברשימת „העבודה" לכנסת הי"ב.

על־פי חוקת התק"ם, חייבים חברים שסיימו שתי קדנציות ויותר בתפקידים ייצוגיים ברוב של שני שלישים (66 אחוז), כדי לזכות במועמדות לקדנציה נוספת בתפקידיהם. מבין חברי־הכנסת של התק"ם חלה התקנה הזאת רק על יעקב צור ואברהם כץ־עוז.

בשאלת שילוחם של השניים לקדנציה נוספת בכנסת נחלקים ביניהם שני מזכ"לי התק"ם. ישעיהו פרי פרסם בשבוע שעבר מאמר בשבועון „קיבוץ" ובו כתב שהוא „מעדיף" לבחור במשלחת חדשה של חברי־שליחים. כלומר, הוא מעוניין ברענון כל נבחרת התק"ם לכנסת הבאה, והדבר חל גם על שני נציגי התק"ם הבכירים.

לעומתו, אמר אהרון ידלין ל„דבר", שהוא „תומך במתן אמון בשני החברים, צור וכץ־עוז".

בינתיים, הודיע ח"כ נחמן רז שאין הוא רואה את עצמו מועמד לכנסת הבאה. לעומתו, נחשבת ח"כ עדנה סולודר כמועמדת בטוחה ומשוריינת.

רק דוד לוי נגד בחירות ב„חירות"

רוב שרי „חירות" תומכים בקיום הבחירות הפנימיות במרכז, להרכבת הרשימה לכנסת, בסוף מאי או בתחילת יוני. בישיבת שרי „חירות" ביום ו' הסתייג מהנטיה להקדים את הבחירות הפנימיות רק השר דוד לוי, וב„חירות" פירשו את עמדתו זו כאיתות מחודש לאפשרות שיתמודד מול יצחק שמיר על ראשות הרשימה, וכי הוא מעוניין להרוויח זמן לשם כך.

17 נשים מתמודדות על חמשת המקומות

מאת עליזה ולך, סופרת „דבר" לענייני מפלגות

17 חברות הודיעו ליו"ר אגף החברות במפלגת העבודה על כוונתן להתמודד על מועמדות לרשימה לכנסת של מפלגת העבודה.

הבחירות במרכז מפלגת העבודה, שבהן משוריינים לנשים חמישה מקומות, יתקיימו בסוף מאי, אולם היום תתכנס מזכירות אגף החברות, כדי לקבוע את מתכונת פעילותו של האגף לקידום בחירתן של המועמדות. יש להניח שחלקן יודיעו על הסרת מועמדותן.

החברות שהודיעו על התמודדותן במרכז המפלגה הן: שרת הבריאות, שושנה ארבלי־אלמוזלינו, ח"כ אורה נמיר, ח"כ נאוה ארד, יעל דיין, ניצה שפירא־ליבאי, שרה אלטספקטור, רפאלה בן־זוהר־בילסקי, רפנה שרפמן, אסתר ביתן, הרצליה לוקאי, ליאורה לנגר, בקי פריישטט, אילנה צ'רנובורודה, צפורה צור, אילנה מורד, רוחמה חרמון ואנעם זועבי.

ועדי 'כור' דחו את דרישת ההנהלה לקיצוצים בשכר

מאת חיים ביאור, סופר „דבר"

הנהלת „כור" לא הצליחה בסוף השבוע שעבר להשיג את הסכמת הוועדים של פועלי הייצור לדרישתה שהשכר בקונצרן יקוצץ ב־5 אחוזים.

מנכ"ל „כור" ישעיהו גביש, הופיע לפני כינוס של ועדי העובדים שהתקיים באווירה סוערת והציג לפני המשתתפים את מצבו של הקונצרן, הנושא על גבו שורה של מפעלים מפסידים. מזכיר ארגון פועלי החרושת ההסתדרותית, אריה רביעו, שאף הוא דיבר, קרא לוועדים להתחשב בקשייו של הקונצרן ולהסכים לוויתור על 5 אחוזי השכר.

ואולם הרעות בקרב הוועדים נחלקו, הוויכוחים הפכו לקריאות ועם הדיווח הכינוס התפזר ללא כל החלטה. גם לא נקבע מועד לכינוס נוסף של הוועדים.

מחר יתקיים בבית הוועד הפועל של ההסתדרות כינוס של ועד הפקידים ב„כור" וגם על סדר יומו הצעת ההנהלה להסכים לוויתור על שיעור דומה של השכר. ואולם לנוכח הימנעותם של פועלי הייצור בקונצרן מלהסכים לקיצוץ, ספק רב אם הפקידים יאותו להיות ראשונים להיענות לדרישת ההנהלה.

דרישתה של הנהלת „כור" לקצץ בשכר העובדים אינה כוללת את שכרי „תדיראן", אלא נוגעת לשאר 19 אלף העובדים, כמוציתם פקידים ועובדים חודשיים.

אמש הודיעה ההסתדרות המהנדסים כי תתנגד לקיצוץ בשכר המהנדסים ב„כור", כל עוד לא יגיעו עמה משא ומתן בנושא. הודעה דומה מסרה קודם לכן הסתדרות ההנדסאים והטכנאים.

הממשל: תוכנית שולץ

(סוף מעמוד 1)

היתה בבגדר של מו"מ, אלא בגדר של חילופי דעות. הם סיפרו, כי הביעו באוזני שולץ את מחוייבותו של העם הפלסטיני לשלום המבוסס על זכות ההגדרה העצמית של העם הפלסטיני ועל כל החלטות האו"ם הנוגעות לסכסוך. „הפגישה", אמרו, „היא בגדר של צעד קדימה במאמץ האמריקאי לקידום התהליך, ותהליך זה צריך לכלול את כל הצדדים לסכסוך, ובכלל זה גם את נציגותו של העם הפלסטיני – אש"ף". הם אמרו כי הביעו באוזני שולץ את תחושת הדחיפות שבהפרות הביבוש הישראלי בשלב ראשון לכינון מצב של דו־קיום בשלום בין ערבים פלסטינים לבין יהודים ישראליים. אברהים אבו לורוד, מורה באוניברסיטת נורת'־ווסט באילינוי, אמר, כי הכרה אמריקאית באש"ף היא עניין של תהליך וכי יש לו תחושה שבפגישה היה צעד חשוב בתהליך הזה.

בתשובה לשאלה אישרו השניים כי היו להם מגעים עם ערפאת לפני הפגישה וכי ידווחו לו עליה, אבל לא עבר שום מסר דרכם מערפאת לשולץ. הם אמרו, כי ערפאת סבור כי תהליך השלום חייב לכלול גם את הפלסטינים ולא ייתכן מו"מ בלי השתתפות אש"ף. הם אמרו, כי שולץ אמר להם שהוא מכיר בעובדה שהפלסטינים־צריכים להיות חלק מתהליך השלום. השניים הדגישו כי הם אינם נציגים ישירים של אש"ף והסבירו את מעמדם כחברי המועצה הלאומית הפלסטינית, שהיא הגוף המחוקק של אש"ף, הגוף שלמעשה הקים את אש"ף והעומד מעליו.

השניים ביקשו להדגיש כי היתה חשיבות נוספת לפגישה בכך שארה"ב הכירה בקיומה וחשיבותה של תפוצה פלסטינית שיש לקיים אתה מגעים ואינה מגבילה את המגעים רק לפלסטינים היושבים בשטחים. הם סיפרו, כי אמרו לשולץ כי הסכסוך הוא בין שתי ישויות לאומיות ולא בין ישות לאומית ישראלית מצד אחד ואוספוף מצד שני.

בתשובה לשאלה אמרו, כי שולץ הביע שוב נכונות להיפגש עם פלסטינים בביקורו הקרוב באיזור, אולם פלסטינים כאלה יצטרכו, לדעתם, אם יבקשו להיפגש עימו, לקבל אישור מוקדם מאש"ף. גם דובר מחלקת המדינה אישר ששולץ מוכן להיפגש עם פלסטינים אולם אין בשלב זה כל פרטים על פגישה כזאת, אם תתקיים ועם מי.

דוברי הממשל הדגישו, כי שולץ נפגש עם השניים מכיוון שאין הם חברי אש"ף, אלא חברי המועצה וכי יש הבדל בין השתייכות לגוף זה והשתייכות לאש"ף.

גוברת

(המשך מעמוד 1)

ביום א' הבא בירושלים, דמשק, קאהיר ועמאן. בשיחה סיפר השגריר האמריקאי על פגישות שולץ־שוורדנדזה בוואשינגטון ועל הדיונים של קבוצות העבודה של שתי המעצמות בעניין המזרח התיכון. מדיווח זה עולה כי על אף חילוקי הדעות בין מוסקווה לוושינגטון בקשר לרעיון הוועידה הבינלאומית, מוכנה ברה"מ לאפשר לארה"ב להמשיך במגעיה לקידום היוזמה. ברה"מ מסכימה גם שנציגים פלסטינים ישתתפו בשיחות במשלחת משותפת עם ירדן ולא יוכר לייצוג נפרד. לעומת זאת סבורה ברה"מ כי על הוועידה הבינלאומית למלא תפקיד פעיל בדיונים, אם כי לא כופה.

קראוס הכריז

(סוף מעמוד 1)

אמר ניצב חרזן, מפקד המחוז הצפוני. „ארן גרם נזק כבד מאוד למשטרת ישראל. אני מתקשה להכיל לקציני המשטרה הבכירים שלי, שהוא לא צודק בביקורתו".

ארן אישר אתמול, כי נתבקש שלא להגיע לישיבת סגל הפיקוד הבכיר במטה הארצי וכי הוא נענה לבקשה זו.

פרשת דו"ח ארן הולכת ומסתעפת. בעתונות כבר פורסם כי תנ"ץ עוזי ברגר, המיועד למפקד המשמר האזרחי, קיבל הוראה מפורשת מצמרת המשטרה לא להיפגש עם ארן, והוא צייה להוראה והודיע לארן כי איננו יכול להגיע לפגישה המתוכננת ביניהם, שנועדה לעסוק בדו"ח שארן הכין. בעל דרגה נוסף, שסירב אף הוא להגיע לפגישה עם ארן, הוא ניצב אנוש גבעתי, מפקד מחוז המרכז של משטרת ישראל. גבעתי נתבקש להגיע לפגישה עם המבקר בעניין הדו"ח שהמבקר הכין על מחוז המרכז.

עם זאת נודע כי מפכ"ל המשטרה מאוכזב וסבור, שמו"לב לא נתן לו גיבוי מספיק במלחמתו נגד מבקר המשרד ארן. הוא ציפה כנראה, כי השר יפטר את ארן. אולם נוכח הביקורת הציבורית וגלי האהדה שארן זוכה להם בציבור ובכלי התקשורת, אין השר מפטר את המבקר.

בלונים ומזל"טים

(סוף מעמוד 1)

התקיפה של טילים באליסטיים, שאליהם לא היתה מוכנה קודם לכן" – אמר ד"ר אהרון מוס, נציג ישראל לתוכנית האמריקאית, בסימפוזיון בוואשינגטון שנערך בשבוע שעבר.

על פי דבריו, המצוטטים בעתון „פלייט אינטרנשיונאל" הסכנה העיקרית הנשקפת לישראל היא מצד טילי „ס.ס־21" ו־23, אשר יותקנו בשנים הקרובות בסוריה ובעיראק. לטילים אלה זמן מעוף של 3 עד 7 דקות וטווח הנע בין 50 ל־1100 מיל. מוס טען, לדברי העתון, כי על ישראל לקחת בחשבון גם סכנה שתקיפה בנשק כימי המותקן על טילים, סכנה אשר לא טופלה עד כה בשום מסגרת למרות הנסיון במלחמת איראן עיראק.

העתון כותב, כי דרישות אלו הביאו את ישראל לכלל פיתוח פתרונות המתבססים על מערך התרעה מוקדם: מערכות איתור וזיהוי, מערכת יירוט רב־שכבתית וגיבוש הצורך במערך תקשורת־שליטה וניהול קרב. ישראל מפתחת בלונים שיועלו לגובה 20,000 רגל, אשר יצוידו בחיישנים אלקטרו־אופטיים ואחרים, ואשר, יחד עם מזל"טים בעלי כושר רחיפה, יאתרו את הטיל התוקף ויכוונו אליו טילים מהירים, כדי להשמידו בשלב ההאצה. ההגנה הרב־שכבתית תתבסס לדברי העתון, על טילי קרקע־אוויר מסוג „ארו" ו„א.ב־10". ה„ארו" יטוס במהירות של תשעה מאך ויגיע לגבהים של עד 40 ק"מ – כדי למנוע התפשטות גאזים רעילים בגובה נמוך יותר. גובה זה חיוני גם למניעת ה„פולס האלקטרומגנטי" המאפיין פיצוץ גרעיני. את ה„ארו" ישלים ה„א.ב־10", בגבהים נמוכים יותר. לדברי העתון, למרות הפוטנציאל שלהם התותחים והיפר־מהירים עדיין יקרים מדי ובאשר לנשק הלייזר, גם הוא יקר מאוד, קצר־טווח וחסר יכולת נגד נשק כימי.

הנהג הופשט והוכה

(סוף מעמוד 1)

הוא סיפר בבית החולים, כי נפגע מיידוי אבנים בשתי רגליו ובשתי ידיו. בשלב מסוים במירדנף, נפל מאפיסת כוחות. המתפרעים שהגיעו אליו לקחו אותו עמם וגררו אותו כק"מ מהכביש אל מרכז הכפר, שם התכוננו להושיבו כדי לרגום אותו באבנים. דוחליקה סיפר, כי כל הדרך הוכה נמרצות, תוך שהוא סופג קללות ויריקות. המתפרעים קרעו מעליו את בגדיו, למרות שהתחנן בפניהם על נפשו. הוא אמר להם שאיננו חייל ואין לו נשק.

דוחליקה סיפר, כי פתאום הכוזן בכבר הכפר במכונית פזה. הוא הצליח להתרומם ולהיכנס בכוח לתוכה, תוך שהוא דוחף את הנוסע שישב ליד הנהג. „התחננתי אל הנהג הערבי שישב במכונית, שאני מוכן לתת לו את כל מה שיבקש – רק שיוציא אותי מהכפר", סיפר הנהג הפצוע. האיש לקח את דוחליקה עד למחסום צה"ל, שבכביסה לכפר, סיפר הנהג הפצוע, שבו ניצבו שלושה חיילים. הם פינו אותו למתקן צבאי, ומשם הועבר באמבולנס לבית החולים הדסה עין־כרם בירושלים.

ספינת השיבה תפליג

(סוף מעמוד 1)

ביום ו' אמר ראש אש"ף יאסר ערפאת בבגדאד, כי המהומות בשטחים יימשכו ואף יתרחבו לכדי מרי אזרחי. „על אלה האומרים, כי ההתקוממות תיפסק בתוך ימים להכות עד 30 במארס ולראות", אמר לכתבים עם הגיעו לעיר.

לדברי ערפאת, הסתיים שלב אחד בהתקוממות בשבוע שעבר וצפויים עוד שלושה שלבים: מהלומות מרוכזות, מרי אזרחי חלקי ומרי אזרחי מלא. לתלן הזהיר ערפאת את מנהיגי ישראל מפני תוצאותיה הצפויות של החלטת שר הבטחון יצחק רבין לאפשר למתנחלים להפעיל נשק נגד המפגינים הפלסטינים. „אני רואה בכך החלטה המדהה ביותר", אמר. „יהיו לכך תוצאות חמורות מאוד בתוך ישראל".

רייגן מזהיר

(סוף מעמוד 1)

כדי לבטל את העיסקה.

חלק מהטילים מבצעיים

חלק מאתרי הטילים הסעודיים כבר מבצעיים – כך טוען ה„פלייט" בגליונו השבוע. לדברי העתון, קיבלו הסעודים לפחות 12 טילי קרקע־קרקע בליסטיים מטיפוס „סי.אס.אס־2" מתוצרת סין, לטווח בינוני, וכמה מהם הותקנו באתרים הדרומיים לריאד.

חמישה נהרגו

(סוף מעמוד 1)

כאמור, 50 צעירים, במאלף המיצאו נפצעו ארבעה.

חמישה בקבוקי תבערה הושלכו אתמול בלילה אל בניין תחנת המשטרה בסייבה. שלושה מהם התלקחו בחצר. לא נגרם נזק. לרכוש ואיש לא נפגע. מונה צוות חקירה מיוחד.

נמשך העוצר ברצועת עזה

סוף שבוע שקט עבר על רצועת עזה, אם כי החיים באזור לא שבו למסלולם ושביתות המסחר נמשכות. רק הפרת סדר קלה אחת נרשמה בסוף השבוע בבית חנון.

רחובות העיר עזה עדיין שוממים וכמעט אין בהם תנועת כלי רכב והולכי רגל. מרבית החנויות נעולות ועל קירותיהם מצויירות סיסמאות שנות וסיסמאות מחוקות, ביניהן גם כתובות „פלשתין" אחדות בשפה העברית. מצב דומה שורר במרבית עיר הרצועה, אך התושבים הסתגלו כבר כנראה לצורת החיים החדשה ובשבת נראו רבים על שפת הים בעזה.

אתמול בצהריים נאספו כ־50 מפגינים מול בניין המועצה המקומית של העיירה בית־חנון שבצפון הרצועה וקראו לחברי המועצה להתפטר, כנודע בכרוז מספר 10. כוח צה"ל הגיע במהירות למקום והמפגינים התפזרו ללא התנגשות עם החיילים.

כל רצועת עזה נתונה בעוצר מהשעה 22.00 ועד השעה 3.00 כדי לאפשר בבקרים יציאת עובדים לישראל. על מחנה הפליטים ג'בליה הוטל ביום ו' סגר ועוצר מלא, שהוטל עוד בשבוע שעבר אחרי התנגשויות אלימות עם חיילי צה"ל, נמשך במחנה הפליטים „שאטי" בעזה, במחנה הפליטים דיר אל בלח וכן במחנה הפליטים של חאן־יונס ובשכונת שבורה של מחנה הפליטים ברפיח. בסך הכל נתונים היום כ־120 אלף מתושבי הרצועה בעוצר.

ביום ו' נקלע נהג „אגד" משה דוחליקה עם האוטובוס שנהג לכפר סעיר מצפון לחברון. הוא תעה בדרכו לקריית ארבע ומסר, כי שאל ערבים על הדרך והם כיוונו אותו אל תוך הכפר. הוא נתקל במחסומים וצעירים הורידו אותו והכוהו עד שאחד התושבים לקח אותו ברכבו ליציאה מהכפר. בינתיים העלו מפגינים בכפר את האוטובוס באש והוא נשרף כליל (ראה ידיעה נפרדת).

אתמול נמשכו התקריות בכפר סעיר וצעיר נפצע מירי. כל שעות היום אתמול היו התנגשויות בין הצבא ובין צעירים מהעיירה והעירייה שניסו לחסום את כביש חברון־באר־שבע. גם משם נמסר על פצועים. ביום ו' שוב מנע צה"ל כניסת עיתונאים לרוב האזורים בגזרה המערבית.

צעירים תקפו אתמול באבנים את בניין עיריית בית־לחם ברחבת כנסיית המולד ודרשו מראש העירייה אליאס פרייג' להתפטר. משמר צה"ל הרחיק אותם. פרייג' אמר בתגובה, כי הוא ראש עירייה נבחר ואיננו מתכוון להתפטר. התביעות להתפטרות ראשי הערים בשטחים הן נוכח דרישת כרוזי מפקדת ההתקוממות.

מקורות בעזה מסרו כי נבילה אל־יזיגי בת 30 ממשפחת בעלי מפעל המשקאות „סבו־קאפ" מתה אתמול אחרי שנחנקה בעת פיזור מפגינים בגז מדמיע.

בקבוק תבערה הושלך בליל שבת על בית ליד ישיבת „עטרת כהנים" ברחוב הגיא בעיר העתיקה בירושלים. הבקבוק התלקח אך לא נגרם שום נזק.

תושב רמת השרון הותקף

עופר ביטון, תושב רמת השרון, הותקף בליל שבת ע"י ארבעה צעירים ערבים בעת שניסו לגנוב מכוניתו סכואב והפשעו על ידו. ביטון נפגע בעינו והועבר לבית החולים מאיר בכפר סבא, קיבל טיפול רפואי ונשלח לביתו.

משטרת מרחב השרון פתחה בחקירה לאיתור ארבעת הצעירים, שלאחר הפגיעה בעופר ביטון נמלטו ממרדף משטרתי ובתאונת „פגע וברח" בצומת קאסם פצעו שני אנשים כשעברו באור אדום. לאחר מכן הגיעו למרכז כפר קאסם וגרמו להתקהלות רבתי, שבמהלכה הותקפו ניידות משטרה שהוזעקו למקום ונרגמו באבנים. לאחר שאחד השוטרים ירה באוויר כדי להניס את המתקהלים הגיעו למקום כוחות משטרה נוספים ואנשי משמר הגבול. הם עצרו ארבעה תושבי כפר קאסם שיידו אבנים לעבר השוטרים.

איגרת הקודש של כ"ק אדמו"ר שליט"א מליובאוויטש לקראת חג הפסח תשמ"ח

(תרגום מאידיש)

ב"ה, ערב־שבת־קודש ראש־חודש ניסן,
פ' ויקרא אל משה, פ' החודש
שנת התשמ"ח, שנת הקהל.
ברוקלין, נ.י.

אל בני ובנות ישראל
בכל מקום שהם
ה' עליהם יחיו

שלום וברכה!

ראש־חודש ניסן, שהוא היום הראשון של חודש הגאולה, והיום בשבוע שבו חל גם היום הראשון של חג הפסח, זמן חירותנו — הוא היום בו התבשרו בני ישראל שעומדים לפני יציאת מצרים ואף נקבע יום היציאה והגאולה (יום חמשה עשר לחודש), וכהכנה לכך — קיבלו את המצוות של קרבן הפסח, מצה ומרור וכל ההוראות וההכנות לגאולה ממצרים.

התורה גם קבעה את ראש־חודש ניסן כ„ראש השנה למלכים ולרגלים", שניתן לומר שהדבר קשור גם עם העבודה שבחודש ניסן נולדו בני ישראל כעם, ובראש־חודש הודיע והבטיח להם הקב"ה על כך — עם שהוא „ממלכת כהנים וגוי קדוש", מלוכה וקדושה, דברים ההולכים יחד: להיות כהן ועבד המלך — הקב"ה על־ידי קיום מצוותיו. והרי „עבד מלך — מלך", — ולהביא אל תוך הוליך העולם קדושה, מקרא קודש — „רגלים".

• • •

יחזקאל הנביא משווה את יציאת עם ישראל ממצרים (חג הפסח — זמן חירותנו) ללידת ילד:

העובר, בהיותו בבטן אמו, לפני היוולדו, הוא דבר שלם, חי ומתפתח, עם גוף מושלם, עם ראש ועם כל האברים והגידים. בגם, לאמתו של דבר אין הוא כלל מציאות לעצמו, אוכל מזון מזה שאמו אוכלת, הוא „הולך" ומתפתח להיכן שאמו הולכת, וכיוצא בזה.

אך מיד עם רגע היוולדו של העובר — הוא מתחיל להתנועע, קולו נשמע וכו', וכללית מתחילה אז התפתחותו המושלמת, התפתחות מסוג חדש, הן גופנית והן רוחנית.

כך היה גם אצל בני ישראל במצרים לפני הגאולה:

הם היו „עם" מבחינות רבות ביותר, עד כדי כך שהיו „מצויינים", שונים מן המצריים בלשונם בלבושם וכו', עד כדי כך שהיו אפילו בארץ נפרדת, ארץ גושן. אבל יחד עם זאת היו משועבדים ו„בלועים" בין המצריים — עד כדי כך שהיה נדמה שגם בדיבורים עיקריים הם „בקרב גוי", כמו המצריים.

וברגע הגאולה — מוציאים „לקחת לו גוי מקרב גוי", בני נלקחו „לו", אל הקב"ה ועל־ידי הקב"ה, להיות — לו — „גוי", מתוך מצב של עבדות עמוקה עד לחירות נעלית ביותר, עד כדי להיות עם ה', מוכנים להיות „ממלכת כהנים וגוי קדוש" בחיי יום יום.

• • •

כמו בכל עניין של תורה ומצוות, הרי נוסף ללקח הכללי יש כאן גם לקח והוראה לכל יחיד, למשפחה ולכל — העם היהודי.

אחת ההוראות העיקריות לכל אחד ולכל אחת — היא:

חג הפסח מזכיר ומלמד להשתחרר מהשתעבדות ל„עבודה זרה", עבודתה של הסביבה הזרה, ולהיות בן חורין, חירות אמיתית על־ידי חיים לפי ההוראות של תורתנו, תורת חיים, תורת אמת:

„משכו" — לבבך עצמו, לסגת ולהתנער מכל דבר שהוא „עבודה זרה", זר לתורה וליהדות.

„וקחו" — ולקחת, הרבה יותר ועמוק יותר, תורה ומצוות, ובאופן שכל ההתנהגות, עד פרטי פרטים, תהיה בהתמסרות מוחלטת אל הקב"ה: „ראשו על כרעיו ועל קרבו", הכל מן הכח הנעלה ביותר (הראש, השכל) עד לכוחות הנמוכים ביותר (המעשה), נעשה ל„קרבן פסח לה'", חדור באותה אש (אש קדושה), הבוערת תוך כל כולו.

וכך משתתף הדבר גם בחיי האדם. שם „ראשו" — המציינים החשובים ביותר שלו, עד „כרעיו" ... מושיב ... „ואהבת את ה' אלוקיך בכל לבבך ובכל נפשך ובכל מאודך".

וכפי שצויין לעיל — כל זה בחייו של היהודי, כיחיד, כמשפחה, וגם וחשוב ביותר — כחלק מכלל ישראל.

• • •

כפי שהוזכר לעיל הרי כבר בראש־חודש ניסן נצטוו בני ישראל על קרבן פסח ויציאת מצרים, „והימים האלה נזכרים ונעשים בכל שנה ושנה" — אך בכוחות רעננים ומחודשים ובאפשרויות גדולות יותר.

ויהי רצון, שכל אחד ואחת (אנשים, נשים וטף — ובמיוחד השנה שהיא „שנת הקהל", שנה של „הקהל את העם האנשים והנשים והטף") בתוך כלל ישראל, יבצעו את כל האמור, ובאופן של „ביד רמה".

וכל זה גם מזרז גם את קיום בקשת דוד מלכנו משיחא, נעים זמירות ישראל:

„הושע עבדך" — עד „שמח נפש עבדך", ומיד — „פנה אלי וחנני", תן לי במלוא החן שלך, נתינה ועד „והושיעה", הושע כל יהודי, האנשים הנשים והטף, בכל, הן בגשמיות והן ברוחניות.

עד — ובמהרה בימינו ממש — הישועה הכללית, הגאולה האמיתית והשלימה, „כימי צאתך מארץ מצרים אראנו נפלאות".

בכבוד ובברכה להצלחה בכל האמור
ולחג הפסח כשר ושמח

מנחם שניאורסאהן

ערב־שבת־קודש: שהוכפל בו טוב — בראשית א, כה, שם, לא. תוספתא ע"פ שם, לא. וראה רמב"ן שם. וראה לקו"ש חכ"ד ע' 641 הערה ד"ה עש"ק.

שבת... ראש־חודש: ראה מכתב עש"ק ר"ח ניסן תשמ"ה הערה ד"ה זה (הנש"פ עם לוקוטי טעמים, מנהגים וביאורים — קה"ת, תשמ"ד ואילך — ע' תשסא).

ראש־חודש ניסן: שאותו היום נטל עשר עטרות — שבת פז, סע"ב, וראה מכתב הנ"ל הערה ד"ה ראש חודש ניסן (הנש"פ הנ"ל שם).

ניסן: לישון נסי נסים — ע"פ ברכות נז, רע"א ובפרש"י. וראה חדא"ג מהרש"א שם. וראה מדרש לקח טוב עה"פ (בא יב, ב) החודש הזה לכם: ניסן שבו נעשו נסים לישראל.

פ' ויקרא אל משה: ראה לקו"ת ר"פ ויקרא. וראה מכתב הנ"ל הערה ד"ה פ' ויקרא אל משה.

פ' החודש... פסח: מגילה כט, א ואילך. ובפרש"י שם ד"ה ברביעית: שיש בו פרשת הפסח.

ראש־חודש... התבשרו: בא יב, א ואילך. וראה מכתב ר"ח ניסן התשל"ו הערה זה (הנש"פ הנ"ל ע' שדות).

חודש הגאולה: שמו"ר פט"ו, יא. וראה אוה"ת בא ע' רסד ואילך. ד"ה החודש הזה תרכ"ה (הב'). השית. ועוד. ובניסן נגאלו ובניסן עתידין ליגאל — ר"ה יא, א. שמו"ר שם. וראה אוה"ת שם. המשך מים רבים תרל"ו ספל"ד ואילך. ד"ה החודש הזה עש"ת.

זמן חירותנו: כן בקרא בנוסח התפלה והקידוש. וראה לקו"ש ח"ו ע' 27 ואילך (הנש"פ הנ"ל ס"ע תקו ואילך). וראה גם מכתב יום ג', ר"ח ניסן התשמ"ג (הנש"פ הנ"ל ע' תשלד ואילך).

היום שבו... נתבשרו... מצרים: ראה מכתב ר"ח ניסן התשל"ו הערה ד"ה סאג והנה... אנגלואס ד"ה אנגלואגס... ממצרים ובשוה"ג שם (הנש"פ הנ"ל ע' עדות).

יום חמשה עשר לחודש: דבי' קיימא סיהרא באשלמותא — ראה זח"ב פה, א. רעו, א. שמו"ר פט"ו, ובדיוק יותר: אמצע של כ"ט יום י"ב שעות ותשצ"ג חלקים מן המולד (האמיתי ואכ"מ) — רמב"ם הל' קידוש החודש פי"ז הי"ג (מהשיעורים ברמב"ם דימים אלו — לפי החלוקה דג"פ ליום). בי' לסוא"ח סתב"ץ ד"ה ומ"ש רבינו. ב"י שם ובס. אריי ועוד.

וכהכנה לכך... קרבן פסח: ראה מכילתא ופרש"י עה"פ בא יב, ו. נתבאר בלקו"ש חט"ז שיחה ג' לפ' בא — ע' 114 ואילך (הנש"פ הנ"ל ע' רכד ואילך). וראה מכתב ר"ח ניסן התשל"ו הערה ד"ה צוציאי־יצ"ג דערצי (הנש"פ הנ"ל ע' עדות).

ראש־חודש ניסן... ראש השנה למלכים ולרגלים: ר"ה בתחילתה. ובגמרא שם (ד, א): רגל שבו ראש השנה לרגלים.

למלכים ולרגלים... בני ישראל: להעיר דהוא ר"ה ר"ה למלכי ישראל ולא לאוה"ע (ר"ה, ח, א). ולהעיר, דבירושלמי ר"ה שם ילפינן דהוא ר"ה למלכים ולרגלים מדכתיב ב"פ לכם.

ממלכת כהנים וגוי קדוש: ונעשה כן בפועל „בהוציאך את העם ממצרים תעבדון את האלקים על ההר הזה", במתן תורה — יתרו יט, ו. יבוצית מתן תורה יצאו ממצרים — פרש"י עה"פ שמות ג, יב ... ראה ליקוטי לוי"צ לתניא ... ע' סי' ... אגרות ע' ...

לידיי... עבד... הקב"ה: זה נעשה ונתגלה ע"י יציאת מצרים. כמ"ש „כי עבדי הם אשר הוצאתי אותם מארץ מצרים" (בהר כה, מב. יבראבי"ע שם): „כי לי בני ישראל עבדים עבדי הם אשר הוצאתי אותם מארץ מצרים" (בהר שם, נה). וראה מעלת בנים — שמות ד, כב.

כי הקב"ה: לישון כהונה שירות הוא (פרש"י עה"פ תצוה כח, ג). וראה לקו"ש ח"י ע' 19 ואילך. ובהערות שם.

עבד מלך מלך: תנחומא צו יג (הובא בפרש"י עה"פ בהעלותך יב, ח). ספרי (הובא בפרש"י) עה"פ דברים א, ז. פרש"י עה"פ לך לך טו, יח. ב"ר פט"ו, ג. וראה שבועות מז, ב.

ולהביא... קדושה, מקרא קודש: ראה זח"ג, צד, א ואילך. סידור (עם דא"ח) סדר ההגדה־ד"ה והנה לבנך (רצז, ד ואילך). ובכ"מ.

מקרא קודש: אמור כג, ב. שם, ד.

יחזקאל הנביא משווה: קאפיטל טז. וראה תו"א וארא. תו"א צו, ב ואילך. סהמ"צ להצ"צ מצות קרבן פסח פ"ב (דרמ"צ צז, סע"ב ואילך). ובכ"מ.

אין הוא כלל מציאות: עיין סנהדרין צא, ב: בשעה שאיתוהי בה מאיתוהי יצאהיל וכו'. ובמפרשים שם. חז"א רי"ש יישב (קעט, א־ב). ספר חסידים סי' התשל"ז. פרש"י עה"פ בראשית ח, כא (ובמפרשים שם).

מזון שאמו אוכלת: נדה ל, ב.

קולו נשמע: כבתי"ש רדיל (ראה גדה מב, ב) שהוא סימן חלידה דישמעאל לולד דצווח" וראה תו"א וארא.

מצויינים... שונים... בלבושם וכו': הגש"פ פיסקא במתי מעט. וראה בפרשי ההגדה שם. ולהעיר משו"ת צ"צ יו"ד סקע"א (וההשמטות בח"ו).

עד כדי כך: ראה זוה"ב קע, ריש ע"ב. מכילתא עה"פ בשלח יד, כח. ילקוט ראובני שם, כז.

לקחת לו גוי מקרב גוי: ואתחנן ד, לד. וראה מכתב ר"א ניסן התשל"ד (הגש"פ הנ"ל ע' תרנד). וש"נ.

מתוך... עבדות... לחירות נעלית: (הגש"פ הנ"ל ע' עתר ואילך).

חירות נעלית: ראה זוה"ב כ, א. זח"ח ר"ש יתרו. וראה גם תקו"ז תנ"ש (צז, סע"ב).

בכל ענין של תורה... הוראה לכל יחיד: ראה בעיר בגה (שבית תורת הבעש"ט) כל דבר ודבר אשר האדם רואה או שומע יש בו הוראה בעבודת השם — „היום יום" ט' אייר. כש"ט (הוצאת קה"ת) הוספות סי' קכז ושי"נ.

משכו — לבבך... עבודה־זרה... וקחו — ולקחו... תורה ומצוות: בא יב, כא ובמכילתא עה"פ. מכילתא (הובא בפרש"י) עה"פ שם ו. וראה לקו"ש ח"א ... ראשו... כרעיו: בא יב, ט. פסחים עד, רע"א במשנה. רמב"ם הל' קרבן פסח פ"ח ה"י.

הרי כל כולו: ו"ל שנרמז בהציווי (בא שם) אי תאכלו ממנו נא.

צלי אש: בא שם.

ואהבת... ובכל מאודך: ואתחנן ו, ה.

והימים האלה... בכל שנה ושנה: אסתר ט, כח. וראה ספר הישך שנת הקהל: ראה מכתב דאד"ש תשרי שנה זו, ובהערה שם ד"ה הקהל... וראה כדבר ... שנת הקהל.

הקהל... והטף: וילך לא, יב.

ביד רמה: בשלח יד, ח. ובתרגום אונקלוס עה"פ: בריש גלי. ובפרש"י שם: בגבורה גבוה ומפורסמת.

בקשת דוד: תהלים פ"ו: ב, ד, טז.

נעים זמירות ישראל: שמואל־ב כג, א. וראה שהשיר פ"ד ... שם.

פנה... ויאי... נפלאות: מיכה ז, טו. וראה ... אוהת בין עשי... ולחג הפסח כשר ושמח: ראה ... לוי"צ אגרות ע' קצו.

מוג האוויר ביעדי הטיסה החשובים של סוויסאיר

אוסלו	1־ – 0	מעונן	
אמסטרדם	8 – 9	מעונן	
בואנוס איירס	21 – 24	גשום	
הלסינקי	0 – 3	גשום	
הונג קונג	20 – 23	מעונן	
וינה	0 – 1	מעונן	
ז'נבה	0 – 1	מעונן	
טוקיו	1 – 7	גשום	
טורונטו	3 – 12	גשום	
יוהנסבורג	15 – 28	בהיר	
לונדון	7 – 11	גשום	
ליסבון	11 – 22	בהיר	
מדריד	9 – 25	בהיר	
מונטריאול	1־ – 14	מעונן	
ניו יורק	9 – 21	מעונן	
סאן פאולו	17 – 29	בהיר	
פאריס	7 – 1	מעונן	
פרנקפורט	5 – 11	מעונן	
ציריך	5 – 10	גשום	
ריו דה ז'נרו	19 – 3	מעונן	
שטוקהולם	1 – 3	מעונן	
שיקגו	7 – 17	בהיר	

תל־אביב: רח' בן־יהודה 1, טל' 5102523. ירושלים: רח' יפו 30, טל' 233373. חיפה: דרך הים 2, טל' 384655. באר שבע: רח' האבות, טל' 33282.

swissair

התזמורת הפילהרמונית הישראלית

תל אביב, היכל התרבות, 5 אחה"צ
קונצרט לנוער מס' 4
אריה ורדי
מנצח
רובין וייל – קטעונר
סופרן
סלים עבוד
מספרן
התכנית:
קודאי – 2 קטעים מתוך האופרה „הארי יאנוש"
ברטוק – 7 מחולות רומניים
ברטוק – 2 קטעים לפסנתר מתוך „לילדים"
יום ו' 30.3.88

תל אביב, היכל התרבות, 8.30 בערב
קונצרט למנויים מס' 8
ג'וזפה סינופולי
מנצח
בריסטיאן צימרמן
פסנתרן
התכנית:
בריטו צירקן – „אורוהריה"
בטהובן – קונצ'רטו לפסנתר מס' 3
צ'יקובסקי – סימפוניה מס' 5
סדרה א': יום א' 3.4.88
סדרה ב': יום ב' 4.4.88
סדרה ג': יום ג' 5.4.88

תל אביב, היכל התרבות, 8.30 בערב
קונצרט למנויים מס' 7
ג'וזפה סינופולי
מנצח
בריסטיאן צימרמן
פסנתרן
התכנית כמו בת"א סדרות א־ג
סדרה ד': יום ד' 6.4.88
סדרה ה': מוצ"ש 9.4.88

דבר הוא דבר של היום חדש

קבלת מודעות 24 שעות ב„דבר"
מודעות
משפחתיות דהופות
וכל יתר סוגי המודעות ל־
הלוח הכללי
דבר
מתקבלות
24 שעות ביממה
ב„דבר" דיזנגוף
רח' דיזנגוף 118
(מול כסית)
טל' 246363 239952

יקירנו המחנך והסופר
זאב ליבנה (לרמן)
הלך לעולמו בשיבה טובה.
תרם את גופתו למדע.
נא להימנע מביקורי תנחומים.

המתאבלים:
בנו וכלתו: ד"ר פנחס ואביבה לרמן
נכדותיו: טלי, אירית
ובני משפחותיהן
הנה איינשטיין
ומשפחות הרובי, לוי ולרמן

בצער רב אנו מודיעים על פטירתו של חברנו הפנסיונר
ישראל גולדברגר ז"ל
ומשתתפים באבלה הכבד של המשפחה
ועד עובדי חברת החשמל לישראל מחוז הדרום
ההנהלה הפנסיונרים בחברת החשמל

לחברתנו ביטרמן עדינה
אתך באבלך במות עליך
אמך ז"ל
בנק אמריקאי ישראלי בע"מ
ההנהלה והעובדים

דבר DAVAR
מאוחד עם למרחב

העורכת חנה זמר
משנה לעורך דוד פרהמור
מזכיר מערכת מרדכי ברקאי
מנהל כללי אמנון בר־נוי
המו"ל – „דבר" בע"מ
נדפס בדפוס „דבר" בע"מ
המערכת וההנהלה תל־אביב
רח' שינקין 45, ת.ד. 199
מיקוד 61001
טלפון 286141 (6 קוים)
מחלקת המודעות
טלפונים ישירים
286156 ,281860 ,298032

סניפים:
ת"א, בית „דבר" רח' שינקין 45
טלפון 286141, מיקוד 65233

ירושלים:
המערכת: רח' המלך ג'ורג' 16
בית מאוריה קומה ג'
טלפון 242203, ת.ד. 94229

חיפה: רח' הנביאים 27
טלפונים 642111־2־3, מ. 33104

רבין: מוכן להחזיר עד שני־שליש מהשטחים בתמורה להסדר שלום

(ע). -אילו היינו כאן 7 מיליון יהודים מול 2 מיליון ערבים הייתי מתנגד להסדר של שטחים תמורת שלום. אך מאחר שהעם היהודי בתפוצות לא נענה לאתגר הציוני אני בעד פשרה טריטוריאלית, עד כדי החזרת שני שלישים משטחי יהודה ושומרון לריבונות ערבית, כלומר לירדן – אמר ביום ו' שר הבטחון יצחק רבין בהרצאה לבמה לבירורים מדיניים והסברתיים על שם משה דיין.

רבין אמר, כי ארץ־ישראל היא המקום היחיד להקמת מדינה יהודית, אך מאחר שהוא בעד שמירת הייחודיות היהודית של המדינה, הוא לא יתן יד להפיכתה למדינה דו־לאומית. לכן, בלית ברירה, יש להיפטר מחלק מהשטחים שיש בהם ריכוז גבוה של אוכלוסיה ערבית, ולעשות זאת בכפוף להסדרי בטחון חסרי פשרות, שבהם יחזיק צה"ל בירדן כקו בטחון.

אשר לישובים שהוקמו בשטחים מתנגד רבין לעקירתם. לדעתו עד שנת 1982 היה הסכסוך במזרח־התיכון סכסוך יהודי־ערבי כולל, אך מאז זה סכסוך ישראלי־פלשתיני, וככל שהוא יתחדד, יורע לישראל. על כן על ישראל לשאוף להסדר עם מדינה ערבית, דהיינו ירדן.

רבין חזר ואמר, כי הוא מסכים לריבונות ירדנית על חלק מן השטחים מערבית לירדן, אבל לא למדינה פלשתינית בינינו לבין ירדן. עוד אמר, כי אינו חסיד האוטונומיה, מחשש שהיא תביא להקמת מדינה פלשתינית.

האירועים בשטחים

בהתייחסו לאירועים בשטחים אמר רבין, כי יש שני יעדים, אחד צבאי והוא להרגיע את המצב, והאחר מדיני, ומשמעו שבשום אופן אין להיכנע לאלימות. הטיפול באירועים בשטחים יראה פירות עם הזמן, שכן הפעלת כוח, מעצרים, משפטים ולחצים אדמיניסטרטיביים וכלכליים על האוכלוסיה אינם אפקטיביים מיד. הוא הוסיף כי נדרשה לו שנה שלמה כדי לשכנע גורמים בממשלה להוציא את תנועת ה"שביבה" אל מחוץ לחוק.

יוזמת שולץ

בהתייחסו ליוזמת שולץ, אמר רבין כי יש לטפל בנושא המדיני גם אם לא רוסנה האלימות, בציינו כי גם הסכמים בשנים עברו נעשו תוך כדי לחימה. הוא בעד תשובה ישראלית חיובית על הצעות שולץ על אף לוח הזמנים הצפוף שבה. "יש אומרים שהמעצמות יכפו הסדר עלינו, אבל אני חושש מכפייה רק מצד ארה"ב", אמר רבין.

בדיון השתתפו גם ראש המרכז למחקרים אסטרטגיים אהרון יריב, צבי שילוח והשר יגאל הורביץ.

סוציאליסטים מצרפת

שר החוץ שמעון פרס מקשיב לדברי הסנאטור ליאון אקוט, ראש המשלחת הסוציאליסטית מצרפת. (צילום: יצחק הררי)

שניים נאשמים בהחזקת טיל במגמה להפעילו נגד ערבים

(ע). – גרשון לוקסנבורג, בן 44 מירושלים, מסר בראשית השנה למשה דינוקור, בן 44 מראשון לציון, טיל "לאו", וזה התכוון להשתמש בטיל כדי לפגוע בערבים – כך טוענת התביעה, עו"ד הלנה ביילין בכתב האישום שהגישה נגד השניים בבית המשפט המחוזי בתל־אביב.

בדיון שנערך ביום ו' בבית המשפט הסיר השופט המחוזי עמוס זמיר את צו איסור הפרסום, שהוטל על כתב האישום, לפי בקשת התובעת ביילין. איסור הפרסום על רשימת העדים במשפט נותר בעינו. השופט האריך את מעצרם של שני הנאשמים בחמישה ימים.

בנוסף על החזקת טיל ה"לאו" ומסירתו לדינוקור מואשם לוקסנבורג כי החזיק 2000 כדורי רובים וכמה מחסניות.

בכתב האישום נטען גם כי לוקסנבורג חיבל בחקירה שהתנהלה נגדו, כאשר החביא את התחמושת בתנור אפייה, שהוסתר במחסן הבית המשותף בו גר.

לוקסנבורג החביא את התחמושת ב־1983, לאחר שהשתתף בהפגנת נגד להפגנת "שלום עכשיו", בה נרצח אמיל גרינצוייג ז"ל. במהלך ההפגנה התווכח לוקסנבורג עם גרינצוייג, וחשש כי צולם במעמד זה ובשל כך ייחקר על־ידי המשטרה.

השופט דחה את הדיון בהארכת מעצרם עד תום ההליכים ב־5 ימים.

הוועד להגנה על האדמות חוזר על קריאתו לשקט ביום האדמה

מאת יצחק מרידור, סופר "דבר"

"הוועד להגנה על האדמות" התכנס אתמול בנצרת וקרא, לציבור הערבי בישראל בשנית "לשמור על השקט ב"יום האדמה", לא להפר אותו, ולא לתת למשטרה הזדמנות להפעיל כוח נגד האוכלוסיה הערבית".

ראש עיריית נצרת, ח"כ תופיק זיאד, פרסם אף הוא אתמול קריאה לשמור על השקט ב"יום האדמה": "אנחנו לא מפחדים, ונדע לשמור על עצמנו, חובה עלינו לשמור על השקט, ולא להפר את החוק", אמר.

חבר מועצת עיריית חיפה מטעם "התחיה" זאהי כרכבי אמר בשבת: "הציבור הערבי בישראל יעשה שגיאה גדולה אם ינסה להעביר את מה שקורה בשטחים אל תוך ישראל. תפקידה של האוכלוסיה הערבית הישראלית", סבור כרכבי, "הוא תפקיד פוליטי, בנוסף על הפגנת הזדהות ועזרה פיננסית במאבק העם הפלשתיני".

ח"כ יוסי שריד נפגש ביום ששי עם אחדים מראשי הרשויות המקומיות הערביות וביקש מהם לשמור על השקט ב"יום האדמה" הקרב, משום שנודע לו כי המשטרה עלולה לפעול בתקיפות נגד כל הפרת סדר.

ראש מועצת כפר תבור, מיכה גולדמן, קרא בסוף השבוע ל"צעירי התחיה", שהודיעו על כוונתם להפגין בריכוזים ערביים ב"יום האדמה" ותבע מהם להמנע מלעשות זאת, משום שהפגנתם תתפרש על־ידי ערביי ישראל כפרובוקציה, תגרום לאי־שקט ולמעשי אלימות.

יו"ר אגף הארגון ומועצות הפועלים בהסתדרות, גדעון בן־ישראל הכריז אתמול בכינוס של פעילים ערבים שהתקיים בכפר פסוטה בגליל, כי ההסתדרות לא תתן הגנה מקצועית לעובדים שיהיו מעורבים באלימות או בהפרת חוק ב"יום האדמה", מפני שההתפרעויות מתפרשות נגד הדו־קיום היהודי־ערבי, שההסתדרות דוגלת בו ופועלת למענו מאז ומתמיד.

בן־ישראל אמר עוד, כי ההסתדרות נתנה בעבר הגנה לאלה ששבתו ב"יום האדמה", אבל חלק מהם לא הבינו ולא העריכו נכונה את עמדתה וניצלו את הדבר לרעה.

דרעי עוזב מש' הפנים לרוץ לכנסת עם ש"ס

מאת יורם לוי, סופר "דבר" בירושלים

מנכ"ל משרד הפנים אריה דרעי יפרוש בקיץ מתפקידו, לאחר שהחליט לרוץ לבחירות לכנסת מטעם ש"ס.

דרעי, המשמש בתפקידו כשנתיים, מעוניין להבחר מטעם מפלגתו לכנסת. בשל החוק האוסר על עובדי מדינה להיכלל ברשימות מועמדים לבחירות לכנסת הוא יאלץ להתפטר מתפקידו מאה יום לפני הבחירות, לקראת הקיץ. ככל הנראה, ימלא את מקומו עד הבחירות סגן שר העבודה והרווחה, ח"כ רפאל פנחסי, גם הוא איש ש"ס.

"כלל" וחברה נוספת מתחרים להקמת בי"ח פרטי בשטח "איכילוב"

מאת נתן רועי, סופר "דבר" בתל־אביב

שתי חברות כלכליות מתחרות על הקמתו של בית־חולים פרטי בשטח בית־החולים העירוני "איכילוב" בתל־אביב.

פרופ' דן מיכאלי אמר בסיור שנערך בשבוע שעבר בבית החולים כי אחת משתי החברות המתחרות על קבלת הפרוייקט היא קונצרן "כלל". החברה שתזכה בפרוייקט מתחייבת לבנות 10,000 מ"ר של אולמות מחקר והדרכה לבית־החולים "איכילוב", 30 דירות לאחיות, וחניון תת־קרקעי בן 1,900 מקומות חניה, שחלק יופעל על־ידי בית־החולים "איכילוב".

פרופ' מיכאלי אמר כי בית־החולים יתנהל כעסק פרטי עם הנהלה נפרדת. בבית־החולים הפרטי יימכרו שירותי רפואה פרטיים, לרבות בדיקות שאינן נערכות בקופות החולים. שירותי רפואה אלה יימכרו לגופים גדולים כמערכת הבטחון כתחרות למכוני־בדיקה פרטיים.

הוא הוסיף כי במידה וחברת "כלל" תזכה בפרוייקט, יעבור לשם בית־החולים "אסותא", והאדמה שעליה עומד בית־החולים "אסותא" תתפנה לבנייה.

רק אש"ף יהיה נציג הפלשתינים במו"מ – החייב להתנהל בוועידה

מאת דן אבידן, סופר "דבר" לענייני ערבים

שרי החוץ של המדינות האיסלאמיות החליטו שלשום בתום דיוניהם ברבת־עמון, כי רק אש"ף מוסמך לייצג את הפלשתינים במשא־ומתן מדיני להשגת הסדר [illegible] "בעלת סמכויות מלאות", שתסלול את הדרך לנסיגה ישראלית מכל השטחים ולהקמת מדינה פלשתינית עצמאית בהנהגת אש"ף, שבירתה מזרח־ירושלים. המתכנסים הביעו דאגה מפיתוח נשק גרעיני על־ידי ישראל.

שרי החוץ של 45 מדינות איסלאמיות ונציג אש"ף החליטו בנוסף לכך להושיט תמיכה מוראלית... מדינית... וכלכלית להתקוממות הפלשתינים בשטחים ולהקים לשם כך [illegible] בכל רחבי העולם המוסלמי.

בעניין מלחמת איראן־עיראק הביעו שרי החוץ תמיכה בעיראק וקראו לאיראן לאמץ את החלטת מועצת הבטחון 598 "על פי סדר סעיפיה" בדבר הפסקת המלחמה. כן קראו למועצת הבטחון לנקוט סנקציות נגד איראן אם לא תאמץ החלטה זו.

שרי החוץ הטילו על איראן את האחריות לתקריות הדמים שאירעו אשתקד במקומות הקדושים לאיסלאם בסעודיה בין עולי הרגל האיראנים לבין כוחות הבטחון הסעודים, שבמהלכן נהרגו כ־400 איראנים. המתכנסים נתנו גיבוי מוחלט לסעודיה לצמצם השנה את מספר עולי הרגל האיראנים למקומות הקדושים לאיסלאם. בעקבות קבלת החלטה זו פרשה המשלחת האיראנית מהדיונים.

בתום ועידת שרי החוץ הוחלט שבשנה הבאה הם יקיימו את כינוסם בסעודיה. כן הוחלט, שמצרים תהיה המועמדת לארח את כינוס שרי החוץ האיסלאמים בעוד שנתיים. שר החוץ הסורי פארוק אל שרע הביע את הסתייגותו מהחלטה זו.

מזכיר מועצת היהודים של קובנה לא ישתתף בעימות על היודנראט

מאת נתן רועי, סופר "דבר" בתל־אביב

עורך־הדין התל־אביבי אברהם תורי, שהיה מזכיר "מועצת הזקנים" של יהודי קובנה ("אלטסטנראט"), הודיע כי הוא מבטל את השתתפותו בכינוס שנועד להיערך בבית תבורי בתל־אביב ולעסוק בשירותם של יהודים ב"יודנראט" בתקופת הכיבוש הנאצי באירופה.

עו"ד תורי התבקש על־ידי תנועת "לפיד" להנחלת לקחי השואה להופיע בערב לקראת יום השואה שנושאו "מחתרת ויודנראט". במרכז הכינוס עמד להתקיים עימות בינו לבין איש המחתרת מגטו קובנה, זוניה שטרום.

לפני כשבוע ימים פניתי אל עו"ד תורי ושאלתי אותו על השתתפותו בכינוס. הוא ביקש ממני לחזור ולהתקשר עמו אתמול, כדי לתאם פגישה, אך אתמול, כשהתקשרתי עמו, אמר לי, כי בעקבות שיחת הטלפון שלנו החליט לבטל את השתתפותו בכינוס של תנועת "לפיד".

לסופר "דבר" נודע, כי אישים רבים, וביניהם פרופסורים ואנשי "יד ושם", שהתבקשו להשתתף בדיון עם עו"ד אברהם תורי, הודיעו, כי אינם מוכנים לבוא לעימות עמו והם מעדיפים שלא להיכנס כלל לוויכוח [illegible]

תושבי בירת ארמניה 'המיתו' את עירם – במחאה על הכנסת הצבא

מוסקווה (א.פ. ורויטר). – תושבי ירוואן בירת ארמניה הפכו אתמול את עירם ל"עיר מתה" במחאה על כניסת הצבא והמשטרה לתוכה במגמה לדכא כל נסיון לחידוש המהומות בה. כל תושבי העיר הסתגרו בבתיהם, והתנועה היחידה שנראתה ברחובות היתה של מאות אנשי זרועות הבטחון שסיירו בהם. עדי ראייה סיפרו, כי בשמי העיר ריחפו במשך כל סוף השבוע מסוקים של הצבא.

מלכתחילה אמורות היו ההפגנות להתחדש אתמול עם פקיעת האולטימאטום שהקציבו הארמנים להנהגת ברה"מ להיעתר לתביעתם לצירוף חבל נאגורנו־קאראבאך שבאזרבייג'אן לרפובליקה הארמנית, אלא שהאיסור שהטילו השלטונות ביום ה' על קיום כל פעולות מחאה ציבוריות וכניסת הצבא לעיר אילצו את המארגנים לשנות את מדיניותם, והם קראו לתושבי הבירה להביע את מחאתם על־ידי ההסתגרות בבתים.

העיתונות המקומית של ארמניה דיווחה בסוף השבוע על הצעדים הראשונים שנקטו הרשויות המקומיות להשבת הסדר על כנו בעקבות קריאת נשיאות הסובייט העליון מן השבוע שעבר. הסובייט של ארמניה הדיח כמה אישי מפתח במועצה המקומית לענייני חבל קאראבאך, שהיו מעורבים בארגון המערכה הציבורית לסיפוח החבל, נערכו מעצרים אחדים בקרב הפעילים הלאומניים ואמנים הופיעו בטלוויזיה המקומית וקראו לתושבי הרפובליקה לשמור על השקט ולא לתת יד לחידוש המהומות.

במוסקווה נערך אתמול כינוס ענקי של ארמנים בבית־הקברות הארמני. שוטרים וסוכני "ק.ג.ב." חסמו את הכניסה לבית־הקברות בפני עתונאים.

27 מדענים בעלי שם בעצומה לטובת ואנונו

ואשינגטון (ע"צ). – 27 מדענים בעלי שם עולמי, ובהם 18 חתני פרס נובל, פרסמו ביום ו' בוואשינגטון עצומה לטובת מרדכי ואנונו, שהורשע ביום ה' בבגידה ובריגול.

העצומה תוגש היום לבית־המשפט על־ידי פרקליטו של ואנונו אביגדור פלדמן לפני השמעת גזר הדין.

בין חותמי העצומה לינוס פאולינג, חתן פרס נובל לשלום משנת 1962, הנס באתה, חתן פרס נובל לפיסיקה משנת 1967, ויקטור וייסקופף, שנמנה בשעתו עם מדעני מעבדות לוס־אלמוס, שבהן פותחה פצצת האטום הראשונה. שלושת אלה היו גם בין החותמים על עצומה אשר נוסחה בשנת 1946 על־ידי אלברט איינשטיין, שבה הזהירו החוקרים לראשונה מפני סכנת שואה גרעינית עולמית.

בעצומה שנוסחה בוואשינגטון ביום ו' קובעים המדענים בין היתר: "פשעו של מרדכי ואנונו הוא בכך שלא יכול היה, בנפשו ועל־פי מצפונו, לשמור על שתיקה לגבי תוכנית החימוש הגרעינית של ארצו. ללא קשר לדעת בית־המשפט לגבי אחריותם של אזרחים לגבי המדינה, הרי פרסומה ברבים של התוכנית הגרעינית הישראלית נבע מדחף מוסרי, שאותו חשו גם מדענים בעלי מצפון בעולם כולו".

משקיפים

משקיפים מערביים מצלמים עמדת ארטילריה סובייטית במהלך תמרון משותף של יחידות מצבאות ברה"מ וצ'כוסלובקיה במערב בוהמיה ביום ו'. (צילום א.פ.)

יהודי דנמרק חוששים מן הקשר המתגבר בין אש"ף לניאו־נאצים

מאת עלי בתן, סופר "דבר" בסקנדינאוויה

קופנהאגן (מיוחד ל"דבר"). – העתון רב התפוצה "ב.ט." מפרסם בהרחבה ראיונות עם שניים מראשי היהדות הדנית, פין רודייצקי, לשעבר יו"ר הקהילה היהודית, והיו"ר הנוכחי של הקהילה, בנט סילבר.

אומר פין רודייצקי: "בגרמניה המערבית גילו שקיים קשר בין הניאו־נאצים לבין אש"ף. נראה לי, שבדיקה של קשר כזה גם בדנמרק על־ידי המשטרה – תתרום את תרומתה".

פין רודייצקי לא הסתיר את חרדתו מהתעוררות האנטישמיות, והוא מציין שאף לפני שנים ספורות הטיף הוא עצמו לכך שיש להאמין ש"נאציזם" ו"אנטישמיות" הם מנת חלקם של אנשים חולים, וכי יש להתייחס אליהם, אך היום "קשה להאמין שכל־כך הרבה אנשים הם בבחינת 'חולים'". רודייצקי אינו מאמין שפגישת הרב עם נציג אש"ף תביא לשיפור כלשהו.

לאחרונה גבר הזרם של איומים טלפוניים אנונימיים וכן מכתבי איום לאורחים ממוצא יהודי, ופין רודייצקי משוכנע, כי המדובר בארגון העומד מאחורי איומים אלה, והוא קורא לפוליטיקאים לפעול נגד ההסתה נגד יהודים ויהדות. רודייצקי, שהוא פעיל במפלגה הסוציאל־דמוקרטית, הביע אכזבתו מן העמדה הנקוטה כיום בידי המפלגה הסוציאל־דמוקרטית הדנית – מידידות מסורתית ויחסים קרובים לתמיכה מאסיבית באש"ף. "בתור דני אין לי ולא יכולה להיות לי אחריות למדיניות של ישראל בגדה המערבית וברצועת עזה" – אמר. היה זה רודייצקי, שבעת היותו יו"ר הקהילה היהודית, התריע נגד מגמות אפשריות של סרוב נגד יהודים ונגד נכסים השייכים ליהודים.

היו"ר הנוכחי, בנט סילבר, מפנה אצבע מאשימה כלפי התקשורת, המדווחת באופן חד צדדי על הנעשה בישראל, בלי לתת רקע או לדווח על פעולות שקדמו לתמונות ולדיווח – "אינני מצדיק בשום פנים ואופן את מעשי ישראל בשטחים, אך יש להראות את הפעילות מצד שני הצדדים ליצירת אובייקטיביות, והדיווח החד־צדדי הוא שמביא לאווירה השוררת כיום".

שופט בפאריס הורה על שחרור עציר רשת הפיגועים האיראנית

מאת גדעון קרץ, סופר "דבר" בצרפת

פאריס (מיוחד ל"דבר"). – שופט חוקר בפאריס הורה לשחרר אחרי מעצר של שנה את אחד העצורים העיקריים בפרשת רשת הטרור הפרו־איראנית האחראית לפיגועי הדמים בפאריס ב־1986, מוחמד מוהאג'ר, לבנוני בן 35, שנחשב לאידיאולוג של הרשת. מוהאג'ר, איש "חזבאללה", הוא קרוב משפחה של מנהיגים שיעים פרו־איראנים חשובים, ושחרורו נדרש על־ידי האיראנים.

השחרור בא על רקע ידיעות בדבר הסדר קרוב בין צרפת לאיראן בדבר שחרורם של בני־ערובה צרפתים בלבנון. בסוף השבוע נפוצו שמועות על ביקור חשאי שערך ראש הממשלה ז'אק שיראק בבירה ערבית, אלג'יר או דמשק. מדמשק חזר אתמול לפאריס אחד מעוזריו הבכירים של שיראק ז'אק מוריסי־קוסטוסקו לאחר שהות של חמישה ימים, שבמהלכה נועד עם מדינאים בכירים שם. שר המשפטים הצרפתי אלבן שלאנדון והשופט החוקר ז'יל בולוק הכחישו, כי שחרורו של מוהאג'ר קשור למגעים על שחרור בני הערובה. השופט בולוק אמר, כי החקירה בנושא הפיגועים בפאריס הסתיימה, כי כל המבצעים – שהעיקריים שבהם נמלטו ללבנון – ידועים, וכי נגד מוהאג'ר לא נמצאו כל הוכחות למעורבות בפיגועים – פרט לכך שראש הרשת התגורר אצלו לפני ביצוע הפיגועים.

100 אסירים בטחוניים ראשונים השתחררו מכלאם בניקראגואה

מנאגואה (רויטר). – ממשלת ניקראגואה אמורה היתה לשחרר אתמול 100 אסירים בטחוניים ראשונים במסגרת הסכם הפסקת האש שנחתם בשבוע שעבר עם מחתרת ה"קונטרה", למרות התנגדות החוגים הקיצוניים בצמרת מפלגת השלטון הסאנדיניסטית.

על־פי ההסכם, שנחתם ביום ד' שעבר, אמורה ממשלת מנאגואה לשחרר בחודש הבא מחצית מהאסירים שייוותרו בבתי־הסוהר. אלה שיישארו בכלא, ובהם אחדים מהידועים במתנגדי המשטר בניקראגואה, ישוחררו רק עם חתימת הסכם השלום הסופי.

ביום ו' נועד נשיא ניקראגואה דניאל אורטגה עם הנהגת מפלגת השלטון "החזית הסאנדיניסטית לשחרור לאומי" ומסר להם את פרטי הסכם שביתת הנשק שעליו חתם ושיישאר בתוקפו עד סוף חודש יוני. רדיו ניקראגואה הרשמי דיווח בעקבות הפגישה, כי באוזני הנשיא "הובעה דאגה" על־ידי ראשי המפלגה על שהממשלה ניאותה לוויתורים רבים מכפי הדרוש, במיוחד בהסכמה לכלול באסירים המשוחררים קצינים מצבאו של הרודן המודח אנסטסיו סומוזה.

סעיף נוסף של ההסכם, שעורר תרעומת לא רק בשורות המפלגה אלא אף בציבור כולו, הוא זה המבטיח חנינה ללא תנאי לאנשי ה"קונטרה" שייצאו ממקומות המחבוא שלהם וימסרו את נשקם לשלטונות.

קרבות בלבנון בין נאמני ערפאת לאנשי אבו־נידאל

צידון (ע"צ ורויטר). – קרבות קשים היו במשך סוף השבוע במחנה הפליטים עין אל־חילווה שבדרום לבנון בין לוחמים פלשתינים נאמני יאסר ערפאת לבין אנשי ארגונו של אבו־נידאל. אתמול בשעות הצהריים שככו הקרבות, אך המתח במחנה טרם פג, ויש חשש להתחדשות הקרבות בימים הקרובים.

הקרבות, שתוארו על־ידי תושבי המחנה כחמורות ביותר בשנים האחרונות, החלו ביום ו' בנסיון – כפי הנראה של אנשי ארגונו של אבו־נידאל – להתנקש בחייו של ג'מאל סוליימאן, לשעבר אחד מבכירי "פתח", שהודח על־ידי ערפאת. סוליימאן לא נפגע מצרור יריות שנורה לעברו, אך אחיו נהרג, ובחילופי האש שהחלו מיד לאחר מכן נהרג גם מפקד "פתח" במחנה פריד חוראני. לפי גרסת המשטרה הלבנונית נסעו השניים במכונית כשהם מלווים בשומרי ראשם, כדי לעצור בכוחות משותפים לוחם פלשתיני שהיה מעורב בסחר בסמים. 80,000 תושבי המחנה פתחו בשביתה במחאה על המהומות, שבהן נהרגו חמישה בני אדם, בהם גם תושבת המחנה. עדי ראייה סיפרו אתמול, כי במשך שני ימי הלחימה נראו בתוך המחנה ובסביבתו מחבלים רבים נושאים רובי קלשניקוב ומשגרי טילים כשהם חוסמים את דרכי הגישה אליו.

כאמור, אתמול שככו הקרבות, וברחובות המחנה נערכים מאז סיורים של אנשי ארגונים פלשתיניים שונים במגמה להבטיח את המשך השקט.

לכודה

נהג המכונית סבל, ככל הנראה, מהתקף לב ואיבד את השליטה עליה. מתחת לחזית מכוניתו לכודה עדיין ז'אנל בורקהארט, אחת משתי תלמידות הקולג' של לה־קרוזו שבלוס־אנג'לס שבהן פגעה, כשהיא עוטה מסכת חמצן ומחכה לחילוץ. מבית־החולים נמסר אתמול, כי מצב השתיים יציב. הנהג, לעומת זאת, נספה. (צילום: א.פ)

שר המשפטים המערב־גרמני סיים ביקורו

מאת טובה צימוקי, סופרת "דבר" בירושלים

שר המשפטים הגרמני, האנס אנגלהרד, שהיה אורחו של שר המשפטים אברהם שריר, עזב את הארץ לאחר ביקור של ארבעה ימים.

ביקורו זה של שר המשפטים הגרמני בישראל, בימים אלה, הוא בעל חשיבות מיוחדת. השר הגרמני הצהיר שיש לחזק ולהבטיח את התגובות החיוביות לישראל, כפי שהתבטאו בפרלמנט הגרמני.

השר הגרמני הדגיש שהעם הגרמני אינו מהווה שופט לגבי המצב בישראל. בדבריו התייחס פעמים רבות למחוייבות של העם הגרמני לישראל והבטיח שגרמניה תעשה כל שביכולתה למציאת פושעי מלחמה נאצים ולהבאתם לדין.

נופצו חלונות קולנוע אדיסון

מאת יורם לוי, סופר "דבר" בירושלים

אלמונים ניפצו אמש את חלונות הראווה של קולנוע "אדיסון" בירושלים. הקולנוע נמצא לא הרחק מכיכר השבת, ולא מן הנמנע כי ידי חרדים בדבר.

בסוף השבוע הוצתה חנות למוצרי פלסטיק באיזור התעשייה תלפיות. המשטרה פתחה בחקירה.

ההסתדרות הכללית של העובדים בארץ־ישראל
הוועד הפועל
המרכז לתרבות ולחינוך – המחלקה לחינוך

השתלמות ארצית לעובדי הוראה בחינוך העל־יסודי בנושא:

"חינוך פוליטי בבית הספר – כיצד?"

תתקיים בבית שפרינצק, מצרת, בתאריכים י' – י"א ניסן תשמ"ח 28.3.88 – 29 – בשיתוף עם הרשות המרכזית לחינוך רעיוני.

יום ב' 28.3.88

10.30 – פתיחה – אהרון ברנע
– חינוך פוליטי בחברה מקוטבת – הרצאה ודיון – פרופ' צבי לם
– אספקט פוליטי בראי שירת המלחמה – הרצאה ודיון – ד"ר יוסף אופיר
– חינוך פוליטי בבית הספר – הרצאה ודיון – פרופ' אלכסנדר ברזל
– הקרנת הסרט "מאחורי הסורגים" בעקבות הסרט דיון עם בני ברבש, על "תיאטרון וקולנוע כאמצעי לחינוך פוליטי"

יום ג' 29.3.88

סדנאות – 8.30 – 13.00
1. מודל הכרעה בין אלטרנטיבות (על פי הדגם "שמונה פתרונות לבעיה הפלשתינאית" שפותח על ידי אלוף הר־אבן) – מנחה: אסתר קליין
2. תקשורת וחינוך פוליטי – מנחה: אמנון בר־אליעזר
3. טיפול באקטואליה – פיתוח רגישות לארועים אקטואליים – מנחה: ד"ר אולק נצר
4. חינוך בעתות משבר – תכנית הפעלה באמצעות קטעי ספרות – מנחה: נעמי רובין

סיכום

שעת הנעילה: 15.30
ההשתלמות מיועדת לעובדי הוראה בפועל בלבד, חברי ההסתדרות הכללית.

בכאב עמוק וביגון קודר,

אנו מודיעים על פטירתו

של אבינו וסבנו היקר באדם:

מרתין גהל ז"ל

ההלויה התקיימה ביום שישי ז' בניסן תשמ"ח 25.3.88 בלונדון

המשפחה

הנהלות החברות מבכות את מותו
של אחד מענקי התעשיה הישראלית,
ממייסדי תעשיית הסיגריות בישראל ומורה דרכה,

מרתין גהל ז"ל

חתן פרס התעשיה

יקיר התעשיה הישראלית

הנהלות החברות:

דובק בע"מ
סיגריות לוד בע"מ
החברה הישראלית לטבק (ט.ב.) בע"מ
החברה הישראלית לסיגריות (ת.י.ס.) בע"מ
חברת מבני תעשיה בחיפה בע"מ
חברת עלי טבק בע"מ
דובק סחר בע"מ
החברה הירושלמית לסיגריות בע"מ

חברת דובק מרכינה ראש ומבכה
את מותו של המיסד, המנכ"ל ויו"ר מועצת המנהלים
של החברה במשך מרבית שנות קיומה
יקיר התעשיה
חתן פרס התעשיה

מרתין גהל ז"ל

זכרו יהיה נצור עימנו לעד.

חברת דובק

אנו דואבים וכואבים

את הסתלקותו של מייסד חברתנו האהוב והנערץ

מרתין גהל ז"ל

את פועלו הברוך, מעשיו הנאצלים ודאגתו לעובדים

ולבני משפחותיהם, לא נשכח לעולם.

עובדי חברת דובק

הלוח הכללי

הצעות עבודה

● פקידה לאחר צבא לתנות חלקי חילוף ברמת־גן 03-7522015 (16641)

● דרוש טבח במבירות עצמאי בעל מרכיש 03-834048 (15879)

● למשרד לליווי/ קיטי לבית/ מלון דרושות מטפיסטיות/ מלוות בשנת 03-377772. (15790)

רהיטים

● חיסול סלונים מקסימה 460 ש"ח אילת 8 ת"א 03-731594 03-815385 (16752)

● מציאות בהזדמנות מערכות סלון שלמות רגם איטלקי –440. מיטות זוגיות רגם איטלקי –280 03-734087 03-854525 (16787)

מקררים

● חיסול מקררי אמקור 13/ 15 –300 •בעדיות 03-705281 (16762)

מכונות כתיבה

● השאלה ומכירה דיין שד—השסילד 10 תל־אביב 03-659846 03-724480 (16774)

הלוואות

● 6000 ש"ח מזומנה מרגע לגג חמסה 03-233085 03-242815 (16684)

● אשראי גמיש 76 ש"ח ל־1,200 ש"ח לשכירים ללא ערבים. "חבות" בע"מ תל־אביב אלנבי 17 03-668341. (16863)

● מיידית הלוואות עד –2000 ש"ח ללא ערבים 03-625977 (16791)

● רק לבעלי כרטיסי אשראי עד –2500 ללא ערבים 03-372625 (16792)

● לשכירים הלוואה מיידית ללא ערבות עד –2800 03-370122 (16786)

ריפוי והרזיה

● דרושה 20 לשעה בועז וספתח מרוסיות הלהקות שד' הרצינג 26 03-379081 (16891)

● מקסיות ישראליות המעולות בריהודה 11, 03-658594 עד הבוקר (16895)

● דרושה צעירות סקסיות מהממות בן־יהודה 76, 03-232965 הבוקר •דרושות (16887)

● –15 ניעוחות במישות חמות עד חמות •סלון אלנבי 11, 03-652270 (16880)

● 220 בלבדה צעירה ויפה לשעה שבולה שלך (גם להיים) ביתך/ סלון 03-815836-3-4 (16878)

● מבצע שלא היה •המתנה מצוירים הרצל 98 03-821617 (16879)

● בלי סיפורים מעולים ריינס 184, •כרטיסי אשראי 03-222871 (16873)

● סקסיות ישראליות •סאונה המלך ג'ורג' 41, 03-384680 הבוקר •דרושות (16870)

● 220 בלבדה יפה ומבינה לשעה שבולה שלך ביתך/ סלון גם להיים 03-815837-8 (16872)

● מיוחדות קלסיות 24 שעות בביתך/ סלון 03-449313 •דרושות (16860)

● דרושה במסבגע –210 מקסיות ביתילוס 4/א, 03-657747 הבוקר (16864)

● דרושה לאמודים הבריבים חווייה מיוחדת בסלון בלבדה 03-765780 (16855)

● רוצה להרגיש בשמיים בסודיות בן־גוריון 25 עד הבוקר (16862)

● "מרק" שרותי ליווי לאמידים מקבלים ריזה/ ישראביבתם בקרוחיגנו יפהפיות, סקסיות חמבות מלוסמלוחים "אמת במרסום" שרות לכל משרן לבית הלקוח והלקוח 03-226533 (16853)

● שבריות ישראליות, סלון מהממות מקה־ישראל 2 פינת אלנבי. (16858)

● "קיסר" שרות איטסיס נוסף תמנרב, בוגרשוב 26, 03-380493 (16842)

● שכנין דרושה אמריקאית, הולנדית חוויה בסבל נוסף המשוחד, מהישמן 28, 03-371770 (16835)

● –28 לשעה מתוקות במהנה אלנבי 117 03-624212 •דרושות (16839)

● סקסיות נרענות בריהודה הבוקר •סיפר שבהב הירקון 56 (16821)

● אקזוטית וקלוטריניות לבילוי אקסלוטיבי חוויה ברמה גבוהה 03-657398 (16801)

● צעירה יפיפיה לבילוי מהנה ובילוי בחברה לסלון 03-249686 (הודעה)

● המסג' המעוגב ביותר בריינס 266 מצעירות חמושות •חמות. (16784)

● מבצע למסג' חלומי ממתוקות •סאונה (תאגה-מרכזית) נוה-שאנן 12 03-372987 (16777)

● מכון "גרשון", צוות חדש, מסג'+ סאונה, בן־יהודה 23. (16778)

● מסג' מהנה ומבגע מישראות להופעות בסגנון בסלון הבודוק 059-76996 (16771)

● לנשים וגברים יופי של מסג' מקצועי+ סאונה שלמה־המלך 46 03-230685 (16773)

● חדש –15 מבגע לוהט ומבגיה הרצל 64, •03-826462 •דרושות. (16765)

● חדשה מסג' לוהט מרגו וספתחה בגרשוב 11 03-292594 (16757)

● בתובבי־מין 26 תהיה צעיר ורגוע למשך תשבוע •דרושות 03-288618 (16756)

● העיסוי הנכון במקום הנכון+ סאונה, בן־יהודה 26, 03-287740 (16754)

● "אמוריוסה" ישראליות, צעירות סקסיות לפינוק מיוחד בביתך/ סלון, 24 שעות 03-442703 (16753)

● "הכוכב" צוות חדש יצעים את ממך סלומון 20 (תחנה-מרכזית) •דרושות 03-376127 (16745)

● צעירה עם ראש בטול לשרות מהנה 03-653477 03-659213 (16744)

● מסג' ע"י מסג'יסטית בוגרת אקספלוסיבית מקלחות, בחורים מבוגרים סלון אירוחת, אלנבי 42 03-657915 (16741)

● נסטייל ליווי ובילוי בישראליות החובות בריסקרטיות בביתך/ סלון 03-5762084 (16749)

● צוות חדש מיבגע –15 בישראליות אבן־גבירול 35 03-824806 (16788)

● אפשריה של יפיפיות וסקסיות על רמה רק לבתי מלון 24 שעות 03-222891 (16748)

● מבצע –15 לשעה מסג' מיפות מעינות ידהדהלוי 49 03-625574 (16734)

● צוות חדש מבע לוהט ומשוחרר הגליה 51 03-375833 (16736)

● לידך סילה של נברא נערות יופי אינתיות 289029 (16781)

● מבצע –110 מיבגר של יפיפיות סקסיות שקיזיראל 67 (16727)

● התרגשות מושלמת ביחולוניה מלאסי המורשה הבוקר 03-7515004 •דרושות (16720)

● פינוק לוהטם ברוטשילד 24 בבת־ים •סלון 03-868969 (16723)

● מסג' מעריף מסקסיות+ סאונה, מין 1 (תחנה מרכזית)+ 03-374837 דרושות. (16718)

● שבריות ישראליות הגולה בסלון אלנבי 79 •דרושות 03-293871 (16714)

● פינוק בשיטות תמים שבע אפרוק בן־בבבא 40 03-200730 (16708)

● חדש הגולה הפחה, חרשומה מסג' מבתיך מסקסיות, דיזנגוף 177, •03-246185 דרושות. (16710)

● –25 בשרגע יחיים •מקצועי, בן־יהודה 51 03-236396 •דרושות (16703)

● מרכים מסריף עד שיכרון חושים, סלמה 50, 03-827520 (16692)

● צפל רבי הבלטוריבית חבסר חעגת תקבל 62 עליה 03-830229 מעל אולמי קילין (16701)

● דרושה מקסיקנית, תיאלנדית, ישראליה יפהפיות, מסג' המקצועי שד' בן־ציון 13 03-285919 (16704)

● בלונדינית קטנטנה יפה ושובבה תשרת אותך ביתך/ סלון 5440887 03-245862 (16697)

● חדשה באלנבי 106 מסג' חלומי ממתוקות בחובה •דרושות 03-611196 (16698)

● –15 •סאונה •מסג' לוהט ממתוקות הרצינג 3 (תחנה מרכזית) 03-383665 (16695)

● למשרד הגדול של ת"א דרושות רחוף מלוות 03-296415-4-5-6 (16689)

● –220 בלבדה לפינוק חם ונועז מישראליה סקסית 03-286281 (16682)

● –220 פינוק מושלם מסטודנטיות יפהפיות הבועות רק בת"א 03-296413 (16675)

● –440 בלבדה לזוג רד מיניות–220 לביתינים משתלבנית 03-285174 (16646)

● משמח משחק חדש, מיוחד המגריף מהלוגבוריון 160 03-825846 (16642)

● המלאכיות של צרלי יפנקו אותך במלון על רמה בלבד 24 שעות 03-5440137 (16605)

● חדשה מבריק ביפיפיות יעוד המעלה 11 בתחנה-המרכזית 03-572985 •סגה (16681)

● חדשה מסג' מסקסיות הוושביות עמק־יזרעאל 39 •סלון 03-825431 (16596)

● "אלקסיס" צעירות יפות ומהוכות על רמה •03-285205 דרושות. (15865)

● בשירה משגעת מסלבטית בעיסוי מעגב נוצף המסחר 03-223723 (15850)

פוליש ונקיון

● "המבריק" ניקיון ופוליש+ הברקה+ קריסטל+ ניקוי שטיחים 03-813599 (16844)

● "שרביב" פוליש •קריסטל •ניקוי שטיחים •הברקה בסקריות 03-749723 (16828)

נרשמו לנישואין

● לשכת הרבנות המועצה הדתית יבנה: אלימלך ממי בן אמיל רוזן, ישראל, אסתר אפלו אדים בת יבנה רוזנה, ישראל, יבנה. (16618)

● ברוך חיים בן הגרה ז"ל רוזן מוקש יבנה והן זהבה בת יהודה ז"ל רוזנה ישראל יבנה (16601)

● חבא יוסף בן אהרון ז"ל רוזן ישראל יבנה אלישוף רחל בת דוד רוזנה ישראל חולון (16814)

● בלומשטין מיכאל בן יוסף ז"ל מוקש ישראל מושב גבעה כהן בתיה בת יהושע רוזנה ישראל הרצליה (15864)

● לשכת הרבנות אזור יהודה קטן מרדכי בן ברוש לוד ישראל, שאול אילנה בת שאול רוזנה אזור יהודה ישראל. (15851)

שונות

● עלוני "קשר" עלון התבריים והתבריות בישראל המדך הישירה והמהירה ביותר להכיר בני זוג רציניים/ות –לקבלת חינם עכשיו 03-5742234 03-5742236 (בכתב) (16766)

הכרזות

● "שר" סוד הגולה לצעירות צעירים צעירות יפות ותהובות לבילוי ברמה אחרת 03-249526 03-248533 מיטה. (16897)

● "לאלקסיס" בהצלחה עם קבלת הקרים הנוספים ולהמשך עבודה פורה, בשם הצוות. (16881)

● "הגוט" בילוי וליווי מיפות ואינטליגנטיות ביתך/ סלון 03-815830-1-2 (16876)

● "גוקיס" הקין לחיפושים נגה ותיהבות שרותי ליווי ברמה גבוהה 03-5463770 03-5468297 (16877)

● "שרוף" ליווי עם שינוי (גם תיירות) 03-282661-2 •דרושות. (16869)

● ליווי מסטודנטיות חתיכות ב־80 ש"ח 03-377911 •דרושות (16848)

● "אלקסיס" –לבחורות שאל לקוחותינו הקבועים ולהצלה בהסתגה, התמוטו קוי הפלשון להלן: 03-285204-5 החברה הבלעדית לליווי הבית לבעלי רמה (16825)

● "אביב" מציע הבנה שלא תפריב להם נפה היתקום 03-7524921 (16803)

● "אלקסיס" ורבגויות בילום או הזמנות מסלול אמירות לליווי הבית בתל־אביב היפה ירושלים והלה 3-2 03-285204-5 03-204316 שלבו או אמשר להשתמש. (16805)

● "שרוף" לשמחתינו סגנן לא ממבגרים בהוחמיים סגנן בבניה בעמלה את הגשה 03-5101929 •סיוה 03-5101331 (16795)

● הצעת עבודה ברמה המשפע לצעירות ליווי צעירות נאות ואקסלוסיביות בתל־אביב היפה ירושלים והולה הבנמה במסגרת. ויותר חברה מס' 1 לליווי הודרות ללא עודדין 03-5464514 (16817)

● "לידי מהנה מצעירות ועדינות באמינות הגרמה גבוהה 03-812628 •דרושות (16769)

● יונתהו לקח גבהה מקי סקי נתמה משרד עם המלוות שחפנת בתן, יופי אינטליגנציה, שרות מעולה והבודה מלאה לבנסך, המבוך לתת לקוחותינו 03-462685 (16768)

● ב"יקל" לציירניים בריסקטסיות לשהוק בילוי/ ליווי ביצה והמבגה 03-7527722 (16760)

● שיחות אירוטיות בהיגון חדש סבהורות ומבחורים+ אשראי 03-299407 (16764)

● קליאופטרה ליווי הוירה ע"י צעירות, אשראי+ רדושות. 03-299505 (16758)

● "דף" איכות •אמיבת מצעירות יופי אקסוטיות אצת בסרכינו 03-289829 (16782)

● יוניבורגי מספר 1. בריובנבניות יפהפיות לליווי הורה אשר עסקים 03-462685 (16633)

● "עדן" מוצג חדש בליווי חדש במרקע •03-221961 דרושות. (16607)

ירושלים

ריפוי והרזיה

● חדשה מסג' גוצן מהונגרית. החודי האושנים 6 נמרחים 02-245136+ רדושות. (16841)

● ויאי.ב.פי. ליווי מגונה מצעירות ישראליות ואלנבסיות 02-224141 02-414107 (16834)

חינוך

הכרזות

● "ישר" –עכשיו בחובה צעירות יפות וגם תיירות 03-248533 03-249526 (16802)

מרחב תכנון מקומי – "השומרון"
הודעה על פי סעיף 149 לחוק התכנון והבניה

מינהל מקרקעי ישראל והמועצה המקומית אור עקיבא הגישו הצעת איחוד וחלוקה בשטחים אלה:
גוש 10635 חלקות 29, 48, 80–103, 108, 111, 113–170
גוש 10646 חלקות 71–120, 123, 125, 126, 128, 131–149, 151–164, 168, 178.
הצעת החלוקה כוללת סטיות מתכנית מאושרת ש/385 כמפורט להלן:
1. השביל בין מגרשים ציבוריים ד' רה' (חלקות 116, 117, 118 בגוש 10646) הוסט דרומה.
2. מגרשים 29, 212, 213, 221, 222, 224 ו־235 בגוש 10635 שטחם קטן מהדרוש.
3. שינוי גבול מגרש 207 לאורך מגרשים 209, 210, 211 בגוש 10635.
4. שינוי גבול בין מגרשים ציבוריים ב' ג' (חלקות 110, 111) בגוש 10635.
התנגדות מנומקת בכתב אפשר להגיש תוך 14 יום מפרסום הודעה זו לועדה המקומית השומרון ת.ד. 58 זכרון־יעקב — 30950.

שלום בריל
יו"ר הועדה המקומית לתכנון ולבנייה — השומרון

מדינת ישראל
חוק התכנון והבניה – תשכ"ה – 1965
מרחב תכנון מקומי מעלה הגליל
הודעה בדבר אישור שינוי תכנית מפורטת

נמסרת בזה הודעה, בהתאם לסעיף 117 לחוק התכנון והבניה, תשכ"ה–1965, כי הועדה המחוזית לתכנון ובניה, מחוז הצפון, החליטה באישור שר הפנים לאשר שינוי תכנית מפורטת הנקראת תכנית מפורטת מס' 5053 שינוי לתכנית מפורטת מס' 2619 "בנה ביתך", האחי קורן ג', מעלות
שהודעה על הפקדתו ביחד עם התשריט המצורף אליה, פורסמה בילקוט הפרסומים מס' 3364 מיום כ"ב תמוז התשמ"ו (29.7.86) עמוד 2801.
ואלה השטחים הכלולים בתכנית:
גושים: 18584, 19892 בחסדר
עיקרי מטרת שינוי התכנית: יעוד שטחים למגורים, לבנייני ציבור, לשטחים פתוחים, לשבילים ציבוריים, לכבישים, גישה וחניה למגרשים.
השינוי האמור בגודה שבה הועדה המחוזית אישרה אותו ביחד עם התשריט המצורף אליו, הופקד במשרדי הועדה המחוזית האמורה וכן במשרדי הועדה המקומית לתכנון ולבניה מעלה הגליל שבמושב מעונה.
וכל המעוניין רשאי לעיין בו ללא תשלום בימים ובשעות שהמשרדים האמורים פתוחים לקהל.

עמרם קלעג'י
יו"ר הועדה המחוזית
לתכנון ובניה – צפון

תאריך י"ב בשבט התשמ"ח 31.1.1988

חוק התכנון והבניה תשכ"ה – 1965
מרחב תכנון מקומי שמעונים
הודעה בדבר הפקדת שינוי תכנית מפורטת

נמסרת בזה הודעה, בהתאם לסעיף 89 לחוק התכנון והבניה, תשכ"ה – 1965, כי במשרדי הועדה המחוזית לתכנון ולבניה מחוז הדרום, ובמשרדי הועדה המקומית לתכנון ובניה שמעונים הופקד שינוי תכנית הנקראת שינוי תכנית מפורטת מס' 1 לתכנית מפורטת 330/03/7 שגב שלום ביחד עם התשריט המצורף אליה.
עיקרי הוראות השינוי:
שינויים ביעודי הקרקע וחלוקת מגרשים מחדש לפי שינוי פרוגרמה לבנייני ציבור בחלק משכונה א':
א. משצ"פ לדרך משולבת (הולכי רגל ורכב).
ב. משצ"פ לאזור מגורים.
ג. מאזור מגורים א' לבנייני ציבור.
ד. משצ"פ לבנייני ציבור.
ה. מבנייני ציבור לאזור מגורים א'.
ו. מאזור מגורים א' לשצ"פ.
ואלה הם השטחים הכלולים בתכנית:
שטח התכנית: 22,521 דונם. שכונת א' שגב שלום
כל המעוניין בשינוי רשאי לעיין בו ללא תשלום בימים ובשעות שהמשרדים האמורים פתוחים לקהל.
כל המעוניין, בקרקע, בבנין או בכל ענין תכנוני אחר, הרואה עצמו נפגע על־ידי שינוי התכנית וכן זכאי לפי סעיף 100 לחוק, רשאי תוך חודשיים מיום פרסומה של הודעה זו ברשומות להגיש התנגדות לשינוי במשרדי הועדה המקומית האמורה. ההתנגדות תוגש בכתב בפירוט והנמקה בליווי תצהיר המאמת את העובדות עליהן מסתמכת ההתנגדות.

שלום דנינו
יו"ר הועדה המחוזית לתכנון ולבניה מחוז הדרום

חוק התכנון והבניה שמעונים 1965 מרחב תכנון מקומי
הודעה בדבר הפקדת שינוי תכנית מפורטת

נמסרת בזה הודעה בהתאם לסעיף 89 לחוק התכנון והבניה, תשכ"ה – 1965, כי במשרדי הועדה המחוזית לתכנון ולבניה מחוז הדרום, ובמשרדי הועדה המקומית לתכנון ולבניה שמעונים הופקד שינוי תכנית הנקראת שינוי תכנית 290/03/7 – תל שבע, ביחד עם התשריט המצורף אליה.
עיקרי הוראות השינוי:
א. שינוי הגבול הדרומי של השכונה תוואי כביש מס' 2 בהתאם לתכנית המיתאר.
ב. ביטול מגרש מס' 32.
ג. שינוי יעוד ממוסדות ציבור למגורים ודרך.
ד. שינוי יעוד ממוסדות ציבור ושצ"פ לכביש ולתכנון בעתיד.
ה. שינוי יעוד ממגורים לשצ"פ.
ואלה הם השטחים הכלולים בתכנית:
שטח התכנית: 90,950 דונם.
שכונה 26 בישוב בידואי תל שבע.
כל המעוניין בשינוי רשאי לעיין בה ללא תשלום בימים ובשעות שהמשרדים האמורים פתוחים לקהל.
כל המעוניין, בקרקע, בבנין או בכל ענין תכנוני אחר, הרואה עצמו נפגע על־ידי שינוי התכנית וכן זכאי לפי סעיף 100 לחוק, רשאי תוך חודשיים מיום פרסומה של הודעה זו ברשומות להגיש התנגדות לשינוי במשרדי הועדה המקומית האמורה. ההתנגדות תוגש בכתב בפירוט והנמקה בליווי תצהיר המאמת את העובדות עליהן מסתמכת ההתנגדות.

שלום דנינו
יו"ר הועדה המחוזית
לתכנון ולבניה מחוז הדרום

חוק התכנון והבניה תשכ"ה – 1965
מרחב תכנון מקומי שמעונים
הודעה בדבר הפקדת שינוי תכנית מפורטת

נמסרת בזה, הודעה בהתאם לסעיף 89 לחוק התכנון והבניה, תשכ"ה – 1965, כי במשרדי הועדה המחוזית לתכנון ולבניה מחוז הדרום, ובמשרדי הועדה המקומית לתכנון ולבניה שמעונים הופקד שינוי תכנית הנקראת שינוי מס' 7 לתכנית מפורטת 311/03/7 – עיקרי ביחד עם התשריט המצורף אליה.
עיקרי הוראות השינוי: שינוי יעוד מאזור מגורים ושצ"פ שטח לבנייני ציבור.
ואלה הם השטחים הכלולים בתכנית:
שטח התכנית: 3,285 דונם.
חלק מגוש 100084 מקום: עיקרי שכונה 2 ח'
כל המעוניין בשינוי רשאי לעיין בה ללא תשלום בימים ובשעות שהמשרדים האמורים פתוחים לקהל.
כל המעוניין, בקרקע, בבנין או בכל ענין תכנוני אחר, הרואה עצמו נפגע על־ידי שינוי התכנית וכן זכאי לפי סעיף 100 לחוק, רשאי תוך חודשיים מיום פרסומה של הודעה זו ברשומות להגיש התנגדות לשינוי במשרדי הועדה המקומית האמורה. ההתנגדות תוגש בכתב בפירוט והנמקה בליווי תצהיר המאמת את העובדות עליהן מסתמכת ההתנגדות.

שלום דנינו
יו"ר הועדה המחוזית לתכנון ולבניה מחוז הדרום

חוק התכנון והבניה תשכ"ה – 1965
מרחב תכנון מקומי ירוחם
הודעה בדבר הפקדת שינוי תכנית מפורטת

נמסרת בזה הודעה בהתאם לסעיף 89 לחוק התכנון והבניה, תשכ"ה–1965, כי במשרדי הועדה המחוזית לתכנון ולבניה מחוז הדרום, ובמשרדי הועדה המקומית לתכנון ובניה ירוחם הופקד שינוי תכנית הנקראת שינוי מס' 16 לתכנית מפורטת 107/03/26 שכונת שקד, ביחד עם התשריט המצורף אליה.
עיקרי הוראות השינוי: 1. חלוקה מחדש של החלקות בשטח התכנית על־מנת לצמצם העתק מסרת תכנית מתקנן.
ואלה הם השטחים הכלולים בתכנית: שטח התכנית: 97,275 דונם גוש: 39539 שכונת שקד ירוחם.
כל המעוניין בשינוי רשאי לעיין בו ללא תשלום בימים ובשעות שהמשרדים האמורים פתוחים לקהל.
כל המעוניין, בקרקע, בבנין או בכל ענין תכנוני אחר, הרואה עצמו נפגע על־ידי שינוי התכנית וכן זכאי לפי סעיף 100 לחוק, רשאי תוך חודשיים מיום פרסומה של הודעה זו ברשומות להגיש התנגדות לשינוי במשרדי הועדה המקומית האמורה. ההתנגדות תוגש בכתב בפירוט והנמקה בליווי תצהיר המאמת את העובדות עליהן מסתמכת ההתנגדות.

שלום דנינו
יו"ר הועדה המחוזית לתכנון
ולבניה מחוז הדרום

מדינת ישראל
חוק התכנון והבניה, תשכ"ה – 1965
מרחב תכנון מקומי יקנעם
הודעה בדבר אישור שינוי תכנית מתאר

נמסרת בזה הודעה, בהתאם לסעיף 117 לחוק התכנון והבניה, תשכ"ה – 1965, כי הועדה המחוזית לתכנון ולבניה, מחוז הצפון, החליטה באישור שר הפנים, לאשר שינוי תכנית מתאר הנקראת תכנית מס' 5245 שינוי לתכנית מתאר מס' RP/50/42 – שינוי יעוד לאזור מלאכה תעשיה זעירה ומשרד שהודעה על הפקדתו ביחד עם התשריט המצורף אליו, פורסמה בילקוט הפרסומים מס' 3424 מיום ו' בשבט התשמ"ז (5.2.87) עמוד 710.
ואלה הם השטחים הכלולים בתכנית:
גוש 17584 חלקות 26, 28 חלקי חלקות 22, 87.
עיקרי מטרת שינוי התכנית: שנוי יעוד השטח לאזור תעשיה, מסחר ומלאכה.
השינוי האמור בגודה שבה הועדה המחוזית אישרה אותו ביחד עם התשריט המצורף אליו, הופקד במשרדי הועדה המחוזית האמורה וכן במשרדי הועדה המקומית לתכנון ולבניה יקנעם שבהם כל המעוניין רשאי לעיין בו ללא תשלום בימים ובשעות שהמשרדים האמורים פתוחים לקהל.

עמרם קלעג'י
יו"ר הועדה המחוזית
לתכנון ולבניה – צפון

כ"ז בשבט התשמ"ח
15.2.1988

החיים הארוכים של משה צחר

מאת שמעון וייס

גם אחרי 84 שנות חיים, שליש מהן כראש עיריית טבריה, משה צחר עדיין נבוך כששואלים אותו מהו סוד אריכות הימים שלו. הוא מגמגם ומתפתל: „כשאנשים אוהבים מבעודים והם חיים ביותר", הוא אומר ומסתכל על אשתו אהובה, בת גילו, שהכיר בהיותם בני 14. „הם חיים חיים סוערים ובריאים... כשאני מסתכל על התמונות של המשפחה שלי ויודע שאיש מהם לא היה אדם בריא אבל כולם היו צנועים, באמת אינני יודע מה לחשוב ומה להגיד. האמת היא שאני לפעמים מתפלא על עצמי שאני עוד מסוגל לעמוד ולהרצות שעה וחצי בלי פיסת נייר ולפעמים אני עוד מדפיס רשימות במכונת כתיבה ושולח לעיתונים. לפני כמה זמן הופעתי בלשכת מפלגת העבודה שאני חבר בה ושמעתי לוחששים 'מה עוד עושה הזקן הזה כאן'. שאלתי אותם מה אתם מתעסקים עם הגיל שלי. זה עניין פרטי שלי ושל הקב"ה" ויצחק נבון התחיל למחוא כפיים. אני חושב שאולי זה משהו שקשור לכוח עליון. אתה יודע כמה תושבים, גם צעירים, פונים אלי עד היום ושואלים: 'נו, צחר, מתי אתה חוזר לעירייה?' רק השבוע אמרו לי 'אם צחר הולך להתמודד על ראשות העיר, הוא מנצח'".

לפני כמה שבועות יצא מבית החולים אחרי התקפה של בצקת ריאות קשה. „עוד 10 דקות והייתי הולך", הוא אומר, „הרגשתי שאני נחנק. הרופאים לא הרשו לי אפילו להתפשט וללבוש פיג'מה ומייד לקחו אותי לבדיקות. תודה לאל שיצאתי גם מזה". ניכר בצחר שעדיין אינו בקו הבריאות. הוא צרוד לאחר שמיתרי הקול שלו נפגעו תוך כדי הבדיקות. הוא חש חולשה כללית ובכל זאת אינו מוותר על הסיור היומי במרכז העיר, על המפגשים עם התושבים ועל הפעילות המפלגתית. עכשיו, ערב יום העצמאות, נטל על עצמו עוד משימה – להתניע בפני תלמידי בתי ספר יסודיים בטבריה ולספר את סיפור שחרור העיר, השבוע לפני 40 שנה. אהובה אשתו מנסה לשכנעו לצמצם את הפעילות ולהישאר בבית כפי שציוו הרופאים, אבל צחר אינו יכול לעמוד במגבלה קשה זו. „הוא לא מסוגל לשבת בבית", נאנחת אהובה.

מאז סיים את תפקידו כראש העירייה לפני 10 שנים, הוא מקדיש את עצמו לפעילות תנועתית בסניף מפלגת העבודה בטבריה ובקרב פנסיונרים בעיר. עדיין לא התעייף. בכל מקרה, הוא מקפיד לחיות מקצבת הפנסיה שלו. המושג תלטורה אינו מוכר לו. הוא נבחר בשנה האחרונה כנציג מחוז הצפון ללשכת מפלגת העבודה. עדיין לא מצאו בעיר צעיר ממנו שיהיה גם יותר פעלתני ממנו. בסניף העבודה בטבריה נותנים לו הרבה כבוד ומשתדלים לא להרגיז אותו. כשצחר מדבר, כולם שותקים.

לענווה המופלגת שלו כבר יצא שם בעיר. הוא עדיין נוסע בפורד 71' שקנה מהעירייה לאחר שסיים את תפקידו. מאחורי המכונית הישנה והמקרטעת מסתתר סיפור צחרי אופייני. „היתה לי מכונית לארק ישנה, ממש רעועה, ולא רציתי שהעירייה תקנה מכונית חדשה. יום אחד מגיע לביקור שר הפנים אז יוסף בורג. רציתי לקחת אותו לביקור בחמי טבריה והזמנתי אותו להיכנס למכונית שלי. הכנסתי אותו לספסל האחורי ואיך שהוא מתיישב עם כל המשקל שלו, הספסל מתמוטט ונהרס ובורג על הישבן. אחרי שהתאושש, הוא שואל אותי מה זה למה אתה לא מחליף אותה? אמרתי לו שעם המכונית הזו אני מגיע איכשהו לירושלים וזה מספיק בשבילי וחוץ מזה לעירייה אין כסף לקנות מכונית חדשה. הוא שאל כמה זה צריך לעלות וכעבור שבוע שלח צ'ק של 28,000 לירות חדש לקנות מכונית חדשה. אחר־כך, כשפגש אותי, שאל איך המתנה שקנה לי ומאז אני אומר שאת הפורד קיבלתי במתנה מד"ר בורג".

צחר נולד בחומסק שברוסיה הלבנה למשפחת רבנים. היו לו שלושה אחים וארבע אחיות. אחד מהם היה ידוע כ„עילוי מסלובודקה" שהיא, כידוע, אחת הישיבות היותר מפורסמות ביהדות ליטא. צחר, אז עדיין וייס, עלה ארצה ב־1926 כחבר קבוצת פינסק בפתח תקווה, היום חברי הקיבוצים יפעת וגבת בעמק יזרעאל. „קבוצת פינסק עלתה להתיישבות בעמק", הוא נזכר, „ולא חשבתי שכבר אחרי שנה בארץ אעלה להתיישב. ההורים שלי עוד היו בחו"ל. חשבתי עדיין שתפקידי לשרת ציבור ולא לסדר לי את החיים כמו שאני רוצה. אין לי זכות לכך".

את טבריה החל להכיר דרך פיגומי הבניין והטייחות כשהיה עוזר־טייח. הבניין הראשון שטיפס עליו היה מלון „גינוסר", המפואר במבני טבריה של אותם זמנים, היום מבנה שומם לא הרחק מביתו. אחר־כך התמנה לראש קבוצת בנאים שבנתה את וילה מלצ'ט לחוף הכינרת. „אז כבר הייתי ברזלן", הוא נזכר בגאווה. שלוש שנים אחרי בואו ארצה היה לכתב „דבר" בטבריה ובסוף אותה שנה נבחר כמזכיר מועצת פועלי טבריה.

צחר לא הסתפק אף פעם בתארים ובתפקידים שעמס על עצמו, אלא חש צורך להיות מעורב עד כמה שאפשר בחיי הקהילה. כבר באותן שנים הקרין מהשפעתו על ועד הקהילה של טבריה. 19 שנה היה מזכיר מועצת פועלי טבריה, עד קום המדינה. „הגענו אז כבר ל־1,000 חברים", הוא משתבח. מספר פנקס החבר שלו, הוא ממהר לציין, הוא 8459, ללמדנו שכאשר הגיע ארצה, היו פחות מרבבת חברי הסתדרות בארץ.

אל ראשות העירייה הגיע צחר בעקבות היותו סגן ראש עירייה וחבר ועדת העירייה שמינה שר הפנים בממשלה שלאחר מלחמת השחרור יצחק גרינבוים. במאי 1950 מת ראש העירייה אז, עו"ד שמעון דהאן, וצחר, בהיותו ממלא מקומו וסגנו, מילא את התפקיד עד הבחירות שלאחריהן נבחר באורח רשמי וללא מתחרים כראש העירייה.

„קודם כל נבנתה עיר", הוא משיב על השאלה מה הם הישגיו בראשות העיר. „מאז סיום כהונתי, האוכלוסיה בטבריה לא גדלה. בתקופתי היא גדלה מ־5500 ל־32,000 תושבים. בכל בתי הספר היו כ־90 ילדים וסיימתי עם 10,000 ילדים. התחלנו עם 900 יחידות דיור וסיימתי עם 6000. אתה שואל מה גולת הכותרת של הישגיו בוא ואספר לך. כשבן גוריון היה בא לבקר, הוא היה תמיד שואל מה מתקדם כאן. פעם, ב־1956, ישב איתי אחד ממנהיגי הלייבור הבריטי לשיחה פוליטית. בסוף הוא אומר לי: 'תגיד לי צחר, מה המקצוע שלך? הרי ראש עיר זה לא מקצוע, זו שליחות'. אמרתי לו: אדוני, המקצוע שלי היה תמיד לעשות מיהודים שבאו מהגולה ישראלים טובים. הוא אמר לי: 'לדעתי זה המקצוע מספר אחד במדינת ישראל, כי אם לא תצליחו בזה, לא תהיה לכם מדינה'. ואת זה אמר גוי אנגלי.

„אצל בן גוריון היה חשוב כל הזמן להתקדם, לבנות, לגדול, והעיקר – להיות עם אחד. זה הכניס בי מוטיבציה בלתי רגילה והפך אותי לשליח התנועה והמדינה שלי.

„בתלמוד כתוב שאין אדם מת וחצי תאוותו בידו. איש לא יכול להגיד שכל מה שרציתי בחיי וכל מה ששאפתי – השגתי. האמנתי שטבריה תהיה עיר יותר גדולה אם כי השקפתי האישית אמרה שלא כל מקום גדול הוא גם מקום טוב במהותו. ראש עיריית ניו־יורק פגש אותי פעם ואמר לי: 'סוף־סוף אני פוגש ראש עיר בגובה שלי'. הוא היה נמוך כמוני. אמרתי לו: אדוני ראש העיר, נכון ששנינו באותו הגובה ונכון שהערים שלנו שונות בגודלן, אבל בכל זאת אין לי כל הרגשת נחיתות כלפיך. מבחינת הגיל, הוותק וההיסטוריה, אני עומד בראש עיר שמתקרבת ל־2000 שנות קיום עם מעמד של קדושה וערך של עיר־מרפא מפורסמת ועל־יד האגם הקדוש לנצרות. האמת? חשבתי שנהיה אחרי 40 שנה מיליונים טובים במדינה ואז גם חלקה של טבריה יהיה כזה. בסך הכל, למרות הכל, יש לי סיפוק על חיי ותרומתי הצנועה. אני יודע שאני כבר לא כל כך זוכר שמות וגם לא זוכר בדיוק מה כל אחד עושה. ניגשים אלי אנשים ואני שואל מי אתה ומה אתה עושה והם מתפלאים: 'אדון צחר, אתה הרי סידרת לי את העבודה', הם אומרים וכך זה יום יום".

רכבל חדש

מאת יוסי ליבוביץ

„אנחנו מדברים הרבה על פרוייקטים תיירותיים, אבל מי שהחליט ללכת על פרוייקט תיירותי חדש ומבצע אותו במהירות הוא קיבוץ ראש הנקרה ועל כך מגיע לו כל הכבוד" – כך סיכם ראש המועצה האזורית מטה אשר, יחזקאל בריס, פגישה שהיתה זה מכבר לראשי המועצות בגליל עם שר התיירות אברהם שריר. בריס התכוון לפרוייקט הרכבל החדש שבנייתו הושלמה תוך כשלושה חודשים ובימים אלה הוא נפתח לקהל הרחב.

ביוני 87 קיבלה ועדת המשק של ראש הנקרה החלטה להחליף את המתקן הישן של הרכבל בן 20 השנה לאחר שמכון התקנים של הטכניון קבע כי כדי לעמוד בתנאי הבטיחות, חייב הקיבוץ, המפעיל את הרכבל, להשקיע 800,000 דולר בשלוש שנים. בקיבוץ הגיעו למסקנה שכדאי לשלם קצת יותר ולקבל מוצר חדש, נוח ומרווח יותר. אומרת מנהלת האתר אביבה עופרי: „התורים שהשתרכו בכניסה לרכבל היו בלתי נסבלים. היתה לנו הרגשה שאנחנו מפסידים מבקרים בגלל התורים הארוכים, בעיקר תיירים מחו"ל".

משיחות שניהלה עופרי וכן יום התיירות של ראש הנקרה, משה גבעתי, עם מדריכי תיירים, הסתבר להם. כי לביקור ברכבל הם מקדישים בסיורים מודרכים כ־40 דקות עד שעה. „אם אנחנו צריכים להמתין 50 דקות בתור, כל העסק אינו כדאי ולכן אנחנו נמנעים מלבוא אליכם עם תיירים," אמרו המדריכים.

לאחר שהתברר לקיבוץ שמשרד התיירות, באמצעות מרכז ההשקעות, יעזור במימון חלק מהפרוייקט, הוחלט להרחיב את הרכבל. מייד עם קבלת ההחלטה התקשר הקיבוץ בחוזה עם חברת „דופלמייר" האוסטרית, שבנתה רכבלים דומים בחיפה ובחרמון. תוך פחות משלושה חודשים הוחלפה כל מערכת הרכבל, תחנות המתנה הורחבו, עמוד הרכבל הוחלף וכך גם הקרוניות: במקום שבעה בכל אחת יהיו מעתה 15. „לפני 20 שנה, כשהרכבל נבנה כפרוייקט נסיוני, איש לא העלה על דעת שבממוצע יבקרו בו כ־250,000 איש בשנה", אומרת עופרי ומדגישה שאשתקד ביקרו 267,000.

הרכבל פתוח כל ימות השבוע. המבקרים יכולים ליהנות כעת מביקור בחנות המזכרות, במסעדה, בנקרות, ובשנה האחרונה הונהג חידוש: בית קפה לילי עם מוסיקת רקע בתוך הנקרות. „רבים מתפשים מוסיקה שקטה על רקע גלי הים", אומרת עופרי ומגלה כי בקיץ הקרוב ייפתח בית הקפה מחדש.

אבל אין זה הכל: בקיבוץ מתכננים להקים על צלע ההר, ליד מגרש החנייה, מתקן לבילוי משפחתי בחיק הטבע שיכלול מגלשות, קמפינג עם מתקני בישול וחנות מזון. „אנחנו רוצים להפוך לאתר בילוי שבו מבקרים יעבירו בהנאה כמה שעות. כיום מבקרים אותנו לזמן קצר מאוד בתחילת היום או בסופו ואנחנו סובלים מכך. אין ספק שאם כל הגליל המערבי יתפתח ויהיו בו אתרי תיירות אטרקטיביים, הרכבל יהווה בו נדבך חשוב שאי אפשר יהיה להתעלם ממנו", מציינת מנהלת האתר.

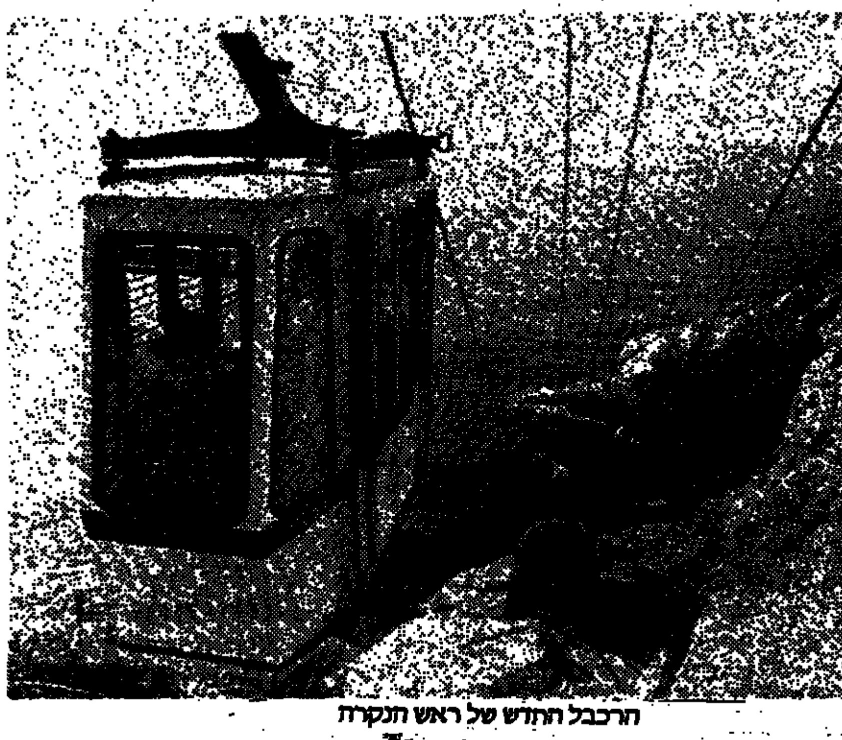

הרכבל החדש של ראש הנקרה

הציוניסטן והאגודיסטן

מאת נח זבולוני

אנו מביאים בזה מכתב גלוי שפירסם עולה חדש מברית־המועצות ב„החומה", בטאון „נטורי קרתא" בירושלים של הפלג הקיצוני, אשר בראשו עומדים „הגיסים" הרב חיים קצנלנבוגן ו„שר התורה" שלהם מיודענו הרב משה הירש.

המכתב מובא, בהשמטות קלות, ככתבו וכלשונו. העולה החדש מתאר בו, לדבריו, את תעתועיהם של האגודאים (אגודת ישראל) ודומיהם שליחי הציונים ברוסיה. כנראה מדובר ברבנים אמריקאים המבקרים בברית המועצות.

משה יצחק מארדעקאוויטש שעלה לישראל מברית המועצות, המציג את עצמו „יהודי ולא ציוני המקונה בשבי הציוניז" שספג את אוירת „מאה שערים" ומדבר בלשונם, כותב במכתבו: „האיל ועכשיו עולים למדינת המינים הרבה משפחות שומרי תורה ומצוות מרוסלאנד, הציונים וגרוריהם עושים מכל העניין פראפאגאנדע גדולה לחיזוק הציונות ומדינתם. ושהם המה 'המצילים' ושאין מקום בכל העולם היהודי שומר תורה ומצוות אלא במדינתם דווקא, ועל־ידי זה הם משיגים כמובן תמיכה גדולה בכסף ובכבוד. אגב אורחא: כל העולים נמצאים בארץ ישראל בעניין פרנסה הם בקשיים גדולים רחמנא ליצלן, ונתונים תחת תעלוליהם של 'הסוכנות' ימח שמה וזכרה, שגונבים מהם כספם שאמעריקא נותנת לציונים בעבורם. ועושים להם כל מיני צרות השם ירחם. ואם היו באים לארצות אחרות היו יכולים בעזרת השם להיות בפרנסה באופן נארמאל על כל פנים.

כידוע כי ברוסלאנד – ממשיך העולה החדש – היהודים נמצאים מאחורי מחיצה שמבדלת אותם מהעולם היהודי ואינן יודעים מה טיבם של הציונים ומדינתם. לפני כעשר שנים נתעוררו כמה מהם לחזור לתורה ויידישקייט, אבל הציונים שלוחי הס"מ (סטרא במאבותה – השטן – נ.ז.) רצו להשתמש בהם לביזנעס שלהם, הם שלחו לשם שלוחיהם ללבוש חרדי כמו אגודת ישראל וכדומה, למשוך את כולם לבוא ל'ציוניש היימלאנד'.

שליחי אגודה ודומיהם שבאים לרוסלאנד נוטים לציונות ומסתירים את דעתם של גדולי הדור העבר זצ"ל, בעניין ציונות. וכמובן מסתירים שיש עוד מחנה שהולכים בדרכם של הנ"ל, ומתנגדים לשיטה הציונית או שהם שופכים עליהם בוז ומבטלים אותם באומרם שהם 'משוגעים'.

הם גם מסתירים את הצרות שסובלים במדינתם עולים חדשים וכל שמדות שעשו עד היום. ובפירוש הבטיחו כמה מהם שישיגו פרנסה ברווח ויהיה להם אפשרות ללמוד תורה. ועכשיו אנו מכירים על כל פנים כמה אנשים שנשלחו למקומות של מקורות מינות רח"ל, כמו באר־שבע וכו' וגם כמה שכבר נתקלקלו מפני נסיון פרנסה וכו'.

והנה אנחנו נתודע לנו בחסדי ה' בהשגחה פרטית ברוסלאנד הסגורה על־ידי ספר „ויואל משה" (שחבר האדמו"ר מסטמאר המנוח ר' יואליש טייטלבוים – נ.ז.) קונטרס הסברה את דעת תורה האמיתי בעניין הציונות ומדינתם. אבל האגודיסטן ימח שמם בלבלו אותנו בכל מיני בלבולים ואמרו לנו שגם המה הולכים בדרך זה ומתנגדים לציונות ושהגדולים הם רבים וצריכים לשמוע להם ולא להיות 'קיצוני' כמו סאטמאר וכו' עכ"ל (עפרא לפומיה קללה – נ.ז.) ואנו בתמימות היינו מאמינים להם שבארץ ישראל נהיה תחת חסותם של היראים ולא נצטרך לסובלותיהם של הציונים ימח שמם."

הגדה עצמית

מאת יצחק מרידור

סדר פסח בקיבוץ. אלפי משפחות עירוניות חוו, לפחות פעם, את החוויה הזאת בחדר אוכל קיבוצי. הם הסבו, כמוזמנים, כאורחים לערב, לצדם של קרובים או ידידים ליד שולחן ערוך דומה לזה שבבית, ובכל זאת שונה. הם הקשיבו לקריאת ההגדה המיוחדת, השונה, הצטרפו בהתלהבות לשירה בקטעים המוכרים (הזהים עם אלה שבהגדה המסורתית, זו של בית אבא) והשתתקו, נבוכים, לשמע קטעים חדשים, מפתיעים, שיד נעלמה העזה (לתחושתם, ללא סמכות וללא רשות) להוסיף לנוסח המקובל, שהוא לתפישתם, מקודש, ולו רק בזכות היותו קבוע מזה דורות.

אריה בן גוריון, מייסדו ומנהלו של המכון הבין־קיבוצי לחג ומועד, איש בית השיטה, אינו נשמע מתגונן או מתנצל נוכח מבוכה זו של אותם „עירוניים", התמהים לשם מה יצרה לעצמה התנועה הקיבוצית הגדה משל עצמה.

אורבא: א.ב.ג. – מי שערך והביא לדפוס את ההגדה שתעלה השנה במהדורה צבעונית חדשה (איורים בטכניקת התחריט, קולוגרף, של גר אלמן) על השולחן הערוך ב־170 קיבוצי התק"ם – גאה מאד בהגדה, שעוצבה ברוחה של „הגדת יהודה שרת" שראתה אור, לראשונה ביגור, ב־1935.

„התנועה הקיבוצית", אומר א.ב.ג. „בבואה לעצב לה דפוסי חיים וחגים, הועמדה לפני בעיה איך לשלב את אוצרות הרוח של המסורת היהודית עם מתן ביטוי לחידוש החיים היהודיים בארץ ישראל ולדרך החיים הקיבוצית ולשאיפתנו לחברה המושתתת על חירות וצדק סוציאלי".

„הדפוסים המאובנים של המסורת לא הקלו עלינו", אומר המחנך הקשיש א.ב.ג.. „את המלאכה הרבה היה עלינו להשמיט והרבה רצינו להוסיף ולא תמיד מצאנו את הביטוי המתאים לכך. חג הפסח וההגדה שצמחה בתנועה הקיבוצית היו מן ההישגים היפים שלנו. היה בהם ביטוי לתפישה שהתרבות היהודית לא התאבנה ולא קפאה לפני מאות שנים, שהיא ממשיכה לחיות ודורנו נוטל חלק וממשיך ביצירתה, שמותר לנפות את מה שנתיישן וצריך להוסיף את אשר צומח איתנו וסביבנו".

„אנחנו גאים מאד בהגדה זו", אומר א.ב.ג.. „אני רואה בזאת טרגדיה שהמשפחה העירונית אינה מכירה אותה ואינה משתמשת בה. הגדה זו עומדת בכל מבחן טקסטואלי, מסורתי, יהודי, ציוני – ואני מבקש להפנות קריאה אל אבות המשפחה העירונית, האינטליגנטית, והארץ־ישראלית, ולעודד אותה לרכוש את ההגדה הקיבוצית, להביא אותה על שולחן הסדר, להשתמש בה בערי ארץ־ישראל. היא תהיה מובנת לאב, לילדים, לנכדים, כי היא כתובה בלשון הסיפור התנ"כי, ולא בלשון המדרשי הכבד והסתום, ולכן היא מובנת לילד. יש בה רצף התפתחותי וסיפורי – מעבדות מצרים דרך יציאת מצרים, וההליכה במדבר, המרד, הכניסה לארץ־ישראל, ההתנחלות בארץ, אחרות ירושלים, שיבת ציון לפי חזון הנביאים. זו הגדה ברוח המסורת, ברוח חז"ל, הגדה מסורתית, ארץ־ישראלית, ציונית לדעתי אולי יותר מסורתית מזאת המקובלת כמסורתית".

נוסח שבא להשלים את החסר

ההגדה הקיבוצית המקובלת כיום על רוב הקיבוצים היא הגדה תנועתית מרכזית. הפרק הראשון בה הוא פרק האביב (שאינו קיים בהגדה המסורתית), פרק שני, „מעבדות לחרות", סיפור רצף של עבדות מצרים ויציאת מצרים.

ההגדה כתובה בלשון מקראית והיא כוללת את מביא הגאולה, את משה, את ההתנסות במדבר, את הכניסה לארץ־ישראל ואת ההתנחלות בה, פרק שאינו, למרבה הפלא, בהגדה המסורתית; וכן פרק מיוחד „משעבוד לגאולה" על קיבוץ הגלויות ועל שלמות ירושלים.

בהגדה הקיבוצית יש כל סמלי סדר הפסח הכלולים בהגדה המסורתית: פסח, מצה, מרור, ארבע כוסות, מה נשתנה, ארבעת הבנים וכו'. כדי להבין ולהעריך את חשיבות הפרקים שהוסיפו עורכי ההגדה הקיבוצית, צריך להצביע תחילה על מה שחסר, על מה שבולט בהעדרו בהגדה המסורתית: נעדר בה סיפור הירידה למצרים, סיפור עבדות מצרים וסיפור יציאת מצרים. ומה שחסר בעיקר הוא סיפור כניסת שבטי ישראל לארץ ישראל וסיפור ההתנחלות בה. נעדר ממנה הגיבור הראשי משה. אין בה מסר המתייחס לכך שיוצאי מצרים יצאו מבית עבדים כדי לבוא אל הארץ המובטחת.

בסיפור המקראי מופיעים שני פעלים מנחים: „ויצאנו ממצרים" ו„יביאנו אל הארץ המובטחת", אך בהגדה המסורתית מושמט, לכל אורכה, הפועל השני. כך גם בשאלת החכם בהגדה והתשובה הניתנת לו, כך גם הוסבר למה נוהגים בסדר פסח ארבע כוסות ועוד.

„יתכן", מהרהר אתי בקול רם א.ב.ג., „שהסיבה למגמה של ההגדה המסורתית לצטט את המקרא ללא הסיפא, ללא הבאת ישראל ליעדם הסופי ארץ־ישראל, נעוצה בעובדה שההגדה המסורתית נתחמה בגולה, במאות ה־15 וה־16, כשארץ־ישראל היתה דבר ערטילאי, ארץ רחוקה, בסוף העולם, הרוסה ונתונה לשלטון אכזר וזר, ובשל התחושה שהבעיה העיקרית של העם היהודי בגולה היא שימור האמונה והקיום הפיסי.

„ההגדה המסורתית היא הגדה מדרשית", אומר אריה בן גוריון, „שלא דיברה אל לב החלוץ ולא ביטאה את רוח מעשיו כגואל ארצו. לכן העזנו לנפות את מה שנתיישן ולהוסיף את אשר צומח איתנו וסביבנו".

תעודות ניצנה – תגלית על תגלית

צבי אילן / ארץ חמדה

פרופ' אברהם נגב הוא 'טיפוס נגבי', לא רק לפי שמו אלא גם לפי עיסוקו. עשרות שנים הוא חופר וחוקר את היישוב הקדום בנגב, פרסם על כך ועל הנבטים ספרים אחדים וכן מאמרים רבים בכתבי עת בארץ ובארצות שונות.

כיום, בהיותו ראש המכון לארכיאולוגיה באוניברסיטה העברית, זכה הוא עצמו למעין 'הארה', למה שהוא מכנה גילוי מהפכני בהבנת תולדות הנגב. זו תגלית ספרותית שבעקבותיה ניתן להבין טוב יותר, בשונה מהמקובל, את תוכנה של תעודה עתיקה שלדעתו משנה את כל תפישתנו לגבי היישוב הקדום בנגב.

המדובר בפפירוס מס' 39 בין הפפירוסים של ניצנה שנתגלו בחפירות במקום לפני יובל שנים ופורסמו לפני 30 שנה בידי קראמר. הפפירוסים הרבים שופכים אור על תולדות הנגב וניצנה ומהווים אבן פינה בחקירתו. הפפירוס הנדון מוכיח תשעה ישובים ולידם סכומי כסף גבוהים מאוד, עם טורים לסכומי משנה, קטנים יותר. נזכרים היישובים ניצנה, עבדה (עבדת), שובילה (מקום בנגב הצפוני, ניתן שמו ליישוב שובל), ממפסיס (כורנוב, 'ממשית'), כרמולה, כרמל שבדרום הר חברון, בירוסכה (באר שבע), מולאתה (מלחתה), אלוסה (חלוצה) וביודססים (ביר שמע, ליד נחל הבשור, במערב הנגב הצפוני). הסכום הגבוה ביותר רשום ליד כרמל (2337 סולידי. כל סולידי שווה 12 דינרים), ואחריה באה באר שמע. הסכומים הנתונים ליד ניצנה, עבדת וממפסיס כמעט זהים.

קראמר חשב שאלה הם סכומי מסים ששילם כל אחד מהיישובים הללו, ושיער שהבסיס לתשלום המס היה הרכוש הקרקעי של כל אחד מהם. נגב התחבט עם התעודה שנים רבות, ו„חשד" שההסבר המקובל אינו נכון. עתה, לקראת פרסום דו"ח החפירות שלו על ממפסיס (בסדרת „קדם"), ישב שוב על התעודה, והוא מציע עתה פירוש שונה לחלוטין שלה: אין אלה רישומי מס, אלא תשלומים ששילמו השלטונות הביזאנטיים לתושבי הנגב. רק בדרך זו אפשר להבין כיצד ישובים קטנים יחסית כמו ממפסיס (שהיו לה 420 דונם בלבד) ובאר שמע מקבלים סכומים דומים או אף גדולים מערי ענק כגון ניצנה (שהיו לה 15,000 דונם). כבר בעבר הראו חוקרים, בכללם נגב עצמו, כי אופיה של ממפסיס היה צבאי, ולא הבסיס הקרקעי ציין אותה. אותנו, למשל, מעניין במיוחד לקבל את ההשערה על תפקידה הצבאי החשוב של כרמל, שידוע אומנם מהמקורות על ישיבת יחידה צבאית בה. יתכן מאד שיחידות־משנה שלה ישבו ביישובים סמוכים, במצדים כגון במעון הסמוכה ומקומות נוספים.

השערתו, באופן כללי ובלי להיכנס לפרטים, היא שבתעודה רשומים הכספים ששילם השלטון המרכזי לחיילים־האיכרים (לימאטניי) שישבו בערי הנגב, עיבדו אדמות ומסרו את חובת שירותם הצבאי ביישובי הספר ובהגנת הגבול המבוצר (לימס פלשתינה). מכאן פתח להבנת התפקיד של כל עיר, כמות הלימאטניי שבה, וכן השקפה כללית על רמת הסבסוד הממלכתי של ישובי הנגב. השלטון, שהיה מעוניין בחיזוק היישוב הזה במדבר, שהוא איזור גבול, חיזק אותו בתשלומי המשכורות לאיכרים־חיילים, תשלומים שהיו נכסי צאן ברזל שאסור לפיקוד המקומי לגעת בהם. בימי הקיסר יוסטיניאנוס, במאה הששית, בוטלו המשכורות, ובתקופה הערבית הקדומה הוטל מיסוי כבד. יתכן שבעובדות המצטרפות הללו אפשר להבין גם את הסיבות לירידתו וחיסולו של היישוב הקדום בנגב. יש עוד השלכות ורעיונות ששופע נגב בהתאם לפירושו החדש, עדות לכך שלעתים אדם צריך 'לחפור' בספרים ולגלות בהם מגרש עושרות ורעיונות, ואינו צריך לבלות את חודשי הקיץ החמים בחפירות...

קילומטרי העקבים

עַקְבֵי חורף, עופות דורסים המקננים בברה"מ ומבלים את החורף בדרום אפריקה, חולפים במסלול נדידתם מעל ישראל. זאת למדו צַפָּרֵי החברה להגנת הטבע בעקבות שני החזרי טבעות נדירים שהגיעו אליהם בימים אלה מדרום אפריקה, ובהם מידע על עקבים שנמצאו שם ולרגליהם טבעות ישראליות.

ממרכז המידע לצפורים של החברה נמסר לנו שמאז הקמת מרכז הצפורים באילת מטובעים 1000 דורסים נודדים בשנה. בעקבות זאת מקבלת ישראל החזרי טיבוע, בעיקר מאירופה, ולעתים נדירות ביותר מאפריקה. הטבעות המוחזרות מלמדות על מסלול הנדידה ומועד השהייה של העופות במקומות שונים. המידע שהגיע עתה מלמד שעקבים שטובעו בארץ באביב 1987 עברו במשך שנה בנדידה מדרום אפריקה לברה"מ, וחזרה לדרום אפריקה דרכנו – יותר מ־20,000 ק"מ. חישוב מעלה שבמשך חייו עובר העקב כ־300,000 ק"מ.

למרכז הגיע גם החזר טיבוע מזמביה המדווח על מציאת סנונית שטובעה באוקטובר 1987 במושבת הלינה של הסנוניות במחצבת בריכת שממזרח ללוד. הסנונית נתפסה בחודש לאחר מכן בזמביה, לאחר שעברה 5000 ק"מ. ציפור קטנה העושה הרבה קילומטרים.

חקר השומרונים

לרשימת הכינוסים הנערכים בימים אלה ובבאים יש להוסיף את הכינוס הבין־לאומי לחקר השומרונות, שיערוך בית הספר למדעי היהדות באוניברסיטת תל אביב ב־11–13 באפריל, ואחריו ייערך יום סיור באתרים שומרוניים. נשיא הכינוס הוא פרופ' זאב בן חיים, נשיא הכבוד של החברה לחקר השומרונות, שנשיאה הוא פרופ' אנדרי קאקו. מזכיר הכינוס הוא פרופ' אברהם טל, ומזכיר המשנה הוא דום גי ד. סידנייה. חקר השומרונים הפך להיות נושא מחקר בפני עצמו, ומעסיק חוקרים בכל העולם, העוסקים רק בחקר השומרונים, תולדותיהם, ספרותם וכו', או כחלק ממחקרי היהדות וארץ ישראל שלהם.

הסראייה הטורכית, מקום המצודה הקדומה בניצנה

תוקדם הביקורת במטוסי „בואינג" בגלל התקלה

מומחים: ניתוק חופת המנוע היה עלול להביא להתרסקות הג'מבו

מאת אריה ארד, סופר "דבר"

על הקדמת הביקורת השנתית של חברת "בואינג" יודיע היום מנכ"ל "אל-על" רפאל הרלב במסיבת-עיתונאים דחופה. על הבקשה, ש"בואינג" תקדים את הביקורת השנתית, הוחלט בעקבות התקלה החמורה, שאירעה בטיסת ג'מבו מניו-יורק לארץ ביום ה'.

"בואינג" מקיימת ביקורת שנתית בחברות, המטיסות מטוסים מתוצרתה, כדי להבטיח שרמת התחזוקה תתאים להוראותיה. הביקורת האחרונה של "בואינג" ב"אל-על" נערכה לפני כחצי שנה, ואז זכתה החברה בשבחים רבים על רמת התחזוקה של מטוסיה.

אולם מאז רבו התקלות מסוגים שונים, ו"אל-על" אף נקנסה על-ידי מינהל התעופה האזרחית על אחת מהן. טפח מן הנעשה במערך התחזוקה נתגלה במהלך הבירור המשמעתי נגד מפקח הצוות ברוך לוי, הנאשם שסירב למלא הוראה של הממונים עליו, מפני שנגעה את מצפונו ואת הכרתו המקצועית.

בהמשך בירור זה ביום ה', בזמן שהג'מבו הפגום נחת בשלום בתום טיסתו הבעייתית מניו-יורק, הוברר, כי בניגוד למקובל, אין ב"אל-על" צוות שעיסוקו בקליטת מטוסים נוחתים ובניתוח התקלות, שעליהן מדווחים הקברניטים, לשם הפניה מושכלת של תיקונן לצוותים המקצועיים המתאימים. נתגבר הרושם, שחסרונו של צוות-איבחון זה מטיל עומס כבד מנשוא על צוותי התחזוקה הישירה ופוגע באיכות הטיפול במטוסים.

בינתיים נודע, כי התקלה החמורה ביום ה', שבמהלכה ניתקה חופתו של אחד מארבעת המנועים, דווחה מיד על-ידי הקברניט למרכז השליטה של החברה בלוד. הוא החליט להמשיך בטיסה על דעת המרכז ובאישורו המלא. שגריר ישראל באו"ם בנימין נתניהו, שנמנה עם נוסעי המטוס, סיפר אחר כך למקבלי פניו, כי חש בחבטה אדירה זמן מה אחרי ההמראה ולרגע חשש, שטיל פגע במטוס.

ההחלטה לאשר לקברניט להמשיך בטיסה שנויה במחלוקת חריפה בחוגים תעופתיים. יש הסבורים, שהחברה היתה חייבת להחזיר את המטוס לניו-יורק לבדיקת מקור החבטה שנשמעה. בעלי דעה זו גורסים, כי חופת המנוע, שמשקלה מאות ק"ג, היתה עלולה לנתק את צינור הדלק ולסכן את שלום הנוסעים. הם מזכירים, כי פגיעת ציפור באחד ממנועי המפציץ האסטרטגי האמריקאי הענקי "בי. 1" הביאה לפני שלושה חודשים להתרסקות המטוס.

אחרים טוענים, שגם אילו נפגע אחד ממנועי הג'מבו, היה די בשלושת האחרים כדי להביא את המטוס בשלום אל השדה הפתוח הקרוב ביותר ולהנחיתו שם. כיוון שכל המערכות פעלו כתיקנן, לא היה מקום לקרקע את המטוס ואת 480 הנוסעים לכל השבת בניו-יורק, סבורים בעלי גישה זו.

חופת המנוע מהודקת אל הכנף בשורה של ברגים. במהלך בדיקתה של "פרשת הקברניט" באחרונה הודתה "אל-על", כי אנשיה לא נהגו להקפיד על סגירת הברגים על-פי הוראות היצרן. "אל-על" נקנסה על כך ב-10,000 שקל. במהלך הבירור אז נמצא, כי מכסה של מערכת הגהאים אבד תוך כדי טיסה. הוברר, כי זה לא היה מקרה ראשון מסוגו.

מסוכן לשתיה

שירות המזון במשרד הבריאות הודיע כי בבדיקה מעבדתית במכון היין נתגלה במשקה המשכר „סליבוביץ" המיובא מהונגריה ע"י חברת דובשני ריכוז גבוה של מתנול (כוהל מתילי), מעל למותר. שתייה של המשקה עלולה לגרום לעוורון. הציבור שרכש את המשקה מתבקש לא לשתותו ולהחזירו בהקדם ללשכת הבריאות הקרובה.

(צילום: אסף שילה, ישראל-סאן בע"מ)

5 הרוגים בתאונות השבוע

ירידה לעומת השבוע שעבר – אולי בגלל הבהלה

מאת אריה ארד, סופר „דבר"

חמישה אנשים נהרגו ו-52 נפצעו קשה ב-50 תאונות-דרכים חמורות, שאירעו בשבוע האחרון. בכך מגיע ל-99 מספרם של ההרוגים מתחילת השנה ומספר הפצועים קשה ל-733.

נתונים אלה משקפים ירידה של 26 אחוז במספר ההרוגים בחודש שעבר ושל 28 אחוז במספר הפצועים קשה. במספרן של התאונות החמורות מסתמנת ירידה של 33 אחוז בהשוואה לחודש מארס אשתקד. נראה, כי כמות התאונות והנפגעים החודש דומה לרמה של החודש שעבר.

מעיון בתנודות במספרם התאונות והנפגעים שבוע אחרי שבוע עולה, כי לאחר שבועיים של עלייה רצופה, נוצרה בהלה, המביאה לירידה תלולה בשבוע הבא אחר כך. ואכן, גם בשבוע האחרון פחת מספרם של הנפגעים ב-50 אחוז ויותר לעומת השבוע הקודם, אז נהרגו 11 אנשים ו-44 נפצעו קשה. בשבוע שלפני כן נהרגו 9 אנשים ו-88 נפצעו קשה.

הסיבות העיקריות לתאונות-הדרכים בשבוע האחרון היו סטיות מנתיב הנסיעה ואי-הקפדה על נסיעה בימין הדרך, אי-מתן זכות-קדימה להולכי-רגל, אי-שמירת מרחק בין כלי-רכב הנוסעים בזה אחר זה ואי-ציות לתמרורים.

נדרסה צעירה

איריס אהרון, בת 20, מירושלים, נדרסה אתמול ליד מחלף לוד בכביש המהיר לירושלים.

מכונית ה„קורטינה" שבה נסעה הצעירה התנגשה במכונית פרטית, אף היא מדגם „קורטינה" שנסעה לפניה.

נעצר סחטן ממשרד לשירותי ליווי:

תבע פיצוי על 'עגמת נפש' כי הנערה לא עמדה בדרישותיו

מאת נתן רועי, סופר „דבר" לעניני משטרה

בעל משרד לשירותי ליווי ואירוח בצפון תל-אביב התלונן במשטרה, כי הוא נתון זה ששה חודשים לסחיטה ואיומים של „סחטן מקצועי", אשר איים על אחת מנערות הליווי שלו, פרץ למשרדו, הרס את הרהיטים בו ואיים כי יפגע בו.

אתמול בשעות הצהריים ביימה המשטרה פגישה בין הסחטן הנטען, ובלשי מחלק הבילוש הנושאי ביחידה המרכזית במחוז תל-אביב קפצו עליו ועצרו אותו. הוא יובא היום לבית המשפט השלום להארכת מעצרו.

בעל המשרד לליווי ואירוח התלונן, כי הוא נתון לסחיטה ואיומים של תושב בת-ים, כבן 42. „אם לא אקבל ממך נתח מרווחי המשרד, אני אגרום לסגירת העסק בתוך זמן קצר", אמר „הסחטן המקצועי", וציין כי בעלי משרדים ועסקים אחרים משלמים לו.

לפני כמה חודשים הוכיח ה„סחטן", כי כוונותיו רציניות. הוא הזמין את אחת מנערות הליווי ולאחר שזו לא עמדה בדרישותיו, הוא איים עליה ודרש פיצויים על „עגמת נפש" בסך 3,000 שקלים. לפני יומיים הגיע למשרד הליווי והאירוח והרס את הרהיטים והציוד במקום. הוא ניתק את הטלפון ואיים על הפקידה במקום.

הנסחט פנה למשטרה והגיש תלונה. בלשי היחידה המרכזית ביימו פגישה בינו ובין הסחטן בכיכר דיזנגוף בתל-אביב. הפגישה הביאה למעצרו של הסחטן שהחזיק, בין קפלי העתון, סכין מטבח באורך של 35 סנטימטרים.

החשוד, המוכר למשטרה, נלקח לביתו, שם נתפסו שני אקדחי צעצוע, ששימשו אותו לאיום על „לקוחותיו".

פסטיבל השחמט הבינלאומי השני נפתח בתל-אביב ביום שישי. הפסטיבל יימשך שבועיים וישתתפו בו רבי-אומנים מכל העולם. בתצלום: נתן וולך, סגן ראש עיריית ת"א מנסה את כוחו במשחק. (צילום: אילן אוסטרוייבר – ישראל סאן בע"מ)

מושב כנרת מאשים הקבוצה בעקירת מטע של קלמנטינות

מאת שמעון וייס, סופר „דבר" בצפון

מטע של כמה עשורות עצי קלמנטינות נעקר בסוף השבוע בשטח מריבה שבין קבוצת כנרת למושבת כנרת בעמק הירדן והמעובד על-ידי משפחת צירנילר ממושבת כנרת.

העצים העקורים נתגלו אתמול בבוקר על-ידי בני המשפחה שבאו לעבוד בשטח ולדשנו. לדברי בני המשפחה, אין להם ספק שאנשי קבוצת כנרת הם שעשו את המעשה.

מיד עם גילוי העצים הגדועים, הוזעקו שוטרים מתחנת המשטרה בטבריה למקום כדי לגבות עדות. לדברי אנשי המשטרה, מדובר בעבירה פלילית ובעקבות התלונה, נפתח תיק חקירה והמשטרה החלה לחקור.

בדיקה העלתה, כי שטח המריבה אינו שייך לאנשי המושבה, אלא לקבוצת כנרת והוא נמצא בוואדי המפריד בין שני הישובים. לדברי נימה צירנילר, אם המשפחה ממושבת כנרת, ניטע המטע בתום לב על סמך מדידות שעשו אנשי המושבה במקום. רק בדיעבד, הוברר כי השטח שייך לקבוצת כנרת ומאז התנהל מו"מ בין שני הישובים למציאת פתרון למחלוקת מבלי לגדוע את המטע.

מזכיר קבוצת כנרת, נוח כנרתי, אמר בתגובה, כי לא ידוע לו על המקרה ואולם לדבריו, אם הפרשה נמשכת כבר שנתיים, הצגת הדברים על-ידי בני המשפחה המאשימים את אנשי קבוצת כנרת במעשה העקירה, היא היתממות.

סכסוך עבודה בבה"ס חקלאים

הסתדרות עובדי המדינה נענתה לפניית הועד הארצי של עובדי בתי הספר החקלאיים הפנימיתיים, בראשות ניסן לוסן, והכריזה על סכסוך עבודה בבתי הספר אלה שבשירות המדינה.

מזכ"ל הסתדרות עובדי המדינה ראובן בן עמי הביע תרעומת על המדיניות המסתמנת, שמגמתה חיסול זרם החינוך ההתיישבותי הפנימייתי.

הסיעות בעיריית ת"א תומכות בהשוואת מיסים

מאת נתן רועי, סופר „דבר" בתל-אביב

הנהלת הקואליציה בעיריית תל-אביב עומדת להתכנס בשבוע הקרוב, ובמהלכה ידרשו כל הסיעות להעלות את מיסי העסקים בעיר.

כזכור, אישרו משרד האוצר ומשרד הפנים העלאה של מיסים בתל-אביב בשיעור 6 אחוז למסחר ו-10 אחוז לאזרחים. העלאת מיסים זו קוממה את פרנסי העירייה והם חברי המועצה מקרב סיעות הקואליציה.

סיעת „המערך" טוענת, כי אין הגיון כלכלי שהעסקים ישלמו פחות מיסים מהאזרחים. פרופסור אפרים טורגובניק, סגן ראש העיר מטעם „המערך", כי הסיעה תתמוך בכל מהלך של ראש העירייה, שישווה את רמת המיסים של התושבים לרמת המיסים של העסקים.

התחזו לשוטרים ודקרו אזרח בנסיון פריצה

מאת יוסי ליבוביץ, סופר „דבר" בגליל המערבי

שלושה רעולי פנים, שהתחזו לשוטרים, היכו אתמול במוט ברזל תושב עכו ודקרו אותו בסכין בחזה וברגל. הנדקר, דני בנישטי, אושפז בבית החולים בנהריה ומצבו הוגדר בינוני.

בשעה 4.00 לפנות בוקר הדפקו השלושה על דלת ביתו של בנישטי ברוח פינסקר בעכו. „אנחנו שוטרים ובאנו לערוך חיפוש בדירה", הציגו עצמם. משהתמהמה בנישטי לפתוח את הדלת, הלמו בה. השלושה פרצו אותה. הם היכו את בנישטי במוט ברזל בכל חלקי גופו. לאחר מכן, שלף אחד מהם סכין ודקר אותו חמש פעמים. השלושה נמלטו מהמקום.

לדעת המשטרה, הרקע לדקירה הוא סכסוך פלילי.

תקציב עיריית י-ם: 312 מיליון ש"ח

תקציב עיריית ירושלים לשנת 1988-9 בסך של 312 מיליון ש"ח יוגש היום לאישור מועצת העיר, לאחר שאושר בשבוע שעבר על-ידי ועדת הכספים העירונית. בנוסף לכך תוגש מסגרת תקציב פיתוח בסך 136 מיליון ש"ח.

יו"ר ועדת הכספים של עיריית ירושלים עמנואל זיסמן אמר, כי נעשה מאמץ מיוחד כדי להתמודד עם צרכי החינוך בבירה ועם פעילויות הנוער. לדבריו, השתתפות משרד החינוך בתקציב אינה נותנת פתרון הולם לצרכים.

משום כך החליטה ועדת הכספים לקצץ שני אחוזים מתקציבי הפעולה של כל מחלקות העירייה וליעד את הכספים לחינוך. סעיפי תקציב אלה יוגדלו בב-3 מיליון ש"ח על פי החלטת ועדת הכספים העירונית.

אין סיבה למסיבה – אמרו פועלי „פרי העמק" לאחר הסכם הפיטורים

פיצויים של עד 275 אחוז ל-240 העובדים • מו"מ לרכישת המפעל

מאת יצחק מירוזר, סופר „דבר" בעמק

פיצויים מוגדלים, עד 275 אחוז, מובטחים ל-240 עובדי מפעל „פרי העמק" שנסגר לאחרונה, לאחר שצבר הפסדים המסתכמים ביותר מ-40 מיליון דולאר.

המפוטרים, שעבדו במפעל עד חמש שנים, יקבלו פיצויים של 255 אחוז. אלה שלזכותם ותק של עד 10 שנים יזכו לפיצויים של 250 אחוז, ואילו קבוצה, לא גדולה יחסית, של עובדים בעלי ותק של עד 20 שנה, יקבלו פיצויים של 275 אחוז. כן יוענק לעובדי מענק הסתגלות של עד שלושה חודשי משכורת.

חתימת ההסכם, ביום ו', בין מועצת פועלי מגדל העמק, ועד העובדים והנהלת „פרי העמק" צוינה בהרמת כוסית משותפת של המפוטרים וההנהלה.

„אין סיבה למסיבה", אמרו חלק מהמפוטרים, רובם תושבי מגדל העמק, שרבים מהם עבדו כמעט 20 שנה במפעל שנסגר. „אבל הסכם הפיצויים שהושג הוא הסכם טוב, ואין לנו טענות", אמרו.

ממועצת פועלי מגדל העמק נמסר, ש„מפעלי העמק", השייכים להתיישבות העובדת בעמק, מנהלים עתה מו"מ מתקדם עם משקיע אנגלי, המעונין לרכוש את המפעל. „אם מו"מ זה יסתיים בהצלחה", נאמר „יש לצפות להפעלתו מחדש כבר בשבועות הקרובים ולקליטתם מחדש במפעל של עד 150 מעובדיו".

מנכ"ל „פרי העמק" ישראל לוין, חבר קיבוץ הזורע, סירב אתמול למסור פרטים על המו"מ המתנהל למכירת המפעל. „אין לנו ענין לפרסם דבר על המו"מ", אמר. „אני רק יכול לאשר שאכן מתנהל מו"מ, ועם סיומו, נפרסם את תוצאותיו".

במגדל העמק סבורים שמה שאיפשר את השגת הסכם הפיצויים הנדיב, הוא התקדים שנוצר לפני זמן לא רב, בנסיון הבראה כושל שנעשה ב„פרי העמק", – במהלכו שולמו פיצויים מוגדלים עד כדי 300 אחוזים. גורם נוסף הוא רצונו של המשקיע החדש לקבל לידיו מפעל „נקי" מנטל של מחויבויות כלפי עובדים, שרמת השכר שלהם היתה מן הגבוהות בענפי המזון בארץ.

חשבנו שזו מתיחה ולפתע ראינו שיער ראש של ילד

מספר נהג אמבולנס שהציל ילד שנקבר בבור

מאת נתן רועי, סופר "דבר"

[illegible] בן 12 מחולון ניצל ביום ו' בבוקר בדרך נס לאחר שנקבר מתחת לתלולית עפר, שחפר ביחד עם אחיו ברחוב המלאכה פינת רחוב ירושלים בחולון.

מאיר דגני, נהג האמבולנס שהוזעק למקום, מספר: „כשהגענו למקום, מצאנו כבאי אחד ושוטר אחד, שחפרו וחיפשו את הילד. כולם התקבצו סביב לערימת החול. לא האמנו שקבור שם ילד, חשבנו שזו מתיחה של ילדים. לפתע גילינו שערות של ראש ילד. המשכנו לחפור וכשניסינו לחלצו תוך משיכת ראשו, היתה מפולת חול נוספת. הוא נקבר שוב. המתנדבים והאנשים במקום המשיכו לחפור עד שלראשונה חילצו את הילד, משכו אותו וחילצו אותו.

"כשהוצאנו אותו החוצה, הוא היה מחוסר הכרה, אישוניו מורחבים, והוא כחול לגמרי. לא היה לו דופק. חיברנו אותו לבלון חמצן, ואחרי 10 דקות ההנשמה חזרו לו הדופק והנשימה. עשינו לו עירוי והבאנו אותו לבית החולים וולפסון, שם הוא התעורר".

אתמול הגיע נהג האמבולנס דגני כדי לבקר את הילד שהציל. הילד עצמו סיפר, כי אמו סיפרה לו מה קרה ביום ו', אך הוא לא זוכר דבר.

הערוץ השני ייסגר – מאשר יעקבי

דניאל בן-סימון, סופר „דבר" בירושלים

שר התקשורת גד יעקבי אישר אתמול, שאם לא יחול שינוי של הרגע האחרון, ייסגר הערוץ השני. השר אמר את הדברים במסיבת עתונאים שכינס במשרדו.

הוא הוסיף שרק שני דברים עשויים להציל את המשך שידוריו של הערוץ השני – האחד, שהיועץ המשפטי יאשר שידורי חסות, והשני, שמשרד האוצר יורים תקציב ביניים לתקופה של שישה חודשים, עד שהכנסת תתפנה שוב לדון בחוק הערוץ השני.

השר יעקבי האשים את הליכוד בנסיון „להטביע" את הערוץ השני.

„הגעתי להבנה מלאה עם הגורמים בליכוד בכנסת על סעיפי החוק תיסוחו הסופי", הוא אמר, „אולם הנושא עוכב משיקולים פוליטיים חד משמעיים. הם חששו שאם שר מטעם המערך הוא הממונה על הערוץ השני, עלולים השידורים לקבל מגמה מסוימת, זה הפחד שלהם".

סופר „דבר" מציין, כי שר התקשורת הבהיר, כי למשרדו יש נגיעה כלשהיא לאי העברת שיחות בינלאומיות לתושבי השטחים. „הקנויה היא בסמכותו של שר הבטחון", אמר. „חברת „בזק" משמשת קבלן של המינהל האזרחי בשטחים, ובהיותה כזו היא ממלאת את הוראות המזמין, במקרה זה – המינהל האזרחי".

מועדון מפ"ם בשכונת התקווה משמש מעון הדרכת נרקומנים

מאת נתן רועי, סופר "דבר" בתל-אביב

מועדון מפ"ם בשכונת התקווה משמש מעון הדרכה לנרקומנים בשכונה.

במועדון מתקיימות פעילויות הסברה לבקשת הנרקומנים שיוצאים למכון הטיפול לגמילה מסמים בצרפת (שמאורגן על-ידי ארגון „ה„פטריאר" ומנוהל על-ידי ליאון אנגלמייאר). הנרקומנים המפעילים שומרו על ההתכנסות בסוד, מחשש שהמשטרה „תתייק" את היוצאים לנמל התעופה בן-גוריון בדרכם לתוכנית הגמילה בצרפת.

המארגן בשכונה והמדריך העיקרי הוא גוף, שהוקם על-ידי הורי נרקומנים, שבניהם נמצאים בתוכנית. הורים אלה סיפרו שבבניהם חל שינוי מדהים: הם הפסיקו לצרוך סמים ועובדים באופן סדיר.

מתוכנית הגמילה היא קפדנית מאוד ומגבילה אפילו את קיום יחסי המין. כן, מתקיימות בתוכנית בדיקות קפדניות של המדריכים, המדריכים, שהיו נרקומנים בעצמם, בודקים בכל חלקי גופם של הנגמלים במטרה לאתר סמים.

לפני זמן מה פנה אחד המארגנים בארץ לראש העירייה, כדי שהעירייה תסבסד את יציאת הנרקומנים.

(ע.) – שופט בית המשפט העליון פרופ' אהרן ברק דחה ביום ו' את הערר של יחיאל בר-עמי, המזכיר הראשי המושעה של בתי משפט השלום בתל-אביב והמרכז, על ההחלטה לעצרו עד לתום ההליכים.

ההסתדרות הכללית של העובדים בארץ ישראל
ההתאגדות לתרבות גופנית – „הפועל"

פתיחת הועידה ה-10 של „הפועל"

במעמד נשיא המדינה, חיים הרצוג
תערך ביום רביעי, י"ב בניסן תשמ"ח,
30 במרץ 1988 בשעה 20.00
בתיאטרון ירושלים.

תכנית:

ברכות: ישראל קיסר – מזכ"ל ההסתדרות
יצחק נבון – סגן ראש הממשלה ושר החינוך והתרבות
טדי קולק – ראש עירית ירושלים
מוריס דוון – נשיא ארגון ספורט הפועלים הבין-לאומי
יעקב ישי – יו"ר האגף לצעירים, נוער, סטודנטים וספורט בהסתדרות
ניסן הרפז – מזכיר מועצת פועלי ירושלים

★ דברים: יצחק אופק – מזכ"ל „הפועל"
★ חלוקת העיטור ל„איש כפועלי"
★ תוכנית אור-קולית 65 שנות קיום „הפועל"
★ בתוכנית האמנותית – מופעי התעמלות ומחול

משעה 19.00
קבלת פנים לאורחים.
הדלתות תנעלנה בשעה 19.45

הכניסה לפי הזמנות וכרטיסי ציר בלבד

ביום חמישי 31 במרץ 1988 החל משעה 08.00 בבוקר
יערכו דיוני הועידה באולם הקונגרסים
במצפה רחל, קבוץ רמת רחל

ישראל 1923-1988 65

מפלגת העבודה הישראלית / המרכז

הזמנה

ישיבת המועצה הכלכלית-חברתית
תתקיים ביום ב' 28.3.88, בשעה 16.00,
בבית מרכז המפלגה

הנושא:
תפיסתה הכלכלית-חברתית
של מפלגת העבודה

פותחים:
גד יעקבי – שר הכלכלה והתקשורת
ישראל קיסר – מזכ"ל ההסתדרות

ההסתדרות הכללית של העובדים בא"י – הועד הפועל
המרכז לתרבות ולחינוך
המחלקה להשכלה גבוהה

ערב עיון בנושא

„שירו לנו משירי ציון"

(עם הופעת ספרו של פרופ' הלל ברזל „שירת חיבת ציון" בהוצאת „ספרית פועלים")

בתכנית:
שמעון אביזמר יו"ר המחלקה להשכלה גבוהה – פותח ומנחה
פרופ' צבי לוז אוניברסיטת בר-אילן
נתן שחם סופר, עורך „ספרית פעלים"
פרופ' הלל ברזל המחבר, אוניברסיטת בר-אילן

אמנים: מירי אלוני שירה
יעל צדוק קריאה

יתקיים מחר, ביום שני, י' בניסן תשמ"ח, 28.3.88,
בשעה 17.30 בבית הועד הפועל, באולם הישיבות,
קומה 7, רח' ארלוזורוב 93 תל-אביב

מפלגת העבודה הישראלית מחוז תל-אביב

הודעה

הכנס בהשתתפותו של שר החוץ ומ"מ ראש הממשלה
שמעון פרס
עם גימלאי מחוז ת"א
שנועד ליום שני 28.3.88 במועדון מילו"א
נדחה מסיבות בלתי צפויות

יד טבנקין

החוג לקידום השיתוף והניהול העצמי
סימפוזיון מוקדש
לזכרו של אשר מגיב ז"ל
עתיד הרעיון השיתופי בישראל
ייערך ביד טבנקין, בחדר העיון, ביום ב' 28.3.88, בשעה 16.30

למישאל ואילה לוי

להולדת
הבן הבכור

מאחלים הסבים והסבתות
יצחק ושרה לוי
יעקב וכורים מזרחי

נתיב – קרן הפנסיה של פועלי ועובדי מפעלי משק ההסתדרות בע"מ

הודעה לגימלאי קרן הפנסיה נתיב.
הנדון: תשלום על חשבון פיצוי השחיקה החד-פעמי.

1) ביום ראשון תשלם הקרן באמצעות החשבון בבנק מקדמה על חשבון פיצוי השחיקה לגימלאי הקרן הזכאים לכך, התשלום השני והמדויק יבוצע לאחר כחודש ימים, לאחר מכן נעביר לכל גימלאי את יתרת החשבון המדויקת שלה היה זכאי.

2) פרטים נוספים הקשורים להעלאת בסיס הפנסיה השוטפת כתוצאה מפיצוי השחיקה ניתן בנפרד לכל פנסיונר בתלוש הפנסיה שישלח בתחילת חודש מאי.

בברכת חג שמח
הנהלת הקרן

לחברינו **שרה ויצחק לוי**

איחולי מזל טוב
להולדת הנכד
יצחק
בן למישאל ואילה

בית „דבר"

איום חדש מדרום

מאת דן אבידן

המצב הבלתי יציב שנוצר בעקבות ההתקוממות בשטחים והקושי למצוא פתרון מדיני מגבירים את סכנת המלחמה

באחרונה הדליפה העיתונות האמריקאית כי סעודיה רכשה מסין טילי קרקע־קרקע לטווח בינוני מסוג סי.אס.אס.2. המדובר בטילים בעלי טווח של כ־2000 קילומטר שאפשר להגדילו עד 3500 קילומטר. הסינים החלו לייצר טילים אלה בשנות ה־70 והם מרכיבים עליהם רק ראשי נפץ גרעיניים. ככל הידוע הטילים עצמם עוד לא הגיעו לסעודיה ומקורות מערביים סבורים שיגיעו תוך שלושה שבועות.

הסעודים הכינו בינתיים שני אתרים שבהם יוצבו הטילים. אחד שוכן בדילאם, כ־100 קילומטר דרומית מערבית לריאד והשני נמצא בג'ופה, כ־50 קילומטר מדרום לדילאם. מאתרים אלה יוכלו הטילים לפגוע בטווח מקסימאלי במטרות באיראן, לרבות בטהראן, בתורכיה ובכל שטחה של ישראל. הסעודים אישרו את דבר רכישת הטילים מידי הסינים. הם טענו כי עשו זאת לצרכי הגנה על אדמת סעודיה מאיומים חיצוניים.

אולם יותר מכל דבר אחר גרם לסעודיה דאגה השימוש המאסיבי שעשתה איראן בטילי קרקע־קרקע ארוכי־טווח מתוצרת סובייטית מטיפוס סקאד־בי נגד מטרות בעומק שטח עיראק, ובטילי „תולעת המשי" מתוצרת סין נגד מטרות כלכליות בשטחה של כווית (הסובייטים, בניגוד לסינים, אינם מוכרים טילים לאיראן. זו רכשה בשעתה את טילי הסקאד מלוב אולם לאחר שקדאפי לקח חזרה את הטילים שסיפק לאיראנים, הם רוכשים גם את טילי הסקאד־בי בסין ובצפון קוריאה). הנזקים שהסבו האיראנים למסוף הנפט הכוויתי החשוב בנמל אל־אחמדי לפני כחצי שנה באמצעות טיל „תולעת המשי", והחרפת מלחמת הטילים בין איראן לעיראק בחודשיים האחרונים, המחישו לסעודים את גודל הסכנה הנשקפת להם אם איראן תחליט להשתמש בנשק מסוג זה נגדם.

סיבה שניה להצטיידות הסעודים בטילים הסיניים נובעת כנראה מהמגמה הרווחת בשנים האחרונות אצל רוב מדינות ערב לרכוש או לפתח נשק אסטרטגי ארוך־טווח כמענה לנשק הגרעיני המצוי, לדברי מקורות שונים בחו"ל, בידי ישראל. מגמה זו קיבלה תאוצה רבה בעקבות חשיפת „סודות הגרעין" של ישראל על ידי מרדכי ואנונו, ובעקבות הדלפת המידע על הימצאות טילים באליסטיים ארוכי־טווח בעלי ראש נפץ גרעיני ברשות צה"ל, המכונים טילי

בינתיים עוררה פרשת מכירת הטילים הסיניים לסעודיה הדים בעולם הערבי. דבריו של מנכ"ל משרד ראש הממשלה יוסי בן אהרון שבהם רמז כי ישראל עלולה לפגוע בטילים אלה, התפרשו על ידי מדינות ערב כאיום ישראלי ישיר על בטחונה של סעודיה. סוריה היתה המדינה הערבית הראשונה שמיהרה להצהיר כי תיחלץ לעזרתה של סעודיה אם ישראל תתקוף את הטילים הסיניים. המלך חוסיין שלח שדר למלך פאהד שבו הודיע כי צבא ירדן ייחלץ אף הוא להגנת סעודיה אם תותקף על ידי ישראל. ביום רביעי שעבר פרסמו שרי החוץ של המדינות האיסלאמיות, שהתכנסו ברבת עמון, הודעת סולידריות דומה עם סעודיה המגנה את „האיומים הישראליים" עליה.

הנשיא מובארק אמר ב־24 במארס כי אם ישראל תתקוף את הטילים הסעודיים, יגרום הדבר ביטול חוזה השלום הישראלי־מצרי. הוא מתח ביקורת על ראש הממשלה שמיר המאיים לדבריו על הסעודים על לא עוול בכפם, משום שרכשו את הטילים הסיניים לצרכי הגנתם ולא כדי לתקוף את ישראל. מובארק טען שאין זה מסמכותו של שמיר להתערב בעניניה הריבוניים של סעודיה וכי לא כל מערכת נשק שרוכשים הערבים מיועדת באורח אוטומטי למלחמה נגד

מטוס ה־F15 האמריקאי הנמצא בידי חיל־האוויר הסעודי. האם יעשה בו שימוש נגד ישראל?

כמו כן טענו שהרכש נעשה במסגרת מדיניותה הקבועה של הממלכה לגוון את מקורות הנשק שלה.

הסעודים הדגישו שאין בכוונתם להצמיד לטילים ראשי נפץ גרעיניים אלא להפעילם, בשעת הצורך, עם ראשי נפץ קונבנציונליים. עם זאת ידוע שעוד לפני רכישת הטילים ביקשה סעודיה מחברה אירופית גדולה לספק לה ידע בייצור נשק גרעיני.

משקיפים הצביעו על כמה סיבות שהניעו את הסעודים לרכוש לראשונה נשק אסטרטגי מסוג טילי קרקע־קרקע לטווח בינוני. הסיבה הראשונה נובעת לדעתם מחששם הגובר מהאיום האיראני עליהם. איום זה הפך מוחשי יותר בשנה האחרונה בעקבות התקרית שארעה ביולי אשתקד במכה בין כוחות הביטחון הסעודיים ובין עולי הרגל האיראניים, שבמהלכה נהרגו כ־200 איראנים. אחרי התקרית השמיעו דוברי המשטר בטהראן איומים לנקום בסעודיה. איומים אלה נשנו באחרונה ערב פתיחת עונת העליה לרגל למקומות הקדושים לאיסלאם במכה ובמדינה.

„יריחו". אומנם ככל הידוע קיימה סעודיה מגעים עם סין בדבר רכישת טילי הסי.אס.אס 21 עוד לפני חשיפת פרשת ואנונו, אולם יש להניח שהפרשה האיצה בסעודים לרכוש את הטילים הללו מסין.

דוגמאות נוספות להצטיידות המדינות הערביות בטילי קרקע־קרקע ארוכי־טווח הן רכישת טילי האס.אס 21 על ידי הסורים מברה"מ, ופיתוח טיל ארוך־טווח במיוחד על ידי מצרים בשיתוף פעולה עם עיראק, ארגנטינה וחברות מערב־גרמניות.

סיבה שלישית שאולי דירבנה את הסעודים לרכוש את הטילים הסיניים היתה להפגין על ידי כך את אי־תלותם ברכישת נשק אסטרטגי מארה"ב, וזאת כדי למחות על הקשיים שהציב באחרונה הקונגרס האמריקאי על מימוש עסקות נשק גדולות עם סעודיה. יוצא איפוא שסין, המוכרת נשק ללא התניות פוליטיות כלשהן ומתוך מוטיבאציה להרוויח כסף רב ככל האפשר, הופכת בהדרגה לספקית מרכזית של מערכות נשק עיקריות לאיראן ולמדינות ערביות אחרות.

ישראל, מפני שיש להם גם אויבים אחרים. שר החוץ המצרי, עצמת עבד אל־מגיד, הצהיר שאם ישראל תתקוף את מערכות הטילים הסעודיות, ייחלץ הצבא המצרי לעזרת סעודיה.

האזהרות המצריות משקפות את חזרת מצרים לחיק המשפחה הערבית בעקבות האיום האיראני. איום זה הוא שהביא לכינוס הפסגה הערבית ברבת עמון שבה החליטו מדינות ערב לשתף פעולה ביניהן כדי לבלום את הסכנה הנשקפת למשטריהן מהצלחתו הצבאית של החומייניזם. לסולידריות ערבית זו יש ביטוי גם באזהרות שמפנות מדינות ערב כלפי ישראל לבל תתקוף את הטילים בסעודיה.

המצב הבלתי יציב שנוצר עכשיו בעקבות ההתקוממות בשטחים והקושי למצוא פתרון מדיני לבעיה זו מגבירים את הסכנה למלחמה נוספת בין ישראל לערבים בעתיד הנראה לעין. במלחמה כזו אפשר להניח שסעודיה תעמיד את טיליה לרשות המאמץ הצבאי הכלל־ערבי כדי להכריע את ישראל.

ארלוזורוב 93 / חיים ביאור

אותה הגברת

גם הפעם יתמשך לו המו"מ על השכר לתוך הקיץ. הבחירות והמשבר במערכת הבריאות – ולא ועדת זוסמן – הם העילה לעיכוב בחתימה על ההסכמים

חיים הברפלד: אחוזים בודדים

הסכמי השכר בשירות הציבורי ובמגזר העסקי, שתוקפם יפוג, והצורך בחידושם ירדו לדרגה משנית בסדר יומם של ההסתדרות והאוצר.

רשמית הכל מסתתרים מאחורי שמלתה של ועדת זוסמן, בהסכימם את העיד המשא ומתן על הסכמי השכר, האמורים להיחתם לשנים 1988–1990. ועדה זו, המכינה הצעה למבנה שכר חדש בשירות הציבורי, משהה כבר יותר משנה את גיבוש סיכומיה וגם ההערכה שלפיה תגיש את המלצותיה בסוף חודש זה, התבדתה.

האמת היא, שגם אילו עמדה הוועדה בראשות פרופ' צבי זוסמן בלוח הזמנים והיו מתפרסמות המלצותיה על סולם שכר אחיד וביטול תוספות מעוותות, לא היו המלצות אלה מיושמות מיד. יו"ר האגף לאיגוד מקצועי בהסתדרות חיים הברפלד הצהיר, שלפחות בשנה הראשונה לתוקפם של הסכמי השכר החדשים לא יינתן ביטוי להמלצות הוועדה. בהסתדרות יש המוכנים להמר, כי גורלה של ועדת זוסמן ידמה לגורלה של ועדת ששינסקי, שהשבוע ערכו לה טקס קבורה סמלי.

שתיים הן הסיבות לעיכובים בפתיחת המשא ומתן על הסכמי השכר. ראשית – המשבר הנצחי במערכת הבריאות. פגישתו של מזכ"ל ההסתדרות ישראל קיסר עם שר האוצר משה נסים בסוף השבוע שעבר אינה מבטיחה עדיין סיום לשיבושים בבתי החולים. באותה פגישה הציעו ראשי האוצר להקים חברה שתעסיק את הרופאים בכל מערכת הבריאות במדינה המבצעים ניתוחים מתוכננים במשמרת שנייה. ההסתדרות, אף שלא פסלה את ההצעה על הסף, גם לא השיבה עליה בחיוב.

הסיבה השנייה – הבחירות הקרבות והולכות. אפשרות הקדמתן יוצרת קרקע נוחה להצגת תביעות שכר גבוהות יותר על ידי האיגודים המקצועיים. כמה מהאיגודים החליטו להמתין ולראות את ההתפתחויות בעניין הבחירות, בטרם ייכנסו לדיונים מעשיים עם מעסיקיהם. הסתדרות הפקידים, עובדי המינהל והשירותים, שהיא האיגוד הגדול ביותר בשירות הציבורי, הצהירה כי אינה מעוניינת לחתום ראשונה על הסכם שכר. משה בית־דגן, המזכ"ל של הסתדרות זו, מעדיף לארוב בפינה לאיגודים אחרים ולראות מה ישיגו, לפני שיסכם את המשא ומתן עם המעסיקים, כדי שלא ימצא עצמו מסתפק בתוספת שכר פחותה לשולחיו.

בניגוד להערכות המוקדמות שהושמעו בבית ההסתדרות, לפיהן המשא ומתן על הסכמי השכר החדשים יושלם עד אחד באפריל, חוזר אפוא על עצמו התסריט משנים קודמות.

אשתקד וגם לפני שנתיים נחתמו הסכמי השכר בסוף אוגוסט – ראשית ספטמבר. גם השנה, במיוחד עקב נטיית ההסתדרות לפצל את המשא ומתן בין ענפי המשק השונים, יגלשו דיוני השכר אל אמצע הקיץ.

חרף שנת הבחירות אפשר להסתכן בנבואה, כי סל כבד של מטבעות לא יפול בידי השכירים בעקבות המו"מ על הסכמי השכר. האוצר משנן גם הפעם את עמדתו הדבקה בתוספת אפס לשכר. חיים הברפלד חותר להעלאה ריאלית של השכר בנימוק, שלפחות בשירות הציבורי רמתו עדיין נמוכה לעומת 1984/5, שנקבעה כשנת בסיס למדידה. התוצאה הסופית תעמוד על העלאה צנועה של אחוזים בודדים.

עם זאת תהיה להסכמים השלכה עקיפה על קופת החולים של ההסתדרות. זו עשויה לזכות בשחרור האשראי המוקפא תדירות על ידי האוצר. קרנות הפנסיה – אף הן חוליה חלשה של ההסתדרות – ייהנו מתוספת דמי גמולים לקופותיהן, בשיעור 1.5 אחוז מהשכר. ולבסוף: ההסכמים יקרבו את שאיפתו משכבר הימים של הברפלד, להעביר את המשק באופן הדרגתי לשבוע עבודה של 40 שעות, לאחר שהמעבר לשבוע עבודה בן חמישה ימים (45 שעות) בשירות הציבורי יחל כבר השנה.

★

עסקים כרגיל

דרך ניהולה של האגודה הצרכנית „קו־אופ רעננה" אינה משמשת בשנים האחרונות מקור לגאווה בבית הוועד הפועל. לפני שנה בדיוק פירסם מבקר ההסתדרות נפתלי בלומנטל דו"ח ביקורת קטלני על האגודה. בצד אי־סדרים כספיים חשף המבקר תופעה של העסקת קרובי משפחה על־ידי בכירים בניגוד לתקנון; קידומם של עובדים בדרגה בקצב העולה על המותר; וחמור לא פחות: מנהל בדרג בכיר ביותר נהג ליטול דוגמאות של מוצרים ושי לחגים לשימושו האישי.

בשבוע שעבר נבחרה שוב אותה הנהלה שעליה מפנה המבקר אצבע מאשימה. רק לפני שבועות אחדים הצהיר מזכיר חברת העובדים, כי מנהל שדבק בו כתם יוסקו כלפיו המסקנות הראויות. המציאות, מסתבר, חזקה פי כמה.

שלושת הדגלים

מאת מיכאל בר־זוהר

דגל השלום, הדגל הציוני ודגל האדם – את שלושתם צריכה להרים עתה תנועת העבודה

בימים המרים והסוערים הללו חייבת תנועת העבודה, התקווה האחרונה שנותרה לעם הזה, להניף ברמה את שלושת דגליה ולקבץ סביבם את האומה התועה והנבוכה.

הדגל הראשון הוא דגל השלום. תנועת העבודה חייבת להתגייס למאבק עיקש למען השכנת שלום בארצנו, גם אם סיכויי השלום קלושים, שהרי מראשית הדרך היתה החתירה לשלום אבן־הפינה בתפיסתנו המדינית. על התנועה לומר בבהירות ובקול צלול, כי למען השלום היא מוכנה לוותר על מרבית שטחי ארץ־ישראל שכבש צה"ל במלחמת ששת הימים. היא חייבת להתנות אמירתה זו בהבטחה שהשלום לא יבוא על חשבון הבטחון, והיא לא תסכים לשום סידור שיגזול מישראל את הבקעה ואת הגולן, את חוף ים המלח ואת גוש עציון, או יאיים על שלמות בירתה. היא חייבת להבהיר לנוער, שלא גידלנו אותו על־מנת שיתרוצץ עם אלות וקסדות בסימטאות המצחינות של בלאטה וג'בליה ויתרוצץ ידיים ורגליים; שבמלחמה הזו – כן, מלחמה – המצולמת ביותר בהיסטוריה, ינצח תמיד הילד עם האבן והבחור המליט פניו בכפייה, והאשה הזועקת ומניפה אגרופים. כי הקרב לא מתנהל בביבי ג'בליה ודיר אל־בלח אלא במיליוני סלונים ברחבי העולם, מול כורסאות הצופים במרקעי הטלוויזיה.

ועוד על התנועה להכריז, שיש להיפטר מאותם מיליון ומחצית המיליון ערבים, הרושפים שנאה כלפינו; ויש להתנער מרעיון העיוועים של עקירת אוכלוסיה ערבית וגירושה בכוח, אותו „טראנספר" שאינו אלא שם נרדף למלחמה חדשה, עקובה מדם. אולם יש להדגיש ולומר, כי הדגל שתנועת העבודה תניף הוא דגל השלום – לא דגל הוועידה הבין־לאומית. הוועידה היא אמצעי, האמצעי גרוע והרה־סכנות להגיע לשלום; אם עלינו להשלים עם אותה ועידה, נעשה זאת כמי שכפאו שד, ומתוך הכרת הסיכון שבדבר, ולא מתוך חדווה וחיצה. מוטב שיחדלו אותם מנהיגים שלנו מלהלל ולשבח את הוועידה. מוטב שיאמרו לעם את האמת – הוועידה איננה בשורה, גם איננה שלום, אך זהו רע הכרחי בדרך לשלום בימים אלה. רק אם כך ידברו יעוררו את אמון העם בדרכנו.

המאבק הנחוש למען שלום אסור שישכיח מליבנו את הדגל השני, הוא הדגל הציוני. דגל זה התבלה משכבר והושלך למרתף נשכח, וכל המנסה להניף אותו שוב נתקל בגל של לגלוג, ספקנות וחוסר־אמונה. והרי האמיתות והרוחות על אותו דגל טובות ורעננות כבעבר. החלום על חברה צודקת, שוויונית, תואם את מציאות חיינו גם היום. אין לנו קיום ללא האמונה בערכי העבודה וההתנדבות, העליה וההתיישבות, התרבות הרוח, הצדק והמוסר.

גם כאן על תנועת העבודה להתבונן במראה באומץ־לב וביושר. אין היא עוד תנועת העבודה שעליה חלמנו. גם המדינה איננה זו שראינו בדמיוננו: לא במידותיה המוסריות, לא במוסדותיה הממלכתיים, לא בערכים שהיא מנחילה לבניה, לא ביכולתה לפרנס את עצמה בכבוד.

על תנועת העבודה להתנער מהאדישות, מקטנות האמונה ומן הספקנות שדבקו בה, ולהביא את בשורת המהפך היסודי בכל אורחות חיינו. את חזון הקמתה של מדינת ישראל מחדש.

מדינת ישראל, במתכונתה הנוכחית, לא תצלח עוד. תנועת העבודה חייבת להציג לפני העם תכנית מקיפה ונועזת של שינוי דפוסים בכל תחומי חיינו. שינוי שיטת הבחירות המעוותת, המהרסת את הדמוקראטיה; שינוי שיטת המימשל, המעניקה לרסיסי מפלגות כוח סחטנות אדיר, שבו הן מכתיבות לממשלות את דרכן; שינוי מבנה ההסתדרות על שלוחותיה – חברת העובדים, האיגוד המקצועי, קופת־החולים ועוד כהנה וכהנה, מסגרות שאינן מסוגלות עוד למלא את ייעודן; בדיקה אמיצה ואכזרית בהסתדרות הציונית, שהפנתה עורף לציונות המגשימה; ביצוע החזון החברתי, נטילה מוגברת מן העשירים ומספסרי המניות ונתינה מוגברת לתלמידים, לסטודנטים, לעולים ולמתיישבים בפאתי ארץ; הבטחת רמת־חייהם, קיומם המכובד, שילובם המלא בחברה של הגימלאים והקשישים; כיבוד וקידום המיעוט הערבי שבתוכנו; הצבת החינוך בראש מעיינינו, שיפור שירותי הבריאות – כן, גם במחיר מס יסף וכל מס שיידרש – פיתוח כלכלה מתוחכמת, גיבוש חוקה שתגן על זכויות האזרח ותגדיר את חובותיו כלפי המדינה.

תנועת העבודה היא היחידה המסוגלת להגשים חזון זה. גם בשעה זו. תמיד ניהלנו שני מאבקים, כי ידענו שאין ערך למדינת ישראל חזקה אם אין היא גם מדינת ישראל צודקת.

ודגלנו השלישי – דגל האדם. שני הדורות הראשונים של מנהיגי תנועת העבודה הצטיינו בהוגים ובמנהיגים דגולים ובאנשי ביצוע ועשייה מוכשרים. בשנים האחרונות נשתנה המצב. זרימת הכוחות הצעירים אל עמדות ההכרעה ומנופי הביצוע נתקעה. זו סכנה גדולה גם לתנועה וגם לאומה שהיא שואפת להנהיג. הנהגה לאומית אינה יכולה להתקיים בלי עירוי מתמיד של כוחות חדשים, בלי להיות בית יוצר להנהגה העתידית של המדינה.

בשעה זו, כשבאגף הימני של המפה הפוליטית כבר מגיחה הנבחרת, שתיטול את ההנהגה בעוד ארבע או שמונה שנים, חובה על תנועת העבודה להצמיח לעצמה מנהיגות צעירה, שבבוא היום תהיה ראויה לאמון העם. לא מנהיגות מוצנחת מלמעלה, שכל זכות קיומה היא בכך שהיא שייכת לחצרו של שר זה או אחר, אלא מנהיגות שתעמוד בזכות עצמה ותיבחר בזכות עצמה. מנהיגות, שמגיחה תוך מאבקים, עימותים ומבצעים בלתי־פוסקים מתוך שורשי התנועה, ממוקדי התעשיה, החקלאות והאקדמיה, מעיירות הפיתוח והשכונות, ממערכות ההתנדבות המפוארות של הנשים שבשורותינו. מנהיגות זו, אם נדע לטפחה ולהכשירה, תוביל את התנועה בשנות התשעים, תביס את הימין ותזכה לאחוז בהגה המדינה.

אכן, תנועת העבודה חבולה, מצולקת ושבעת אכזבות, אך המחנה עדיין עצום ורב, מבקש להיחלץ מרפיסותו, מצפה לקריאה שתבוא. יש להשמיע את הקריאה ולהקימו על רגליו. יש להניף את שלושת הדגלים.

העליה ההמונית – הצלחה או כשלון?

מאת יקיר צור

„בתהליך קליטת העליה עשינו שגיאות נוראיות לא בגלל רוע לב, אלא מפני שגישששנו כמו עיוורים באפלה". דיון על העליה ההמונית של שנות ה־50

האם העליה הגדולה של שנות ה־50 היתה הצלחה או כישלון? אלפי המאמרים והמחקרים שנעשו בנושא לא הצליחו למצוא תשובה מוסכמת אחת. דיון נוסף בסיפור ראשונון זה היה בשבוע שעבר, במסגרת הכינוס „40 שנות מדינה, 10 השנים המעצבות 1945–1955" שערך המכון לחקר הציונות באוניברסיטת תל־אביב. ארבעת המשתתפים: פרופ' סמי סמוחה מאוניברסיטת חיפה, פרופ' משה ליסק מהאוניברסיטה העברית, אלי עמיר מנכ"ל עליית הנוער ובעצמו עולה מעיראק בשנות ה־50 ולובה אליאב, שהיה בין קולטי העולים בשנות ה־50, הציגו כל אחד עמדה שונה וזווית ראייה אחרת לאותה שאלה.

„תלוי בשביל מי", אומר פרופ' סמוחה. בשביל הוותיקים ובשביל עולי אירופה וצפון אמריקה עליה זו היתה הצלחה. בשביל עדות המזרח – כישלון שהותיר אותנו עם בעייה עדתית שניאלץ לחיות איתה לאורך זמן. העלייה ההמונית וקליטתה, אומר סמוחה, לא גרמה זעזוע חברתי גדול. היא לא גרמה התמוטטות המשטר הפוליטי ושינויים משמעותיים בתרבות שנוצרה בתקופת היישוב. עלייה זו ביטלה את הפער בין העדות השונות של יהדות אשכנז, שהיה בתקופת היישוב וגיבש אותם מבחינה מעמדית ותרבותית. כתוצאה מעלייה זו הפכה השכבה האשכנזית ממעמד פועלים למעמד בורגני.

סמוחה טוען שמדיניות הקליטה בשנות ה־50 היתה סלקטיבית, שביקשה להשתמש בעולים כמכשיר לפתרון הבעיות הבוערות של המדינה בלי להתחשב בשאיפותיהם ובצרכיהם. מדיניות קליטה זו אחראית במידה לא קטנה לאי־השוויון העדתי הניכר ולפיצול הפוליטי העדתי הקיים היום. יש היום בארץ חלוקה מעמדית עדתית ברורה. האליטה היא ברובה המכריע אשכנזית והשכבה הנמוכה ברובה מזרחית. מעמד הפועלים היהודי הוא ברובו מזרחי ואילו שכבת בעלי המקצועות החופשיים ברובה אשכנזית. סדר היום הפוליטי נקבע על ידי השכבה האשכנזית. אנשיה מפלסים כל הזמן דרכים חדשות והספרדים נגררים אחריהם ונכנסים למקומות שהם מפנים. סמוחה טוען שהמגמה ההיסטורית איננה חיובית וכי הפער בין העדות, המתבטא ברמת ההשכלה וההישגיות, איננו מצטמצם במרוצת השנים.

אלי עמיר, מנכ"ל עליית הנוער ומחבר הספר „תרנגול כפרות", שעלה עם משפחתו מעיראק בעלייה הגדולה של שנות ה־50 והתחנך בעליית הנוער, מציג זווית ראייה שונה, אופטימית יותר. „נוהגים להציג אותי כסיפור הצלחה של העלייה הגדולה", הוא אומר. „הצגה זו מרגיזה אותי כיוון שעברתי קשה מאוד כדי להצליח". זהו המסר העיקרי של דבריו: שוויון איננו דבר שמקבלים ממישהו. על שוויון יש להילחם.

עמיר מייחס חלק מתחושת הכישלון לציפיות הבלתי רגילות שתלו העולים במדינה החדשה. אנשים ציפו שהארץ החדשה תפתור להם את כל הבעיות, גם את האישיות. נכון שלא ננקטה מדיניות נכונה בקליטה ונעשו כמעט כל השגיאות האפשריות, שביניהן מונה עמיר שתי שגיאות מרכזיות: מחיקת התרבות ושבירת „דמות האב". אבל גם היום, עם כל המומחים, נעשות שגיאות גם בקליטת יהודי אתיופיה או בקליטת יהודי ברה"מ.

עמיר טוען שאחת הבעיות המרכזיות של יהדות המזרח היתה חוסר מנהיגות או מנהיגות רעה, כמו זו שצמחה בקרב עולי צפון אפריקה, מנהיגות שלא ידעה לדרוש מהעולים דבר ורק פיתחה את גישת המגיע לי. „נוצרת לנגד עינינו חברה חדשה של בני מהגרים מכל הארצות. הבעיה היא האתגר שיש להציג בפניהם", אומר עמיר. „הגיע הזמן להפסיק לדבר בפניהם על קיפוח אלא לומר להם: אתם המדינה, תגידו אתם איזו חברה אתם רוצים ליצור כאן".

פרופ' משה ליסק, מהאוניברסיטה העברית, הציג פן אחר של העלייה ההמונית: השפעתה על תוכניות האב של האבות המייסדים להקמת חברה חדשה במדינת ישראל. לדבריו שני מרכיבים עיקריים קובעים את הפרמטרים של החברה הישראלית משנות ה־20 עד ימינו – המלחמות והעליות. אין לי ספק, הוא אומר, שהשינוי הדמוגרפי הגדול שחל בשנות ה־50 בהרכב האוכלוסיה והצורך להתמודד עם השינוי התרבותי, שינו במידה רבה את המהלך ההיסטורי של התפתחות החברה הישראלית משנות ה־40. בתקופת היישוב היתה העלייה לארץ סלקטיבית שנבעה מתוך אמונה שיש לבנות בארץ תשתית חברתית שתהיה מבוססת על בחירי העם היהודי. אבות היישוב חששו מפני הצפה לא סלקטיבית שתפגע בתהליכים אלה. לאחר קום המדינה, על מצוקותיה והצורך הקיומי שלה, אי־אפשר היה, לדברי ליסק, למנוע עלייה בלתי סלקטיבית זו.

לובה אליאב, שהיה בין קולטי העלייה ההמונית בשנות ה־50, אומר כי בדברו על העלייה של אותה תקופה, הוא מבקש להגן על אותם אנשים שעסקו בקליטתה ושאינם היום בחיים ואינם יכולים להגן על עצמם מפני האשמה שהשמיעו חוקרים אחרים כאילו היתה בשנות ה־50 מועצת זקני אשכנז, שתכננה איך לדפוק את עדות המזרח. „לא היתה מועצה ולא היתה מדיניות, כי לא היה זמן למדיניות", אומר אליאב. „היה דבר אחד – רצון אדיר של היישוב להגיע למיליון הראשון. היה איזה קסם מאגי במספר הזה. לשם כך פתחו את שערי הארץ לרווחה והיו שנים שקלטו כ־1000 איש ליום".

„בתהליך קליטת העולים עשינו שגיאות נוראיות כמו שבירת דמות האב לא בגלל רוע לב, אלא מפני שגיששנו כמו עיוורים באפלה", אומר. „לאנשים שעסקו בקליטת העלייה לא היו כוונות רעות".

דבר היום

איך להצליח בשימור הסכסוך

משהו משונה מתרחש במימשל האמריקאי. במקום להצטרף לצהלותיהם של אנשי הליכוד על שראש־הממשלה יצחק שמיר הצליח להיכנס לסטייט דיפרטמנט ולבית הלבן ולצאת מהם בלי לומר „כן" ליוזמת הנשיא רייגן והשר שולץ, מתעקשים ראשי המימשל להמשיך במהלכים מדיניים לקידום היוזמה. הם משוחחים עם פקידים סובייטים על הסכסוך הישראלי־ערבי, כאילו שכחו הרפובליקאים המנהלים את הזרוע המבצעת בוואשינגטון כי בני־שיחם הם הקומוניסטים תאבי־ההתפשטות, שבלימתם האווירית היתה אמורה להדיח את שיתוף־הפעולה האסטרטגי הישראלי־אמריקאי ולתרגמו גם לתיאום מדיני מול העמדה הערבית־סובייטית. כדי בזיון וקצף, מעז מזכיר־המדינה של ארצות־הברית להיפגש עם אורחים אמריקאים על אפם וחמתם של שמיר ועמיתיו, שטענו כי אמריקאים אלה הם פסולי־מגע משום חברותם במועצה הלאומית הפלשתינית. הנשיא עצמו לא השתעשע מחידודי־הלשון של מנכ"ל משרד ראש־הממשלה, באיומיו על סעודיה המתחמשת בטילים סיניים. אין ספק, מימשל רייגן מתכחש למציאות ומסרב לצאת לחופשת־פרישה, למרות שנותרו לו פחות משמונה חודשים.

הגורם לכך הוא חוק שימור החומר של הסכסוך הישראלי־ערבי. באין התקדמות לשלום, יביא מטען האינטרסים והרגשות שבסכסוך להתקדמות בכיוון האחר, למלחמה. מוראותיה של זו נחזו שוב בימים האחרונים, בהסלמה המחרידה בזירה השנייה שבה מתכתשים באזור, במלחמת איראן־עיראק. ככל שנמשכות המלחמות ומתמשכות, פוחתות העכבות לשימוש באמצעי־קטל ולבחירת יעדים. מהלומות־הטילים המוחלפות בין בגדאד לבין טהראן והכוונות העיראקית להרוג בנשק כימי אלפי אזרחים עלולות לפתות את הערבים להסלמה דומה גם נגד ישראל. מי שבולם בהצטיידות בנשק אמריקאי, שיש עליו בקרה מדינית, נדחק להתחמש ממקורות אחרים, כמו סין – ואיומים עליו מכעיסים את בעלי־בריתו, רייגן מכאן ומובארק מכאן. מי שמסרב להתגמש לקראת ירדן, הזקוקה להגנה היקפית, בין־לאומית, מחזיר את אש"ף לתודעה האמריקאית – ופגישת שולץ עם סעיד ואבו־לוג'וד באה לאותת במידה דומה לשמיר ולחוסיין להקדים את ערפאת באמירת „כן". מי שסומך על שנאת הסובייטים בוואשינגטון, משאיר את רייגן להתמקח במישרין עם גורבצ'וב על נוסחה להטות ראשי הישראלים והערבים זה בזה. שמיר מסוגל לסכל את לוח־הזמנים המקרי של יוזמת רייגן־שולץ ואולי גם את היוזמה כולה, אך בכך הוא דומה למי שמנסה לעצור את שעונה של פצצת־זמן באמצעות דחיקת חומר־נפץ נוסף אל בין המחוגים.

הערות לסדר היום

מאת גד יעקבי

א. על המהות ועל הסחת הדעת

לא־על־הוועידה הבין־לאומית נטוש כיום הוויכוח. להציג אותו כך זה נסיון להסיט את הזרקור אל הנושא הבעייתי לכאורה. הוויכוח הוא על אופיה, דמותה, מהותה ודרכה של ישראל.

במאי 1987 שאל אותי ריצ'ארד מרפי: „האם אי־אפשר להגיע להסכם על נוהל המשא־ומתן לשלום בין המערך לליכוד?" השבתי לו שהוויכוח על הנוהל הוא השתקפות של מחלוקת עמוקה על הכיוון. הוויכוח הוא על השאלה, אם נהיה בעתיד מדינת היהודים הדמוקראטית, החיה בשלום עם סביבתה ועם עצמה, מדינה החיה בבטחון והיכולה להקדיש את עיקר המאמץ הלאומי שלה לפיתוח כלכלי ולהתקדמות חברתית ותרבותית, או שמא תהיה זו מדינה המכלה־כוחה בשחיקה פנימית מתמדת ובהתכתשות נמשכת עם סביבתה.

זה הוויכוח כיום. כל השאר הוא נסיון להסחת דעת. השאלה היא האם אנו כבר מבינים ששלום = בטחון = חברה = משק = דמוקראטיה, או שאנחנו עדיין בימי הרמזורים והאשליות.

ב. „המצב הקיים" והתעתוע של עליסה

ההתקוממות בשטחים היא קודם־כל פשיטת־הרגל של מדיניות ה„סטאטוס קוו", הסיפוח הזוחל וההתנחלויות, כלומר של תפישת הליכוד, על כל גווניה.

אך גם עתה אין רוצים להבין שהמציאות איננה מכירה ב„מצב קיים", בתהליך מתמשך. כבר הוכח שמה שהוחמץ בעבר חוזר אלינו במהדורה קשה יותר בעתיד. ככל שההסדר ישתהה, כן יוחמרו תנאיו בעתיד. האלטרנטיבה לאי־הסדר עתה היא המשך ההידרדרות הבטחונית והכלכלית וכן ערעור מעמדה הבין־לאומי של ישראל.

אם אין רוצים בשינוי, כבר אין זה חשוב מה לא עושים, כעצת החתול לעליסה („בארץ הפלאות"). „הואיל לומר באיזו דרך עלי ללכת?" – שאלה עליסה את החתול. „לצורך זה חשוב לדעת לאן את רוצה ללכת" – אמר החתול. „אין זה חשוב לי לאן" – אמרה עליסה. „אם כך אין הבדל באיזו דרך תלכי" – אמר החתול. מי שחשוב לו לאן ללכת, אינו יכול לראות במבוי הסתום ובקפאון תחליף לדרך.

ג. הכלכלה, השטחים והשלום

המשק הישראלי הושפע בעבר מגורמים לא־כלכליים, לא פחות משהושפע ממדיניות כלכלית, על כל ביטוייה. המלחמות, הוצאות הבטחון, רמת הסיוע החיוני, פינוי סיני, ההתנחלויות – היו בעלי משקל לא קטן משל המדיניות המוניטארית, מדיניות המיסים ומדיניות שער החליפין.

מחיר כל המלחמות, רובן היו בלתי נמנעות, ששילם המשק הלאומי שלנו הוא יותר מ־30 מיליארד דולר. מלחמת לבנון לבדה עלתה למשק הלאומי כ־5.5 מיליארד דולר.

כיוון התפתחותן של הכלכלה והחברה ישפע השפעה מכרעת מההתרחשויות הבטחוניות והמדיניות.

יש האוטמים אוזניהם ועוצמים עיניהם, גם בימים אלה, בפני היבט זה. הם גם התעלמו ממשמעותה של „הכלכלה הנכונה" בראשיתה, מהרשלנות שבסיכומי „קמפ־דייוויד" בהקשר הכלכלי ומהמחירה של מלחמת לבנון. לדברים יש מחיר. מצוקות המשק הציבורי, החינוך, הבריאות, המדע והתרבות – הן גם פרי אותם חטאים קודמים.

גם עתה יש מחיר למצב בשטחים: גידול תקציבי הבטחון והמשטרה, ירידת התפוקה בישראל, הקטנת הסחר עם השטחים, הפגיעה ביצוא הישראלי בחו"ל, עתה ובעתיד (והפארלמנט האירופי), תחושת אי־הוודאות – כל אלה כבר משפיעים, מצטרפים לגידול הגרעון המסחרי של ישראל, להצטמצמות ההשקעות, לפגיעה בפוטנציאל האנושי, המדעי והטכנולוגי ולמצב הקשה בחלק מאזורי הפיתוח, ההתיישבות החקלאית ומפעלי היצוא.

מתק שפתיים ועצימת עיניים אינם תחליף לפכחון, לאחריות ולקבלת החלטות במועד.

מכתבים למערכת דבר

[redacted]

בימים אלה נתבשרנו על־ידי מנהל האגף לחינוך התיישבותי על סגירת בית־הספר „יד נתן”. אנו ציבור התלמידים קיבלנו זאת בזעם רב ובזעזוע עמוק.

ציבור התלמידים ב„יד נתן” נרשם לבית־ספר זה משום שהוא בית־ספר ייחודי בארץ בתחום המקצועות הטכנולוגיים. בחרנו ללמוד ב„יד נתן” ולא בתיכון רגיל באיזור מגורינו כדי לקבל תעודת הנדסאים בתום לימודינו ולא רק תעודת בגרות.

אנו כתלמידים רואים בהחלטה זו החלטה פוליטית ולא עניינית אשר בוצעה כקנוניה בין האגף לחינוך התיישבותי לבין הקיבוצים והמושבים מן האיזור אשר רוצים „לשדוד” את השטחים החקלאיים והמיבנים הרבים השייכים לבית־הספר. אנו מבקשים את עזרתך לבטל החלטה שרירותית זו ולאפשר לנו לסיים את חוק לימודינו התיכוניים ב„יד נתן”.

מועצת תלמידי „יד נתן”

[redacted]

לפי דיווחו של „דבר” מיום 22.3 הודיע גדעון בן ישראל, כי עובדים ערבים שישבתו ביום האדמה ויפוטרו בשל כך לא יזכו בהגנה המקצועית של ההסתדרות. הוועדה המרכזת, כך מסר „דבר”, תאשר הנושא בישיבה ביום א' (היום).

להסתדרות, על שלוחותיה השונות, זכויות ראשונים רבות בקידומו ובשילובו של הציבור הערבי בישראל (אף כי אין לומר אותו דבר בהגנה על פועלים בלתי־מאורגנים מהשטחים). יש לה, אולי יותר מלאחרים, הזכות המוסרית לקרוא לערביי ישראל להימנע משביתה כללית. אין לה, לא חוקית ולא מוסרית, זכות „להסיר ההגנה המקצועית”. ההגנה המקצועית היא פרי הסכמי העבודה הנחתמים בין המעסיקים וההסתדרות, כנציגת העובדים. הם מחייבים את העובדים והמעבידים ומעניקים לכל אחד מהם זכויות וחובות. כפי שאין העובדים או המעסיקים יכולים להסתלק חד־צדדית מהתחייבויותיהם אין ההסתדרות, כנציגת העובדים, יכולה חד־צדדית להחליט שהיא מונעת הגנתה מעובד, שאם לא יקפיד לבקש מראש יום חופשה, יהיה אשם בהיעדרות ללא הודעה מראש. אמנם יתכן שזו הפרת הסכם, אך היא איננה מבטלת זכויות העובד להגנה, ולפי ההסכמים המקובלים, איננה מצדיקה פיטורין. אלא אם כן, כמובן, תחליט הוועדה המרכזת שההסתדרות תשנה ההסכמים הקיבוציים ותסכים שכל היעדרות של פרט, או שביתה פראית של ציבור, תאפשר למעביד לפטר את הנוגעים בדבר ללא כל דיון עם ההסתדרות או נציגיה.

אך רעה מזו: למרות שהמציע בוודאי לא התכוון לכך, יש בהצעה סממנים גזעניים: את מי תתיר ההסתדרות לפטר ללא הגנה מקצועית: לא את כל הנעדרים או השובתים ללא היתר, אלא רק את הערבים העושים זאת. שלא לדבר על „ההזמנה” למעסיקים, הטמונה בעצם ההחלטה, לפטר עובדים ערבים.

יש מקום לקריאה הסתדרותית לעובדים הערבים למחות על המצב בשטחים (או על כל נושא אחר) שלא בדרך של היעדרות מעבודתם. אין מקום להסתלקות חד־צדדית מהתחייבויות ההסתדרות בהסכמי עבודה ועל אחת כמה וכמה, להחלטות העלולות להישמע כגזעניות.

צריך לקוות, שבן ישראל ישוב בעצמו מהצעתו והצעותיו.

ד. גילרון
רמת גן

[redacted]

ברצוני להגיב על כתבתה של מוריה אבנימלך בשם „הקו הירוק הקו האדום” („דבר” 15.3.88):

קשה להבין את הביקורת של הכותבת על התייחסותו של הנגיד לאירועי השטחים על הפעילות הכלכלית בישראל – דברים שנאמרו כמענה לשאלות כתבים כלכליים במסיבת עיתונאים שנערכה לרגל פירסום מאזן בנק ישראל.

פרופ' ברונו אכן ציין בדבריו, כי הוקם במחלקת המחקר צוות לבחינת ההשפעות של האירועים בשטחים על הכלכלה. לו היתה מוריה אבנימלך נוכחת במסיבת העיתונאים האמורה, היתה שומעת שהנגיד הציג הערכות ראשוניות, הנסמכות על מידע שנצבר בעבר ונתונים שהם עדיין חלקיים ולא כ„מחקר מבוסס” כפי שכתבתם רמזה. הנגיד ציין, שבהתאם למידע חלקי זה נמצא שהשפעות האירועים, עד כה, על כלכלת ישראל בתחום המקרו לא גדולות, אם כי בכמה ענפים כמו הבניה והשירותים, בהם קיימת עתירות גדולה של עובדים מהשטחים ניכרות כבר עתה בעיות. הנגיד גם הצביע על כך שחל גידול בהוצאות השוטפות לביטחון, כתוצאה מהאירועים בשטחים, ועד כה זה התבטא בעיקר על חשבון הקטנת פעולות השקעה בביטחון ואימונים.

כלכלנים בבנק ישראל מרגישים, שעצם התייחסותו של הנגיד לאירועים כלכליים אקטואליים במשק, ובוודאי כמענה לשאלות כתבים, במסיבת עיתונאים, יש בה תרומה לדיון הציבורי ולמציאת דרכים לפתרון הבעיות.

אמנון יעקובי
דובר בנק ישראל

מוריה אבנימלך מעירה:

דובר בנק ישראל מאשר את טענתי שדברי הנגיד על ההשפעה הכלכלית של אירועי השטחים לא התבססו על מחקר כלשהו. עד כה לא טרח בנק ישראל להפריך את הרושם שנוצר כאילו דברי הנגיד במסיבת העיתונאים מבוססים על מידע מוצק.

[redacted]

יעקב זילבר במכתבו למערכת („דבר” 13.3.88) שופך קיתון של שופכין על קברו של מוחמד איאד ז"ל. איני יודע מאין שאב את כל הסיפורים על חיי הוללות וסחיטה מתושבי העיירה המטבבים. אם המקור הוא עיתונאים מסוגו של מכרם חורי מחול (אני מדבר על יהודים), הרי הם רואים את מוחמד איאד כבוגד שפל, מפני שהם מסתכלים עליו דרך עיניו של אש"ף. אם המקור הוא אנשי שמאל קיצוניים מתוך השב"כ (ויש כאלה), אם כך למה שתקו עד עכשיו?

העובדה היא, שהאיש עבד בשירות ישראל 20 שנה, תוך סיכון חייו כל־יום ביומו, שהוא קיבל שכר [illegible]. אחרי שדובר צה"ל הודיע בטלוויזיה, שלצה"ל נודע המעשה רק(!) שעתיים לפני הרצח, ולאור הרמזים הנתעבים שזורק יעקב זילבר על אדם שנקרע לגזרים (ויש להניח שהציל את חייהם של יהודים רבים) – אני בהולם תומך בוועדת חקירה צבאית (כמו אחרי ליל הגילשונים). אני מכיר את דבריה של גאולה כהן עם תוספת משלי: אנשי השמאל הקיצוני אינם יכולים לצאת בשב"כ. השב"כ אינו מקום לצדיקים.

עודד כהן
עין־הורד – איחוד

[redacted]

במשך זמן רב מנסים לפתור את הבעיות ואי־הסדרים בטלוויזיה הממלכתית המצחיקה שלנו. פתאום צץ לי רעיון לפתרון, שאינני מבין איך לא חשבו עליו עד עתה. במקום להילחם בסתנות־ירות ולנסות להחליף או לשנות את הוועד המנהל בטלוויזיה – מה שהתגלה כבלתי־אפשרי – צריך פשוט למנות ועד מנהל מקביל, שיהיה אחראי על החברה הישראלית. תראו כמה בעיות זה יפתור.

ניתן יהיה לתאם עמדות בין הוועד המנהל של רשות השידור לוועד המנהל של החברה הישראלית, כך שהמציאות הציבורית עצמה תתנהג לפי מה שמראים לנו בטלוויזיה. ואז לא רק שהציבור הישראלי יראה בטלוויזיה שידורים מצונזרים, מגולחים ומסורקים (ללא „זוועות” כפי שהגדיר זאת המנכ"ל אורי פורת), אלא החיים עצמם יהיו ללא זוועות וישבו על כן: חיילים ישראלים המושיטים בורים של פרחי הדרים ילטפו (לפי פקודה) צעירים פלשתינאים בריאים ואדומי לחיים; אבנים בגדה ינחתו במקומן הטבעי ליד הפרחים ההדיפשיות, ושלמה בר־אבא, הטיפוס הציני הזה, שבוכנים שבאלה מעו לקלקל בריוה טובה על־ידי הזכרת עצמות מרוסקות – הבר־אבא הזה יעבור חינוך מחדש ויהיה למנחה של תוכנית „מורשה”. ויותר גבוה לנו בובה של מרינה.

ברק אטקין
תל־אביב

[redacted]

איננו יודעים אימתי תהיינה הבחירות לכנסת ה־12. בליכוד אבל, ובעיקר בתרות, עסוקים זה זמן רב במלאכת ההכפשה וההסתה. שמעון פרס משמש להם אובייקט ראשי לעבודת הניגוח ואין ספק, שאחריו יבוא תורם של האחרים, ממפלגת העבודה וממפלגות אחרות.

אי־אפשר שלא להיזכר באווירה העכורה ששררה בארץ בראשית שנות השלושים, בטרם הירצחו של חיים ארלוזורוב. אפשר למצוא דמיון רב בין לשון השוק של גידופים, אלות ואיומים מהימים ההם – שראש החץ שלהם היו אז אנשי „ברית הקנאים” – לבין הנאמר והנכתב היום על־ידי רבים מאנשי הליכוד. במקום ויכוח עניני עוסקים בהטלת רפש על אדם, אם בלשון סתרים ואם במפורש. האיש פרס מתואר כעוכר ישראל, הנכון למכור את המדינה בנזיד עדשים.

אם כך פני הדברים היום, נקל לשער מה תהא דמותם בעוד זמן מה. אנשי הרוח לא סומכים על ההבטחה האלוהית שהם נועדו לשלטון. אם „הבטחה” זו מחייבת סימוכין מבית הכנסת שלהם, הם שולפים משם שפעים ועוד ידם נטויה. אמירתו האומללה של אחד משופטינו במשפט קסטנר, שהאיש מכר נפשו לשטן, חייבת לשמש לנו אות אזהרה כנגד לשון מרעה. אנו, אמנם, יודעים שאין דרכה של ההיסטוריה לחזור על עצמה. ההיסטוריה, אבל, אינה רוצה לקיים תמיד את מה שאנו יודעים...

מרדכי אותייקר
תל־אביב

[redacted]

ברצוננו להגיב על המאמר „סיסמה כנגד סיסמה” מאת יעל פישביין („דבר” 13.3.88).

בירוננו לקרוא את הטענה כאילו הוויכוח היה „הפרחת סיסמאות נבובות באוויר”, וכאילו לא היתה התייחסות עניינית ומעמיקה לנושא. ברצוננו לציין, שלוויכוח קדמה עבודת הכנה מקפת כשלושה חודשים (אשר כללה מפגשים עם פוליטיקאים ועם מומחים וחומר כתוב אינפורמטיבי).

ראשית, הכתבת לא נכחה בכל שלבי הדיון אלא הגיעה רק לקראת סופו (לאחר השמעת הטיעונים) ולא התייחסה בכתבתה לחלקו העיקרי של הדיון שכלל טיעונים ענייניים משני הצדדים, וארך כשעה ומחצה. הכתבת התייחסה בכתבתה לנאומי הסיכום (שהם עתירי סיסמאות מטבעם, משום שכל הטיעונים הובאו לפני כן) ולשאלות בלבד.

כמו כן נפלה טעות בשאלה המצוטטת (אוטונומיה כגיס חמישי) שהופנתה לנציגי ארץ ישראל השלימה ולא לתומכי הפשרה, וכן התשובה הוצאה מהקשרה. דבריהם של התלמידים רם, עמית ויואב גם הם הוצאו מהקשרם.

חברי בימת הדיונים
שכבת י"ב „קציני רחובות”

לפני 60 שנה

מכשיר מבשר רעש

פרופ' אבנע, סגן נשיא המכון הגיאולוגי הבריטי, סיפר בהרצאה בארץ כי המציא מכשיר מיוחד, המאפשר לדעת את בוא הרעש שעות אחדות קודם. ממשלת א"י עומדת לרכוש 12 מכשירים כאלה.

עוד רב הזהב באמריקה

מיניסטר הכספים האמריקאי מלון מודיע, כי תנועת הזהב הגדולה מארה"ב במשך תשעת החודשים האחרונים, לא היתה לה השפעה של ממש על השוק הפנימי, באשר הארץ עודנה מחזיקה במחצית אוצר הזהב העולמי.

לפני 40 שנה

פוצצו גשרי הרכבת חיפה־צמח

בשלוש התפוצצויות אדירות, שנשמעו בכל חלקי עמק יזרעאל, פוצצו ע"י ההגנה שלושת גשרי הרכבת לאורך קו המסילה חיפה־צמח, בקרבת בית יוסף, כפר יחזקאל וכפר ברוך. רכבת זו שימשה כל חדשי הדמים רק את הכנופיות.

תערוכת העתונות הארצישראלית בניו־יורק

מאות אנשים באים יום־יום לראות את התערוכה העשירה של העתונות העברית בא"י שפתחה מטעם הוועד לתרבות שליד הקונגרס היהודי העולמי. התערוכה הקיפה למעלה מ־200 עתונים יומיים, שבועונים, כתבי עת מקצועיים וכדומה.

אנשים • אנשים • אנשים • אנשים • אנשים

17 על 5

17 חברות הודיעו ליו"ר אגף החברות במפלגת העבודה על כוונתן להתמודד על מועמדות לרשימה לכנסת של מפלגת העבודה. הבחירות במרכז מפלגת העבודה, שבהן משוריינים לנשים חמישה מקומות, יתקיימו בסוף מאי, אבל היום תתכנס מזכירות אגף החברות כדי לקבוע את מתכונת פעילותו של האגף לקידום בחירתן של המועמדות. יש להניח, שכמה מהן יודיעו על הסרת מועמדותן. ה־17 שהודיעו על התמודדותן הן: שרת הבריאות, שושנה אַרבֶּלי, הח"כיות אורה נמיר ונאווה ארד, וכן יעל דיין, ניצה שפירא־ליבאי, שרה אלטמקמור, רפאלה בן־חור־בילסקי, הפנה שרפמן, אסתר בירון, הרצליה לוקאי, ליאורה לנגר, בקי פריישטט, אילנה צירנבורודה, צפורה צור, אילנה מורד, רוחמה הרמון ואנגם זועבי.

עליזה ולך

הלך לעולמו

הכוריאוגרף רוברט ג'פרי (מימין) שהקים את אחת מלהקות הבלט הבולטות

בארצות־הברית, נפטר ביום שישי בניו יורק והוא בן 57 בלבד. בתמונה שצולמה ב־1980, רוס סקלטון ודניס ג'יקסון חברי הלהקה, בחזרה.

★

מרטין גהל, ממייסדי דובק ויושב־ראש המנהלים שלה ברוב שנות קיומה נפטר ביום שישי אחרי מחלה והובא לקבורה בלונדון. גהל נולד בברלין בשנת 1904 והיה דור שלישי בענף הסיגריות. ב־1934 עלה ארצה ושנה לאחר מכן הקים עם קבוצת חברים את מפעל דובק. הוא היה פעיל בהתאחדות התעשיינים ונודע בזכות תרומתו למען רווחת העובד – מפעלי דובק תחת הנהגתו היו בין הראשונים שהקימו קרנות פנסיה מקיפות ופיתחו תוכניות מילגות ומענקים לעובדים וקרנות לימודים לילדיהם. בזכות פועלו זכה גהל לתואר „יקיר התעשייה” ובפרס התעשייה הישראלית. הניח אשה רימה, בנים זורח וחיים גהל, כלות עדנה ואהובה ושלושה נכדים רונקי אמיר וארז.

גדי יגיל וחבורת הזובל יזיו בין עשרות האטרקציות הצפויות לקהל אנשי הקבע ולילדיהם במסגרת „מיצהל 88” אשר ייפתח מחר בלונה פארק בתל־אביב ויימשך 3 ימים רצופים. ישתתפו זמרי השנה אדם וירדנה ארזי, „חופה חיי” עם יגאל בשן, „הכל עובר חביבי” והרשימה עוד ארוכה. הפיקו אכא־פרט ומפקדת קצינה מטכ"ל.

אזכרה לוועדה

צעירי ההסתדרות, בראשות אבי יחזקאל, יקיימו היום אחה"צ, מול בניין הבורסה לניירות ערך בתל־אביב, „טקס אזכרה להמלצותיה של ועדת ששינסקי, במלאת 30 יום לקבורתן”. צעירי ההסתדרות שיגרו מברק לשר האוצר, משה נסים, שבו הם מזמינים אותו להשתתף בטקס הסמלי, „כאביה ומולידה של הקבורה”.

חיים ביאור

פרש והצטרף

לקראת ההתמודדות על מקום ברשימת „העבודה” לכנסת מתבשרים חברי המפלגה בכל יום על מצטרפים נוספים למירוץ. אחד שהודיע דווקא על הסתלקותו מהמירוץ הוא משה כהן. כהן נבחר למועמד „דור המשך” לבחירות במרכז המפלגה, אך לא התחיל אפילו את הסיבוב אחרי חברי המרכז. ביום ה' האחרון הודיע למזכירות החוג, שבראשו הוא עומד, כי החליט לא להציג את מועמדותו לכנסת הנוכחית כיוון שהחברה שלו „מפעל חייו”, כהגדרתו – העוסקת במערכות הגנה מתוחכמות ליצוא – קיבלה הזמנות יצוא ענקיות, המעמידות אותה כחברה מספר 1 מסוגה בעולם, והוא יקדיש לה את מלוא זמנו בשנתיים הקרובות. במסגרת ההתרחבות העסקית תצא החברה גם בהנפקת מניות לבורסה בצפון־אמריקה. עם זאת, יעמוד כהן בראש מטה הבחירות של „דור המשך” ויסייע למועמדיו. מי שהרוויח מהסתלקותו של כהן הוא מיכה גולדמן, ראש המועצה של כפר תבור, שנבחר בזמנו למועמד מספר 2 של „דור המשך”, ועכשיו קודם למקום הראשון.

עליזה ולך

מוזיאון במצוקה

„הלובר” בפריס פנה לציבור בבקשה לסייע לו לרכוש יצירה של ג'ורג' דה לה טור מהמאה ה־17, שהוצעה למכירה תמורת 6 מיליון דולר. הבעלים, ארגון צדקה בין־לאומי שמרכזו במלטה, ישקיע את הכסף בבתי־חולים ברחבי העולם.

מה שבטוח

משלחת של מתנחלים מאלי סיני ותיסנית בראשותו של אבי פרחן באה אתמול לקיבוץ נחל עוז ומחתה בפני חבר המשק, סגן שר החקלאות אברהם כץ־עוז, על דברים שהשמיע בכנס היונים בתק"ם, שנערך במעין צבי, בדבר הצורך להתארגן נוכח סכנת מלחמת אזרחים מצד הימין. הם העניקו לו שי – דגם של „עוזי” מפלסטיק שלדבריהם מרעיש אך אינו פולט כדורים: „אנחנו מקווים שגם אתה, כמו העוזי הזה, מרעיש ויורה כדורי סרק ולא כדורים חיים”. כץ־עוז סירב לחזור בו מהדברים שאמר.

דני צדוקי

היורש

היינץ גלינסקי בן ה־75, ראש הקהילה היהודית בברלין מזה עשרות שנים, נבחר לתפקיד יו"ר הוועד המרכזי של יהודי מערב־גרמניה, בעקבות פטירתו של ורנר נחמן לפני כחודש. גלינסקי ידוע כאקטיביסט, שלא נרתע מלמתוח תכופות ביקורת על התפתחויות שליליות בזירה הציבורית. במיוחד נלחם בגילויים ניאו־נאציים. בניגוד לנחמן המנוח, ידוע גלינסקי כמקורב יותר לסוציאל־דמוקרטים.

ש. שלמה

תפס אותה בגרון

ג'יאנג קינג, אלמנתו של המנהיג לשעבר מאו טסה טונג, שנעצרה זמן קצר לאחר מותו בספטמבר 1976 והואשמה בפעילות אנטי־מהפכנית, סובלת כנראה מסרטן הגרון. השחקנית לשעבר, בת ה־74, מרצה את עונשה בכלא יחד עם חברי „כנופיית הארבעה” שהודחה. היא נידונה למוות ב־1981, אך שנתיים לאחר מכן הומתק עונשה למאסר־עולם. הארבעה היו אחראים לרדיפתם ולמותם של רבבות בני־אדם במהלך מהפכת התרבות שנמשכה עשר שנים ונסתיימה ב־1976.

יד לקשיש

כל הקשישים בתל־אביב־יפו, המקבלים ארוחות חמות מטעם העירייה, יקבלו גם דבש ויין לקראת החג, באמצעות רשת החנויות של חברת „מבט שרותים כלליים”. היוזמה היא של יחזקאל בוקר העומד בראש חברה זו.

צילום: מ. דקל

נזיפה לצמרת

כשסיכם מזכ"ל מפלגת העבודה, ח"כ עוזי ברעם, את ישיבת המרכז התגיגית ביום ה' שעבר, נכחו באולם כ־20 איש, ביניהם יו"ר המפלגה, שמעון פרס. לא ייפלא איפוא שעל סף הנעילה הביע ח"כ ברעם את מורת־רוחו מהתרוקנות האולם – מדובר ב„היכל התרבות”, המכיל כ־3000 מקומות – מיד אחרי נאומי צמרת המפלגה. ראוי לצמרת, אמר מזכ"ל המפלגה, להקשיב גם לחברים מן השורה. אגב, שניים שיכולים להיות מוגדרים „צמרת” מפלגת העבודה ביקשו למחוק את שמם מרשימת הדוברים כשראו את הנהירה החוצה אחרי נאומי פרס ורבין. יצויין, כי חברי המרכז שיצאו מן האולם לא הלכו הביתה, בעיקר לא המועמדים המתמודדים על מקום ברשימת „העבודה” לכנסת. הללו הסתובבו באכסדרות וניצלו את ההזדמנות ל„ציד” חברי המרכז כדי לגייס לעצמם תמיכה ביום הבחירה.

עליזה ולך

התוכנית המלאה

שני 4.4.88

19.00 זמרי „הקונסורט מקלך” (גרמניה), ארקפלה. ברהמס, קריסטוס, ברוהן, רוסיני. מועדון כליף.
19.00 המקהלה הקאמרית מאייזנבורג (אוסטריה), מוזרט ומוטטים הרנסאנס.
19.00 מקהלת הגליל העליון, ארקפלה, י.ס. באך: קנטטה מס' 146, קשתות הסולטן.
19.00 שמינית „ווקאל”, הקומה השלישית.
20.00 חמישיית „טרובדור”, תיאטרון הסימטה.
20.30 „ערב בארוק וקלאסי”: [illegible], כנסיית עמנואל.
21.00 „גובילי סינגרס אלברט מקניל” (ארה"ב), החמאם.
21.00 „קונסורט אוף מיוזיק” (אנגליה), [illegible]. מוזיאון ארץ ישראל ת"א - מוזיאון יפו.
21.00 מקהלת הגברים מרקיאווויק (איסלנד), הקומה השלישית.
21.00 מקהלת „גאורי טלך” – [illegible]. קשתות הסולטן.
20.00, 22.00 „האירוסים מבית אלפא” – חצות זמר, רחבת קדם, (מופע חוצות).
22.00 מקהלת הגליל העליון, רחבת הכנסיה, (מופע חוצות).
22.30 קנטטה י.ס. באך – [illegible]. מועדון נובמבר.

שלישי 5.4.88

17.00 מקהלת הקונסרבטוריון למוסיקה בתל אביב עם המקהלה הפילהרמונית תל־אביב, ארקפלה, [illegible]. מועדון כליף.
19.00, 21.00 „קונסורט אוף מיוזיק” (אנגליה), [illegible] קשתות הסולטן.
19.00 זמרי „הקונסורט מקלך” (גרמניה), ארקפלה. ברהמס, קריסטוס, ברוהן, רוסיני. מועדון כליף.
20.30 „ערב בארוק”: [illegible], כנסיית עמנואל.
20.30 „קו 4”, תיאטרון הסימטה.
21.00 המקהלה הלאומית „רינה”, החמאם.
21.00 „גובילי סינגרס אלברט מקניל” (ארה"ב), מוזיאון ארץ ישראל ת"א - מוזיאון יפו.
21.00 מקהלת הגברים מרקיאווויק (איסלנד), הקומה השלישית.
20.00, 22.00 „הצל אגוביגו” [illegible], רחבת קדם (מופע חוצות).
22.30 קנטטה י.ס. באך – [illegible]. מועדון נובמבר.

רביעי 6.4.88

18.30 מקהלת „המרוני”, קשתות הסולטן.
19.00 זמרי „הקונסורט מקלך” (גרמניה), מועדון כליף.
20.00 המקהלה הקאמרית תל־אביב, מוזיאון ארץ ישראל ת"א - מוזיאון יפו.
20.00 מקהלת הוויוזה, הקומה השלישית.
20.30 „קו 4”, תיאטרון הסימטה.
20.30 „ערב בארוק”: [illegible], כנסיית עמנואל.
21.00 „גובילי סינגרס אלברט מקניל” (ארה"ב), החמאם.
21.00 „קונסורט אוף מיוזיק” (אנגליה), קשתות הסולטן.
20.30 מקהלת הגברים מרקיאווויק (איסלנד), רחבת כנסיית סט פיטר. (מופע חוצות).
21.00 מקהלת עמק חפר, רחבת קדם, (מופע חוצות).
22.30 [illegible]. מועדון נובמבר.

כל הקונצרטים [illegible].

הזכות לשינויים שמורה!

עוד 6 ימים

פסטיבל המקהלות הבינלאומי

שבת 2.4.88

20.30 מקהלת „גאורי טלך” – [illegible], קשתות הסולטן.
20.30 המקהלה הקאמרית מאייזנבורג (אוסטריה), [illegible], כנסיית עמנואל.
20.30 מקהלת הנוער הישראלית החדשה, הקומה השלישית.
20.30 „גובילי סינגרס אלברט מקניל” [illegible], מוזיאון ארץ ישראל ת"א - מוזיאון יפו.
20.30 מקהלת הקיבוץ הארצי, החמאם.
20.30 „קו 4” (מופע חוצות).
20.30 שמינית „ווקאל”, תיאטרון הסימטה.
21.00 „אדם לאדם” – [illegible], רחבת קדם, (מופע חוצות).
22.00 מקהלת הקיבוץ המאוחד, רחבת כנסיית סט פיטר, (מופע חוצות).
22.30 [illegible].

ראשון 3.4.88

18.30, 21.00 מקהלת „גאורי טלך” [illegible]. מועדון כליף.
20.30 „גובילי סינגרס אלברט מקניל” [illegible], מוזיאון ארץ ישראל ת"א - מוזיאון יפו.
20.30 מקהלת המקהלה הלאומית [illegible], הקומה השלישית.
20.30 זמרי „קונסורט”, החמאם.
20.30 המקהלה הקאמרית מאייזנבורג [illegible], כנסיית עמנואל.
20.30 „קו 4”, תיאטרון הסימטה.
20.00, 22.00 „היצ'ה באגופ” – [illegible], רחבת קדם, (מופע חוצות).
22.30 [illegible]. מועדון נובמבר.

הכינו כרטיסים מראש!

הפצת כרטיסים ומידע: [illegible]

ברידג'

מצב סופי

מאת ארנונה שפאן

אחד השלבים המתקדמים בברידג', הוא הידע והיכולת ליצור „מצב סופי”. מצב כזה מאלץ את היריבים בכוחם בלקיחה לקראת הסוף. לשוק קלף המעניק לכרוז לקיחה שלא היתה בידו (לולא היו הם מאלצים לשוק סידרה זו). ולכן חשיבות (וידע) יצירת המצב הסופי כה גדולה. בדרך כלל המצב הסופי נוצר כנגד אחד היריבים, אולם ביד הבאה נוצר מצב מעניין בו שני היריבים נקלעים למצב זה:

	♠Q 4 ♥K Q 2 ♦A K Q 2 ♣K J 9 5	
♠ ♥ ♦ ♣	צפון מערב מזרח דרום	♠ ♥ ♦ ♣
	♠A 6 3 2 ♥A 10 7 4 3 ♦8 ♣A Q 6	

מחלק: מזרח
פגיעים: אף אחד
ההכרזה:

מזרח	דרום	מערב	צפון
3 ספייד	4 הארט	---	4 ספייד
---	4 בלי שליט	---	6 בלי שליט
---	---	---	

מערב הוביל בנסיך דיאמונד. ברור שאם סידרת ההארט מחולקת, בידי הכרוז 12 לקיחות ואפילו 13, אולם לאור ההכרזה (3 ספייד ממזרח) ולאור ההובלה (מערב לא הוביל בספייד ולכן ברור שיש לו חוסר בסידרה זו ובידי מזרח 7 קלפים בסידרה) הסיכויים קלושים, בכל זאת, זכה הכרוז עם המלכה דיאמונד, המשיך במלך הארט, והשותף התאמת. בשלב זה, לאחר הרמזר של מצב סופי, נסו להבין את המשחק, תכנונוס, ובכך כך שיחק הכרוז, הוא שיחק ארבעה סיבובים של קלאב, משחק זה נותן לכרוז ספירה כמעט מושלמת של מצב הקלפים, כיוון נוסף לו חייב הכרוז לשים לב הוא גובה וסוג הקלפים המושלכים בסידרת הדיאמונד. על הקלאב השלישי הרביעי השליך מזרח ספיידים, עתה יודע לכרוז שבידי מזרח 7 ספיידים, שני קלאבים, ובכאן שסידרת הדיאמונד מתחלקת 4:4, כשבידי מערב ה־10 דיאמונד (משום שמערב הוביל בנסיך דיאמונד). הכרוז המשיך במלכה הארט, ובאלוף ומלך דיאמונד, כשהוא חייב () לשים לב לקלפים המושלכים בדיאמונד. עתה המצב הוא כזה:

	♠Q 4 ♥2 ♦2 ♣----	
♠--- ♥J 9 8 ♦? ♣---	צפון מערב מזרח דרום	♠K J 10 ♥--- ♦? ♣---
	♠A 6 ♥A 10 ♦--- ♣---	

בשלב זה משחק הכרוז את ה־2 דיאמונד, ולאחר השלכת הקלפים בדיאמונד, שם לב איזה קלף דיאמונד נמצא בידי מזרח ולעומת זאת שבידי מערב – מכיוון שנותרו רק שני קלפים בסידרה זו, ולאחר ששם לב למספרי הקלפים בסידרה שהשלכו) ועושה חשבון מי יזכה בדיאמונד, אם הוא מגיע למסקנה שמזרח יזכה בדיאמונד, משליך הכרוז את העשירית הארט מידו, משום שאם מזרח זוכה הוא חייב לשחק ספייד מתחת למלך, והכרוז יזכה בשתי לקיחות בספייד. לעומת זאת, אם לפי חישובי הכרוז, מערב זוכה בלקיחה בדיאמונד, הרי שעליו להשליך את ה־6 ספייד מידו, מערב זוכה ונאלץ לחזור בהארט לעבר המזלג של A 10 שבידי הכרוז, בכל מקרה החוזה מבוצע.

יש לי רגש שכמה מכם אינם מרוצים מהפתרון ואומרים, ומה אם בידי מערב היו 5 דיאמונדים וחמישה הארטים, ועל הקלאב הרביעי השליך מערב הארט, ובידו עתה דיאמונד נוסף. כן בעצם אתם צודקים אולם אם מערב משליך הארט, הכרוז מוותר על „היופי” שביצירת ה„מצב הסופי”, ופשוט, לאחר משחק הקלאב, מוסר למערב לקיחה בהארט, וההארט החמישי מגבה. הבנת את זה ברנץ?

מוצע בזה למכירה
מיכון משומש

(חשוב, כתיבה, צלום, מקראות ועוד)

את המיכון ניתן לראות החל מיום א' 27.3.88 עד יום ג' 5.4.88 בין השעות 08.30–12.00 במחסנני ברחוב הסדנא 24, אזור התעשיה חולון.
הצעות יש להגיש על גבי טופס (שאפשר לקבל במחסן הנ"ל) בצרוף 10% מערך ההצעה, בהמחאה בנקאית עד יום ג' 5.4.88 שעה 12.00 בתיבת המכרזים במשרדנו בשד' רוטשילד 59, ת"א.
אין הבנק מתחייב לקבל את ההצעה הגבוהה ביותר או כל הצעה שהיא.

בנק הפועלים בע"מ

משחת השיניים
אֶלְמֶקְס במניעת עששת. יעילה פי 3
תורנות בתי מרקחת

תל־אביב
בזל – בזל 25 – 5461806
בצה ישראל – בצת ישראל 11 – 226545
(בין שדרות חן לכבר מבריק)
ירושלים
מור – עמק רפאים 11 – 632780
חיפה
יבנה – אבן סינא 7 – 672288
פתח־תקוה
קופ"ח כללית – חיים עוזר – 985271
בני־ברק – רמת־גן
יהלום – קריניצי 63 רמת־גן – 721968

בת־ים – חולון
גני בת־ים – הנביאים 3 בת־ים – 5515671
אהרון – הופיין 52 חולון – 889153
קופ"ח עין יהב – עין יהב 2 חולון – 884854
רחובות
כללית – בני משה – 452381
רעננה – כפר־סבא – הוד השרון
מרכז גלן – אחוזה 198 רעננה

אֶלְמֶקְס מיוצרת ע"י מפעלי תעשיות פרמצבטיות בע"מ

מודעון

מוקד מידע טלפוני של קופת חולים הכללית המוסר אינפורמציה של מרפאות קופת חולים של ההסתדרות, בתי חולים, עזרה ראשונה, מרפאות הפתוחות בשבת ובחג וכן אינפורמציה על הגורמים הרפואיים בישראל:

טלפון 03-433380
בימים א' עד ה'
מ־8.00 בבוקר עד 20.00 בערב ביום ו' ובערבי חג
מ־8.00 בבוקר עד 15.00 אחה"צ

מרפאת שיניים לעזרה ראשונה אזור תל־אביב
רחוב בר כוכבא מס. 49 – טלפון 03-284649

בימים א' עד ה' מ־21.00 עד 23.00
בימים ו' וערבי חג מ־18.00 עד 24.00
שבתות וחגים – מ־15.00 עד 21.00

אזור חיפה
רחוב הנגב 26 קומה ג' – 04-523566
כל יום כולל ערבי חג, שבת, שבתות וחגים מ־20.00 עד 23.00

עזרה ראשונה במשרת:
תל־אביב – 03-5461111
קו לילדים ונוער – 03-261113
ירושלים – 02-227171
חיפה – 04-672222
נתניה – 053-335316
כרמיאל (גליל) – 04-988410
כפר־סבא – 052-913999
באר־שבע – 057-418111

נפתרו ארבע הקושיות

4 קבוצות הרימו 4 כוסות כשהעפילו לחצי הגמר, שייערך מחרתיים: שמשון נגד מכבי נתניה (שיחזור גמר אשתקד) ובני־יהודה נגד הפועל ת"א

גביע הטוטו

הפועל ת"א ונתניה עלו לחצי הגמר שבוע לפני משחק העונה בליגה

מאת ניסן פרידמן

שתי המועמדות לכתר אליפות הליגה הלאומית, הפועל ת"א ומכבי נתניה, הצטרפו אתמול לשמשון ובני־יהודה ועלו לחצי גמר גביע הטוטו.

שתיהן עשו זאת ב„קטן". הפועל ת"א בנצחון חוץ 0:1 על סוגרת הטבלה הלאומית, הפועל לוד. נתניה, בתיקו חוץ 1:1 עם מוליכת הליגה הארצית, הפועל ירושלים. שתיהן ייפגשו ביום ראשון הבא ב„משחק העונה" בליגה. כמובן, קיים סיכוי, שהן יחזרו ויתמודדו גם בגמר הטוטו.

מחזיקת הגביע, שמשון, סיימה את בית א' בהפסד 1:0 לבית"ר ת"א. באותו בית המשיכה מכבי חיפה את מסע נצחונותיה הגבוהים. אחרי 1:6 לפני שבוע, 2:4 בימק"א מול בית"ר ים.

בני־יהודה הביסה את הפועל פ"ת 0:3, אך את הפתעת בית ב' חוללה מכבי פ"ת שניצחה בחולון 0:1. בבית ג' נסתיים המשחק המכריע בין נתניה להפועל ים בתיקו 1:1, שהעלה את הנתנייתים לחצי הגמר, גם תודות למכבי ת"א שניצחה את באר־שבע 1:2.

בבית ד' ניצחו הפועל ת"א (0:1 בלוד) וכפר־סבא (1:2 בחיפה) וסיימו בצוותא עם 14 נקודות. הפרש שערים עדיף היקנה את הכרטיס להפועל ת"א.

בית א

טבלה

1. שמשון ת"א	6:8	12
2. מכבי חיפה	8:15	11
3. בית"ר ת"א	9:4	7
4. בית"ר ים	12:8	4

במחזור ה־6

בית"ר ת"א – שמשון 0:1
● דוד לביא (47)
שופט: עמית קליין. 200 צופים. בלומפילד.

מכבי חיפה – בית"ר ים 2:4
● איתי מרדכי (18, 72, 76), ראובן עטר (39)
● סמי מלכה (31), רונן שוויג (52)
שופט: שלמה שור. 500 צופים. ימק"א.

בית ב

טבלה

1. בני־יהודה	2:11	15
2. צפרירים	6:4	7
3. הפועל פ"ת	7:4	7
4. מכבי פ"ת	8:4	5

במחזור ה־6

בני־יהודה – הפועל פ"ת 0:3
● חזי שירזי (65, 78), דוד גורדנה (82)
שופט: יוסף שועי. 500 צופים. שכונת התקוה.

מכבי פ"ת – צפרירים 0:1
● טל בניה (17)
שופט: אריה וולף. 400 צופים. חולון.

בית ג

טבלה

1. מכ. נתניה	7:9	11
2. הפועל ב"ש	3:8	8
3. הפועל ים	6:7	8
4. מכבי ת"א	14:6	6

במחזור ה־6

הפועל ים – מכ. נתניה 1:1
● יאיר אסיאג (80)
● עודד מכנס (70)
שופט: אריה וולף. 1000 צופים. ימק"א

מכבי ת"א – באר־שבע 1:2
● אלון נתן (47), ג'קי צרפתי (84)
● גבי אפריאט (87)
שופט: חיים ליפקוביץ. 300 צופים. ר"ג.

בית ד

טבלה

1. הפועל ת"א	3:13	14
2. הפועל כפ"ס	5:11	14
3. הפועל חיפה	12:6	2
4. הפועל לוד	14:4	2

במחזור ה־6

הפועל ת"א – הפועל לוד 0:1
● משה סיני (3)
שופט: יהושע לויה. 100 צופים. לוד.

כפר־סבא – הפועל חיפה 1:2
● יצחק מימוני (14), רז רבינוביץ (21)
● אלי בקאמו (12)
שופט: רחמים דינצ'י. 100 צופים. קרית־חיים.

מרדכי החיפאי מוטט את מגדל ימק"א

עידו גרונר

מכבי חיפה השלימה אתמול הבקעת עשרה שערים בתוך שבוע ימים. הפעם, בנצחון חוץ נאה על יריבתה המושבעת, בית"ר ירושלים, 2:4 במגרש ימק"א.

האורחים מחיפה שלטו במשחק וניצלו את הטעויות הרבות של הגנת בית"ר. כוכב המשחק היה החלוץ הצעיר, איתי מרדכי, שהבקיע שלושער. כן הותירו רושם טוב שני צעירים חיפאים נוספים: השוער דהאן והקשר ראובן עטר.

השער הראשון נפל בדקה ה־18 מרגלי מרדכי, אולם סמי מלכה הרגיע את הרוחות בשער משווה בדקה ה־32. עטר העלה את חיפה ליתרון 7 דקות לפני ההפסקה, אולם בית"ר השוותה שנית ע"י רונן שוויג (52).

ואז באו הדקות הגדולות של מרדכי שהבקיע את שני שערי הנצחון בתוך 4 דקות (72, 76) וחתם את הנצחון. מעניין לציין, כי זאהי ארמלי, שבת אתמול מהבקעה, לאחר שהבקיע שערים בכל מחזורי גביע הטוטו.

★ מכבי חיפה: דהאן; אזרוני (צ. מלכה), דוד לוי, בלבול, מרילי; מלכין (גרופר), אבוקרט, אוסמו הקטן, עטר; ארמלי, איתי מרדכי.

★ בית"ר ירושלים: מזרחי; בני כהן (בראליהו), אוולאי, אשש, שירזי; שמואלי, שורץ, דידו (רוקמן), סמי מלכה; סלקטר (פלדר), שוויג.

ה„לביא" המריא מאוחר

מאת כ. נפתלי

שער בודד שהבקיע החלוץ הותיק, דוד לביא, קבע אמנם נצחון נאה לבית"ר ת"א על שמשון ת"א 0:1, אך לא שינה מאומה בטבלת בית א'. שמשון הבטיחה עלייתה לחצי הגמר עוד בשבוע שעבר. בית"ר הסתפקה בעלייה למקום השלישי בבית, על חשבון אחותה מירושלים.

המשחק עמד על רמה נמוכה. שער הנצחון הושג בפתיחת המחצית השניה. תגר שלח את לביא לפריצת עומק בין מגיני שמשון וזה הבקיע מקרוב את נחשון. 0:1.

בהמשך ירד המשחק לפסים לא כל־כך ספורטיביים. אבן־צור פגע בגסות ברמתי, אך ספג רק „צהוב" מידי השופט הצעיר עמית קליין.

★ בית"ר ת"א: ליברמן; טורס (אופנהיים), יעקב כהן, צמח, אבן־צור; מאיה, עטר, קצב, אברהמי (פז); תגר, לביא.

★ שמשון ת"א: נחשון; שוקרון, שמעונוב, מלחי, הלוי; קריטי, יוסי כהן (ארמוני), יגאל הלל, ש. מזרחי, צוצשוילי; רמתי, אדרי.

במחזור הבא

ביום ראשון הבא יערך המחזור ה־24 בליגה הלאומית. אלה המשחקים:

הפועל ת"א – מכבי נתניה
מכבי חיפה – כפר־סבא
מכבי ת"א – בני־יהודה
בית"ר ת"א – הפועל פ"ת
מכבי פ"ת – באר־שבע
צפרירים חולון – שמשון
הפועל לוד – בית"ר ים

המחצית הראשונה היתה מיותרת לגמרי

מאת נפתלי כהן

מה שלא מצליחה לעשות בליגה, עושה בני־יהודה בגביע הטוטו. אתמול הביסו „התקווים" את הפועל פתח־תקוה 0:3.

הקבוצה הבטיחה את עלייתה לחצי הגמר עוד בשבוע שעבר, כך שהיה זה משחק פורמאלי בלבד. למרות זאת, ביקשה בני־יהודה לסיים יפה את הבית המוקדם ולהוכיח לקהל אוהדיה, שהיא חוזרת לעצמה.

המחצית הראשונה היתה דלה וחלשה. שום אירוע מיוחד לא יכול היה לעורר את הצופים ממנוחת הצהריים. אך, לאחר ההפסקה חל שיפור במשחקה של בני־יהודה.

בדקה ה־65 שלח נתן וקס בעיטה שפגעה לרחבה. חזי שירזי השתלט על הכדור והמשיך פנימה. 12 דקות אח"כ הציל רוני ג'דבי את שערו מול שירזי, אך בדקה ה־78 הצליח שירזי לקבוע 0:2 בנגיחה.

בדקה ה־83 נכנס שם חדש לרשימת המבקיעים. לאחר סידרת מסירות בין אלקבץ, סלמן וגורדנה בעט האחרון מקרוב לרשת. 0:3.

★ בני־יהודה: אסיאג; סלמן, מליחי, שרעבי, עלה; אייל חיים, רמי לוי (מנצור), וקס (אלקבץ), ארומילי (קוסטיקה), גורדנה, שירזי.

★ הפועל פתח־תקוה: ג'דבי (ילין); זורוביץ, בודניק, קושוילי, דוד לוי; אליה, קייסי, אלון יצחק, שושני; גיראן (מתפוזד), קלמנוביץ.

נצחון בכורה למכבי פ"ת

מאת צ. לוי

גם זה קרה: מכבי פ"ת השבורה והחלשה באה ביום ששי לחולון וגברה במפתיע על הפועל צפרירים חולון 0:1.

נכון, הפתעה. נכון, נצחון ראשון למכבי פתח־תקוה בגביע הטוטו. אבל, מעבר לזה, לא היה למשחק הזה שום משמעות או השפעה על המאבק על הכרטיס לחצי הגמר.

החולונים הציגו משחק רשה מאד והתקשו להגיע למצבי הבקעה. לטל בניה הספיקה הזדמנות טובה כבר בדקה ה־17 כדי לקבוע יתרון מהיר 0:1, שבהמשך הפך לשער הנצחון.

★ מכבי פתח־תקוה: איפרגן; ש. צופין, רן בר־שמעון, אלי כהן, שימקוביץ; אז'ובל, ז'אן, אסי בר־שמעון, בלחסן; בניה, אלון ירוחם.

★ הפועל צפרירים חולון: בישרן; זיתוני, יעקובי, אלי כהן, מזלוף; פס, פרחן, ברברוך, בני רמתי; שקרוקה, פנסו.

מי הבטיח לנתניה את הכרטיס? מכנס

מאת אלי גרונר

שתי מוליכות הליגות העליונות בכדורגל נפרדו אתמול בתיקו 1:1. מובילת הליגה הלאומית יצאה מההתמודדות מרוצה מאד: נקודת חוץ והכרטיס לחצי גמר גביע הטוטו. מובילת הליגה הארצית, הפועל ירושלים, יכולה להיות בטוחה בתיקו המכובד, לאחר פיגור.

המחצית הראשונה היתה חלשה למדי. לא ראינו הרבה מהלכי כדורגל ולא הבחנו בהתלהבות בקרב השחקנים.

לאחר ההפסקה השתפר המשחק. הירושלמים, כשהבינו כי השד אינו נורא כל־כך, עשו מאמצים להשיג נצחון, שהיה מעלה אותם לחצי הגמר. נתניה הסתפקה אמנם בתיקו, אך ביקשה להשיג שער שירגיע את הרוחות.

ואמנם, נתניה השיגה את מטרתה. היה זה החלוץ הותיק, עודד מכנס, שהבקיע שער בדקה ה־70, כדי להבטיח כמעט סופית את הכרטיס.

עשר דקות לסיום הצליח החלוץ המקומי, יאיר אסיאג להבקיע שער משווה. אך זה היה סוף פסוק. בסך הכל, אפשר לאמר, כי הפועל ים, עם חיזוק קטן, תוכל להסתדר יפה בליגה הלאומית בעונה הבאה.

★ הפועל ירושלים: טריסה; תארשטע, בן־הרוש, שפירא (אסיאג), בסון (אסיאג); ש. מלכה, שכטר (רעקנין), דייז, נחמיאס; יחזקאלי, גומדר.

★ מכבי נתניה: בלדב; ש. מנחם, חיים לוי, חלפון, קורן; גואטה, רוני לוי (פקר), גבאי, לם; מכנס, רוזן.

מכבי: נצחון ומקום אחרון

מכבי תל־אביב השלימה אתמול את ה„ראבל" על הפועל באר־שבע. אך, הנצחון הביתי 1:2 לא הועיל למכבים, שנותרו במקום האחרון בבית. אילו ניצחה באר־שבע, היא היתה מעפילה לחצי הגמר.

כמו בחלק גדול ממשחקי המחזור, גם סיפור המשחק ביום ששי באיצטדיון רמת־גן מתרכז במחצית השניה. לאחר 45 דקות פושרות, שאפשר לכנותן „דקות גישוש" ארוכות מדי, אך מקובלות במושגים ישראליים, באה מחצית שניה תוססת יותר.

כבר בדקה ה־47 קבע אלון נתן 0:1 למכבי. הנסיונות של האורחים להשוות, איפשרו דווקא למכבים להגיע למצבי הבקעה בהתקפות מתפרצות. בדקה ה־84 גמר ג'קי צרפתי הצעיר את הסיפור. 0:2. השער המצמק של גבי אפריאט 3 דקות לסיום רק המתיק את הגלולה הבאר־שבעית המרה.

★ מכבי ת"א: מרכוס; שאול כהן, גולדברג, קריים, איתן לוי; מיקי כהן, גריאני, אלון נתן, שגב; טבק, בראל.

★ הפועל באר־שבע: אבטמן; גונן, דהאן, אילה, ברהומי; חזן, עורן, צרפתי, אוחנה; ביטון, אפריאט.

סיני גמר את הסיפור בדקה השלישית

מאת מ. דנציגר

כאשר קבע השופט יהושע לויה כדור עונשין להפועל ת"א בדקה השלישית לא שיער איש, שזו תהיה הפעולה המשמעותית ביותר במשחק, שתכריע את גורלו.

משה סיני לקח טווח תנופה. רץ בקלילות ושלח כדור חזק ואפייני לרשת. 0:1 מהיר, אך לא מפתיע לזכות ת"א במגרש הלודאי.

בהמשך, הסתבר שהשער הזה העניק את הכרטיס לחצי הגמר לסיני ושות'. אך אם להסתמך על מראה עינינו שלשום, הרי ש„האדומים" אינם בכושר שיא. זה שלוד אינה מתפקדת כראוי, אינו סוד, אך מת"א ציפינו ליותר דיוק, שאפתנות ומתן.

אחרי השער נכנס המשחק לכמה דקות טובות ואחרי הסערה באו השקט והשאננות. הפועל ת"א צריכה להתגבר קרימה ליום ראשון הקרוב וכדי להצליח במשחקה המכריע מול מכבי נתניה יצטרכו שחקניה להשקיע הרבה יותר מאשר בפיאסטה של יום ששי אחה"צ.

★ הפועל תל־אביב: אלטר; עמר, ואנה, סגל, ד. הרשליקוביץ; מוסה, ארמה, דאנו, סיני; בן־שטרית, שבתאי לוי.

★ הפועל לוד: טריקי; ברדוגו, נעמן, א. שטרית, דרעי; יעקב הלל, בן־ממט, בן־הרוש, ע. שטרית; סנדורי, סמרגה.

כפ"ס: אכזבה אחרי הנצחון

מאת יצחק ציבין

הפועל כפר־סבא זכתה שלשום בנצחון חוץ נאה על הפועל חיפה 1:2, אך בסיומו ירדו שחקניה מאוכזבים, כיוון שיריבתם „התאומה", הפועל ת"א, ניצחה בלוד ורכשה את הכרטיס העלייה לחצי הגמר בזכות הפרש שערים טוב יותר.

החיפאים שיחקו טוב יותר במרבית שלבי המשחק, אולם, לא ידעו לתרגם את שליטתם במרכז השדה לשפת השערים. בדקה ה־13 עלתה בכל זאת חיפה ליתרון 0:1 משער של אלי בקאמו.

אולם, האורחים הפכו את הקערה על פיה בגמר שערים מהירים. 14: התקפה של כפ"ס ומימוני בעט מ־16 מ' לרשת. 23: אינשטיין הגביה כדור קרן הבלם הגבוה רז רבינוביץ נגח פנימה. 1:2.

זהו. מכאן גילתה חיפה אוזלת רגל בהתקפה. גם בעיטת 11 מ' (רוני מלכה הוכשל ברחבה) מרגלי הכוכב הצעיר, טל בנין (40), נהדפה בידי אריך שמיר.

★ הפועל כפ"ס: שמיר; גרמיש, סימון, רבינוביץ, אינשטיין; אופיר הלל, א. ברחיים, ת. ברחיים, ישי; מימוני, רבינר.

★ הפועל חיפה: חביב; ברק, קרמר, קירשנר, חורי; א. ליפשיץ, אקסלם, שטיקר, בניה, ערן כהן, בקאמו.

הניחוש הנכון

1. בית"ר ת"א – שמשון ת"א	1
2. בית"ר ים – מכבי חיפה	2
3. צפרירים – מכבי פ"ת	2
4. בני־יהודה – הפועל פ"ת	1
5. הפועל ים – מכבי נתניה	x
6. מכבי ת"א – באר־שבע	1
7. הפועל חיפה – כפר־סבא	2
8. הפועל לוד – הפועל ת"א	2
9. הכח ר"ג – הפועל חדרה	x
10. מכבי יבנה – מכבי עמידר	1
11. הפ. בתים – הפועל טמרה	2
12. מכבי יפו – הפועל עכו	1
13. הפועל ר"צ – הפועל יהוד	x
14. בית"ר נתניה – שעריים	2

אקורד אחרון באוקלנד

בעליה [illegible] הבוקר (5.00 לפי שעון ישראל) [illegible] האחרון בטורניר נגד ניו־זילנד [illegible] ישראל את התוצאה במשחק [illegible] בין אוסטרליה לטאייוואן ■ ההגיון [illegible] הכרטיס לסיאול ■ השאלה [illegible] את ההפתעה הגדולה בטורניר ■ [illegible] אין חשש. אותם [illegible] שנפתחו ב־5.00

אוקלנד (שירות „דבר"). במלון דרכים הרחק מהעיר עושה נבחרת הכדורגל של ישראל את השעות האחרונות לפני המשחק האחרון בטורניר האוקיאני. בחמש בבוקר שעון ישראל התיצבה באיצטדיון „אידן פארק" כאן למשחק נגד נבחרת ניו־זילנד. המשחק משודר ברשת ב' של „קול־ישראל" והוא נערך אחרי המשחק הראשון של אוסטרליה – טאייוואן, שהבטיח סופית את הכרטיס לסיאול לאוסטרלים.

הסיכוי הישראלי של אחד למאה עליו דובר כל השבוע שעבר מתיחס למצב תיאורטי שהסינים ינצחו או יפרדו בתיקו מהאוסטרלים. מיחיץ' לא מאמין באפשרות הזאת. מכל מקום הוא אמר, כי אם אכן יקרה הנס הזה, הוא יתמיד בקנית כרטיסי מפעל הפיס עד סוף חייו ויהפך להיות מהמר מקצועי.

לא יהיו שום שינויים בהרכב הישראלי. הוא יפתח עם אותם ה־11 שהתייצבו למשחק נגד טאייוואן. מיחיץ' לא פוסל את הכנסתו של שלום תקווה בהמשך, למרות שנגד הסינים הבקיע שלושער ועשה עבודה טובה. אולם, לאוזני מיחיץ' לא ערבה ביקורתו של תקווה עליו בעיתונות בארץ. למחרת התוצאה האסטרונומית נגד טאייוואן [illegible] להחזיר את החלוץ הנתנייתי לספסל בבחינת שחקן מילואים.

ישפוט את המשחק השופט מקוסטריקה ששרק תשע פעמים לכיוון אמצע המגרש במשחק שלנו עם הסינים.

מיחיץ': חמש סיבות

למיחיץ' אין, כמובן, אשליות בקשר לסיאול והוא מונה בשיחה איתנו חמש סיבות לאי עלייתנו לסיאול. שתיים ציין במפורש ועוד שלוש הבטיח לציין בדו"ח שלו להנהלת ההתאחדות.

שגיאה אחת קשורה בשיפוט. לדעתו, היו שגיאות שיפוט קשות במשחק הראשון נגד אוסטרליה, כאשר השופט הצ'יליאני גזל לנו שער ברור והעניק מתנה בצורת פנדל לאוסטרלים.

השגיאה השניה, העדרותו של אלי אוחנה. אילו הוא היה במשחקים התוצאות היו אחרות והאשמה נעוצה באלה שלא השכילו להביאו לאוקיאניה.

נראה שהשגיאה השלישית שתוזכר בדו"ח תהיה זו של אבינועם עובדיה, שבחוסר אחריות ירק בפניו של שחקן יריב הדחוק כאשר האוסטרלים שיחקו עם עשרה איש אחרי הרחקת בלמם מקדואל. מיחיץ' לא יכול לסלוח לעובדיה על העניין הזה, מה עוד שבסוף השבוע, כאשר התנצל לפני ההנהלה והשחקנים על מעשה הירוקה הוא שוב שכח את המאמן ולא התנצל אישית. עובדיה ממשיך [illegible] תיק חוסר הצלחה באחוזים גדולים מאד.

„ההרחקה הזו היא הכתם היחיד כאן לנבחרת שלנו והיא מקלקלת את ההופעה שלנו באוקייאניה" אמר מיחיץ'.

מיחיץ' צופה התרת חוזה

מיחיץ' חי כאן בלי הרבה אשליות. בתוכו הוא יודע, כי עם שוב הנבחרת לא יהיו רבים שימליצו על המשך עבודתו עם הנבחרת. „אני יודע כי הכל אפשרי בעבודה הזו. התרת חוזה אינה צריכה להפתיע אף פעם". מיחיץ' חוזר וטוען, כי אילו הכל היה מתנהל נורמלי היינו צריכים להיות בסיאול. מבחינת כדורגל אנחנו הטובים מבין ארבע הנבחרות. „בכל ההכנות לטורניר האוקייאני אין שגיאה שיושבת לי על המצפון. אילו היתה שגיאה כזו היא בוודאי היתה מציקה לי" הדגיש מיחיץ'.

שלושה לא שותפו

מבחינת השחקנים שיצאו למסע הזה רק שלושה לא שותפו עד למשחק עם האחרון עם ניו־זילנד והם: השוער המחליף אבי חדד, המגן־בלם ליאור רוזנטל אחיו של רוני והחלוץ הצעיר משה אייזנברג.

בינתיים התברר, כי גם המתורגמן נינו קריו מרגיש את עצמו קצת מחוסר עבודה נוכח העובדה שהעיתונאים כאן יוצרים קשר ישיר עם מיחיץ' ומבינים את העברית הקלושה שלו גם בלי הדקויות של התירגום.

בלי שליפות

בינתיים, אחרי כמה התבטאויות ספונטאניות של מיחיץ' כלפי השחקנים האחרים במשלחת, פנו ראשיה אל מיחיץ' וביקשו ממנו להפסיק לשלוף מן המותן הערות והאשמות כלפי שחקנים ומלווים. חיים צימר וליזי ריבלין לא רוצים לאסוף עכשיו [illegible] האשמות נגד של המאמן כלפי השחקנים ולהיפך לקראת השיבה הביתה. רוצים לחזור בשקט בלי אקורדים צורמים, שכן אילו חזרנו עם הכרטיס לסיאול כל הטענות היו מסתתמות.

הטורניר הקדם־אולימפי

נבחרת ישראל

שוער: בוני גינצבורג;
מגינים: אבי כהן הירושלמי, ניר אלון, אבי כהן הסקוטי, ניר קלינגר;
קשרים: אורי מלמיליאן, מוטי איוונר, אלי כהן, דניאל בריילובסקי;
חלוצים: רוני רוזנטל, ניר לוין.

תזכורת נעימה

השוער בוני גינזבורג מרחף והודף את הכדור במשחק הנצחון על ניו־זילנד

עברנו החורף עוד „מכבון"

כוכב בית הגמר

ניקוס גאליס המשיך את התלהבותו מאליפות אירופה והוא הוליך למעשה את אריס סאלוניקי להופעה מרשימה בבית הגמר. גאליס עבר בחודשים האחרונים משבר אישי קשה, כשנפרד מאשתו היפה, אבל למרות זאת הוא הצליח להוליך את חבריו למשחק חצי הגמר.

החמישיית בית הגמר

ניקו גאליס (סאלוניקי)
דורון ג'מצ'י (מכבי ת"א)
בוב מקאדו (טרייסר מילנו)
דוראן גראבוביץ (פרטיזן)
קאנדידו סיבילה (ברצלונה)

המשחק הטוב ביותר

מכבי ת"א – ברצלונה 107:108.

אחד מהמשחקים הטובים ביותר שנערכו בשנים האחרונות בבית הגמר. משחק שהיה בו הכל. לחימה בלתי מתפשרת, כדורסל מעולה ודראמה עוצרת נשימה. מתברר, כי הנצחון המכבי בשניות הסיום היה משמעותי מאוד במחזור הסיום.

הקהל הטוב ביותר

לא צריך להיות חכם גדול כדי להכתיר את אוהדיה הקנאים של אריס סאלוניקי בתואר זה. העידוד שלהם פשוט נפלא והם מעניקים לקבוצתם יתרון של 15 נקודות לפחות. אין ספק, כי אוהדים נפלאים אלה הוסיפו צבע לבית הגמר.

מכבי ת"א העניקה לנו החורף עוד „מכבון" (עיבורות של מערבון או מותחן) ■ התחלה מבטיחה: נצחון על ברצלונה, המשך מדכא ו„אפי־הנד" ברגע האחרון ■ 4 הגדולות של אירופה ייפגשו ב־5 באפריל בגאנט ■ שם יתחיל סיפור חדש ■ סיכום בית הגמר

מאת משה כהן

סוף טוב הכל טוב. מכבי ת"א הצליחה להתברג בין ארבע הקבוצות הטובות בבית הגמר של גביע אירופה לאלופות. אומנם לא כל הקבוצות הטובות באירופה שיחקו בגביע האלופות, אבל המאבקים המרתקים והדרמטיים הנוראות עד למחזור הסיום העניקו לנו במשך חודשי החורף הקר חווית כדורסל מהנה ומהממת לבבות.

– מי האמין לפני שלושה שבועות שמכבי תצליח להתברג בין ארבע הגדולות? אפילו מאמנה, רלף קליין הודה בצער: „לא מגיע לנו להיות בחצי הגמר", אבל כנראה שהרוח המכבית עדיין שורה בקרב השחקנים. בנצחונה המרהים של דרקבוס על ברצלונה הרים את הקבוצה השבורה מהקרשים ומשחקה נהפך לטוב יותר ולא אחת נזכרנו בימים הגדולים של מכבי לפני כמה שנים. אומנם בגאנט יהיה כבר סיפור אחר, אבל עצם העליה לחצי הגמר מהווה הישג נאה.

מבחינה מקצועית מצא כנראה רלף קליין את התרופה המתאימה. שילובו של הן ליפין סרכו ושל וילי סימס כ„גארד" שינו כליל את משחקה של מכבי. מתברר, כי סימס יודע לתפעל היטב את השחקנים הגבוהים ובעיקר את קן בארלו. לכן, כולם מתפעלים לפתע מהיעילות של בארלו. אולם, לדעתי מיטב הכתרים מגיעים לסימס, שפשוט יודע להפיק מבארלו את המיטב. אין ספק, כי מחיר ההצלחה הוא כבד. כוכב כמו מיקי ברקוביץ כמעט שאינו רואה מגרש ויש לקוות שבטחונו העצמי לא יפגע.

★ פרטיזן בלגראד:

הפתעת בית הגמר. האלופה היוגוסלאווית הצעירה לעגה לכל התחזיות והצליחה לזכות בראשות הבית ללא קושי. שחקניה המסתנים הפתיעו את כולם וכעת נותר לראות אם הם יעמדו במתח ההתרגשות של הופעה במשחק חצי הגמר.

★ אריס סאלוניקי:

עם ניקו גאליס האדירים מטורפים זאת לא חוכמה גדולה להתברג בין ארבע הטובות בבית הגמר. היוונים סובלים מנחיתות בגובה, אבל יום טוב של גאליס ויאנאקיס מחפה על הכל. אריס משחקת בהתלהבות רבה ובאולמה הסואן מאוד קשה לעשות משהו מולה.

★ טרייסר מילאנו:

הקבוצה הוקנה מארץ המגף הצליחה לנצל את ניסיונה ועלתה לשלב הגמר. שחקניה סבלו מוסר יציבות, אבל בסופו של דבר הם לא נאלצו להזיע כדי להגיע למעמד הרם. מעניין, כי טרייסר הובסה פעמיים בהפרש של 26 נקודות (בקלן וסאלוניקי), אבל הדבר לא פגע בשחקניה המשופשפים. לדעתי, וקני מילאנו הם הפייבוריטים להניף ב־7 באפריל את גביע אירופה.

★ מכבי ת"א:

הקבוצה היחידה מבין חמש הראשונות שסיימה את המשחקים עם יחס סלים שלילי וזה אומר למעשה הכל על דרך היסורים של הקבוצה עד למשחק הגמר. אומנם הפרטיזנים מבלגראד חלמו לפגוש את מכבי שוב בחצי הגמר, אבל הם עלולים להתאכזב, שכן את מכבי ת"א אסור להספיד.

★ ברצלונה:

הקבוצה הטובה ביותר בבית הגמר וקשה להאמין שהיא לא תשחק בגאנט. מתברר, כי ההפסדים האומללים ביד־אליהו (108:107), בבית (לפרטיזן וסאלוניקי) ובהולנד (לדר־בוס) הרצו את גורל הקבוצה כשלון. אומנם הספרדים הביסו את רוב הקבוצות וזכו בנצחונות חוץ במילאנו ובסאלוניקי, אבל בעוד חודש כולם כבר ישכחו את זה. ראשי הקבוצה יפיקו כנראה את הלקחים המתאימים מהכשלון המופיד.

★ מאמורין קלן:

קבוצה מהירה ולא יציבה. שחקניה שיחקו בהתאם לציפיות ובעונה הבאה נראה כבר קבוצה טובה יותר ומנוסה יותר.

★ אורטהז:

בשנה שעברה היוו הצרפתים את הפתעת בית הגמר, אבל השנה כבר למדו כולם להכיר את „להמומט" ואורטז הפסיקה להפתיע. גם פציעתו של כוכבה, תום שפלר פגעה בה קשות. תושבי הרי הפירנאים יאלצו כנראה לחפש להם בשנה הבאה ענף ספורט אחר שילהיב אותם, כיוון שרק גם יקנה לאורטז את אליפות צרפת.

★ ודקמט:

פציעתו של כוכבה שחום העור, תומפסון חרצה למעשה את גורל הקבוצה. עוד לפני פתיחת המשחקים סימנו את האלופה ההולנדית כקבוצה החלשה בבית.

לפני / **ואחרי**

מימין: מראה אופייני לספסל של מכבי ת"א במהלך העונה האירופית. ברוס ויקטור עדיין בתמונה. למעלה: סוף טוב – הכל טוב. המכבים מתחבקים אחרי הנצחון על פרטיזן ביום חמישי החולף ביד־אליהו. נצחון שהבטיח את הכרטיס לחצי הגמר (צילומים: א. קנפר)

מכבי יבנה והפועל ר"ג ישחקו בשלב שני של הטוטו בארצית

מאת שמואל טל

קבוצות מכבי יבנה והפועל ר"ג הצטרפו אתמול להפועל בת-ים וישחקו יחד בשלב השני של גביע הטוטו של הליגה הארצית. אתמול הבטיחו לעצמן שתי הקבוצות את המקום הראשון בבתים שלהם למרות שלא התעלו על עצמן.

מכבי יבנה ניצחה בביתה את מכבי רמת-עמידר 0:1 והבטיחה את זכייתה בבית א'. הפועל חדרה, היחידה שיכולה היתה לסכן את יבנה לא יכלה להכח ר"ג והשתיים נפרדו בתיקו עקר משערים.

בבית ג' היתה זקוקה הפועל ר"ג לנקודה אחת כדי להבטיח זכייתה בבית ג'. היא עשתה זאת מול יריבתה למאבק על הבכורה, הפועל יהוד ממנה נפרדה בתיקו 1:1.

בבית ב' הבטיחה לעצמה הפועל בת-ים כבר בשבוע שעבר את המקום הראשון לכן יכלה להרשות לעצמה להפסיד בבית להפועל טבריה 2:1. מכבי יפו מוחצה בביתה את הפועל עכו בשיעור 1:4.

רק 850 צופים הגיעו, עצמם למגרשים וחזו ב-12 שערים.

בית א'

1.	יבנה	6	2 – 10	13
2.	חדרה	6	6 – 9	10
3.	הכח	6	8 – 2	6
4.	עמידר	6	10 – 5	4

הכח ר"ג 0 – הפועל חדרה 0

במשחק חלש וירוד ברמתו שלא הניב שערים נפרדו אתמול קבוצות הפועל חדרה והכח ר"ג מגביע הטוטו.

קשה להבין את כדורגלני חדרה שהיו ערב המשחק עדיין בתמונת המאבק על הבכורה. הם היו אדישים וחסרי חשק וכל שרצו היה לסיים את המשחק ולחזור הביתה.

הכח לא היתה טובה יותר וגם שחקניה שיחקו באי חשק בולט כדי להעביר את המשחק.

שפט ארז זטלמן לעיני 200 צופים באיצטדיון וינטר בר"ג.

מכבי יבנה 1 – רמת-עמידר 0

שער בודד בפתיחת המשחק הספיק למכבי יבנה כדי לזכות בנצחון על אורחיהם מרמת עמידר ובבכורה בבית א'.

כבר בדקה החמישית נקבעה תוצאת המשחק, שמעון פרץ המקומי הוכשל ברחבה ע"י עוזסי האורח ואת כדור העונשין מן הנקודה הלבנה הפך ציון יעקב הותיק לשער.

בהמשך ניסו המקומיים להוסיף שערים, אולם חלוציהם גילו אוזלת רגל ברחבה.

שפט שמעון פרויים לעיני 200 צופים ביבנה.

בית ב'

1.	בת-ים	6	4 – 9	11
2.	טבריה	6	10 – 13	10
3.	יפו	6	8 – 8	8
4.	עכו	6	14 – 6	3

הפועל טבריה 2 – הפועל בת-ים 1

לאחר שהמשימה לעצמה את הבכורה בבית ב' לא התאמצה אתמול הפועל בת-ים ולכן גם נוצחה בביתה ע"י הפועל טבריה – 2:1.

הפתיחה היתה שייכת דווקא לבת-ים, שרכשה יתרון מהיר בדקה ה-9 מרגלי משה עזבריה. אולם, לפני סיום המחצית הראשונה הגיבו האורחים בצמד שהפך הקערה על-פיה.

בדקה ה-35 בעט שבתאי שינו מקרוב לרשת והשווה. שניות לפני סיום המחצית בעט אותו שחקן מ-11 מ' בריקושט פנימה וקבע את תוצאת המשחק.

שפט שמעון לוי לעיני 100 צופים בחולון.

מכבי יפו 4 – הפועל עכו 1

סיום מוחץ של כדורגלני מכבי יפו העניק להם נצחון נאה אך חסר חשיבות על הפועל עכו בתוצאה 1:4.

סיפור המשחק מתחיל למעשה בדקה ה-65. עד דקה זו לא התרחשו אירועים מיוחדים בשדה, אולם מכאן ואילך התנהלו העניינים כבסרט מתח. בדקה זו הבקיע ישראל דניאל הותיק שער ליפו.

10 דקות לאחר מכן העלה אלישע צ'יפרוט את יפו ליתרון שני בפנדל. שלוש דקות מהסיום הקטין האורח לוי אחזקה אך עוד בטרם נרגעו הרוחות הבקיע אלישע צ'יפרוט שער נוסף וחברו שלמה אלקולומברה התם את התוצאה בדקת הסיום.

שפט הרשטיין לעיני 100 צופים ביפו.

בית ג'

1.	ר"ג	6	3 – 12	11
2.	יהוד	6	6 – 7	10
3.	שעריים	6	5 – 4	10
4.	נתניה	6	11 – 3	3

הפועל ר"ג 1 – הפועל יהוד 1

הפועל ר"ג שנזקקה לנקודה אחת כדי להבטיח את זכייתה בבכורת הבית עמדה היטב במשימה, כשנפרדה בתיקו 1:1 מיריבתה העיקרית, הפועל יהוד.

דווקא האורחים מיהוד היו הטובים יותר בשדה. הם שלטו במגרש ותקפו ללא הרף את שער המקומיים ואומנם בדקה ה-26 הצליח ישראל ששון להבקיע שער יתרון.

ר"ג הגיבה בהתקפות מתפרצות, שבאחת מהן בדקה ה-37 הצליח חלוצם מאיר בלושטיין להבקיע את שער המשווה.

מכאן ואילך ניסתה יהוד לרכוש שוב יתרון, אך ר"ג התגוננה בהצלחה עד לסיום.

שפט דני קורן לעיני 200 צופים בגבעתיים.

מכבי שעריים 1 – בית"ר נתניה 0

רק 50 צופים הטריחו עצמם ביום שישי כדי לחזות במשחק חסר החשיבות בו גברה מכבי שעריים על בית"ר נתניה בתוצאה 0:1.

האורחים היו טובים יותר, אך ניצלו את יתרונם רק פעם אחת בדקה ה-72, כאשר חיים מסיקה הבקיע את שער הנצחון.

המקומיים היו צל של עצמם ולא סיכנו כלל את השער הרחובותי.

שפט רוד דמוקרזו בנתניה.

פסק זמן

עם: אהרן להב

גנדי נגד דייוויס

השבוע שהפעם נתרווח על כסא באיצטדיון "קנדה" ברמת השרון תראה מקרוב את כוכבי הטניס ההודי, אלה שהכניעו אותנו ללא תנאי 1:4 בגידרלוזי בסיבוב הקודם של גביע דייוויס. לא צפינו מהלך פוליטי מחודש מצד ראג'יב גנדי אחרי שהקפטן ההודי ויג'אי אמריטראג' הסביר לידידו ראש הממשלה עד כמה תיפגע ההדדיות הטניס שלה אם תתערבב הפוליטיקה בספורט. גנדי השתכנע, עשה קצת "גלים ורוח" למען הרושם על בני בריתו האשפיסטים, ונתן את הסכמתו למיפגש ישראל – הודו על אדמתו.

אמריטראג' ידע היטב את עמדתו הנחרצת של איגוד הטניס הבין-לאומי הסולד מכל שמץ של עירבוב של פוליטיקה בספורט. מדינה הנוקטת עמדה פוליטית ולא מופיעה, מושעית באורח אוטומטי לשנת פעילות, אם לא יותר וקנס כספי גבוה של 10,000 דולר. ההודים למודי נסיון בכגון אלה: כבר בשנת 1974, כאשר החרם על דרום-אפריקה לא היה בהיקף רחב, סירבו ההודים להתייצב למשחק הגמר בדייוויס נגד דרום-אפריקה ונענשו.

ההתקוממות בשטחים המוחזקים הבעירה שוב את האש בעצמותיו של גנדי. ההודים כבר נתנו הסכמתם למיפגש בארץ, הודיעו מתי הם באים אחרי שניסו פעם נוספת לגשש עריכת המיפגש בארץ ניטראלית וניתקלו בסירוב. ראש ממשלת הודו ניצל מעל במת הפרלמנט שלו את המצב בשטחים למחאה נגד מדיניות ישראל בהם ונקט עמדה פרו אשפית.

איגוד הטניס ההודי תירגם במהירות את עמדתו הפוליטית של ראש ממשלתם, תירץ את ההתנגדות להופיע בישראל במצב הבטחוני המסוכן וחזר עתה על הצעה לשחק בארץ ניטראלית. כלומר אין להם דבר נגד קשרי ספורט עם ישראל כל עוד לא יתקיימו על אדמתה. זוהי עמדה מסורתית של כל שונאי ישראל.

ויש לעמדה הזאת גם היבט ספורטיבי. בגידרלוזי היו ההודים בטוחים בנצחונם, כי שיחקו על מגרשי דשא. שחקניהם נולדו על מגרשים אלה בעוד שלשחקנינו היה המשטח זר. עתה התהפכו היוצרות. עמוס מנסדורף וחבריו נולדו על מגרשי הטניס של רמת השרון וסיכויי הנצחון נוטים לטובתנו. זאת ועוד: הנבחרת המפסידה במיפגש הזה נושרת מן הבית העליון והמובחר בשאורת בין 16 הגדולות בטניס העולמי...

המיפגש ישראל – הודו נועד להתקיים ב-7 – 9 באפריל, כלומר בעוד כשבועיים. נכון להיום, אין בדעת ישראל להענות לבקשה ההודית לשחק במדינה אחרת. זאת חייבת להיות עמדה נחרצת שללא ספק תתקבל על-ידי איגוד הטניס הבין-לאומי. אבל משום מה מקננת בלבנו הרגשה מעומה, שבשבועיים הבאים יגייסו שוב הטניסאים הבכירים של הודו, כמו האחים אמריטראג' וראמש קרישנן, לדבר על ליבו של ראש ממשלתם לשנות ההחלטה בישראל. הם לא רוצים להיות מושעים מגביע דייוויס, שם תפסו כל השנים מקום נכבד.

גלים גם בשייט

האם מדברים על ההרמונות, הגרשנים בסוף השבוע עוד כמה מדינות אל החרם הספורטיבי על ישראל. בעקבות הודו בטניס הולכות גם פולין וספרד, שהודיעו על ביטול השתתפותן באליפות העולם בשייט, שתפתח השבוע בחיפה.

שתי המדינות האלה, ויש אולי סימנים לעוד ביטולים, מביעות אף הן סולידאריות עם הערבים כאשר הן מבטלות השתתפות במסווה של "המצב הבטחוני". שוב אנו מצויים בתקופה המכוערת של עירבוב פוליטיקה בספורט. הגל הזה פוקד אותנו בכל פעם שעל מדינת ישראל מופעל לחץ פוליטי בנושא כלשהו הנוגע לפלשתינאים.

לפולנים מותר לדכא את לך ולנסה ותנועתו, המתנגדת לצורת המשטר הפנימי ולספרדים מותר לדכא את המיעוט הבסקי במחיר מרוחץ דמים. אבל התקוממות בשטחים אצלנו מהווה "סכנת חיים" ומותר לנקוט נגדנו פעולת ענישה בשטח הספורט, אפילו כשמדובר באירוע בין-לאומי שאושר במוסדות השייט הבין-לאומיים.

מישהו אף העלה השערה, כי ישראל עוד עלולה להיות מוחרמת באולימפיאדת סיאול. אולם יו"ר הוועד האולימפי הישראלי יצחק אופק הבהיר חד-משמעית, כי הדרום קוריאנים לא יכולים לפגוע במדינה משתתפת. הוועד האולימפי הבין-לאומי לא מושפע ממעשים מסוג זה והוא לא רואה שום סכנה לישראל בהרחקה מהאולימפיאדה.

אבל חובה להזכיר בהזדמנות זאת, כי גם ישראל נקטה, באמצעות הולכת ממשלה בראשותו של מנחם בגין, עמדה פוליטית מובהקת כאשר אסרה על המשלחת האולימפית של ישראל להשתתף באולימפיאדת מוסקווה 1980, בעקבות לחצו של נשיא ארצות הברית דאז ג'ימי קרטר כתגובה על פלישת הרוסים לאפגניסטן... גם אנחנו נגועים.

בחזרה למאמן ישראלי

נבחרת הכדורגל של ישראל חזרה הבוקר בהבנותיה לשוב הביתה מאוקיאניה. משימת "סיאול 88 – אנחנו באים" נכשלה. המאזן הספורטיבי, כשהוא עומד בפני עצמו, אינו גרוע. הפסד ותיקו אחד מתוך שש משחקים והיתר נצחונות משכנעים. לכאורה הישג מרשים אם נתחשב גם בעובדה שכל הטורניר התקיים במגרשי חוץ, הרחק מהבית ובתנאים לא טובים לנו.

זה לכאורה. אולם למעשה ידרשם גם המסע הזה לאוקיאניה כמו קודמו ב-1985 ככשלון חרוץ. מהרגע הראשון, למודי נסיון העבר, ידענו כי נבחרת אוסטרליה היא היריבה העיקרית שלנו ורק נצחון עליה יכול להביא את הכרטיס לסיאול. במשימה הזאת לא עמדה הנבחרת. הפסד בפתיחה ותיקו בהמשך נגד האוסטרלים, השאיר אותנו מחוץ למשחקים האולימפיים.

הפעם אין צורך בועדת חקירה. מן הדיווחים ניתן להסיק, כי לא היו הפרות משמעת והכדורגלנים ניהלו אורח חיים ספורטיבי. מה שכן צריך להכריע עתה – לאן פנינו מועדות והאם הכלים המקצועיים שהועמדו לרשות הנבחרת הספיקו והתאימו למנטליות וליכולת של הכדורגלן הישראלי.

לדעתנו, הפריעו לנבחרת שתי בעיות יסודיות. האחת – מאמן זר שלא שולט בשפה העברית והשניה – רמת כדורגל ירודה שלא גובתה במוטיבציה של רוח לוחמה ומשחק הקרבה שאיפיינו מאז ומתמיד את נבחרת ישראל, גם כאשר הרמה הטכנית היתה יותר גבוהה.

שני החסרונות האלה שלובים זה בזה. אי ידיעת השפה גרמה לנתק בין השחקן למאמן ואי יכולתו להבין ולהכנס לראשו של הכדורגלן הישראלי. מיהייץ בא מאסכולה אחרת ומנטליות שונה לחלוטין, בה כדורגלן מקצועי מקבל כסף ונותן תמורה בקבוצתו. לנבחרת הוא בא מוכן מבחינה אישית. אך כאשר מתקיים רק תנאי אחד אצל רוב השחקנים – קבלת כסף גדול מול נתינה מקצועית קטנה – אלה הן התוצאות.

מאז ומתמיד היינו בסוד זה בעד מאמן ישראלי, לא רק בכדורגל, כל עוד אין רמת משחק גיאותה ואת מקומה צריכים למלא ערכים אחרים אליהם לא מודע מאמן מארץ זרה. מיליינקו מיהייץ ניסה למלא את תפקידו באמונה. כל הכלים עמדו לרשותו ולא הצליח. האשמה לא בו אלא בחומר האנושי שלנו. במשך כל חודשי עבודתו לא העברנו ביקורת, גם לא נוכח 11 ההפסדים מתוך 13 משחקי ההכנה לאוקיאניה.

המשימה מאחורינו וכך גם הצלחתו. עכשיו הזמן להגיד, כי המאמן מיליינקו מיהייץ, כמאמן זר, היה מקח טעות לנבחרת הכדורגל הלאומית. הסיבה העיקרית – חוסר קומוניקציה (אוביקטיבית) עם השחקנים ואי היכולת ללמוד ולהסתגל למנטליות שלהם.

המסקנה הבלתי נמנעת היא – פרידה ממיהייץ וחזרה אל המקורות – מאמן ישראלי.

כדוריטורה

מעט פרץ

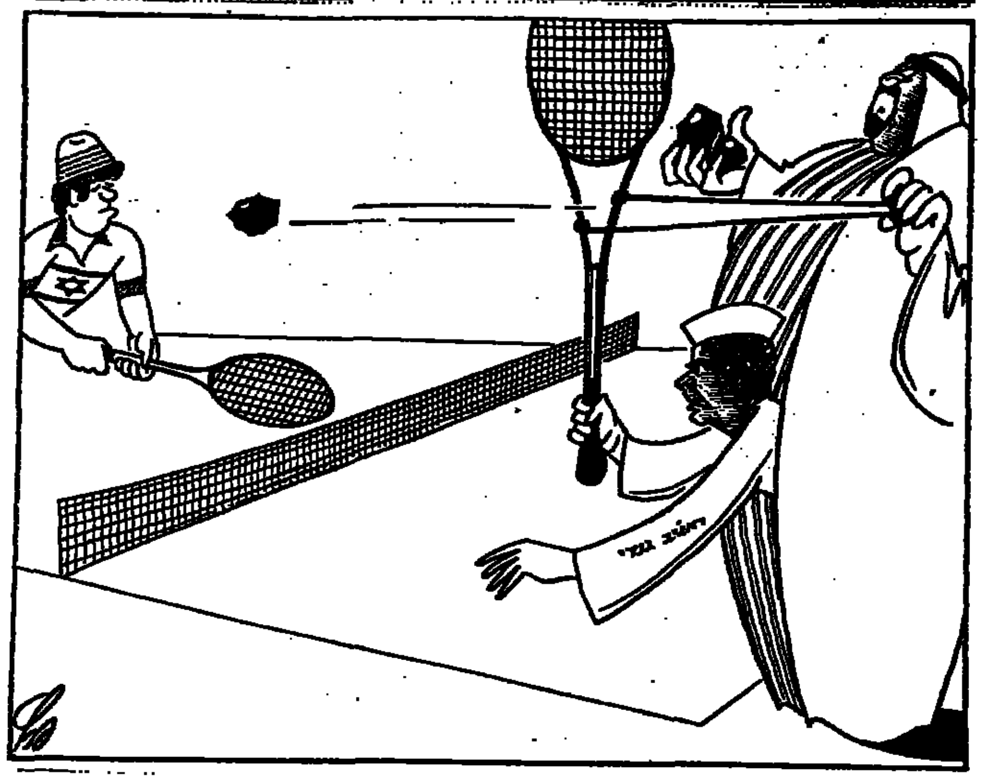

מלך השערים אולדריג' הוליך ליברפול לנצחון על וימבלדון

ג'ון אולדריג', מלך השערים של הליגה האנגלית, ליברפול, שב אתמול לשחק לאחר פציעה ארוכה והוליך את קבוצתו לנצחון חשוב על וימבלדון בתוצאה 2:1.

האירי הבין-לאומי, שנעדר מארבעת משחקיה האחרונים של קבוצתו, הבקיע בראשו את השער הראשון לליברפול בדקה ה-33. חברו, ג'ון בארנס השלים את המלאכה בשער נוסף במחצית השניה. שערו של אולדריג' היה ה-22 שלו העונה והוא סייע לקבוצתו לשמור על פער של 14 נקודות.

ווימבלדון הצליחה לצמק שני דקות מהסיום מרגלי ולנצה אריק יאנג.

הנצחון גם החזיר מעט לליברפול את הגאווה לאחר הפסדים בליגה בשבוע שעבר ליריבה העירונית, אברטון. מנצ'סטר יונייטד ממשיכה לשמור על מקומה השני לאחר נצחון נאה 1:3 על הפסיסים של ווסטהם. האלופה היוצאת, אברטון גברה על סוגרת הטבלה, ווטפורד 1:2 והיא שומרת על המקום השלישי במרחק 17 נקודות מליברפול.

מנצ'סטר יונייטד חוזרת לכושר, למרות שהיא תשאר סוף העונה בצילה של ליברפול. הסקוטי גורדון סטראכן העניק יתרון ... ליונייטד בדקה ה-58. יתר שלושת השערים במשחק הובקעו בעשר דקות הסיום.

לורי רוונייר הצדיק את רכישתו המאוחרת ע"י המועדון הלונדוני בהבקיעו את שער המשווה בדקה ה-81, אולם היונייטד הגיבה במהירות מרגלי המגן הבין-לאומי, ויו אנדרסון בדקה ה-83 ובראיין רובסון שניות לפני שריקת הסיום.

אברטון רכשה יתרון מרגלי קווין שידי. המקומי גרי פורטר השווה מיד לאחר תחילת המחצית השניה, אולם דייב קלרק הצליח להבקיע שער נוסף לאברטון ולהנחיל הפסד 18 למקומיים.

ק.פ.ר. העפילה למקום הרביעי, לאחר נצחון 0:1 על פורטסמות. שער הנצחון הובקע בדקה ה-11 מרגלי דין קוני. נוטינגהם פורסט החמישית, נפרדה בתיקו 1:1 מטוטנהם.

שער עצמי של קולין פוסטר העניק יתרון לטוטנהם, אך נייג'ל קלאף בנו של המנהל, בראיין קלאף השווה בדקה ה-67.

יתר התוצאות: צ'רלטון – אוקספורד 0:0; סאוטהמפטון – צ'לסי 0:1; דרבי – ארסנל 0:0; ניוקאסל – קובנטרי 2:2; שפילד ונסדיי – נוריץ' 0:3.

בליגה הסקוטית ניצחה גלאזגו ריינג'רס את דאנדי בתוצאה 2:3 בזכות פנדל של השניות האחרונות אותו ביצע כהלכה איאן דורנט. המוליכה, סלטיק איבדה נקודה מול דאנדי יונייטד לאחר תיקו עקר משערים.

ורדר-ברמן 3 באיירן מינכן 1

קבוצת ורדר ברמן עשתה אתמול צעד משמעותי לקראת זכיה באליפות הליגה המערב-גרמנית, לאחר שגברה במשחק המרכזי על האלופה, באיירן מינכן בתוצאה 1:3. לברמן יש עכשיו יתרון של ארבע נקודות על-פני באיירן.

באיירן רכשה יתרון ראשון בדקה ה-25 מרגלי גונר סאור, אולם המקומיים הגיבו במהירות. קארל היינץ רידל השווה שתי דקות לאחר מכן. רידל הוסיף שער שני לפני סיום המחצית ואותו שחקן השלים את המלאכה חמש דקות לפני הסיום.

פ.צ. קלן גברה בקלות על מנהיים 0:3 ובאותה תוצאה ניצחה שאלקה את בורוסיה דורטמונד. אולם את תוצאת המחזור קבעה הנובר שהביסה את לברקוזן 1:6. בכוכום הפתיעה בנצחון גבוה על המבורג 0:4.

יתר התוצאות: קייזרסלאוטרן – אורדינגן 2:2; שטוטגארט – קארלסרואה 0:2; מינשנגלאדבך – נירנברג 0:3; המבורג – פרנקפורט 1:2

בליגה הפורטוגזית

האלופה, פורטו לא שיחקה אתמול, אולם יריבתה העיקרית, בנפיקה הצליחה להקטין את הפער רק בנקודה לאחר שסיימה בתיקו עקר משערים את משחקה עם סאלגירוס.

ספורטינג הביסה את צ'ובילה 1:5. ברגה הפסידה לאספינו 1:0 וספורטינג נפרדה בתיקו 1:1 מבואויסטה.

טבלאות ליגה א'

צפון

1. בית שאן	23	14-32	35
2. מכבי טמרה	23	18-33	32
3. מכבי חדרה	23	16-27	31
4. מכבי עספיה	23	23-34	30
5. בית"ר חיפה	23	24-24	24
6. מכבי עוספיה	23	21-21	24
7. קרית-שמונה	23	24-23	23
8. אחי נצרת	23	19-19	22
9. בית"ר טבריה	23	18-15	21
10. טירת הכרמל	23	22-22	20
11. הפועל טירה	23	18-17	20
12. הפועל טייבה	23	26-23	20
13. קרית-אתא	23	24-16	19
14. הפועל רעננה	23	30-20	16
15. בני-נצרת	23	25-16	15
16. הפועל טמרה	23	36-20	14

דרום

1. בית"ר רמלה	23	12-30	33
2. ראשון לציון	23	17-37	32
3. קרית-גת	23	11-23	30
4. קרית-אונו	23	16-24	29
5. הפועל אשדוד	23	20-30	27
6. הפועל אשקלון	23	14-19	25
7. אור-יהודה	23	18-19	25
8. לגרדיה חולון	23	18-17	23
9. הפועל מרמורק	23	25-24	22
10. בית שמש	23	35-25	22
11. קרית-מלאכי	23	28-23	21
12. הפועל דימונה	23	19-21	19
13. מכבי הרצליה	23	31-15	16
14. הפועל רמלה	23	28-16	15
15. הפועל אזור	23	33-11	15
16. רמת השרון	23	29-16	14

בית שאן הגדילה יתרונה בצפון; בדרום נמשך מאבק בית"ר רמלה – הפ' ראשל"צ

מאת שמואל טל

התבוסה של מכבי טמרה למכבי עספולה 1:0, איפשר להפועל בית-שאן להגדיל את יתרונה בצמרת המחוז הצפוני לכדי שלוש נקודות. במחוז הדרומי נמשך המאבק על הבכורה בין בית"ר רמלה והפועל ראשון-לציון.

בית-שאן ניצחה אתמול בקושי רב את הפועל טייבה 0:1 אך זה הספיק לה כדי להתבסס בראש הטבלה הצפונית. טמרה שמרה על מקומה השני אך מכבי חדרה, שניצחה את הפועל קרית-שמונה 0:2 ומכבי עפולה נושפות בעורפה.

בדרום התאוששה בית"ר רמלה מהפסדה בשבוע שעבר כשגברה בקרב צמרת על הפועל אשדוד 0:2. אולם את תוצאת המחזור רשמה לזכותה הפועל ראשון-לציון שמחצה בביתה את הפועל קרית-מלאכי בשיעור 0:6. תוצאה גבוהה נרשמה גם במשחק בו גברה הפועל דקרית אונו על הפועל בית-שמש 2:4.

במחוז הדרומי הובקעו אתמול שיא שערים 21.

● בחדרה: מכבי חדרה – הפועל קרית-שמונה 0:2. המקומיים עדיין לא אמרו את המילה האחרונה בצמרת. אתמול נהנו מיום מוצלח של סגב (39) ושיטרית (63) שחרצו גורל המשחק. שפט קראוי, 100 צופים.

● בטמרה: הפועל בני-טמרה – בית"ר טבריה 2:2. משחק הפכפך בו הבקיעו המקומיים יאסין (7) וכוערנה (57 פנדל) מול צמד של ארזי האורח (20, 73). שפט יעקב לוי, 1000 צופים.

מחוז הדרום

● בראשון-לציון: הפועל ראשל"צ – הפועל קרית מלאכי 0:6. חגיגת שערים בעיר היין. איתן שלום (4, 60), דרורי (51, 72) אלי כהן (1) ומסובי (88) השתתפו בחגיגת ההבקעה. שפט שיינר, 500 צופים.

● בבית-שמש: הפועל קרית-אונו – הפועל בית-שאן 2:4. פוגל הותיק היה גיבור נצחון קבוצתו כשהבקיע צמד (49, 62). חבריו ויינשטיין (20) ואלעד (86) הוסיפו צמד מול שני שערים של המקומיים מימון (26) ושקורי (52). שפט זטלמן, 600 צופים.

● באור-יהודה: הפועל אור-יהודה – הפועל רמלה 1:1. אברהם המקומי הבקיע שניות למחצית אך בוהדנה האורח השווה בדקה ה-72. שפט אבו זולף, 500 צופים.

● בדימונה: הפועל דימונה – הפועל אזור 1:1. משה יואל האורח השווה דקה מהסיום לאחר שהמקומי ... הבקיע ... לקבוצתו בדקה ה-72. שפט קורציה, 100 צופים.

● בקרית-אונו: הפועל רמת-השרון – מכבי הרצליה 0:1. דוד שוקה העניק נצחון לקבוצתו בהבקיעו את השער היחידי במשחק בדקה ה-64. שפט יגב, 100 צופים.

● באשקלון: הפועל אשקלון – הפועל מרמורק 0:0. משחק שקול וחלש בו לא נרשמו אירועים ליד שני השערים. שפט לייבוביץ, 500 צופים.

● בחולון: מכבי קרית-גת – לגרדיה חולון 0:1. משחק מעניין רב אירועים בו נרשם רק שער בודד בדקה ה-71 מרגלי האורח סולטן. שפט עובדיה בריצחק, 500 צופים.

● ברמלה: בית"ר רמלה – הפועל אשדוד 0:2. הרמלאים הוכיחו כי מקומם בפיסגה נבון לאחר נצחון חשוב מצמד של בוזגלו (20) וששון כהן (71). שפט יצחק בריצחק, 300 צופים.

מחוז הצפון

● ברעננה: בית"ר חיפה – הפועל רעננה 1:2. רעננה שלטה במחצית הראשונה בה הבקיעה מרגלי קרשיש (19) אולם החיפאים הגיבו במחצית השניה בצמד מרגלי עידן (62) ובצלאל (77). שפט טרטור 300 צופים.

● בעפולה: מכבי עפולה – מכבי טמרה 0:1. אלבז המקומי העניק נצחון יקר לקבוצתו שמונה דקות מהסיום. שפט בני כהן, 1000 צופים.

● בטירה: הפועל טירה – הפועל קרית-אתא 0:2. ... למקומיים שנהנו מצמד של עבאס (43) ועיראקי (69). סולטן המקומי הורחק דקה לסיום. שפט גרוסמן, 1000 צופים.

● בטירת-הכרמל: הפועל טירת-הכרמל – הפועל בני נצרת 0:1. טירת הכרמל ממשיכה לנצח. אתמול היתה הקרבן הקבוצה מבני נצרת שנכנעה לשערו של אוחלי שמונה דקות מהסיום. שפט בר, 100 צופים.

● בטייבה: הפועל בית-שאן – הפועל טייבה 0:1. יום שחור למקומיים שהחמיצו נצחון לאחר שהחטיאו שני פנדלים מרגלי אלחיר ותשובה. את שער הנצחון הבקיע אלבז בדקה ה-69. שפט עובדיה צבי, 1500 צופים.

● בנצרת: מכבי עספיה – מכבי אחי נצרת 0:2. יתרון לאורחים שהבקיעו מרגלי אברהוקן (14) ואבו סעדה (80). שפט הריזמן, 1000 צופים.

אליפות העולם ב-470 תפתח השבוע בחיפה

מאת יצחק צ'יבין

אליפות העולם בשייט בסירות מדגם 470 תערך לראשונה בישראל ותפתח השבוע בחיפה. הספורט הישראלי וחיפה יעשו היסטוריה, כשלראשונה תערך אליפות עולם לבוגרים בענף ספורט אולימפי בישראל.

תנאי הים של חיפה הם שהעניקו את הזכות לאירוח התחרות. במיכת האליפות לאולימפיאדת סיאול הופכת את האליפות לאירוע רב חשיבות. זהו מאבק אחרון של שייטי העולם על כרטיס השתתפות באולימפיאדה והזדמנות לבחון את כושרם. דבר זה מסביר את ההשתתפות של 21 מדינות מאירופה, אסיה ואמריקה. באליפות ישתתפו 300 שייטים ושייטות.

נשיא המדינה, חיים הרצוג, הידוע כשייט חובב העניק חסותו לטקס הפתיחה והוא שיעניק את האליפות. מ"מ מקום ראש הממשלה ושר החוץ, שמעון פרס יהיה אורח טקס הנעילה. שר החינוך והתרבות, יצחק נבון יבקר בתחרות ושר התיירות, אברהם שריר העניק חסותו לערב העמים. ראש העיר, אריה גוראל יערוך קבלת פנים לאורחים.

כתבנו ביקר אתמול באתר התחרות בחוף השקט. המקום היפה לבש חג לקראת האליפות. החוף שופץ והותאם לתחרות. תקציב האליפות עומד על מליון שקל, יותר מרבע בא מעיריית חיפה. לצד אליפות, ה-470 יערכו אליפויות ארציות בגלישת גלים ובגלישה מפרש. לאליפות העולם יהיה סיקור עיתונאי נרחב ולשם כך הוקם מרכז תקשורת משוכלל. כמו כן תועמד לרשות העיתונאים יאכטה שתשמש ע"י המפרשיות.

ישראל תיוצג ע"י שישה צוותים: רן ודן טורטן, אלופי המדינה; אלדד ואמיר עוזר; שמשון ברוקמן ואיתן פרידלנדר; ניר ודן שנטל; יצחק פוקסה וגבי ביאלה; שיכבו וארז שמש. את כולם מאמן מוטי אמברס. לשלושת הצוותים הראשונים יש סיכוי להתברג בין עשרת המקומות הראשונים באליפות.

השייט הבולט שיטול חלק באליפות הוא אלוף העולם, אפונה מצרפת. צמד ישראלי שיצליח לזכות במדליה ישתתף אוטומטית בסיאול. היום תערך בחוף השקט מדידה ושקילה של כלי השייט בתחרות. מחר תערך קבלת פנים ע"י ראש העיר אריה גוראל ולאחר מכן יצאו לתחרות אימון וביום שלישי תפתח התחרות באמון ראשי הנשיא חיים הרצוג.

הפסדים לסלטיקס ולליקרס בבית

בליגת הנ.ב.איי נחלו שחקני הבוסטון סלטיקס והלוס-אנג'לס לייקרס הפסדים ביתיים. הבוסטון נוצחה ע"י פילדלפיה 93:97 והלייקרס נכנעה לדנבר 119:120.

מייקל ג'ורדן, שקלע 39 נקודות, הוליך את השיקאגו לנצחון על קליבלנד לאחר הארכה 110:111. יתר התוצאות: דאלאס – פורטלנד 106:101; אינדיאנה – ניו-ג'רסי 101:100.

● שלבי הסיום של אליפות המכללות יערכו היום ומחר. משחק הגמר יתקיים ב-4 באפריל בקנזאס סיטי. ערכה הבטיחו את עלייתן המכללות הבאות: טמפל, דיוק, אוקלהומה, וילונובה, קנזס, קנזס סיטי, אריזונה ודרום קרוליינה.

אתלטיקה

בת"א נערך אתמול מפעל האתלטיקה המסורתי בן 59 השנים לזכרו של חיים אידלסון. התחרות נערכה בתנאי מזג אויר קשים.

נתום רוגל קבע בקפיצה משולשת – 15.55 מ', הישג טוב ב-4 ס"מ משיאו של רב גולינסקי, אולם השיא לא יאושר בשל הרוח. דליה נבות מהעמקים זכתה בשלוש מדליות זהב.

● עמית נאמן זכה אתמול במרוץ האביב של באר-שבע, לאחר שעבר 10 ק"מ בזמן של 31.52 דקות. המרוץ נערך במזג אויר סוער. במקום השני זכה דץ פיני מכוחות האו"ם, רייסטו היסטוקן – 32.30 דקות. במרוץ לנשים ניצחה אתי יגיל מהפועל באר-שבע – 46.35 דקות.

● הרץ רב קרמר אשר השתתף אתמול באליפות העולם באופני דורג במקום ה-84 מתוך 200 רצים, כשעבר 12 ק"מ בזמן של 37.31 דקות. באליפות הנוער סיים איתי לוריא את המרוץ ל-8 ק"מ במקום ה-82 מתוך 100.

קליעה

הקלעים מאנגליה השיגו השגים טובים יותר מקלעי ישראל בתחרויות בין-לאומיות שנערכו אתמול בהרצליה. באקדח צלליות, 60 כדור, ניצח דיוק אנכר מאנגליה – 586 נקודות. הישראלי, דוני מגדלמן דורג רביעי – 573 נקודות.

בתחרות הנשים באקדח אויר 40 כדור ניצחה פייג' קול מאנגליה – 382 נקודות. חיה קירשנר דורגה שלישית עם 361 נקודות.

ט. שולחן

יוסי בוגן מהפועל ר"ג זכה אתמול באליפות הפועל לבוגרים בטניס שולחן. יצחק אברהמוביץ מלוד סיים שני ובמקום השלישי סיים רמי שיינברג מהפועל חולון. באליפות דרגה ב' זכה קובי מאור מהפועל ת"א, לפני פייבל פלדמן מהפועל קרית-ים. התחרות נערכה בפ"ת.

תקציב הרכש של מכבי חיפה 250,000 דולר

מאת יצחק צ'יבין

הנהלת מחלקת הכדורגל של מכבי חיפה תשקיע בעונה הקרובה לפחות 250,000 דולר ברכש שחקנים. כך סוכם בדיונים פנימיים בהנהלה על-פי הצעת היו"ר, יצחק אביער.

במהלך הפגרה ינוצלו שלוש העברות השחקנים המותרות להחתמת שוער (בוני גינצבורג או גיורא אנטמן), קשר וחלוץ.

הרכישות ימומנו מסכומי הכסף שתקבל חיפה תמורת מכירתם או השאלתם של 6-7 שחקנים. אם תמצא קבוצה בחו"ל שתרכוש את ברי-ילובסקי תוכל חיפה להגדיל את תקציב הרכש. לא מן הנמנע, כי החלוץ משה סלקטר יחזור לחיפה בתנאים מסוימים.

אופניים

אילן אידלסון מגלגלי העץ רעננה ניצח אתמול באליפות החורף של גלגלי העץ לאחר שעבר 34 ק"מ בזמן של 59.06 דקות. שני הגיע טל שידליצקי מת"א – 1.21 שעה. בין הותיקים ניצח רב יוגב מלהבות הבשן.

ג'ודו

ברמת השרון הוכתרו אתמול אלופי ישראל בג'ודו: עד 60 ק"ג: שוקי קואו (הפועל פ"ת); עד 65 ק"ג: רני הדר (סאגפו ראשל"צ); עד 71 ק"ג: יהודה יחזקאל (מכבי ת"א); עד 78 ק"ג: מנשה תבקק (הפועל ב"ש); עד 86 ק"ג: יוסי ברקוביץ (הפועל פ"ת); מעל 95 ק"ג: סימון מנרשוילי (הפועל פ"ת).

בגלל מחלת המזכ"ל נדחית ישיבת המזכירות

ישיבת מזכירות מרכז הפועל, שנועדה להיום אתמה"צ נדחתה בגלל מחלתו של מזכ"ל הפועל יצחק אופק.

בימים רביעי וחמישי השבוע תתקיים ועידת הפועל בירושלים. מעמד הפתיחה ביום ד' בערב בתיאטרון ירושלים בנוכחות נשיא המדינה ומזכ"ל ההסתדרות וביום ה' יתקיימו הדיונים בקיבוץ רמת רחל.

למרול הוצע להיות מנג'ר במכבי חיפה

מאת יצחק צ'יבין

איתמר מרול דחה הצעה שהופנתה אליו ע"י מכבי חיפה לשמש מנהל מקצועי בשכר. למרול הוצע ע"י אגודת הידידים "סל הזהב" לשמש כמנג'ר, אבל לאחר התלבטויות הוא החליט לדחות את ההצעה המפתיעה.

החיפאים קיוו כי מרול ישמש גם כמפקח על קבוצות הנוער של האגודה. בינתיים, ממשיכים במכבי חיפה לחפש מאמן ויו"ר למחלקת הכדורסל. בסוף השבוע הופנתה הצעה לחבר מועצת העיר, ברוך זלץ, שהתפטר מראשות הספורט העירונית, לשמש כיו"ר המחלקה. זלץ היה בעבר כדורסלן, שופט ומאמן. הוא טרם החליט אם להענות להצעה.

רוגבי

קבוצת הטכניון חיפה זכתה אתמול באליפות המדינה, לאחר שניצחה את הפועל יזרעאל בתוצאה 6:9. בגמר משחקי הנוער זכתה הפועל יזרעאל לאחר שגברה על הפועל מגידו – 6:12.

טניס

ברבע גמר אליפות ישראל בטניס גבר בועז מרנשטיין על שגיב הורביץ 2:6, 2:6. עמית נאור ניצח את אהוד ויינברג 6:7, 2:6.

בשמינית הגמר השגו התוצאות הבאות: שחר פרקים – יובל הירש 2:6, 0:6; חיים ציון עודד יעקב 6:2, 2:6, 1:6; בועז מרנשטיין – יובל קארוצ'י 5:7, 1:6; שגיב הורביץ – תומר צמרמן 6:3, 6:7, 5:7; רביב ויינפלד – ניר דקל 2:6, 3:6; אהוד ויינברג – מכאל דניאל 4:6, 2:6; עמית נאור – מנשה צור 5:7, 2:6.

נשים: אילנה ברגר – סופי רשאל 6:7, 0:6; ענת הארון – שירה גפני 4:6, 3:6; חגית אהרון – יעל סגל 6:7, 7:6, 0:6; דליה קוריאט – דניאלה בלאנקה 1:6, 0:6.

● במשחק הגמר בסבב פרתקל בטניס ניצח ביום שישי ברמת השרון מיכאי ריינט מרומניה את ההולנדי, ז'אן אנריק וודס 6:2, 0:6, 6:7. המנצח זכה ב-800 דולאר.

כדוריד

★ משחק שארית ברבע הגמר בכדוריד, שנדחה פעמיים בגלל הגשם, יערך הערב הפועל רמת ישי מהליגה הארצית נגד מכבי רחובות מהלאומית. 3 קבוצות כבר עלו לחצי הגמר – מכבי והפועל ראשל"צ והפועל ר"ג.

מטה-אשר: עוד "דאבל"

כדורעף

מאת אבי פלד

קבוצות הגברים והנשים של הפועל מטה-אשר זכו אמש בגביעי המדינה והוכיחו כי המועדון שלהם מהווה השנה אימפריית כדורעף.

1500 צופים שהגיעו לאולם הפועל ת"א נהנו מערב כדורעף מהנה. במשחק הראשון זכו בנות מטה-אשר בגביע לאחר מאבק שקול ומרתק. הן גברו בקושי רב על הפועל בת-ים 2:3 (14:16, 15:5, 11:15, 15:9, 14:16). במשחק זה בלטו רונית כרמלי וגילה שפיר במטה-אשר וענת הרשקו בבת-ים.

גמר הגברים היה חד-צדדי. מטה-אשר, דאבל שני ברציפות, רמסה ללא קושי מיוחד את הפועל קרית-אתא בתוצאה 0:3 (11:15, 8:15, 11:15). רק המערכה הראשונה היתה שקולה, אבל ההמשך היה של מטה-אשר שבהנהגת מיכולתם הטובה של אורן שר ואודי חבר.

סיוף

אודי כרמי מחיפה זכה אתמול בגביע ב"ש ברומח, לאחר שגבר בגמר על אילן דר מהפועל עכו 5:10. בין הנשים הצליחה לילך פריסקי לחולל הפתעה גדולה, כשגברה על לידיה ותנאל 9:10.

הערב מכבי ת"א – ר"ג במחזור האחרון בליגה

מאת משה כהן

משחק הליגה בין מכבי ת"א ומכבי ר"ג יפתח הערב (8.30) באולם אוניברסיטת ת"א את משחקי המחזור ה-21 בליגה הלאומית בכדורסל.

המכבים זקוקים לנצחון כדי להבטיח את זכיתם באליפות הליגה. במשחק הקודם בין שתי הקבוצות הוליכו שחקני עיר הגנים ביתרון של 23 נקודות, אבל האוחות הבכירה הצליחה לחולל מהפך. למכבי ת"א יהווה המשחק הכנה לקראת הופעתה בעוד עשרה ימים בחצי גמר גביע אירופה. למכבי יהיה ביום חמישי מבחן נוסף, הפעם מול בית"ר ת"א.

ראשי מכבי ת"א מרוצים מהעובדה שעד למשחק חצי הגמר יש לקבוצה שני משחקים במסגרת הליגה. בניגוד לפעמים קודמות, הפעם לא ישארו המכבים חסרי תעסוקה. על העובדה שמכבי מגדיה בכושר מעולה אין עוררין. הנצחונות האחרונים במסגרת גביע אירופה החזירו את הבטחון והתלהבות לרוב השחקנים. גם הערב ימשיכו כנראה תגיכיו של רלף קליין את שרשרת נצחונותיהם. אומנם שחקני עיר הגנים ינסו להפתיע, אבל תוצאת המשחק תלויה בעיקר במגי, סימס וברלו.

מחר יערכו יתר משחקי המחזור ה-22 ובמרכזם יעמדו קבוצות הפועל חיפה ואליצור רמלה. אם חיפה תנצח את הפועל ירושלים בביתה היא תשחק במשחקי הגמר-סל. הפסד חיפאי יאפשר לרמלאים להתברג במשחקי הגמר-סל, אבל זאת בתנאי שהם ינצחו את הפועל גליל-עליון בביתה.

בינתיים, נמשכות ההכנות לקראת משחק חצי הגמר. במכבי מקווים להשיג כמות רבה ככל הניתן של כרטיסים, כדי לאפשר לאלפי אוהדים לנצל את תופעת הפסח ולקפוץ לבלגיה.

ראשל"צ בהלם

ראשי מכבי ראשל"צ עדיין מתקשים לעכל את העונש החמור שהטילה עליהם ועדת המשמעת של איגוד הכדורסל. בימים הקרובים יערך דיון על הערעור שהגישה הקבוצה על העונש החמור. הערב יתפללו בעיר היין להפסד ביתי של אליצור קרית-אונו במשחקה מול קרית-גת. הפסד של קרית-אונו יעלה את הראשונים לבית הגמר, אבל קשה להאמין ששחקני קרית-אונו יחמיצו את ההזדמנות הנדירה שניקרה בדרכם.

הנילוס הולך וחרב

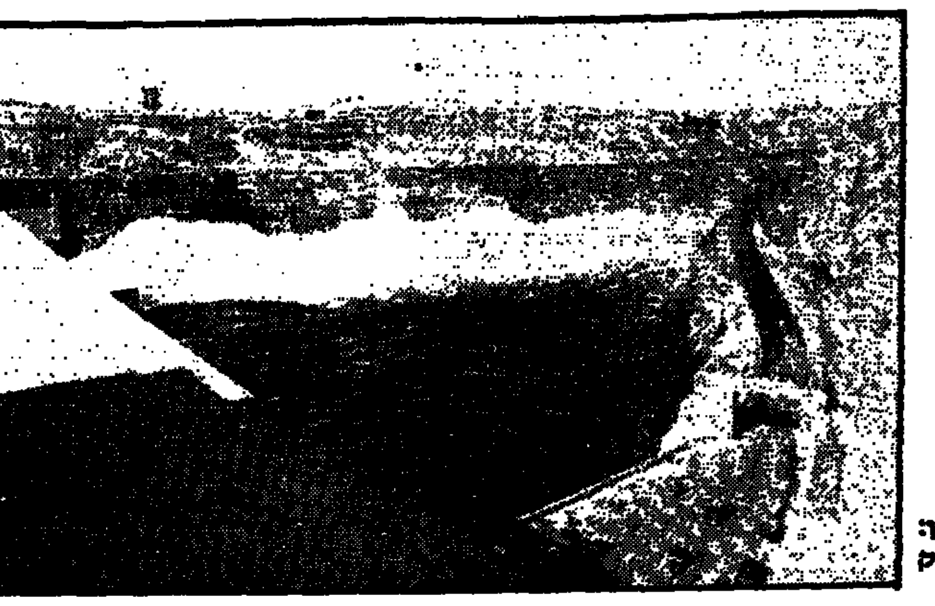

אגם נאצר ליד סכר אסואן: 6 לעומת 110 מיליארד מע"ק

"אקונומיסט", מיוחד ל"דבר"

ב-1971, כאשר מהנדסים סובייטיים מסרו את המפתחות של סכר אסואן לידי המצרים, טענו פקידים מקומיים כי הסכר יגן על ארצם לנצח בפני תעתועיה של אמא טבע: מאגר המים הענקי שמאחורי הסכר, אגם נאצר, יהיה "מקור של פריחה שלא יאזל לעולם". והנה, היום האגם הולך ומתייבש ואפשר שהוא יהיה אסונה של מצרים.

אין סיכוי רב, שכמות המשקעים היורדת על אתיופיה תשוב לרמה התקינה של שנים קודמות, ופירוש הדבר שהנילוס הכחול, היוצא מימת טאנה שברמות אתיופיה, לא יוכל למלא את החסר באגם נאצר. עקב כך תצטרך מצרים לזנוח את תוכניותיה השאפתניות לכבוש שטחים נוספים מן המדבר והקלאותה תלך ותידרדר.

שנים רבות לא היתה מצרים מודאגת במיוחד לגבי המתרחש בנילוס. רק לאחרונה הבינו שלטונותיה את הסכנה שטמונה בחובה בצורת מעבר לגבולה לאגם נאצר, המווסת את זרימת הנהר דרך מצרים המייצר 40% מתצרוכת החשמל של המדינה. בשל היעדר תוכנית יעילה לשימור מים חלה בשנים האחרונות ירידה תלולה בגובה פני המים באגם.

על-פי דו"ח שהוגש בימים אלה לבנק העולמי על-ידי חברה בריטית לייעוץ הנדסי, "מקדונלד", העניינים סבוכים יותר מכפי שנראו בדצמבר אשתקד, כאשר ממשלת קאהיר הודתה לראשונה באוזלת מקורות המים שלה. הבצורת ברמות אתיופיה, ועקב כך הפחתת הזרימה בנילוס הכחול, אינה הבעיה היחידה. יש שתי בעיות נוספות: ירידה בזרימת המים גם בנילוס הלבן, היוצא מימת ויקטוריה, ושימוש יתר במי הנילוס להשקיית שטחים חדשים במצרים שנכבשו מידי המדבר.

בשנים 1912 עד לראשית שנות ה-60 הסתכמה כמות המים הממוצעת, שהזרים הנילוס הכחול למקום התחברותו עם הנילוס הלבן, ליד חרטום בירת סודאן, ב-54 מיליארד מע"ק לשנה. באותה תקופה הזרים הנילוס הלבן 26 מיליארד מע"ק בממוצע לשנה, וביחד – 80 מיליארד מע"ק. בשנת 1986 פחתה הזרמת המים בנילוס הכחול ל-46 מיליארד מע"ק, אך כנגד זאת גדלה זרימת המים בנילוס הלבן והגיעה ל-34 מיליארד מע"ק, כלומר: הכמות הכוללת לא השתנתה. עקב כך נשאר גובה פני המים באגם נאצר ושלטונות מצרים לא ראו שום מקום לדאגה.

אך הנה מלמד המחקר של חברת "מקדונלד", כי שני התהליכים האלה אינם קשורים זה בזה. היה זה אך מקרה – מקרה מוצלח ללא ספק – כי בשעה שבאתיופיה שררה בצורת קשה, היתה כמות המשקעים בקניה ובאוגנדה גבוהה מן הממוצע, דבר שגרם לעליית פני המים של ימת ויקטוריה בשני מ' מעל לרמה שלפני 1961. רא עקא שמזלות כאלה אינם עומדים לעד, ואמנם ימת ויקטוריה חוזרת בינתיים למגמה שלפני 1961. הנילוס הלבן אינו שופע עוד ואין בו כדי לפצות על הבצורת הנמשכת עדיין באתיופיה, שמדלדלת את מימיו של הנילוס הכחול.

בתחילת יולי השנה יוכלו הטורבינות של סכר אסואן לייצר רק מחצית מכמות החשמל שייצרו בשנים קודמות – 500 במקום 1,000 גיגוואט/שעה לחודש. מאז 1980 ירדו רק גשמים מועטים בעונה, שהיא החודשים יולי-אוגוסט, ואם עונה זו השנה לא תהיה משופעת יותר ואגם נאצר לא ישוב ויתמלא – צפוי עתיד קודר למצרים. המחקר מנבא, כי בסוף יולי יירדו פני המים באגם לנקודת המינימום שאינה מאפשרת עוד ייצור חשמל כלל: לא ייוותרו מים שאפשר יהיה להפעיל בהם את הטורבינות בסכר מבלי שמשקעי הבוץ במים יפגעו בלהביהן. מדידות שנערכו באחרונה מראות, כי האגם אצר היום בקרבו רק 6 מיליארד מע"ק, לעומת 110 מיליארד מע"ק בשנה טובה.

אם תיפסק אספקת החשמל מסכר אסואן, תצטרך מצרים לתור אחר מקורות אחרים למילוי החסר או להשלים עם צמצום אספקת החשמל שלה כדי 40%. כבר היום תלות הפסקות חשמל תדירות הן בקאהיר והן באזורים הכפריים.

הפגיעה בחקלאות, עקב צמצום המים להשקיה, תהיה חמורה לא פחות. אם לא תחול עליה פתאומית בספיקת המים בנילוס, מחצית מן התוצרת החקלאית של מצרים עלולה לרדת לטמיון. אפשר אמנם להקל על הבעיה על-ידי הורדה נוספת של מפלס המים באגם נאצר, אך עקב כך תיפסק כליל אספקת החשמל מסכר אסואן. כבר היום מצמצמים במצרים את גידול האורז, הצורך כידוע הרבה מים.

על רקע זה קיים יותר מספק לגבי יכולתה של מצרים להמשיך בתוכניותיה להרחבת שטחיה החקלאיים. כיום יש במצרים 26 מיליון דונם שלחין, הצורכים 49.5 מע"ק מים בשנה. לפי התוכנית יש להגדיל שטח זה עד 1997 ב-6 מיליון דונם, ופירוש הדבר שיהיה צורך בתוספת 8 מיליארד מע"ק לשנה. אמנם יש לציין שתוכנית זו, המתנהלת בחלקה בעזרת סיוע של ארה"ב ושל או"ם, מתבססת גם על ניצול מי תהום ועל שימוש חוזר במי השקיה.

בינתיים מצרים מתקשה באספקת המים אפילו לשטחי השלחין הקיימים שלה, אף כי הגיעה להסכם עם סודאן, שהיא רשאית להגדיל את שאיבת המים שלה מן הנילוס מ-53.5 ל-55.5 מיליארד מע"ק מים בשנה.

פקידים במשרד לעבודות ציבוריות ומשאבי מים בקאהיר אומרים, כי הממשלה נוקטת אמצעים כדי להגביר את ניצול מי התהום וכדי לחסוך בכמות מי ההשקיה לדונם על-ידי שימוש בטפטפות, וכן בדעתה להשבית חלק מטורבינות החשמל בסכר אסואן כדי שתוכל להוריד את פני המים באגם נאצר. אולם המומחים סבורים, שמצרים כבר איחרה את השעה. ייתכן שהתייבשות האיזור, הנמשכת כבר מספר שנים, אינה תוצאה של מחזור בין שנות גאות ובין שנות בצורת. אפשר שהיא תוצאה של השינוי ההדרגתי באקלים העולם, הנגרם על-ידי הצטברותם של הפחמן הדו-חמצני ושל גזים אחרים באטמוספירה, מה שקרוי "אפקט החממה". אם נכונה תיאוריה זו, הרי שצפויים אנו לתמורות ארוכות-טווח במשקעיה של אפריקה כולה. כבר היום ניכרת במערב אפריקה נסיגה דרומה של רצועת הגשמים באיזור הסאהל שמדרום למדבר סהרה. אם "אפקט החממה" יתבטא בדרך דומה גם במזרח היבשת, כי אז אין עוד לצפות להתגברות מחודשת של הזרימה בנילוס הכחול, עם כל מה שמשתמע מכך לגבי מצרים.

תרופה ראשונה שכולה "כחול-לבן"

חברת "טבע" החלה לשווק תרופה למניעת התפוררות העצם אצל חולי כליות

תפקידן העיקרי של הכליות הוא לסנן את הדם מחומרי הפסולת שלו, אבל הן גם חיוניות לקיום מאזן הסידן בגוף. כליה תקינה מפרישה לזרם הדם שני הורמונים, 1,25 הידרוקסי D-3 ו-24,25 דיהידרוקסי D-3. חומר המוצא שלהם הוא ויטמין D, הנספג בגוף אם בעור, בהשפעת קרינת השמש, ואם מן המזון, עובר בכבד עיבוד מסוים ומשם הוא מגיע אל הכליות באמצעות זרם הדם. שני ההורמונים יחד דואגים לכך, שהסידן יעבור באופן אפקטיבי מן המזון שבמעי הגס אל הדם. כל הפרה של מאזן הסידן גוררת אחריה שורה שלמה של פגיעות בתפקודים שונים של הגוף – בשרירים, בעצבים וכדומה.

בעיה כזאת קיימת אצל אנשים הלוקים באי ספיקת כליות. הדיאליזה מסייעת להם לקיים פחות או יותר את התפקיד של טיהור הדם, אבל היא אינה פותרת את בעיית המחסור בסידן. גופו של חולה כזה "מפצה" את עצמו על המחסור בסידן על-ידי שלילת החומר המתכתי הזה מן העצמות, שבו נמצא הריכוז הגדול ביותר של סידן בגוף. התוצאה: חלק ניכר ממקבלי הדיאליזה סובלים ממה שקרוי דיסטרופיית עצם כלייתית. זו מתבטאת בשברים תכופים בעצם (תופעה המוכרת גם אצל הלוקים באוסטיאופורוזיס, הידלדלות העצם, האופיינית בעיקר לנשים קשישות ובמידה מסוימת גם לגברים קשישים, אלא שכאן לובשת הפגיעה בעצם אופי שונה), מחולשה, מבעיות שרירים ועוד ועוד. אצל חולי כליות בודדים מגיעה פגיעה זו בעצמות עד לכך, ששיעול פשוט גורם להם שברים בצלעות. לא ברור בדיוק, כיצד מתנהל תהליך זה של החולשת העצם – אם על-ידי הגברת פעולתם של האוסטאוקלסטים, התאים ההורסים את העצם, או על-ידי בלימת פעולתם של האוסטאובלסטים, המחדשים אותה, ואולי פועל כאן הורמון שלישי.

על הקשר בין שני ההורמונים האמורים ובין הפגיעה בעצמות עמדו כבר לפני כ-15 שנה שני חוקרים במכון ויצמן, פרופ' יהודה מזור מן המחלקה לכימיה אורגנית ופרופ' שמואל ארלשטיין מן המחלקה לביוכימיה. זה האחרון פיתח, ביחד עם חברת התרופות "טבע", בעזרת תהליכי סינתזה מורכבים ביותר, את התרופה "אלפא D-3", המהווה תחליף לאחד משני ההורמונים החסרים אצל חולי הכליות – 1,25 דיהידרוקסי. ייצור התרופה החל ב-1978 – על-ידי "טבע" (כחמישה אחוזים מכלל הייצור העולמי) ועל-ידי עוד שתי חברות בעולם, ומאז היא ניתנת למעשה לכל חולה דיאליזה בעולם.

היתה זו התרופה הישראלית הראשונה, פרי פיתוח מקומי, אך למען הדיוק יש לומר, שחלק מן הבדיקות נעשו בחו"ל, כגון ניסויים בקופים. כאן המקום לציין, כי פיתוח תרופה חדשה על כל הכרוך בכך, כגון בדיקות טוקסיקולוגיות בבעלי-חיים, בדיקת תופעות הלוואי, ניסויים קליניים ממושכים, ועוד ועוד, הוא בדרך-כלל עניין של עשרות מיליוני דולרים: במקרה זה הסתכם המחיר בסדר-גודל של מיליונים (לא עשרות), בין השאר הודות לשכר העבודה הנמוך יותר הנהוג בישראל, אם כי גם זה איננו סכום מבוטל לגבי חברה כמו "טבע", שהיא אמנם יצרנית התרופות הגדולה ביותר בישראל, אבל נחשבת לקטנה למדי בממדים בין-לאומיים וכל תקציב הפיתוח שלה מסתכם בכ-10 מיליון דולר לשנה.

התרופה החדשה נמכרה, ועדיין נמכרת, היטב, אולם היא לא פתרה אלא חלק מן הבעיה, בהחליפה רק אחד משני ההורמונים החסרים. פרופ' ארלשטיין גילה, כי כדי להשיג את האפקט המלא יש צורך לתת לחולים גם את ההורמון השני. שוב התקשרו הוא ופרופ' מזור עם חברת "טבע". העבודה הוחלה כבר ב-1979, כלומר זמן קצר לאחר שהחל בשיווק התרופה הראשונה. לאחר ניסויים בבעלי-חיים, שנערכו בעיקר במכון הביולוגי בנס-ציונה, הוחל לפני ארבע שנים בניסויים קליניים ביותר מ-100 חולי כליות בשבעה מרכזים רפואיים בארץ בהדרכתו של פרופ' מרדכי פופובצר, מנהל המחלקה הנפרולוגית של ביה"ח "הדסה"–עין-כרם. בניסויים אלה ניתנו לחלק מן החולים שתי התרופות, בעוד החולים האחרים, ששימשו קבוצת ביקורת, קיבלו רק את התרופה ה"ישנה". לא היתה קבוצת ביקורת שניה, של חולים שלא קיבלו שום תרופה, וזאת "מטעמים הומניטאריים": לאחר שיעילותה של "אלפא D-3" כבר הוכחה בעבר מעל לכל ספק, לא היתה שום הצדקה למנוע מן החולים תרופה זו, אפילו לא לצורך ניסוי.

הניסוי נמשך שנה עד שנה וחצי ובסיומו נמצא, כי אצל חלק מבני הקבוצה הראשונה החזרה העצם למצב תקין לחלוטין, ואצל אחרים – למצב תקין במעט. ואילו בקבוצת הביקורת היו התוצאות טובות פחות בשיעור ניכר, ומצבם של חלק מן החולים אף הורע – לא בגלל התרופה, אלא בגלל התהליכים הטבעיים של דלדול הסידן עקב הדיאליזה, שהתרופה לא הצליחה לבלום אותם.

בעקבות המסקנות החד-משמעיות של הניסויים החלה חברת "טבע" לייצר את התרופה החדשה, הנושאת את השם המסחרי "אוסטאר-D", ובימים אלה הוחלה לשווקה בארץ באורח מסחרי. מספר מנהל חטיבת המחקר והפיתוח של "טבע", ד"ר בנציון ויינר, אשר עמד בראש קבוצת המפתחים של התרופה יחד עם פרופ' ארלשטיין, שנטל לו חופשה בת שנתיים ללא תשלום ממכון ויצמן, מאז אוקטובר 1986, כי השוק הפוטנציאלי בישראל הוא 1,400 מקבלי דיאליזה, ובעולם – כ-200,000 מקבלי דיאליזה. מספרים אלה נמוכים מאוד בהשוואה למספר הצרכנים של תרופות נפוצות, כגון תרופות לחולי לב או להורדת לחץ דם, שלא לדבר על ואליום, למשל, או גלולות למניעת הריון. "אוסטאר-D" היא מסוג התרופות המוגדרות בארה"ב כ"תרופות יתומות" – כלומר תרופות שהן אמנם חשובות ביותר לקבוצה מסוימת של חולים, אלא שזוהי קבוצה קטנה יחסית ולכן לא כדאי לחברות התרופות להשקיע עשרות מיליוני דולרים בפיתוח התרופה הדרושה להם. ה-FDA, מינהל המזון והתרופות של ארה"ב, מודע היטב לבעיה זו ולכן הוא מנסה לעודד את החברות הפרמצבטיות לגשת לפיתוחן של "תרופות יתומות" על-ידי הענקות הטבות שונות, כגון מתן זכות בלבדית לשווק את התרופה למשך שבע שנים. "טבע" כבר פנתה ל-FDA בבקשה להתיר את שיווק התרופה בארה"ב וגם קיבלה אישור עקרוני, אלא שהמוסד האמריקאי מתנה את מתן הרשיון הסופי בעריכת ניסויים קליניים בשישה מרכזים רפואיים בארה"ב. ניסויים אלה יימשכו כשנה ובחברת "טבע" בטוחים, שהתרופה תאושר לבסוף ובכך ייפתח שוק נרחב במדינה זו – בנוסף על השוק האירופי שאליו הדרך קלה יותר – לתרופה הראשונה שהיא כולה "תכלת לבן".

דיאליזה של חולה כליות: האנטי-ספטיקה שוללת סידן מן העצמות

החיידקים המהונדסים נשארו נאמנים לצמחים המארחים

באפריל אשתקד נתנו השלטונות האמריקאים לראשונה אישור לשחרור חיידק, ששונה בשיטות של הנדסה גנטית, מן המעבדות אל השדה. קדמו לאישור ויכוחים ממושכים, לרגל החשש כי מיקרואורגניזמים מלאכותיים אלה עלולים להתפשט מן השטח ששם הוחדרו אליו ולהשפיע על הסביבה (למשל, העלאת יבולים או הענקת עמידות לגידול בפני קור, מזיקים וכדומה) ולגרום נזקים מסוג זה או אחר. חשש זה גדול במיוחד לנוכח הקושי לעקוב אחר התפשטותם של החיידקים. ויכוחים אלה עדיין נמשכים והחברות העוסקות בהנדסה גנטית בתחום החקלאות עדיין מתקשות להשיג את האישור הדרוש לניסוי מוצריהן בתנאים טבעיים.

ייתכן שההגבלות יוקלו בעתיד, לאחר שמדענים במדינת קרוליינה מצאו דרך לסמן את החיידקים ה"חדשים" ולעקוב אחריהם, ובהזדמנות זו גם הוכיחו כי לפחות אותם חיידקים נשארים בתחום האיזור שהוקצה להם.

אליס קליין ועמיתיו מאוניברסיטת קלמסון במדינת קרוליינה החלו בנובמבר אשתקד לערוך ניסויי שדה בחיידק מהונדס, שיוצר על-ידי חברת הכימיקלים "מונסנטו" בס"ט לואיס – לא כדי לבחון את תועלתו לחקלאות, כי לא נצפתה ממנו שום תועלת כזאת, אלא כדי לעקוב אחר המצאות אותו עם שהוחדרו לשדה. חיידק זה הוא ביסודו החיידק פסידומונס פלואורסנס החי בקרקע, שלתוכו הוחדרו שני גנים מחיידק אחר, אשריכיה קולי, החי במעיהם של בני-אדם ושל יונקים אחרים. החדרת הגנים מאפשרת לפסידומונס לחיות על מצע של לקטוזה (סוכר חלב), שלא כמו החיידקים ה"מקוריים" ממין זה. לכן, כאשר מגדלים חיידקי פסידומונס פלואורסנס על קרקע מזון זה, יתפתחו רק אלה שהוחדרו לתוכם הגנים של האשריכיה.

חיידקים אלה גם קלים לאיתור, בגלל שינוי הצבע שחל בהם בתנאים מסוימים, כפי שמעיד שמם: הם בוהקים באור כחול בנוכחותו של חומר צבע.

לצורך ניסוי השדה שלו זרע קליין בחלקת ניסויים ליד האוניברסיטה זרעי חיטה בתלמים, שבהם מרוחקים מהם 20 ס"מ. בחלק מן התלמים הוא זרע זרעים רגילים, ואילו באחרים – זרעים שלתוכם הוזרק החיידק המהונדס. חלקת הניסויים מוקפת רצועה של קרקע נקיה מצמחים ורצועה נוספת של צמחים, כדי לבלום את האפשרות שהחיידקים יימלטו אל מחוץ לחלקה. ליתר בטחון גם הקיף קליין את החלקה בשתי גדרות כדי למנוע, שבעלי-חיים יחדרו לתוכה ויישאו איתם את החיידקים – אחת נמוכה וצפופה, לבלימתם של ארנבות ויונקים קטנים אחרים, ואחת גבוהה, דוקרנית, לעצירת איילים.

במעקב אחר הנעשה בחלקת הניסויים מצא קליין, כי עם נביטת זרעי החיטה מיהרו החיידקים להתרכז בשורשיהם של הצמחים ה"מותרקים". המעקב נמשך גם לאחר-מכן וכיום, כעבור כשלושה חודשים נוספים, נמצא שהחיידקים נשארו צמודים לשורשים, גם לאחר שחלק מן הצמחים שלחו את ענפיהם ועליהם לתלמים הסמוכים. עד כה לא נתגלה שום מקרה של מעבר החיידקים מן הצמח המקורי שלהם אל צמח אחר, שלא הוזרקו בו חיידקים. כן לא נמצאו חיידקים בשלוליות המים שנותרו בקצה חלקת הניסוי לאחר ירידת גשם כבד.

בכך הוכיח קליין, שהחיידקים – לפחות החיידקים שערך בהם את ניסוי השדה שלו – אינם מרחיקים נדוד. בקרוב, לאחר שתיקצר החיטה, הוא מתכוון לזרוע בחלקת הניסויים פולי סויה, ולקראת האסיף – לזרוע בה שוב חיטה. באופן זה הוא מבקש לבדוק, אם החיידקים נשארים בקרקע גם כאשר הם חסרים את המארח המקורי שלהם.

המטאורולוגים הבריטים נפלו בפח של הציוד המשוכלל יותר

המטאורולוגים בישראל, שנוהגים להשמיצם וללעוג להם בימי גשם, אם יום לפני-כן חזו שמש זורחת, או בימים של שמיים בהירים אם בישרו לנו על יום סגריר וסערות – יכולים לשאוב עידוד ממה שאירע בבריטניה בלילה שבין 15 ל-16 באוקטובר אשתקד: החזאים הבריטים ניבאו מזג-אוויר נאה, והנה שעות אחדות לאחר-מכן פקדה סערה איומה את דרום-מזרח אנגליה. היא נשבה במהירות של עד 190 קמ"ש, גרמה מותם של 19 בני-אדם והסבה נזקים של מיליארדים. ללמדנו, שהדבר קורה גם במשפחות הטובות ביותר.

בעקבות ה"פשלה" רבתי הזעקה, כמובן, וערת חקירה חגגה היו לא אנשי השירות המטאורולוגי הבריטי, כפי שיכול היה אולי לקרות אצלנו, אלא מדענים בלתי-תלויים. הם ישבו וחקרו חודשים אחדים, ולאחרונה פירסמו את מימצאיהם.

והנה מה שעולה מדו"ח הוועדה: השירות המטאורולוגי הבריטי מתברך במכשור חדיש ביותר, אך דווקא מכשור זה הוא שהפיל את החזאים בפח.

מערכת התצפיות הישנה יותר שלהם דווקא חזתה את הסערה, אבל המטאורולוגים סמכו על מערכתם החדשה והטובה יותר, המצוידת במחשבים משוכללים יותר. מחשבים משוכללים יותר פירושם יכולת לעבד יותר נתונים ובצורה מדויקת יותר, וכך אמנם קורה ברוב המקרים, אלא שדיוק זה הוא לעיתים לרועץ, וזה מה שקרה באותו יום גורלי. איזור הלחץ הנמוך שהוליד את הסערה, מן הנוראות ביותר שידעה בריטניה מעודה, נמצא במפרץ ביסקיה, דרומית-מערבית לאנגליה, והנתונים מאיזור זה מועטים יותר מאשר מאזורים אחרים. עובדה זו היא-היא שהכשילה את הציוד הממוחשב המשוכלל, כי כאשר הנתונים מועטים או שגויים, עלולה ההדמיה הממוחשבת להגדיל את השגיאות ולהגיע למסקנות הרחוקות מאוד מן המציאות. במקרה זה נוצר עיוות, שהיה גדול הרבה יותר מאשר זה העלול להיווצר במערכת משוכללת פחות, המעבדת מספר קטן יותר של נתונים, ומסתמכת גם על שיקולי סבירות הגיוניים.

חוקר מן הפקולטה לחקלאות ברחובות טוען:

הפרת האיזון בין שתי חומצות שומניות בתפריט מגבירה מחלות

מאת דנקה הרניש

פרופ' פייר בודובסקי מן המחלקה לבעלי-חיים שבפקולטה לחקלאות של האוניברסיטה העברית ברחובות טוען על סמך מחקר שניהל יחד עם מדענים נוספים, כי קיים כנראה קשר בין צריכה מאוזנת של שתי חומצות שומניות מסוימות לבין כמה מן המחלות הנפוצות אצל האדם המודרני, כגון דלקת מפרקים, טרשת עורקים וסוגים מסוימים של סרטן. תוצאות המחקר מלמדות, כי אפשר לתקן את הפרת האיזון על-ידי אכילה מרובה של דגים, מאכלי ים וירקות עלים ובאופן זה לצמצם את שכיחותן של מחלות אלה.

מסביר פרופ' בודובסקי: הפחד מפני עודף סוגים מזיקים של כולסטרול, עקב צריכה מרובה של מוצרים מן החי, שהתעורר בציבור עוד בשנות ה-50, תרם לכך שהאדם המודרני מרבה בצריכת שמנים צמחיים. לגידול זה בצריכת שמנים צמחיים תרמו גם הטכנולוגיות החדישות שנועדו לשפר את מיצוי השמנים, את איכותם ואת עמידותם לאורך הזמן. אולם הרכב השמנים הצמחיים איננו אופטימאלי מנקודת ראות בריאותית: יש בהם יותר מדי חומצה לינולנית ופחות מדי חומצה אלפא-לינולנית. כך נוצר חוסר האיזון בין שתי החומצות האלה, דבר המשפיע לרעה על תילוף החומרים בגוף, כטענתו של פרופ' בודובסקי.

החוקר מזכיר את העובדה הידועה היטב, כי אצל היפנים והאסקימואים, שתפריטם מתבסס בעיקר על דגים ומאכלי ים המכילים כמות רבה של חומצות שומניות מן הקבוצה האלפא-לינולנית, יש שכיחות נמוכה בלבד, בהשוואה לאוכלוסיות אחרות במערב, של המחלות המודרניות, כגון פקקת (טרומבוזיס), סרטן השד וסרטן הערמונית. הסברה של פרופ' בודובסקי ושל חוקרים אחרים היא, כי החומצה האלפא-לינולנית ותרכובות הנגזרות ממנה מונעות ייצור עודף של חומרים הורמונליים, הנגזרים מן החומצה הלינולאית המעורבים במחלות אלה. הפרת האיזון בין שתי החומצות השומניות, ובעיקר הרמה הנמוכה של החומצה האלפא-לינולנית, במזונו של האדם המודרני עלולה להשפיע בדרכים מטבוליות שונות על תפוצתן של מחלות כגון דלקת מפרקים, גנחת (אסתמה), טרשת עורקים ומחלות של כלי הדם – קובע פרופ' בודובסקי.

כדי להתגבר על חוסר האיזון בין שתי החומצות השומניות ממליץ פרופ' בודובסקי על תפריט המכיל הרבה מזונות עשירים בחומצות מן הקבוצה האלפא-לינולנית, כגון: דגים, חסה, תרד וסלק עלים. אפשר להשתמש גם בכמוסות המכילות שמן דגים, אך רק כחלק מן הטיפול הרפואי ובהשגחה רפואית. פרופ' בודובסקי מציע גם להרבות בניסויים לשיפור טעמו של שמן הפשתים, שהוא עשיר בחומצה אלפא-לינולנית, כדי שאפשר יהיה להשתמש בו כשמן לסלט.

נפש בריאה בגוף בריא

ההתעמלות משפרת את ההישגים בהבנת הנקרא ובחשבון

מאת יורם לוי

תרגול גופני משפר את ההישגים בלימודים של תלמידי כיתה א' הבאים מרקע המוגדר כטעון טיפוח. ממצא מפתיע זה כלול במחקר שערך פרופ' ראובן כהן-רז מבית-הספר לחינוך של האוניברסיטה העברית בירושלים בעזרת עודד הכט ותמר איילון מן האגף לחינוך גופני של משרד החינוך והתרבות. המחקר הראה, כי התלמידים שהשתתפו בניסוי הגיעו להישגים גבוהים יותר בהבנת הנקרא ובחשבון מאשר תלמידים בקבוצת ביקורת.

מחקרו של פרופ' כהן-רז היה מחקר חלוץ לבדיקת ההשפעות האפשריות של חינוך גופני מובנה הניתן בכיתה א' על הישגי קריאה של תלמידים טעוני טיפוח. העניין בנושא גבר לאור מחקרים שונים, שהצביעו על אחוז גבוה של כשלונות בלימודים בקרב תלמידים טעוני טיפוח למרות השתתפותם בתוכניות העשרה. לדעת החוקרים, תוכניות אלו התמקדו בעיקר בתרגול של מיומנויות תפיסה והבנה תוך הזנחת התחום הגופני המוטורי. אף שידועה השפעתם החיובית של תרגילי ההתעמלות על התפיסה, הרי אין בישראל תקן מחייב לחינוך גופני בכיתות הנמוכות של ביה"ס היסודי, והפעילות הגופנית בכיתות א' וב' תלויה כל-כולה ביוזמה האישית של המחנכת.

החוקרים גיבשו תוכנית לתרגול גופני לתלמידי כיתות א', אשר התבססה על שילוב של תרגילים מוטוריים עם פעילויות המתמקדות בקשב ובעירנות של החושים, בשילוב של תנועות מקבילות, בהתמצאות במרחב ועוד. כך, למשל, התבקש הילד ללכת במסלול מסומן תוך כדי פעילות אחרת, להפסיק בפתאומיות פעולה מסוימת, לנוע תוך כדי נשיאת חפצים ועוד. תמר איילון ועודד הכט הדריכו את מורי הכיתות שהשתתפו בניסוי וגם פיקחו על הביצוע. התוכנית הועברה במשך שבעה חודשים, פעמיים בשבוע במסגרת מערך השעות, לשני מדגמי תלמידים בשנים 1982 ו-1983 – בסך-הכול 469 תלמידי כיתות א' בשישה בתי"ס באיזור המרכז שהוגדרו כבתי"ס לטעוני טיפוח.

ממצאי המחקר הראו, כי הציון הממוצע בהבנת הנקרא של התלמידים שהשתתפו בניסוי היה גבוה באופן ניכר ומובהק מן הציון הממוצע של תלמידים מקבוצת הביקורת. תוצאות דומות נתקבלו גם במבחן בחשבון. במבחן זה נבדקה התופעה של כתיבת ספרות במהופך – כתב ראי. בקבוצת הניסוי היו פחות תלמידים שכתבו בצורה משובשת זו. דבר זה מעיד, לדעת פרופ' כהן-רז, כי התרגול הגופני שיפר אצלם את התפיסה המרחבית.

לאור הממצאים ממליצים החוקרים לכלול תרגול גופני בתוכנית הלימודים בכיתות א', ובמיוחד בבתי"ס עם אחוז גבוה של תלמידים טעוני טיפוח.

הזרקת נוגדנים לטיפול במחלות זיהומיות חוזרות

מאת יורם לוי

במרפאה למחלות זיהומיות ב"הדסה" עין-כרם בירושלים הוחל בטיפול חדשני בחולים הסובלים ממחלות זיהומיות חוזרות, כגון דלקת ריאות או מקרים קשים ונשנים של דלקת הגיתות (סינוסיטיס).

אצל אנשים בריאים בעלי מערכת חיסון תקינה יוצרות כדוריות הדם הלבנות מסוג B כמות מספקת של נוגדנים. במקרה של ליקוי או חסר בכדוריות לבנות חל שיבוש ביצירת נוגדנים ואז נחשף האדם למחלות זיהומיות.

בשלב הראשון של הטיפול במרפאה מאבחנים הרופאים, אם המחלה נגרמה מפגם חיסוני, מולד או נרכש, כמו אי יכולת ליצור נוגדנים. לאחר שמתקבלת האבחנה של חסר בנוגדנים, מקבלים המטופלים נוגדנים לתוך הווריד. הטיפול נמשך כשש שעות ויש לחזור עליו כל כמה שבועות, משום שכמות הנוגדנים שהוזרקה מתמעטת בפרק זמן זה.

ד"ר דן אנגלהרד, רופא ילדים ומומחה למחלות זיהומיות, האחראי על הכנסת הטיפול ב"הדסה", מסר כי חל שיפור ניכר באיכות החיים של המטופלים. חלקם הצליחו זו לראשונה לעבור חורף שלם בלי ללקות במחלות קשות אלה.

מתן נוגדנים נמצא יעיל גם למניעת זיהום קשה, הנגרם על-ידי נגיף ציטומגלווירוס, התוקף את מערכת החיסון לאחר שתילת מח עצמות, ובטיפול בזיהומים חיידקיים, במחלות לאוטואימיות כמו PTI, שמתבטאת בשטפי דם תת-עוריים ובחוסר טסיות דם האחראיות על תהליך קרישת הדם, וכן במקרים קשים של מחלת הנשיקה אצל ילדים שלא הגיבו לשום טיפול תרופתי.

הטיפול בחולים עם חסר אימונולוגי התפתח מאוד במערב בשנים האחרונות. ד"ר אנגלהרד התמחה בנושא זה אצל פרופ' רוברט גוד בארה"ב.

מומלץ: לחייב את האוחזים בהגה לעבור בדיקות עיניים תקופתיות

מאת דנקה הרניש

הכול מחפשים מוצא מן העקומה העולה של תאונות הדרכים בארץ. ההצעות רבות, אלא שמרביתן כרוכות בהשקעות גדולות של כספי ציבור, כמו למשל תיקון של כבישים משובשים, סלילת כבישים חדשים להקלת עומס התנועה בכבישים הקיימים, ועוד. אבל יש גם הצעה שעשויה לענות על חלק – קטן אמנם – של הבעיה, הצעה המחייבת חקיקה ורק מעט כסף: הנהגת בדיקת חובה תקופתית של כושר הראיה של האוחזים בהגה.

כיום בודקים את כושר הראיה של הנהג פעם אחת בלבד – לפני שהוא מוציא את רשיון הנהיגה שלו. אבל הרי גם הדיוט, ולא רק רופא עיניים, יודע כי כושר הראיה עלול להשתבש במשך הזמן. אין המדובר רק במחלות עיניים, אלא גם, למשל, בהצטמצמות רוחב שדה הראיה, הגורמת לנהג שלא לראות אלא עצמים הנמצאים ישר לפניו. סקר שערכה באחרונה הסתדרות האופטומטריסטים מגלה, כי קיים מספר מדהים של אוחזים בהגה ששדה הראיה שלהם לקוי במידה רבה, לפעמים עד כדי סיכון בכביש. הסקר מלמד, כי נהג בעל שדה ראיה לקוי מעורב במספר כפול כמעט של תאונות מאשר נהג בעל שדה ראיה תקין.

בבדיקות שערכו האופטומטריסטים בקרב הלקוחות שלהם התגלה עוד, כי חדות הראיה של רוב הנהגים נופלת בהרבה מדרישות הרישוי. רוב הלקוחות האלה ביקרו אצל האופטומטריסט בגלל תלונות על קשיים בקריאה ובראיה מקרוב, אך בבדיקה התברר כי גם שדה הראיה שלהם לקוי ביותר.

הסתדרות האופטומטריסטים ממליצה לכלל הנהגים – ולא רק הקשישים מביניהם – לעבור בדיקת עיניים אחת לשנתיים. רצוי שמשרד התחבורה לא יסתפק בהמלצה זו, שאינה מחייבת, ויזום חקיקה אשר תחייב כל נהג מגיל 30 לעבור בדיקה כזאת אחת לשנתיים, בדומה לחקיקה בנושא זה הקיימת בהרבה מדינות מתוקנות.

מסקוטלנד לירושלים

תיאה מאסגרייב, מלחינה סקוטית המתגוררת בארה"ב הנחשבת לאחת הדמויות המרתקות והמכובדות במוסיקה בת־זמננו עומדת להופיע, לראשונה בישראל, בסדרה "מיפגשים" של התזמורת הסימפונית ירושלים רשות השידור. היא תנצח על קונצרט מיוחד מיצירותיה הערב באולם הנרי קראון בירושלים.

יצירותיה של מאסגרייב, להרכבים קאמריים, תזמורתיים וקוליים, כמעט ואינן מוכרות בארץ. הן מבוצעות, לעתים קרובות, על ידי מקהלות מובחרות ותזמורות מהחשובות ביותר במערב־אירופה ובארה"ב ובפסטיבלים בינלאומיים. יש לה נסיון עשיר גם כמרצה באוניברסיטאות ובתחנות שידור. למאסגרייב שפה מוסיקלית רבת־גוונים ועוצמה וחוש חריף לדרמה. היא נוהגת לנצח בעצמה על יצירותיה הסימפוניות. בעלה הוא המוסיקאי פיטר מארק, מנצחה ומנהלה האמנותי של האופרה של וירג'יניה בארה"ב. בשנים האחרונות הוענקו למאסגרייב פרסים יוקרתיים. בשנת 1977 ניצחה, בפסטיבל אדינבורו, על ביצוע הבכורה של האופרה שלה "מרי, מלכת הסקוטים" ולאחר מכן הוזמנה לנצח על האופרה בבתי־אופרה חשובים בעולם.

בקונצרט הראשון שלה בישראל בחרה לנצח על ארבע מיצירותיה: הפתיחה "אלכסמים", מונולוגים של "מרי, מלכת הסקוטים", עם הסולנית הזמרת מרינה לויט, "אורפיאוס" לחליל ולכלי קשת (עם החלילן, חבר התזמורת, נחום וידל), "בריפסטיה" (נקודת מיפנה), מעין אופרה ללא מילים וללא עלילה. כל היצירות בביצוע בכורה ישראלי. הקונצרט ישודר ב"קול המוסיקה".

★ ★ ★

במלאת שנה לפטירתה של זמרת הסופראן המנוחה נתניה דברת יתקיים, ביום ראשון הקרוב, באקדמיה למוסיקה, בגבעת רם בירושלים, מפגש לזכרה. בתכנית: קריאת כיתת הוראה על שמה של נתניה דברת, דברים לזכרה מפי ידידים וחברים לעבודה וקטעי זמרה בביצוע כמה מתלמידיה לשעבר באקדמיה.

ישראל דליות

המחליקים הסובייטים נטליה בסטמיאנובה ואנדריי בוקין הגנו על תוארם כאלופי העולם בהחלקה אמנותית. בפעם השניה ברציפות הם זכו במדליית הזהב בתחרויות שנערכו בשבוע שעבר בבודפשט.

שגב על עסקות נשק

עסקות הנשק עם איראן עודנו נושא "חם" בטורי החדשות ובוויכוח הציבורי בארה"ב, אף שבישראל, מעצמת פרשיות, דעכה ההתעניינות בעיסוק של פרשיות רבות אחרות. אך אחד מספרי החלוץ בנושא זה יהיה של ישראלי דווקא. העיתונאי שמואל שגב משלים כתיבת ספר על פרשיות הנשק של איראן שיצא לאור באנגלית בהוצאת מקמילן. אחרי ההדפסה האנגלית, יצא הספר גם בעברית בהוצאת "דומינו".

הומאז' ליאירה גינוסר

אחד מספרי השירה המשובחים והמדוברים ביותר באחרונה הוא "הצגה שניה" מאת יאירה גינוסר בהוצאת הקיבוץ המאוחד. הוצאת הקיבוץ המאוחד תערוך ערב מיוחד - הומאז' משוררים ליאירה גינוסר. אהרון אלמוג, אריה סיוון לאה שניר ואורציון ברתנא יקראו משיריה ב־29.3 בשעה 8.30 בערב בבית הסופר. את הערב ינחה פנחס גינוסר.

שני ספרים ודראמה ללב

יגאל לב, עיתונאי וסופר פורה סיים כתיבת שני ספרים, הרומאן "החיים זה כל מה שיש" (שם זמני) שיראה אור ב"כתר" או ב"ספרית מעריב" וספר הילדים "אש על המים" שיראה אור ב"כתר". הטלוויזיה הישראלית תקרין בקרוב דראמה שכתב לב - "שניים לדרך" - שגיבוריה הם עיתונאי ומושבניק. בתפקידים הראשיים אילן דר ועזרא כפרי.

עדנה לרומן גארי

ספריו של רומן גארי שהלך לעולמו לפני שנים מספר זוכים לעדנה בצרפת וגם אצלנו. בצרפת ראו אור מהדורות חדשות של רבים מספריו, בעקבות הפופולאריות של שתי ביוגראפיות חדשות שהוקדשו לו. בישראל, אימצה באחרונה ספרית מעריב את גארי. הרומאן האחרון מפרי עטו ב"ספרית מעריב" הוא "לידי ל'". בו זמנית ראה אור ב"כתר" רומאן אחר שלו "שורשי השמיים".

גורי וגורי בקיבוץ המאוחד

מבחר שיריו של חיים גורי מן השנים 1945־1987 "חשבון עובר" הופיע בימים אלה בהוצאת הקיבוץ המאוחד. המבחר כולל, בין השאר, את "פרחי אש", "הספר המשוגע", "דפים ממחזור נשר".

אמרותיה של גילה גורי, אמו של חיים גורי, מקובצות ב"דרך ומקדש" שהופיע אף הוא בקיבוץ המאוחד. באחרית דבר כתב הבן חיים שהספר מבטא "תבונה ונסיון חיים המנוסחים בתמציתיות מירבית. אני חש בו פיוט וחמלה".

בין אמרותיה של גילה גורי בספר: "האדם נולד לאמת, לשקר הוא מסתגל"; "האדם קרוב לעצמו, אך אינו יקר לעצמו"; "הסבל הוא ברבית והאושר אורח נוטה ללון"; "יש נבנה מצערו ויש נהרס מאשרו"; "חטאת רבים - נחמה לחוטא".

מירי פז

"התנעשתרון", להקת המחול הייצוגית של "הפועל", הולה בימים אלה בהופעות עם תוכניתה "מבראשית" שתעלה בפסטיבל ישראל. הופעות בקיבוצים ובועידת "הפועל" במארס והופעות נוספות בחודש מאי.

התוכנית "מבראשית" נוגעת בארבעת היסודות: אדמה, מים, אש והאדמה ומתמקדת בתנועות סיבוביות, חזרות (כדורי האש השמש וכדור הארץ) והיכורים בין האין והיש, בין התוהו ובוהו, שבעת ימי הבריאה של

"התנעשתרון" אינם מוצגים על פי סדר כרונולוגי. הפרק הראשון, למשל, נוגע בימים ראשון, שני ושישי. הבריאה, תוהו ובוהו, המאורות, המים, הארם. החלק השני נוגע בימים שלישי, רביעי חמישי ושוב שישי. הצומח, העוף, הארם וגן העדן.

★

נגן האובב הצרפתי, מרים בגין, חוזר לישראל. הוא יהיה הסולן בסדרת המנויים של הסינפונייטה הישראלית באר שבע, המחילה באפריל. הוא יופיע הפעם בתוכנית מיצירות מוצרט, באך, קליזרה והינסטה, בניצוחו של מנדי רודן. ההופעות יתקיימו בבאר־שבע, ערד, ירושלים ורחובות.

★

הטלוויזיה הישראלית מצלמת תוכנית בת 50 דקות על עבודתה של להקת המחול "תמר ירושלים" לקראת העלאת המחול "דקויאם" בפסטיבל ישראל. הבמאית, לינה ולאוה צ'אפלין, מתעדת את החזרות ואת הפגישות שמקיימת הלהקה עם ותיקי גדוד העבודה בעין חרוד ותל יוסף ועם פרופ' אניטה שפירא. המחול שיצר אמיר קולבן עוסק בחלוצי שנות העשרים ובגדוד העבודה. חלום ושברו. הלהקה, אגב, תעלה בסוף חודש מארס בבכורה שני ריקודים חדשים "ריקוד לשבעה" למוסיקה של בריטן ו"זוהי יודע מי בית יורק" על פי כוריאוגרפיה של צבי גותהיינר.

★

התזמורת הקאמרית הישראלית חזרה בשבוע שעבר מסיור בארה"ב. 13 קונצרטים ערכה התזמורת, בניצוחו של יואב תלמי, בחבי היבשת האמריקאית. המנצח בהם בערך בקרנגי הול.

★

כנס הגדנ"ע להורותיו יתקיים בפארק הלאומי ברמת־גן ב־3 במאי, במסגרת חגיגות הארבעים למדינה. במרכזו הופעת מקהלת מדרשת הנוער של הגדנ"ע החזין אורטוריה על תולדות הגדנ"ע בארבעים שנות המדינה שכתב המשורר רוני סומק והלחין רזי אמיתי. עוד בכנס הופעתה של להקת המחול העירונית חולון ושל האמנים חנה לסלאו וחופני כהן. ינחה דליק וולניץ.

תקליט ראשון

אסתל כץ מופיעה בטלוויזיה הלימודית כמורה לגיאומטריה. היא השתתפה בסרטים, היתה רקדנית וחברה בלהקה צבאית. מזה ארבע שנים היא מופיעה כזמרת, בערב סולידי המשותף לה וליהורם טהר־לב, בו היא שרה 17 משיריו. לקראת סוף אפריל יצא תקליטה הראשון שיקרא "אסתי כץ" ויכיל עשרה שירים. עד היום שוחררו כבר שירים מספר בתקליטי שזרים, ביניהם: "אני מדבר" של דני רובס, "שירה" של יאיר שרבאי וחנן יובל ו"אחת מהבוחמה", גם הוא של רובס. (השיר הוקלט במקביל על־ידי אריק סיני באינטרפרטציה משלו). בין הכותבים לתקליטה גם אהוד מנור, ויהורם טהר־לב. על העיבודים והניהול המוסיקלי אחראי יאיר שרבאי.

חנוך רעים

הופעות נוספות בפסטיבל ישראל

כ־50 אלף כרטיסים כבר נמכרו למופעים השונים המתארחים בפסטיבל ישראל. הנהלת הפסטיבל החליטה להוסיף שמונה מועדים למופעים שהכרטיסים להם הולכים ואוזלים. הופעה אחת לכל מופע: "האיש בעל ששת הצדדים", "מסתרי הקול הבולגרי", "מקהלת הנערים מקיל", "שלגיה", "מוצרט וסאליירי", "רומיאו ויוליה", רסיטל של סינטיה קלארי וקונצרט של איוו פוגורליץ. במסגרת פסטיבל הרחוב שבחסות קרן קרב נוספה ההצגה "נבואה לשוטים" בביצוע תיאטרון ערד.

★

יודאיקה בירושלים

למעלה מ־750 פריטי יודאיקה נדירים יוצגו בתערוכה שתתקיים בין ה־28 באפריל ל־3 במאי במלון "פלאזה" בירושלים. חלקם של הפריטים יועמד למכירה פומבית. ביניהם, ספרי וכתבי אינקונבולה, דף מתוך הספר העברי הראשון שנדפס והוא פירוש רש"י שנדפס באיטליה בשנת 1475, ספר התנ"ך העברי הראשון שנדפס בשנת 1477, הספר "שפה ברורה" שנדפס בקרקוב בשנת 1650 ועוד.

בתערוכה גם אוסף ספרי רפואה עתיקים שכתבו רופאים יהודים מאוספו של ד"ר מזיא שחי בירושלים בשנת 1888. הספרים נתגלו לפני כחצי שנה עת עיריית ירושלים הוציאה צו הריסה לבית שבו התגורר הרופא. ביניהם: ספרים בכתב ידו של ר' יצחק למפרונטי שהעתיק את תרגומי הרמב"ם. כתב יד מקורי של הרופא משה המון, שהיה רופאו של הסולטן התורכי סלים השני ועוד.

עוד יוצגו כתבי יד עתיקים שעיקרם נוסחאות ומנהגים שונים של תפילות ופיוטים. גולת הכותרת באוסף זה הוא מחזור תפילה לימים הנוראים שנכתב על קלף. אמנו ההפיטה הקמולה היהודית במנהגים וכן אוסף ספרים נדירים שנדפסו בקהילות תורכיה ויוון.

את התערוכה מארגנת אגודת חובבי יודאיקה בירושלים שבראשה עומד הרב אברהם פרויילין. ערכם של המוצגים בתערוכה נאמד בכשני מליון דולאר.

★

מלגות

ארבע מלגות על־שם ראשוני התיאטרון "הבימה", נחום צמח, מנחם גנסין, ברוך צ'מרינסקי והנמימה יודלביץ יוענקו בסתיו 1988. על כך החליטה האסיפה השנתית של הנהלת הקופה לעזרה הדדית שעל־יד האיגוד הארצי של השחקנים והבמאים. על המועמדים לקבלת המילגות להכין עבודה על פועלו של אחד מארבעת האמנים הללו, לקראה בפני חבר השופטים וכן להכין קטע משחק וקטע קריאה בשירה או בפרוזה.

בינאלה צעירה

ג'ובאני קאראנדנטה, אוצר בינאלת ונציה מבטיח תערוכה צעירה ואוונגרדית

תבנית הבינאלה של ונציה, שתיפתח לקהל ב־26 ביוני, כבר ערוכה ומוכנה. האוצר, ג'ובאני קאראנדנטה, הכריז אתמול שיש בכוונתו "להתחרות בדוקומנטה של קאסל" וכי הבינאלה שהוא מכין תהיה "נרג'יווית", בעלת אימפקט בין־לאומי חזק ומכוונת לצעירים. "הבינאלה שלי", אמר האוצר בן ה־68, "תהיה הבינאלה שמתחת לגיל ה־40". במסגרת הסקטור "פתוח 88" יוצגו 80 אמנים מ־25 מדינות. קאראנדנטה מבטיח שבסקטור זה הוא מבשר למעשה על אוונגרד חדש, הנולד בימים אלה בעולם, אם מבחינת הירושים אסתטיים ואם מבחינת המפגש עם הטכנולוגיה. סקטור אחר של התערוכה, מוזות לאמנים איטלקים ידועים, יחולק לארבע מחלקות: אבסטרקט, מריה אלטרנטיבית, פיגורטיבי ומחלקה מעניינת במיוחד - "איקונוגרפיה חדשה" - שבה יציגו פאלאדינו, קקי, קיה, וקלמנטה כל אחד באולם משלו. לתצוגה האיטלקית הוזמנו גם שמונה אמנים זרים הפועלים במדינה זו, ביניהם סיי טוומבלי, מאטה (עם עבודה על מושב שעשה בשלוש שנים האחרונות לרשת טלוויזיה צרפתית), סול לוויס, יאן דיבטס, ניקי דה סנט־פאל הגרמני לופרץ. בתערוכת הפיסול, שתקדם את פני הנכנסים לבינאלה, יהיו עבודות משל קינינג, מקס ביל, ריצ'רד סרה צדוויק, מאריסול, סינגל ואחרים.

בביתנים הזרים: ברה"מ תציג 35 עבודות שנעשו בשנים 1914 עד 1922 של אריסטרק לנטולוב, מן הבולטים באמני האוונגרד הרוסי. ארה"ב תביא אנתולוגיה של ג'ספר ג'ונס.

מיכל פלג, רומא

★

האמנים הישראלים היוצאים לבינאלה, מוטי מזרחי וצדוק בן־דוד, מציגים את העבודות שייצגו את ישראל. "מבוא לבינאלת ונציה 1988", נקראת התערוכה, שתיפתח במוזיאון לאמנות ישראלית ברמת־גן ב־31 במארס.

תקליט

"שליט נאור". רוברט פלנט - "NOW AND ZEN" הד ארצי BAN 790863־2

אינו נאבק בזמן

אין לו לרוברט פלנט, שאיפות רפורמטיביות. בן 40 הוא מחפש עדיין נוח וקליל לשדר בו, כך שבסופו של השיר יוכל לשמוע אנשים מזמזמים אותו. "לד זפלין" שהיתה המבצע ליצירתו המשותפת עם ג'ימי פייג' פעלה בין השנים 1968־1980 וזוהם 12 השנים הללו עדיין ניכר במוסיקה שלו. למרות שזהו אלבום הסולו הרביעי שלו הוא עסוק עדיין בהתאוששות קולו מטראומת זפלין. בראיון ל־SOUNDS הוא אומר: "היה עלי להתגבר על כל הגיטרות "פאוור" עד שלא נותר מקום לדקויות. היה עלי להתעבר על כל הגיטרות שמסביבי וכך נשמע הקול תמיד כצרחה או צעקה". בתקליט החדש, הוא מחפש את גבולות קולו במסגרות רכות ומפוייסות יותר. פיל ג'והנסתון הוא שותפו ליצירה הקונספציה של האלבום. רוברט פלנט שמע הקלטה שלו בשם ACT OF GOD שנשמעה דומה ללהקת "נוכרי". הכימיה הייתה מידית והתוצאה אלבום שבו שותף ג'והנסתון בכתיבת כל השירים. לטובת ההפקה הסטרילית שמתנה אולפן הקלטות מודרני בעל 48 ערוצים, ניסה פלנט לשמור על אותנטיות. "הרעיון בסוג כזה של מוסיקה הוא להלך על הגבול הדק שבין כניעה לתהום הכחול של האולפן ובין ספונטניות... היה משעשע לראות כיצד אולפן מקצועי, הגובה 1500 לי"ש ליום, אינו מסוגל לארגן מערכת תופים שתשמע ממשית. אתה יכול לעשות באולפן כזה כבל העולה על החוץ, חוץ מאשר לנגן".

לשמירת נגוליסטיות יוזמת, גייס רוברט פלנט את ידידו משכבר, ג'ימי פייג', להקלטת שני שירים: HEAVEN KNOWS, בו נשמע קולו של פלנט נע בין בריאן פרי לבין הסולן של להקת "נוכרי"; וב־COOL ONE TALL, שיר לד־זפלין למרי, שבסופו אף מובאים קטעי סמפלינג מלד זפלין בביצועו אף מובאים קטעי סמפלינג מלד זפלין בביצוע האמן של פייג'. בחלוקה גסה וסכמטית ניתן היה לחלק את השירים בתקליט לשני סוגים עיקריים: שירי "הטראומה" (טראומת לד־זפלין) ושירים "עכשוויים". אך הקשבה חוזרת ומדוקדקת מודה על כך שלד־זפלין הינה רק מקור השראה וכל השירים רכים וממוגנים על חודו של ה־MAIN STREAM.

פלאנט הוא שליט נאור, המכיר בשינויי הזמן ואינו נאבק בהם. תפשו את סמל המלוכה הזוהם של EL PARANZA (חברת ההפקה הפרטית שלו) על גבי העטיפה ההורד מהיקיים.

חנוך רעים

שידורים

טלוויזיה

חינוכית

09.00 עד כאן: חדשות קול ישראל, רצף דפי הטלטקסט.
09.05 שעת כושר.
09.15 עוד סיפור: תבאר שבקצה העולם.
09.25 רכבת ההפתעות, סרטי הנפשה מדובבים.
09.45 הרפתקאות בגן חיות (פרק 15) באינדונזיה ומספר שקיבל במתנה קופת גנבן. טומי מקבל בשמחה את הקופה, ומכנה אותה ג'יין. כאשר בורחת ג'יין בנסיבות מיוחדות, מצליח טים להשיבה לכלוב.
10.10 ספורט לגן.
10.15 סוכן חשאי מ.ג.ל - C.A.B (פרק 4) החוטלה סטרס מעלמה וקולין מחפש אחריה. פרני מחליטה לבדוק מה יש בקופסה הסודית. היא מוצאת כתב־צופן ומנסה לפענחו. שליח מביהי"ח מופיע בחנות כדי לקחת את הקופסה עבור אמא מוסוף. פרני חשדת בו, ונותנת לו את הקופסה, אך ללא תכולתה.
10.35 זכוכית (פרק 2) שקיפות - על שקיפותה של הזכוכית, כיצד היא מוצרת וכיצד ניתן לשכללה. מובאות דוגמאות לשימוש שניתן לעשות בזכוכית הודות לשקיפות: חלונות, תמונות, בית זכוכית ועוד.
11.00 ערב גאלה (א') בסרט מופיעות שמונה להקות הבלט הטובות בעולם, בקטעים בסגנונות שונים.
14.00 עד־כאן: חדשות קול ישראל, רצף דפי הטלטקסט.
14.05 האוניברסיטה הפתוחה: יהדות - בתי כנסת עתיקים (ב'); מדעי החיים, מיוזיס.
15.00 גברת פלפלת.
15.10 רחוב סומסום - האם לקיפודים יש חברים קיפודים? ובאיזו שפה מדברים הקיפודים?
15.40 שעת כושר.
15.50 מאתיים שניות להרשמה לבחינות בגרות: דפי מידע טלטקסט.
16.00 הקוסם מארץ עוץ (פרק 8) "מפסידים בקרב" ארבעת הידידים מפסידים בקרב נגד המכשפה מהמערב. המכשפה המרשעת שולחת את תיילי־הרשע להרוג את דורותי וחבריה. פעמיים מצליחה החבורה להניס את התוקפים, אך בפעם השלישית מפסידה בקרב.
16.20 כך היו חיינו (פרק 6) "שעות ערב", גבי יוז עורכת ארוחת ערב לכבוד מידידי המשפחה. גבי טאנדר, הסבתות, מתצעת את יוזה וכל הכנת הארוחה נופלת על אנני, המשרתת.
16.50 40 - עד כאן: מגזין טלטקסט יומי כולל מידע היסטורי, סיפורי רקע מושגים מ־40 שנות מדינת ישראל.
17.00 ערב חדש.

כללית

17.30 היה או לא היה - סיפורי אגדה, מעשים שהיו והרפתקאות של אנשים מיוחדים במקומות מעניינים בארץ.
17.40 בחזרה לאי המטמון - (פרק רביעי): "במייקה" לאחר שנמלטו שוב, מגיעים הנמלטים לג'מייקה. גם בים ושרוהו בן מגיעים למקום עבודתם החדש. הם מגלים, שמנהל העבודה הוא רמאי. ג'ון סילבר מוצא עצה כיצד לעזור לחם (עברי־ערבי).
18.30 קיצור החדשות (ערבית).
18.32 רוצה פתרון - עייני חברה, חינוך ורפואה. הנושא לדיון: המבוכה בשעת בחינה. תלמידת תיכון מעלה את בעיית המבוכה והבלבול, שפוקדים אותה בשעת הבחינה, ועקב כך אינה מצליחה בבחינות (תרגום עברי).
18.45 החידושים והמצאות - על חידושי המדע ושכלולים בטכנולוגיה, ברפואה, בחקלאות ועוד. 1. טיפול עיניים בלייזר: עצה לחולי סוכרת, שאיבדו את כושר ראייתם; 2. רובוטים בצרות: הרובוטים מתקשים להניע ידיים ורגליים, ועקב זאת נוצרים קשיים בהסתגלותם לסביבה; 3. מילון אוקספורד במחשב: 60 מיליון מלים מ־13 כרכים, בתוך מילון ממוחשב, נוח לשימוש (תרגום עברי).
19.00 יומן השבוע.
20.00 כותרות מבט.
20.02 התחרות לבחירת השיר הישראלי לאירוויזיון - שידור בשני חלקים. בחלק הראשון יובאו ארבעה שירים, שנכתבו במיוחד לזמרת ירדנה אריזי, שתייצג השנה את ישראל בתחרות הזמר של האירוויזיון. התחרות תהיה בדאבלין שבאירלנד, ב־30 באפריל, 1988. ארבעת השירים החדשים יוצגו לקהל במקומות שונים בארץ, והקהל יבחר את השיר המייצג. מנחה: רבקה מיכאלי.
20.30 הטורניר הקדם־אולימפי בכדורסל: תקציר משחק הכדורסל ישראל־ניו זילנד.
21.00 מבט לחדשות.
21.30 תשדירי שירות.
21.35 התחרות לבחירת השיר הישראלי לאירוויזיון - (ב') תוצאות ההצבעה לבחירת השיר הזוכה. ההצבעה תיעשה לפי מדגם אוכלוסיה ארצי, שהכינה מינה צמח ממכון "דחף". התוצאות יועברו מן האזורים השונים, ועל־פיהן ייבחר השיר שייצג את ישראל בתחרות. מנחה: רבקה מיכאלי.
22.00 לקראת שידור.
22.15 שושלת - (פרק שבעים ושמונה): פיטר דה־וילביס נתפס בנמל התעופה, לפני שהצליח לצאת מן המדינה, ובמזוודתו סמים. לבליק מציעים משרה פוליטית. פאלון מתעוררת מחוסר ההכרה בבית־החולים, לאחר שנפגעה ממשאית (עברי־ערבי).
23.00 מצב הרוח - עייני תרבות ואמנות. בתכנית משולבים מופעים, ראיונות ושיחות בתחומים שונים.
23.50 פסוקו של יום: חדשות הלילה.

ערוץ 2

בטעם צרפתי
18.30 "קימבה - האריה הלבן" (פרק עשרים ושבעה).
18.55 "הנסיכה האדישה" (פרק שמיני).
19.00 "צרפת עכשיו". בתכנית הפעם: הסינמטק הצרפתי בפריז, שוכן בסמוך למגדל אייפל. בבניין הסינמטק יש תצוגה קבועה של קטעים ותצוגות מסרטים ידועים.
19.10 "מתנה לסבסטיאן" - דרמה. שארל גוזז, בעל מפעל בפריס. אינו יכול להעניק, מפאת קשיים כלכליים, מתנת פרישה לסבסטיאן, עובד מסור של המפעל. מדלן, אשתו של שארל, מעדיפה לשמור על המסורת, ונותנת לו מתנה מרכושה האישי - ציור ישן שמצאה בעליית הגג. המתנה מאכזבת את סבסטיאן מאחר שציפה, כמקובל, לשעון זהב. בנם של הזוג גוזז מבקר בתערוכה של ציור אימפרסיוניסטי, ובקטלוג התערוכה שהביא הביתה מבחינה מדלן בציור הישן שנתנה לסבסטיאן - ציור המיוחס לסזאן. משפחת גוזז מבקרת בביתו של סבסטיאן בכוונה לקחת ממנו את הציור ללא ידיעתו. לאחר הביקור רוכש סבסטיאן בזק מכונית מהדורת תסירה.. ומחזיר את הציור למשפחת גוזז. האם היה הציור אמיתי או מזויף? במאי: פרנק אפרדריס. שחקנים: מריה פקין, סוזאן פלו, ז'אן בואזו ומישל רובין.
20.10 "מסע אל האמנות המודרנית" - (פרק עשירי): "החפץ עומד במבחן" בשנים שלאחר מלחמת העולם השנייה ארה"ב היא אזור שחלים בה שינויים מרחיקי לכת: תנועות מחאה, תנועת ההיפים, עלייתו של הרוקנרול והתגבשותה של חברה צרכנית. במרכזה של אמנות הפופ עומדים מוצרי תעשיה וחפצים אחרים, שהם תוצר של החברה הצרכנית. בין יוצריה הבולטים של אמנות הפופ: ג'ספר ג'ונס, רוברט ראושנברג, רוי ליכטנשטיין ואנדי וורהול. האמנים בבריטניה (דייוויד הוקני, ריצ'ארד המילטון) ניזונים ביצירתם מן ההתפתחויות שחלות באמריקה. בצרפת מתמקדים האמנים במרד הריאליזם החדש בבורגנות ובהבלטת ההיבטים היומיומיים של החיים.
21.00 "ספורט" - משחק רוגבי בין נבחרת צרפת לבין נבחרת אירלנד, במסגרת אליפות חמש האומות.
21.50 "גלויות מפריז". הפעם: רובע האל. את התכנית מלווים שירים של אטין דאהו, סלפון ושלישיית ביל באקסטר.

המזרח־תיכונית

13.30 חיים אחרים (סידרה); 14.00 מועדון 700; 14.30 מעשיות משמחות (ערבית); 15.00 שעת סיפור (תכנית לילדים); 15.30 הבית המטפף (מצוייר); 16.00 שוכני הסלעים (תכנית לילדים); 16.30 סרט (ערבית); 18.00 משפחת וולטון (סידרה); 19.00 60 דקות (מגזין אקטואליה); 20.00 מופעים קלסיים - בלט (בולשוי) חלק א'; 21.00 סרט "צ'מפיון, סיפור אהבה" עם שירלי ג'ונס; 22.30 מעשיות משמחות (ערבית); 23.00 כדורסל אנ.בי.אי.

ירדנית

15.50 סרטים מצויירים (ער' 1); 16.10 דניס השובב (באנגלית לילדים, ער' 1); 17.05 מדע ודעת (אנגלית, ער' 1); 17.30 עולמו של וולט דיסני (ער' 1); 18.05 רחוב קרנו - (תכנית בצרפתית); 18.20 כדורגל בינלאומי (ער' 1); 19.00 חדשות בצרפתית; 19.15 קרקס (צרפתית); 19.30 חדשות בעברית; 20.30 פאריגנטון משרד החוץ (קומדיה אנגלית על אשה המשמשת קונסול כללי); 21.10 סידרה דוקומנטרית חדשה; 22.00 חדשות באנגלית; 22.10 הצבא הסודי (סידרה אנגלית על פעולות מאחורי הקוים של הגרמנים והאנגלים במלחמת העולם השניה).

רדיו

קול המוסיקה

07.09 בהאזנה נינוחה - ראבל: סוויטה מס. 1 מתוך "קסטור ופולקס"; מוצרט: קונצ'רטו מס. 21 לפסנתר ותז. ק. 467; ברהמס: שלישיה לקלרינט, פסנתר וצ'לו, (אופ. 114); פורה: מיסה קטנה לקולות נשים ועוגב; פורה: הסוויטה "דולי".
09.00 קונצרט בוקר - יוזף סוק: סיפור אגדה; מנדלסון: חמשיית כלי קשת מס. 2, אופ. 82; רחמנינוב: קונצ'רטו מס. 3 לפסנתר ותז'; אמיל הארטמן: סרנדה לקלרינט, צ'לו ופסנתר, אופ. 24; גאדה: סימפוניה מס. 8, אופ. 47.
11.57 פינת השיר - משירי יעקב אורלנד.
12.00 אמנים באולפן - נינה פליזר, צ'לו, אלן שטרנפלד, פסנתר; בוקריני: סונטה בדו מז'ור; בריטן: סונטה בדו מינור, אופוס 65; מנדלסון: סונטה מס. 2 ברה מז'ור, אופוס 58.
13.05 בהאזנה נינוחה - בטהובן: קונצ'רטו מספר 5, במי במול מז'ור, לפסנתר ולתזמורת "הקיסרי"; דבוז'ק: סימפוניה מספר 8, בסול מז'ור; פורה: רביעיה בדו מינור מס' 1.
15.00 מוסיקה כאן ועכשיו מוסיקאן תשמ"ח הקלטה ממועדון "יובל" (תוכנית ראשונה).
16.00 מוסיקה ליום ראשון - באך: "מתאוס פסיון" ישודר בשני חלקים, (ע"צ תיקן); מזמורי תהלים מאת מלחינים שונים.
18.00 החידון המוסיקלי (ש.ח.).
19.00 מוסיקה קלאסית קלה.
20.05 אינטרלוד.
20.30 הקונצרט הקאמרי השבועי - רסיטל צ'יימון ברטו (במסגרת חגיגות ה־100 להולדתו של ארטור רובינשטיין) ליסט: רפסודיה הונגרית מס. 2; סקריאבין: סונטה מס. 5; ברהמס: וריאציות על נושא של פגניני אופ. 35; ראבל: גספר של הלילה; שופן: אנדנטה ספיאנטו ופולונז בריאנט.
22.30 מן המקורות, נעימה וטכסט בנסח.
23.00 מחזור יצירות - י.ס. באך: מוסיקה קאמרית וסולו; היידן: סימפוניות.

רשת א'

10.05 שיריקוד - מחולות ושירים משלנו.
15.30 האוניברסיטה הפתוחה - צרפתית למתקדמים: שעור מס' 56.
16.05 רדיו־עשרה - מגזין לנוער: כתבי נוער מדווחים על המתרחש בחיי הנוער.
17.10 צבעי הקשת - "שירים ממזרח, ממערב וגם משלנו".
22.05 הפנה תער - תכנית על הקשר בין הורים לילדיהם והפעם: "תקשורת בין הורי מתבגרים לילדיהם".

רשת ב'

18.06 בעין בוחנת - שאלות וסוגיות בהלכות.
19.35 עם ישראל - עניינים יהודיים בעולם.
20.05 אומר בשבחין - פיוטים ופרקי חזנות ספרדיים.
22.05 בינינו לבין עצמנו - שיחות עם מאזינים בשידור חי.
00.15 לוא האזנו בחלום - שירים לסיומו של יום.

רשת ג'

18.06 מצעד הפזמונים הלועזיים.
21.05 אדום עתיק - שירים שלא־נס ליחם.
23.05 הלילה הוא שירים.

גלי צה"ל

18.05 שעה קלה על כלכלה.
18.45 חמש עשרה קטנות.
19.05 רדיו ספורט.
20.05 בעיקר מוסיקה - המכללה המוסיקלית המשודרת - "קול ההתחלות - הדרך לגיבוש הצליל של מהפכני הפופ".
21.30 אוניברסיטה משודרת - מושגי יסוד בכלכלה - מאזן התשלומים.
22.55 לא סמים - פינה יומית מיוחדת על המלחמה בסמים. (ש.ת)
23.55 שיחות חצות - עם ד"ר אריק כרמון - מנהל המכון ללימודי ישראל והתפוצות.

צה"ל 2

19.05 רדיו רדיו.
20.05 צו 8.
21.57 הודעות לחיילים.
22.05 הפסקת עשר.
23.05 קול הגיו האה.

שידורים קבועים

קול המוסיקה

06.02 צלילי בוקר.
20.27 פינת השיר.
23.58 פרסים על התכנית.

רשת א'

06.00 שידורים לעולים.
07.30 רדיו קל.
08.05 תונה.
14.06 בראש צעיר.
18.06 מנחת ערב.
19.20 פרקי היום בתנ"ך.
19.30 שידורים לעולים.

רשת ב'

06.00 שמע ישראל.
06.04 סקירות מאמרי המערכת.
06.10 התעמלות בוקר.
6.20 הודעות.
06.53 אור ירוק.
06.57 רגע של עברית.
07.00 הבוקר הזה.
08.05 עושים עניין.
09.05 ביקור בית.
10.05 כל צבעי הרשת.
11.50 פינת המודעה הקטנה.
12.10 "אא בב'.
12.50 מה נשמע.
13.05 בחצי היום.
14.06 לראות או לא לראות.
14.30 בת צחוק.
16.05 יומן כלכלה.
16.30 על מספרים ואנשים.
18.45 היום בספורט.
19.00 היום הזה.
22.58 רגע של עברית.
00.05 יומן חצות.

רשת ג'

06.04 בהזרה לאושר.
07.07 שיר בבוקר בבוקר.
09.05 גימלים.
10.05 דברים טובים.
11.05 שבעים מי יודע.
12.05 אהבה יומיומית.
13.05 רק בימי חול.
14.05 לי ולך שיר וברכה.
15.05 חדש חדיש ומחודש.
16.05 הצגה יומית.

גלי צה"ל

05.45 פרקי אבות.
05.55 באופן מילולי - פינתו של אבשלום קור.
06.05 אוניברסיטה משודרת.
06.30 פקחים עין.
07.07 שבע אפס שבע.
08.00 בוקר טוב ישראל.
09.05 על הבוקר.
10.05 שעה עם אורלי יניב.
11.05 נכון לעכשיו.
13.05 זו רה יומי.
14.05 פגישה יומית.
15.05 שירים לתג.
16.05 ארבע אחר הצהריים.
16.54 באופן מילולי.
17.00 ערב טוב ישראל.
18.55 הודעות לחיילים.
19.00 מבזק ידיעות.
21.00 מבט לחדשות.
22.05 על הדבש ועלא כיפק.
23.05 עשרים הארבע היום שהיה.
00.05 ציפורי לילה.
02.00 לא רוצים לישון.
05.05 צלילי בוקר.

קולנוע

■ תל־אביב

אופיר: הסיציליאני 9.45, 7.00, 4.15
אופק: מוכת ירח 9.30, 7.15, 5
בית ליסין: בית הזונות 23.15
בן־יהודה: זיהור גורלי 9.30, 7, 4.30
גורדון: יופיו של הומוא 9.30, 7.15, 4.30
גת: הקיסר האחרון 9, 6
דיזנגוף 1: מאנון 9.45, 7.15 דובוני כפת לי 5, 3.30, 2, 12.30, 11
דיזנגוף 2: תקווה ותהילה 9.45, 7.15, 4.30, 1.30, 11
דיזנגוף 3: מורים 9.45, 7.15, ז'אן דה פלורט 4.30, 1.30, 11
דקל: השור 9.30, 7.00
היכל־אביב: חבורת הזהב 7.15, עבודה בעיניים 9.30
הוד: עבודה בעיניים 9.30, 7.15, 5, 11
הסינמטק (בית ציוני אמריקה): צ'רינג קרוס מס' 84 9.30, 7.30, 4.30
חן 1: אימפריית השמש 9.15, 6.15, המצילים הקטנים 10.30, 12.30, 2.30, 4.30
חן 2: מעקב צמוד 9.50, 7.30, 5 מזגה קיץ בחלל 10.30, 12.30, 2.30
חן 3: אי אפשר לקנות אהבה 9.50, 7.25, 5
הכלב בעל לב הזהב 10.30, 12.30, 2.30
חן 4: יום במלכודת 9.50, 7.25, 5
ברחוב שווה מיליון 10.30, 12.30, 2.30
חן 5: תרגילים בחיזור 9.50, 7.25, 5
הנער שידע לעוף 10.30, 12.30, 2.30
לב 1: החופשה בכפר 9.55, 7.40, 5, 2, 11.30
לב 2: שובו של מרטין גר 9.50, 7.30, 5, 2, 11.30
לב 3: מלאכים בשמי ברלין 9.45, 7.15, 4.45, 2, 11.30
לב 4: ממעמקי 7.40, 5, 11.30 נערות 22, 2
לימור: ריקוד מושחת 9.30, 7.15, 4.30, 12
מוגרבי: סגור לרגל שיפוצים
המוזיה הישראלית: לימו של אבגל 22
מוזיאון: עיניים שחורות 9.30, 7, 4.30
מקסים: שיגעון בחלל 9.30, 7.00, 4.30
פאר (לשעבר אלנבי): ויתעזייל האבי 9.40, 7.30, 5
פיגמה 1: קולנוע ג.ג. סיילת - הפתיחה בקרוב
פיגמה 2: קולנוע ג.ג. סיילת - הפתיחה בקרוב
סמדר: סגור
פאר: תל־אביב לוס אנג'לס 9.30, 7.30, 5
פריז: יהושע יהושע 9.30, 7.15, 4, 2, 12 23.30 התפוז המכני
צפון: להפרואות ילדים 9.30, 7.00, 4.30
שחף: רקדנים 9.30, 7.15
תכלת: חבורת הזהב 4.30, 2, 11
תמוז - רמת־אביב: קן הקוקיה 9.30, 7
תבלת: החלומים 9.45, 7.30, 5
תל־אביב: חבורת הזהב 2.45, 12.45, 10.15
הסינמטק הישראלי: 9.30 מרכבות הזהב, 7.00 רבקה

■ ירושלים

אדיסון: הנרדף 9.30, 7, 4.30
אורגל: אי אפשר לקנות אהבה 9, 7, 4.30
הכלב בעל לב הזהב 12, 10.30
אורנה 1: תל־אביב לוס אנג'לס 9.15, 7, 4.30
אור 2: הקיסר האחרון 8.30, 5.30 מזגה קיץ בחלל 3.45, 12.30, 10.30
אור 3: החלומים 8.45, 6.45, 4.30
אור 4: מעקב צמוד 8.45, 6.45, 4.30
אור 5: ז'אן דה פלורט 4.30 מאנון 9.15, 6.45, 23.00 האחים מרקס במרוצים
בית אגרון: 4.00 אי.טי. 6.00 לבירינט 8.15 בריאן כוכב עליון 22 סיפור בוויג צ 24.00 יהושע יהושע
אורית: אימפריית השמש 8.30, 5.30 המצילים הקטנים 4, 12.30, 10.30
בינה: מוכת ירח 9.30, 7, חבורת הזהב 4.30, 12.30, 10.30
מוסקה: זיהור גורלי 9.15, 7
מצדה: שובו של מרטין גר 9.15, 7
עדן: עבודה בעיניים 9, 7, 4.30, 12.30, 10.30
רון: חבורת הזהב 4.30, 12, 10 החשוד 9.15, 7
תיאטרון ירושלים: תקווה ותהילה 9.30, 7
דובוני כפת לי 4.30, 11

■ חיפה

אורה: 10.30 בבוקר 2 סרטים נוזז מכוכב אחר, אבני האש
הנרדף 9.15, 7, 4.30
אורלי: יופיו של הומא 9, 6.45
אמפי־תיאטרון: סגור
ארמון: סגור
שביט: תל־אביב לוס אנג'לס 9.00, 7
חן: אי אפשר לקנות אהבה 6.45, 4.30
עצמון 1: אבא גנוב 11 בבוקר עבודה בעיניים 9.15, 7, 4.30
עצמון 2: דובוני כפת לי 4.30, 11 זיהור גורלי 9.00, 6.45
עצמון 3: ריקוד מושחת 9.15, 7, 4.30, 11
מאיר: הסיציליאני 9.15, 6.30
קריון: תל־אביב לוס אנג'לס 9.15, 7, 4.30
רון: מוכת ירח 9.00, 7, חבורת הזהב 4.30, 12.30, 10.30
רב גת 1: אימפריית השמש 6, 9
המצילים הקטנים 4.15, 11
רב גת 2: החלומים 9.15, 7
הכלב בעל לב הזהב 4.15, 11
רב אור 1: מעקב צמוד 9.15, 6.50, 4.30, 12.30, 10.30
רב אור 2: הנער שידע לעוף 12.30, הקיסר האחרון 8.15, 5
רב אור 3: שירת הדרום 4.30, 12.30, 10.30 החשוד 9.15, 6.45

■ קריות חיפה

ספיר: אבא רד ממני 9.15, 7, 2 סרטים נוזז מכוכב אחר לבירינט, קופסה קיד 2, 10.30 בבוקר
סביון: הסיציליאני 9.15, 7
אורות: עבודה בעיניים 9.15, 7
בית העם: הנרדף 9.15, 7
היובל: זיהור גורלי 9.15, 7
ניצן: תל־אביב לוס אנג'לס 9.15, 7

■ אשדוד

גמרות: עבודה בעיניים 9.30, 7.15
אשדודה: עשבי בר 9.30, 7.15

■ אשקלון

אסתר: עבודה בעיניים 9.30, 7.30
כצאן: תל־אביב לוס אנג'לס 9.30, 7.30
רחל: אבא רד ממני 9.30, 7.30

■ באר־שבע

חן: זיהור גורלי 9.30, 7
חבורת הזהב 4, 12, 10

■ הרצליה ■ רמת השרון

היכל: עבודה בעיניים 9.30, 7.15, 5
חבורת הזהב 12.30, 10.30
מלון דניאל: ויתג משקים 9.30, 7.15
כוכב: דובוני כפת לי 2, 4.15, 11
יום במלכודת 9.30, 7

■ עפולה

מטיחתיגר: עבודה בעיניים 9

■ חולון ■ בת־ים

ארמון: תל־אביב לוס אנג'לס 9.30, 7.30, 5
סביל: מלון הוד המיטות 9.30, 7.30

עצמאות: הנרדף 9.30, 7.15, חבורת הזהב 4.30, 12.30, 10.30
מתנים: קרית שרות: אבא גנוב 9.30, 7.15, 4
אורגיל: עבודה בעיניים 9.30, 7.15
מבור: זיהור גורלי 9.30, 7, חבורת הזהב 4.30, 12.30, 10.30
ריגה: עבודה בעיניים 9.30, 7.15

■ חדרה

חדרה: זיהור גורלי 9.30, 7, 5 עמי ותמי

■ כפר־סבא ■ רעננה

עמל: ללא מוצא 9.15, 7
חן: עבודה בעיניים 9.15, 7
אורות: סגור

■ לוד ■ רמלה

אורליל: סגור
בוה זיוה: ללא מוצא 9.15, 7.15
אורה: ריקוד מושחת 9.30, 7.30, 5

■ נהריה ■ עכו

הוד: תל אביב לוס אנג'לס 9, 7
רון: סגור
אורי־מרוס: סגור

■ נתניה

ספודיה: חופשה בכפר 9.15, 7
דובוני כפת לי 2, 5, 11
אסתר: עבודה בעיניים 9.15, 7
שרון: תל־אביב לוס אנג'לס 9.15, 7, 5, 11 דובוני כפת לי ועליה בארץ הפלאות

■ קרית אונו

מתנאים: סגור

■ פתח־תקוה

שלום: תל־אביב לוס אנג'לס 9.30, 7.15
היכל 1: עבודה בעיניים 9.30, 7.15, חבורת הזהב 4.30, 12.30, 10.30
היכל 2: זיהור גורלי 9.30, 7, עבודה בעיניים 4.30, 12.30, 10.30
היכל 3: רקדנים 9.30, 7.15, 5 אבא גנוב 12.30, 10.30

■ קרית שמונה

שמיר: שיגעון בחלל 9, 7

■ ראשל"צ ■ רחובות

ג.ג. רון 1: עבודה בעיניים 9.30, 7.15
חבורת הזהב 5, 12.30, 10.30
ג.ג. רון 2: זיהור גורלי 9.30, 7.00
עבודה בעיניים 5, 12.30, 10.30
נעמן: תל־אביב לוס אנג'לס 9.30, 7, ראשון: סגור
בית העם: השוטר מלוס אנג'לס 9.15, 7.15
הוד: שירת הדרום 5, זיהור גורלי 9.30, 7
חן: חבורת הזהב 5, 11 עבודה בעיניים 9.15, 7.15

■ רמת־גן וגבעתיים

ארמון: אימפריית השמש 9, 6
אלמוק: סגור
לילה: תל־אביב לוס אנג'לס 9.30, 7.15, 5
הוד: זיהור גורלי 9, 7.00
חבורת הזהב 4.30, 12.30, 10.30
רב גן 1: מעקב צמוד 9.50, 7.30
המצילים הקטנים 4.45, 2.30, 12.30, 10.30
רב גן 2: ללא מוצא 9.50, 7.30
הכלב בעל לב הזהב 4.45, 2.30, 12.30, 10.30
רב גן 3: ריקוד מושחת 9.55, 7.25
מזגה קיץ בחלל 4.45, 2.30, 12.30, 10.30
רב גן 4: הקיסר האחרון 9, 6
דובוני כפת לי 4.45, 2.30, 12.30, 10.30
שביט: קופסה קיד 2, 4.30, לילה בבית 7.15, 9.30